Agatha Christie

Agatha Christie

„The Thirteen Problems”

Clubul de marţi seara – Mistere nerezolvate…

CUPRINS:

Clubul de marţi seara 1
Casa Idolului Astartei 6
Lingouri de aur 14
Trotuarul pătat cu sânge 20
Motiv contra ocazie 25
Semnul degetului cel mare al Sf. Petru 31
Muşcata albastră 38
Doamna de companie 46
Cei patru suspecţi 55
O tragedie de Crăciun 62
Iarba morţii 71
Afacerea de la bungalou 79
Moarte prin înec 87

Raymond West scoase un nor de fum şi repetă cuvintele cu un soi de plăcere deliberată.

— Mistere nerezolvate…

Privi în jur cu mulţumire. Camera era veche, cu traverse late, negre de-a lungul tavanului şi mobilată cu piese vechi care-i aparţinuseră de la început. De aici privirea mulţumită a lui Raymond West. De profesiune era scriitor şi-i plăcea ca atmosfera să n-aibă hibe. Casa mătuşii sale Jane fusese întotdeauna un cadru potrivit pentru personalitatea ei. Privi spre cămin, unde ea stătea dreaptă în marele fotoliu al bunicului. Miss Marple purta o rochie de brocard, foarte strâmtă în talie. Dantelă „Mechlin” era aranjată în cascadă în faţă. Avea un şal de dantelă neagră şi o bonetă neagră,

tot din dantelă, îi acoperea părul argintiu strâns sus. Tricota ceva alb, moale din lână. Ochii săi de un albastru pal, binevoitori şi tandri îl priveau pe nepot şi pe musafirii acestuia cu plăcere nedisimulată. Ei se opriră întâi asupra lui Raymond, evident bine dispus, apoi asupra pictoriţei Joyce Lempriere, cu părul ei negru strâns şi ochi verzi, ciudaţi, apoi asupra acelui bărbat de lume, manierat, sir Henry Clithering. Mai erau două persoane în cameră, doctorul Pender, reverendul în vârstă al parohiei şi domnul Petherick, avocat, un bărbat mic de statură, uscăţiv, cu ochelari, pe deasupra cărora se uita, nu prin ei. Miss Marple le acordă un moment de atenţie tuturora, după care se reîntoarse la tricotat, zâmbind uşor.

Domnul Petherick tuşi ca, de obicei, când îşi prefaţa remarcile.

— Ce spuneai, Raymond? Mistere nerezolvate? Ha. – şi ce-i cu ele?

— Nu-i nimic cu ele, zise Joyce Lempriere. Lui Raymond îi place doar sunetul cuvintelor şi felul cum le pronunţă el.

Raymond West îi aruncă o privire de reproş, la care ea îşi dădu capul pe spate şi începu să râdă.

— Este un farsor, nu-i aşa, Miss Marple? întrebă ea. Sunt sigură că ştiţi asta.

Miss Marple îi zâmbi cu blândeţe, dar nu-i răspunse.

— Viaţa însăşi este un mister nerezolvat, comentă clericul pe un ton grav.

Raymond se ridică în scaun şi-şi dădu la o parte ţigara cu un gest impulsiv.

— Nu la asta mă refer. Nu vorbeam despre filosofie. Mă gândeam la fapte adevărate, clare, prozaice, lucruri care s-au întâmplat şi nimeni nu le-a explicat vreodată.

— Ştiu la ce fel de lucruri te referi, dragă, zise Miss Marple. De exemplu, doamna Carruthers a trăit o experienţă foarte ciudată ieri dimineaţă. A cumpărat aproape trei sute de grame de creveţi curăţaţi de la magazinul „Elliot”. S-a mai dus la alte două magazine şi

când a ajuns acasă a descoperit că nu avea creveţii la ea. S-a întors la cele două magazine, pe la care fusese, dar creveţii ăştia dispăruseră complet. Asta mi se pare cu totul ieşit din comun.

— O poveste foarte dubioasă, zise sir Henry Clithering, grav.

— Există, desigur, tot felul de explicaţii posibile, continuă Miss Marple, obrajii îmbujorându-i-se de emoţie. De exemplu, altcineva…

— Dragă mătuşă, zise Raymond West, oarecum amuzat, nu m-am referit la tipul ăsta de incident sătesc. Mă gândeam la crime şi dispariţii, tipul de lucruri despre care sir Henry ne-ar putea povesti acum dacă ar vrea.

— Dar eu nu vorbesc niciodată despre meseria mea, zise sir Henry cu modestie. Nu, nu vorbesc niciodată despre cazurile mele.

Sir Henry Clithering fusese până nu de mult inspector la Scotland Yard.

— Îmi închipui că rămân o mulţime de crime şi alte chestii de astea nerezolvate de poliţie, interveni Joyce Lempriere.

— Cred că e un lucru subînţeles, opină domnul Petherick.

— Mă întreb, continuă Raymond West, ce tip de minte îţi trebuie ca să reuşeşti să rezolvi cel mai bine un mister? Ne gândim cel mai adesea că obişnuiţii detectivi de la poliţie duc lipsă de imaginaţie.

— Ăsta e punctul de vedere al unui profan, zise sir Henry pe un ton rece.

— Cred că aveţi nevoie de un comitet, zâmbi Joyce. Pentru psihologie şi imaginaţie trebuie să vă adresaţi scriitorului…

Făcu un semn ironic din cap către Raymond, dar acesta rămase serios.

— Arta de a scrie îţi oferă posibilitatea de introspecţie în natura umană, spuse el grav. Descoperi, câteodată, motive pe care omul obişnuit le ignoră.

— Ştiu, dragă, că volumele tale sunt foarte ingenioase, îl lăudă Miss Marple. Dar chiar eşti convins că oamenii sunt

atât de nesuferiţi după cum îi înfăţişezi?

— Dragă mătuşă, rămâi la părerile dumitale. Să mă ierte Cel de Sus dacă aş putea să le zdruncin în vreun fel.

— Am vrut să zic, se încruntă puţin Miss Marple, în timp ce-şi număra ochiurile de pe andrea, că mulţi oameni nu mi se par nici răi, nici buni, ci doar foarte proşti.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei:

— Nu crezi, Raymond, că acorzi prea multă importanţă imaginaţiei? Acesta este un lucru foarte primejdios, pe care noi, avocaţii, îl cunoaştem prea bine. Pentru a putea păstra dovezile în mod nepărtinitor, pentru a privi faptele, simple, cum sunt – acestea compun singura metodă logică de a ajunge la adevăr. Din propria mea experienţă mai confirm că e şi singura care dă rezultate.

— Ei, nu spune! exclamă Joyce, dând din cap indignată. Pariez că v-aş putea întrece pe toţi. Sunt nu numai femeie şi puteţi spune ce vreţi, dar femeile au intuiţie care le lipseşte bărbaţilor – dar şi pictoriţă. Văd lucruri pe care voi nu le vedeţi. Şi apoi, în această ultimă calitate, am dat peste tot felul de tipuri şi personaje. Cunosc viaţa aşa cum draga noastră Miss Marple nu a avut posibilitatea s-o înfrunte aici.

— E adevărat, dragă. Dar câteodată în sate se întâmplă lucruri foarte dureroase şi triste.

— Îmi daţi voie? le întrerupse dr. Pender zâmbind. Ştiu că e la modă astăzi să-i minimalizezi pe oamenii bisericii, dar nouă ni se spun intimităţi, cunoaştem o parte a caracterului care rămâne ca o carte inaccesibilă celor din jur.

— De fapt, îmi dau seama că formăm un grup destul de reprezentativ, fu de părere Joyce. Ce-ar fi dacă am forma un club? Ce este astăzi? Marţi? O să-l numim „Clubul de marţi seară”. Să ne întâlnim în fiecare săptămână şi fiecare, pe rând, să expună un caz, o problemă. Un mister pe care îl cunoaşte personal şi îi ştie, desigur, şi soluţia. Câţi suntem? Unu, doi, trei, patru, cinci. Ar trebui să fim şase.

— Pe mine m-ai uitat, dragă, zâmbi senină Miss Marple.

Joyce fu uşor surprinsă, dar îşi ascunse repede uimirea:

— Ar fi minunat, Miss Marple. N-am ştiut că vrei să intri în joc.

— Cred c-ar fi foarte interesant, continuă Miss Marple, mai ales atâţia gentlemeni inteligenţi de faţă. Mă tem că nu sunt prea deşteaptă, dar trăind atâţia ani în St. Mary Mead am început să cunosc firea omenească.

— Sunt sigur că aportul dumneavoastră va fi foarte valoros, spuse sir Henry plin de curtoazie.

— Cine începe? întrebă Joyce.

— Nici nu se pune problema, răspunse dr. Pender, când avem marele noroc de a ne afla în preajma unui om distins de clasa lui sir Henry…

Nu-şi termină fraza, înclinând politicos capul în direcţia acestuia.

Sir Henry rămase o vreme tăcut. În cele din urmă, oftă, se aşeză picior peste picior şi începu.

— Mi-e puţin cam greu să aleg problema pe care o doriţi, dar, dacă stau şi mă gândesc bine, cunosc o întâmplare ce ar satisface condiţiile impuse. Trebuie să fi observat câte ceva în legătură cu acest caz în ziarele de acum un an. Atunci a fost trecut în categoria misterelor nerezolvate, dar s-a întâmplat ca soluţia să-mi pice pe birou acum câteva zile.

Faptele sunt foarte simple. Trei oameni au servit la cină, printre alte feluri, langustă conservată. În timpul nopţii, toţi trei s-au simţit rău, aşa încât un doctor a fost chemat în grabă. Doi şi-au revenit, al treilea a murit.

— Aha! exclamă Raymond, ca şi cum se edificase asupra subiectului.

— Cum vă spuneam, la prima vedere, lucrurile păreau foarte simple. S-a considerat că decesul s-a datorat otrăvirii cu ptomaină, un certificat a fost eliberat în acest sens şi victima îngropată. Dar lucrurile nu s-au rezumat la asta.

Miss Marple încuviinţă din cap:

— Bineînţeles că a început să se vorbească, aşa se întâmplă de obicei.

— Şi acum trebuie să vi-i descriu pe actorii acestei mici drame. Am să-i numeasc pe soţi, domnul şi doamna Jones. Şi pe însoţitoarea soţiei, domnişoara Clark. Domnul Jones era comis-voiajor pentru o firmă de medicamente. Era un bărbat arătos, de felul lui nerafinat, cu tendinţă de îngrăşare, în jur de cincizeci de ani. Soţia era o femeie cu o înfăţişare ştearsă, de vreo patruzeci şi cinci de ani. Însoţitoarea, domnişoara Clark, de şaizeci de ani, o femeie voinică şi veselă, cu o faţă rotunjoară şi îmbujorată. Niciunul, aţi zice, prea interesant.

Necazurile au fost stârnite într-un mod foarte curios. Domnul Jones locuise, în noaptea anterioară, într-un mic hotel frecventat de negustori din Birmingham. S-a întâmplat ca sugativa de la tampon să fie schimbată a doua zi şi ca femeia de serviciu, neavând altceva mai bun de făcut, să se amuze studiind sugativa în oglindă, exact după ce domnul Jones terminase o scrisoare. După câteva zile a apărut în ziare ştirea despre decesul doamnei Jones, ca urmare a ingerării langustei conservate, şi atunci camerista le-a povestit celorlalţi servitori cuvintele pe care le descifrase pe sugativă. Sunau astfel: „Depind în întregime de soţia mea… când va muri eu voi… sute şi mii”.

Poate vă aduceţi aminte că mai fusese un caz al unei soţii otrăvite de bărbatul ei. N-a trebuit prea mult ca imaginaţia fetelor să se aprindă. Domnul Jones plănuise, aşadar, să-i facă de petrecanie nevestei şi să moştenească sute de mii de lire! Una dintre servitoare avea nişte rude care locuiau în târguşorul din care provenea familia Jones. Ea le-a scris şi acesteia i-au răspuns. Se pare că domnul Jones fusese foarte atent cu fiica doctorului din localitate, o tânără frumoasă de 33 de ani. Scandalul a început să mocnească. Ministrul de interne a primit o depeşă. Numeroase scrisori anonime au început să curgă la Scotland Yard, prin care domnul Jones era acuzat că şi-ar fi ucis soţia. Fireşte, ne-am zis că nu-i altceva decât pălăvrăgeală şi bârfă ieftină de la ţară. Totuşi, pentru a calma opinia publică s-a dat ordinul

de exhumare a cadavrului. Ştiţi, era unul din acele cazuri de superstiţie populară crasă, fără nici o bază solidă, dar care s-a dovedit, în mod cu totul surprinzător, adevărat. Rezultatul autopsiei a indicat suficient arsenic care să convingă că acesta provocase moartea doamnei. A căzut în sarcina Scotland Yard-ului să colaboreze cu autorităţile locale pentru a se dovedi cum a fost administrat arsenicul şi de către cine.

— Îmi place! Aşa zic şi eu problemă! exclamă Joyce.

— Normal, bănuiala a căzut asupra soţului. El beneficia de pe urma morţii soţiei sale. Nu o sumă de sute de mii de lire, cum şi-a imaginat romanţioasa cameristă de la hotel, totuşi o sumă frumuşică de opt mii de lire. El nu avea alţi bani proprii în afară de ceea ce câştiga şi era un bărbat cu obiceiuri cam extravagante, cu o predilecţie spre compania femeilor. Am cercetat cât se poate de discret zvonul privitor la ataşamentul său faţă de fiica doctorului; deşi părea clar că existase, într-o vreme, o prietenie foarte strânsă între cei doi, avusese loc o ruptură totală cu două luni mai înainte şi de atunci nu mai fuseseră văzuţi împreună. Chiar şi doctorul, un om în vârstă, sincer şi deschis, a rămas consternat de rezultatul autopsiei. El fusese cel chemat noaptea la căpătâiul persoanelor suferinde. Îşi dăduse imediat seama de starea gravă a doamnei Jones şi trimisese la dispensar după nişte pastile cu opium, pentru a-i alina suferinţa. În pofida eforturilor sale, ea sucombă, dar nici o clipă nu a bănuit că ceva era în neregulă. Era convins că moartea se datora unei forme de botulism. Cina din seara aceea constase din langustă conservată şi salată, papanaşi, pâine şi brânză. Din nefericire, nu rămăsese nici urmă de langustă – totul fusese mâncat şi cutia aruncată. Doctorul o întrebase pe fata de serviciu din casă, Gladys Linch. Ea era groazav de răvăşită, plânsă şi agitată şi lui i-a fost foarte greu să obţină ceva de la ea, dar aceasta susţinea hotărâtă că, în nici un fel, cutia nu fusese umflată şi că langusta i se păruse cât se poate de bine conservată.

Acestea erau faptele pe care trebuia să ne bazăm. Dacă Jones îi administrase în mod criminal arsenic soţiei, era clar că n-ar fi putut-o face în vreunul din felurile servite la cină, întrucât toate cele trei persoane mâncaseră împreună. Şi încă un amănunt – Jones se întorsese de la Birmingham tocmai când cina era pe punctul de a fi servită, aşa încât nu avusese timpul să otrăvească ceva în prealabil.

— Dar însoţitoarea, femeia cea voinică cu faţa veselă? întrebă Joyce.

Sir Henry înclină din cap.

— Nu am trecut-o cu vederea pe domnişoara Clark, vă asigur. Dar părea fără noimă ca ea să fi avut vreun motiv pentru crimă. Doamna Jones nu i-a lăsat nimic şi ca urmare a decesului stăpânei sale, ea a trebuit să-şi caute o altă slujbă.

— Asta pare s-o excludă, sublinie Joyce adâncită în gânduri.

— Unul dintre inspectorii mei a descoperit curând un element semnificativ, continuă sir Henry. După cina din seara aceea, domnul Jones coborâse în bucătărie şi ceruse un bol cu mucilagiu din orez pentru că soţia se plângea că nu se simte bine. A aşteptat în bucătărie până când Gladys Linch l-a preparat şi apoi l-a dus sus în camera soţiei. Recunosc că asta părea să facă lumină în problemă.

Avocatul îl susţinu aprobând din cap:

— Motivul – spuse el, arătând pe degete. Ocazia – în calitate de comis-voiajor pentru o firmă de farmacişti avea acces uşor la otravă.

— Şi un bărbat de o moralitate anemică, sublinie prelatul.

Raymond West se uită ţintă la sir Henry:

— E o cursă pe undeva. De ce nu l-aţi arestat?

Sir Henry zâmbi cam stânjenit.

— Asta e partea nefericită a cazului. Totul mersese ca pe roate când ne-am împotmolit. Jones n-a fost arestat pentru că atunci când am anchetat-o pe domnişoara Clark, aceasta ne-a povestit că ea băuse tot conţinutul bolului şi nu

doamna Jones. Da, se pare că s-a dus în camera doamnei Jones aşa cum îi era obiceiul. Aceasta stătea în pat, în capul oaselor şi bolul se afla lângă ea.

— Nu mă simt deloc bine, Milly. Aşa îmi trebuie dacă mănânc langustă seara. L-am rugat pe Albert să-mi aducă un bol cu mucilagiu, dar acum nu mai am chef de el.

— E păcat, a comentat domnişoara Clark, e aşa de bine făcut, fără gogoloaşe. Gladys e într-adevăr o bună bucătăreasă. În zilele noastre, puţine fete mai sunt în stare să facă un bol cu mucilagiu aşa de reuşit. Vă spun că îmi face poftă, sunt o pofticioasă.

— Nu cred că o să scapi de metehnele tale, spuse doamna Jones.

— Trebuie să vă explic, se întrerupse sir Henry, că domnişoara Clark, îngrijorată că lua în greutate, ţinea o cură de slăbire.

— N-are nici un rost, Milly, îi zise doamna Jones. Dacă Domnul te-a făcut voinică înseamnă că aşa a vrut el – să fii voinică. Bea bolul ăla. O să-ţi facă cât se poate de bine.

Şi imediat, domnişoara Clark se aşează şi bău bolul.

— Aşa că, după cum vedeţi, asta a zdrobit toată acuzaţia împotriva soţului. Întrebat în legătură cu semnificaţia cuvintelor de pe sugativă, Jones ne-a oferit pe dată explicaţia. Scrisoarea era un răspuns către fratele său din Australia care-i ceruse nişte bani. El îi arăta că era cu totul dependent de soţia sa. Când aceasta avea să moară, el ar fi intrat în posesia banilor şi, dacă ar fi putut, şi-ar fi ajutat fratele. Regreta incapacitatea sa de-ai fi de folos, dar sublinia că se aflau sute şi mii de persoane în lume în aceeaşi situaţie nefericită.

— Aşa că acuzaţia a căzut? remarcă dr. Pender.

— Aşa că acuzaţia a căzut, confirmă sir Henry pe un ton grav. Nu ne-am putut asuma riscul de a-l aresta pe Jones fără nici un temei legal.

Se lăsă tăcerea şi atunci Joyce spuse:

— Şi asta-i tot?

— Aşa arăta cazul anul trecut. Rezolvarea se află acum în mâinile Scotland Yardului şi peste vreo două-trei zile veţi afla amănunte din ziare.

— Rezolvarea, repetă Joyce pe gânduri. Ştiu eu? Haideţi să ne gândim cu toţii timp de cinci minute şi apoi să ne spunem părerea.

Raymond West dădu din cap aprobator şi măsură timpul după ceasul său. Când cele cinci minute se scurseră, îşi îndreptă privirea spre dr. Pender.

— Vorbiţi dumneavoastră primul?

Bătrânul clătină din cap.

— Mărturisesc, zise el, că sunt cu totul depăşit. Cred doar că soţul trebuie să fie în vreun fel vinovat, dar nu-mi pot imagina cum a făcut-o. V-aş sugera că el i-a administrat otrava într-un mod care n-a fost încă descoperit, deşi, atunci, nu-mi dau seama cum de au găsit otrava după atâta timp.

— Joyce?

— Însoţitoarea! răspunse Joyce hotărâtă.

— Însoţitoarea fără doar şi poate! De unde ştim ce motiv să fi avut? Numai pentru că era bătrână, voinică şi urâtă – asta nu înseamnă că nu era îndrăgostită şi ea de Jones. Trebuie să-i fii urât soţia pentru o pricină oarecare. Gândiţi-vă ce înseamnă a fi damă de companie – să fii întotdeauna plăcută şi ascultătoare, să te închizi în tine şi să ascunzi tot ce simţi. Într-o zi n-a mai putut răbda şi atunci a ucis-o. Probabil că a pus arsenicul în bolul cu mucilagiu şi a minţit când a povestit că l-a mâncat ea.

— Domnul Petherick?

Avocatul îşi strânse vârfurile degetelor ca un profesionist ce era:

— Nu prea am ce comenta. Pe baza acestor fapte nu prea am ce zice.

— Dar trebuie, domnule Petherick, insistă Joyce. Nu puteţi rămâne imparţial şi afirma „fără a vătăma vreo parte”, asta pentru că sunteţi avocat. Aţi intrat în joc.

— Luând în considerare faptele, se conformă domnul Petherick, se pare că nu-i nimic de zis. Asta e părerea mea personală, după ce am văzut o mulţime de cazuri de acest tip în care soţul era vinovat. Singura explicaţie convenabilă ar fi aceea că domnişoara Clark îl apără în mod deliberat pentru un motiv oarecare. Trebuie să existe vreo înţelegere între ei privind nişte fonduri. El şi-a dat seama c-ar fi putut fi suspectat şi ea, văzând deschizându-i-se în faţă perspectiva sărăciei, a fost de acord să afirme că a mâncat mucilagiul în schimbul unei sume substanţiale pe care avea s-o încaseze. Dacă aşa s-a întâmplat e cât se poate de incorect. Cât se poate de incorect!

— Nu sunt de acord cu dumneata, spuse Raymond. Aţi uitat un element important din acest caz: fata doctorului. Am să vă înfăţişez cum văd eu cazul. Langusta conservată era alterată. Asta explică simptomele de otrăvire. A fost chemat doctorul. Acesta o găseşte pe doamna Jones, care mâncase mai multă langustă decât ceilalţi doi, într-o stare foarte gravă şi trimite, aşa cum ne-aţi spus, după nişte pastile cu opium. Nu se duce el, ci trimite pe altcineva. Cine îi dă mesagerului pastilele? Evident, propria sa fiică. E foarte probabil ca ea să-i ţină evidenţa medicamentelor. E îndrăgostită de Jones şi, în acest moment, toate instinctele ei rele ies la suprafaţă când îşi dă seama că mijloacele de a-l elibera se găsesc în mâinile ei. Pastilele pe care le dă conţin arsenic pur, alb. Asta este rezolvarea pe care o văd eu.

— Spuneţi-ne acum, sir Henry, sări Joyce nerăbdătoare.

— O clipă, protestă acesta, Miss Marple încă nu şi-a spus părerea.

Miss Marple dădea trist din cap:

— Vai, dragă, iar mi-a scăpat un ochi. Am fost atât de intens adâncită în povestire. Un caz trist. Foarte trist. Îmi aduce aminte de bătrânul domn Hargraves care locuia în localitatea vecină Mount. Soţia lui nu a avut niciodată nici cea mai mică bănuială, până când el a murit lăsându-şi toată averea unei femei cu care trăise şi cu care avea cinci

copii. Aceasta fusese într-o vreme servitoarea lor. O fată aşa de drăguţă, obişnuia să spună doamna Hargraves – în care puteai avea încredere deplină că întoarce saltelele, în fiecare zi, cu excepţia zilelor de vineri, bineînţeles. Şi bătrânul Hargraves a întreţinut-o pe femeia asta într-o casă din orăşelul învecinat, continuând să fie „un stâlp al bisericii” şi să stea în capul mesei în fiecare duminică.

— Dragă mătuşă Jane, o întrerupse Raymond cu oarecare nerăbdare. Ce are de-a face acest Hargraves, numai oale şi ulcele, cu acest caz?

— Biată fata aia, Gladys Linch – cea care era atât de teribil de agitată când doctorul a stat de vorbă cu ea – avea şi de ce să fie, săraca. Sper ca banditul acela de Jones să fie spânzurat pentru că a făcut din fata asta o ucigagă. Dar cred că o s-o spânzure şi pe ea, sărmana.

— Mi se pare, Miss Marple, că încurci puţin lucrurile, începu domnul Petherick.

Dar Miss Marple respinse cu hotărâre acuzaţia şi se uită spre sir Henry.

— Am dreptate, nu-i aşa? Sute şi mii – şi papanaşii – ăştia nu pot fi trecuţi cu vederea.

— Ce-i cu papanaşii, cu sutele şi miile? se repezi Raymond.

Mătuşa sa se întoarse spre el.

— Bucătăresele pun, aproape întotdeauna, sute şi mii pe papanaşi: garniturile acelea mici din zahăr roz şi alb. De îndată ce am auzit c-au servit papanaşi la cină şi că soţul scrisese cuiva despre sute şi mii, am şi făcut legătura dintre cele două lucruri. Acolo s-a aflat arsenicul – în garnitura de unu urmat de zerouri. I l-a dat fetei şi i-a spus să-l pună pe papanaşi.

— Dar e imposibil, spuse Joyce repede. Au mâncat cu toţii papanaşi.

— O, nu, o contrazise Miss Marple. Însoţitoarea ţinea cură de slăbire, vă amintiţi. Niciodată nu mănânci ceva asemănător papanaşilor dacă vrei să nu te îngraşi. Şi cred că Jones a dat doar la o parte garnitura, aşezând-o pe

marginea farfuriei sale. A fost o idee inteligentă, dar cât se poate de odioasă.

Ochii celorlalţi se fixaseră asupra lui sir Henry.

— E un lucru foarte curios, spuse el încet, dar s-a întâmplat ca Miss Marple să descopere adevărul. Jones a lăsat-o grea pe Gladys Linch, cum se spune. Ea era aproape disperată. El vroia să scape de nevastă-sa şi i-a promis celeilalte că o ia în căsătorie, după moartea soţiei. El a pus arsenicul în garnitură şi a învăţat-o cum s-o folosească. Gladys Linch a murit acum o săptămână. Copilul a murit la naştere şi Jones o părăsise pentru o altă femeie. Pe patul de moarte, ea a mărturisit totul.

Se aşternu din nou tăcerea, apoi Raymond spuse:

— Ei bine, mătuşă Jane, e unu la zero pentru dumneata. Nu-mi dau seama cum naiba de i-ai dat de capăt. Nu m-aş fi gândit niciodată că mica bucătăreasă e implicată în acest caz.

— Sigur că nu, pentru că nu cunoşti la fel de bine viaţa ca mine. Un bărbat de tipul lui Jones – bădăran şi jovial. Cum am auzit că era o fată drăguţă în casă am şi fost sigură că el n-avea s-o lase în pace. Totul e foarte trist şi dureros şi n-ai pe cine să vorbeşti de bine. Nu pot să vă spun ce şoc a fost pentru doamna Hargraves şi cât timp s-au mai minunat cei din sat.

Casa Idolului Astartei

— Ei acum, doctore Pender, ce o să ne povesteşti?

Bătrânul preot zâmbi cu blândeţe.

— Mi-am petrecut viaţa în locuri liniştite, spuse el. Mi s-au întâmplat foarte puţine evenimente. Totuşi, odată când eram tânăr, am trecut printr-o experienţă foarte stranie şi tragică.

— Chiar? exclamă Joyce Lempričre în mod încurajator.

— N-am uitat-o niciodată, continuă preotul. Atunci m-a impresionat profund şi, chiar şi astăzi, dacă fac un uşor efort să-mi reamintesc, îmi revine simţământul acela de groază şi oroare pe care l-am trăit în momentul ăla

îngrozitor, când am văzut un om murind, fără vreun motiv aparent.

— Mă faci să mă înfior, Pender, se plânse sir Henry.

— Şi eu mă-nfior, cum zici, îi răspunse celălalt. De atunci nu am mai râs de oamenii care folosesc cuvântul atmosferă. Există aşa ceva. Există anumite locuri imprimate şi saturate cu influenţe bune sau rele, care-şi pot face simţită puterea.

— Casa aceea, „The Larches”, aduce multă nefericire, remarcă Miss Marple. Bătrânul domn Smithers şi-a pierdut toţi banii şi a trebuit s-o părăsească, apoi s-a mutat familia Carlslake şi Johnny Carlslake a căzut pe scări, şi-a rupt piciorul, aşa că doamna Carlslake a fost nevoită să plece în sudul Franţei să-şi îngrijească sănătatea, iar în ceea ce priveşte familia Burden, care locuieşte acum acolo, am auzit că bietul domn Burden urmează să fie operat foarte curând.

— Cred că sunt prea multe superstiţii în legătură cu treburile astea, opină domnul Petherick. Foarte multe proprietăţi au de suferit de pe urma unor zvonuri puse în circulaţie fără temei sau din prostie.

— Am cunoscut una sau două „fantome” care aveau o personalitate foarte robustă, remarcă sir Henry chicotind.

— Cred, interveni Raymond, că ar trebui să-i permitem domnului Pender să-şi continue povestirea.

Joyce se ridică şi stinse cele două lămpi, lăsând camera să fie luminată numai de focul jucăuş din şemineu.

— Atmosferă, zise ea. Acum putem continua.

Dr. Pender îi zâmbi, se rezemă de speteaza scaunului şi, după ce-şi scoase pince-nez-ul, începu să povestească pe un ton blând, evocator.

— Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră cunoaşteţi Dartmoor-ul. Localitatea de care vă vorbesc este situată pe malurile apei Dartmoor. Era o casă foarte frumoasă şi, deşi fusese de vânzare de mai mulţi ani, nu-şi găsise cumpărători. Probabil, situaţia era mai neplăcută iarna, dar priveliştea era măreaţă şi clădirea însăşi avea unele trăsături curioase şi originale. A fost cumpărată de un om

pe nume Haydon – sir Richard Haydon. Îl cunoscusem în timpul facultăţii şi, deşi, nu-l mai văzusem câţiva ani, păstrând vechile legături de prietenie, am acceptat cu plăcere invitaţia sa de a mă duce la Silent Grove, cum se numea noua sa proprietate.

Cei din casă nu erau prea numeroşi. Acolo locuiau Richard Haydon însuşi şi vărul său, Elliot Haydon. Se mai aflau o lady Mannering cu o fiică palidă, cam ştearsă, pe nume Violet. Era un căpitan Roger cu soţia, mari amatori de călărie, cu feţele bătute de vânt, care trăiau numai pentru cai şi vânătoare. Lor li se alăturau un tânăr dr. Symonds şi o domnişoară Diana Ashley. Ştiam ceva despre cea din urmă. Fotografia ei apărea des în ziarele despre înalta societate şi se număra printre frumuseţile celebre ale vremii. Înfăţişarea era cu totul izbitoare. Brunetă, înaltă, cu tenul frumos, de un alb palid, pe când ochii ei negri, pe jumătate închişi, uşor oblici îi dădeau un curios aer picant oriental. Avea de asemenea, o voce minunată, profundă, dar ca un clopoţel.

Am observat imediat că prietenul meu, Richard Haydon era foarte mult atras de ea şi am bănuit că întreaga adunare fusese chemată ca să creeze un cadru pentru ea. Cât priveşte sentimentul ei, nu eram atât de sigur. Era capricioasă în etalarea favorurilor sale. Într-o zi vorbea numai cu Richard şi nu mai acorda nimănui altcuiva atenţie, în ziua următoare îl prefera pe vărul acestuia, Elliot şi părea că nu are habar de existenţa unei persoane pe nume Richard, ca, în continuare, să-i dedice zâmbetele cele mai fermecătoare liniştitului şi retrasului dr. Symonds.

În dimineaţa de după sosirea mea, gazda noastră ne-a arătat proprietatea. Casa în sine nu avea nimic remarcabil – o clădire solidă, bine construită, din granit de Devonshire. Ridicată să reziste timpului şi intemperiilor. Nu era romantică, dar foarte confortabilă. De la ferestre se puteau vedea panorama regiunii necultivate şi terenurile rezervate

pentru vânătoare, vaste dealuri rotunjite, încoronate cu Tor-uri1 bătute de vreme.

Pe pantele celui mai apropiat Tor se găseau diferite cercuri de colibe, relicve din străvechile zile ale epocii de piatră. Pe un alt deal era un gorgan ce fusese recent excavat, în care se găsiseră anumite obiecte din bronz. Haydon începuse să manifeste interes pentru lucrurile legate de antichitate şi ne vorbi cu multă înflăcărare şi entuziasm. Chiar acest loc, ne explica el, era deosebit de bogat în mărturii despre trecut.

Locuitori din neolitic, druizi, romani şi chiar urme ale primilor fenicieni puteau fi găsite.

— Dar locul acesta este cel mai interesant dintre toate, a spus el. I-aţi reţinut numele – Silent Grove2. Ei bine, e destul de uşor să-ţi dai seama de unde i se trage denumirea.

Ne indică ceva anume cu mâna. Deşi partea aceea era necultivată, numai stânci, buruieni şi un soi de ferigă sălbatică, la vreo sută de iarzi de casă se ridica un crâng cu copaci îndesiţi unul în altul.

— O relicvă din cele mai vechi timpuri, spuse Haydon. Copacii s-au uscat şi alţii au fost plantaţi în loc, dar, în general, s-a păstrat foarte mult cum era odinioară – poate pe vremea locuitorilor fenicieni. Veniţi să vă uitaţi!

L-am urmat cu toţii. Când am intrat în crâng, o curioasă tensiune mă cuprinse. Cred că de vină era liniştea. Nici o pasăre nu părea să-şi fi făcut cuibul în copacii aceştia. Domnea un simţământ de dezolare şi oroare. L-am văzut pe Haydon privindu-mă cu un zâmbet curios.

— Simţi ceva în legătură cu locul ăsta, Pender? mă întrebă el. Antagonism cumva? Sau nelinişte?

— Nu-mi place, i-am răspuns neliniştit.

— Ai dreptate întrutotul. Aceasta a fost fortăreaţa unuia dintre cei mai vechi duşmani ai credinţei tale. Acesta este Crângul lui Astarte3.

— Astarte?

— Astarte sau Ishtar sau Ashtoreth sau oricum vrei să-i zici. Eu prefer numele fenician de Astarte. Cred că există, în ţară, un Crâng al Astartei cunoscut – la nord de Wall. N-am nici o dovadă, dar îmi place să cred că deţinem aici un adevărat, un autentic Crâng al Astartei. Uite, în acest cerc dens de copaci, s-au desfăşurat ritualuri sacre.

— Ritualuri sacre, murmură Diana Ashley. Ochii ei visători priveau undeva departe. Mă întreb cum se desfăşurau?

— Nu prea onorabile, în orice caz, râse tare, fără rost, căpitanul Roger. Şi chestii nemaipomenite, îmi închipui.

Haydon nu-i acordă atenţie.

— În mijlocul Crângului trebuia să fi fost un templu, spuse el. Nu pot să vă arăt urma vreunuia, dar mi-am pus şi eu puţin imaginaţia la contribuţie.

În momentul acela păşeam într-un mic luminiş din mijlocul copacilor. În centru, se afla ceva asemănător unei case de vară construită din piatră. Diana Ashley se uită întrebătoare spre Haydon.

— O numesc Casa Idolului, spuse acesta. Este Casa Idolului lui Astarte.

Se îndreptă spre ea. Înăuntru, pe un stâlp simplu de abanos stătea o mică figurină ciudată reprezentând o femeie cu coarne, călare pe un leu.

— Astarte a fenicienilor, spuse Haydon, Zeiţa Lunii.

— Zeiţa Lunii, strigă Diana. O, hai să facem o petrecere pe cinste la noapte. Cu haine de carnaval. Şi să venim aici, la lumina lunii, să sărbătorim ritualurile Astartei.

Am făcut un gest brusc şi Elliot Haydon, vărul lui Richard, se întoarse repede spre mine.

— Nu vă plac toate astea, Padre, nu-i aşa?

— Nu, nu-mi plac, am recunoscut pe un ton grav.

Se uită la mine în mod curios.

— Dar nu-i decât o prostie. Dick n-are cum să ştie dacă acesta este un crâng cu adevărat sacru. E doar o fantezie de-a lui; îi place să se joace cu ideea asta. Şi oricum, dacă ar fi fost…

— Dacă ar fi fost?

— Ei bine… râse el stingherit. Doar nu crezi în chestii de-astea, nu-i aşa? Dumneata, un pastor!

— Nu sunt sigur că eu ca pastor n-ar trebui să cred în asta.

— Dar treburile acestea s-au terminat şi au dispărut de mult.

— Nu sunt chiar aşa de sigur, i-am răspuns, contemplând cele din jurul meu. Ştiu doar un lucru: în general, nu sunt un om sensibil la atmosferă, dar, de când am intrat în acest crâng de copaci, am o curioasă impresie că simt răul şi ameninţarea în jurul meu.

Privi, din nou stânjenit, peste umăr.

— Da, spuse, este… este oarecum straniu. Ştiu ce vrei să spui, dar bănuiesc că numai imaginaţia noastră ne face să ne simţim aşa. Ce părere ai, Symonds?

Doctorul tăcu un minut, două, înainte de a răspunde. Apoi spuse liniştit:

— Nu-mi place. Nu pot să vă spun de ce. Dar, într-un fel sau altul, nu-mi place.

În momentul acela, Violet Mannering veni spre mine.

— Îmi repugnă locul ăsta, ţipă ea. Îmi repugnă. Să ieşim de-aici!

Ne-am îndepărtat şi ceilalţi ne-au urmat. Numai Diana Ashley întârzia. Am întors capul, m-am uitat peste umăr şi am văzut-o stând în faţa casei idolului, privind cu intensitate la imaginea dinăuntru.

Ziua era neobişnuit de frumoasă şi călduroasă aşa că propunerea Dianei Ashley de a organiza o petrecere costumată în seara aceea a fost bine primită. Obişnuitele râsete, şoapte şi cusutul disperat în secret – am avut parte de toate – şi, când ne-am făcut apariţia pentru cină, au izbucnit ca de obicei strigăte de veselie.

Rogers şi soţia sa erau „îmbrăcaţi” ca locuitori ai colibelor din neolitic, ceea ce explica brusca dispariţie a preşurilor din faţa căminelor. Richard Haydon şi-a imaginat că e un

marinar fenician, iar vărul său – şeful unei bande de hoţi; doctorul Symonds făcea pe bucătarul şef, lady Mannering pe o soră de spital şi fata ei pe o sclavă cercheză. Eu m-am travestit, cam străveziu, într-un călugăr. Diana Ashley a coborât ultima, dezamăgindu-ne pe toţi, fiindcă era înfăşurată într-un domino4 negru inform.

— Necunoscuta, declară ea plină de aere. Asta sunt. Acum, pentru Dumnezeu, hai să mergem la masă.

După cină am ieşit din casă. Era o noapte frumoasă, caldă, blândă şi luna se ridica. Am cutreierat, am pălăvrăgit şi timpul a trecut destul de repede. Trebuie să fi trecut o oră când ne-am dat seama că Diana Ashley nu mai era cu noi.

— Sunt sigur că nu s-a dus la culcare, spuse Richard Haydon.

Violet Mannering clătină din cap:

— O, nu, interveni ea. Am văzut-o îndreptându-se în direcţia aceea, acum vreun sfert de oră.

În timp ce vorbea, indica crângul de copaci care se profila negru şi plin de umbre în lumina lunii.

— Mă întreb ce pune la cale, se repezi Richard Haydon, jur că vreo drăcovenie. Să mergem să vedem!

Ne-am îndreptat cu toţii într-acolo, oarecum plini de curiozitate de ce putea pune la cale domnişoara Ashley. Totuşi, în ceea ce mă priveşte, simţeam o anumită reţinere de a intra în cercul de copaci întunecat, prevestitor de rele. Ceva mai puternic decât mine părea să mă reţină şi să mă îndemne să nu păşesc înăuntru. Eram mai convins decât oricând de răul esenţial al locului. Cred că unii dintre ceilalţi simţeau aceleaşi senzaţii ca şi mine, deşi n-ar fi fost dispuşi s-o recunoască. Copacii erau atât de apropiaţi unii de alţii, încât lumina lunii nu putea pătrunde. Se auzeau mai multe sunete în jurul nostru – şoapte şi oftaturi. Aveam sentimentul a ceva extrem de straniu, aşa că din spirit de conservare, am rămas cu toţii grupaţi.

Deodată, am dat de poiana din mijlocul crângului şi am rămas încremeniţi de uimire, întrucât în pragul Casei

Idolului, se profila o siluetă, învăluită toată în tifon diafan, purtând două coarne proeminente care se ridicau din masa neagră a părului ei.

— Doamne Sfinte, exclamă Richard Haydon şi fruntea i se umplu de sudoare.

Dar Violet Mannering era mai perspicace.

— E Diana, exclamă ea. Cum s-a transformat? O, arată oarecum altfel!

Silueta din prag îşi ridică mâinile. Înaintă un pas şi cântă pe un ton înalt, plăcut.

— Sunt Preoteasa Astartei, fredonă ea. Aveţi grijă cum vă apropiaţi de mine, căci moarte ţin în mâna mea.

— Nu fă asta, dragă, protestă lady Mannering. Ne trec toţi fiorii, să ştii!

Haydon sări spre ea.

— Doamne, Diana, strigă el. Eşti minunată!

Ochii mei se obişnuiseră de-acum cu lumina lunii şi puteam vedea mai clar. Aşa cum spusese Violet, ea arăta schimbată. Faţa era mult mai oriental conturată, ochii – nişte deschizături oblice – degajau o oarecare cruzime în strălucirea lor şi nul mai văzusem niciodată ciudatul zâmbet ce i se citea pe buze.

— Ai grijă, strigă ea prevenind pe oricine. Nu vă apropiaţi de zeiţă. Dacă cineva pune mâna pe mine, moare.

— Eşti minunată, Diana, strigă şi Haydon, dar termină! Nu ştiu cum, dar… nu-mi prea place!

El se îndrepta spre ea prin iarbă şi ea întinse o mână.

— Opreşte-te, strigă ea. Încă un pas şi te voi lovi cu magia Astartei.

Richard Haydon râse şi grăbi pasul, când, deodată, un lucru curios se întâmplă. Ezită o clipă, apoi păru că se împiedică şi căzu lat.

Nu se ridică, ci rămase unde căzuse cu faţa la pământ.

Deodată, Diana începu să râdă ca o isterică. Era un hohot straniu, oribil, care tulbura liniştea poienii.

Cu o înjurătură, Elliot se repezi în faţă.

— Nu suport asta, ţipă el, ridică-te Dick, ridică-te, omule!

Şi totuşi, Richard Haydon zăcea unde căzuse. Elliot Haydon se apropie, îngenunche lângă el şi-l întoarse încet cu faţa-n sus. Se aplecă peste el, uitându-se la faţa acestuia.

Apoi se ridică brusc şi rămase clătinându-se puţin.

— Doctore, zise, doctore, pe crucea mea, vino! Cred… cred că e mort.

Symonds se repezi într-acolo, pe când Elliot se întoarse încet spre noi. Se uita în jos la mâinile sale într-un fel pe care nu l-am înţeles.

În clipa aceea o auzirăm pe Diana ţipând sălbatic:

— L-am omorât! O, pe Dumnezeul meu, n-am vrut, dar l-am omorât!

Şi leşină, căzând pe o grămadă de iarbă călcată în picioare.

Doamna Rogers urlă ca scoasă din minţi:

— O, să plecăm din locul ăsta îngrozitor, ni se poate întâmpla orice aicea. Vai, e înfiorător!

Elliot mă apucă de umăr.

— Nu se poate, domnule, murmură el, îţi spun că nu se poate! Un om nu poate fi ucis aşa. E… e împotriva Naturii.

Am încercat să-l liniştesc.

— Există vreo explicaţie, am zis eu. Vărul tău trebuie să fi suferit de pe urma unei slăbiciuni neaşteptate a inimii. Şocul şi excitarea…

El mă întrerupse:

— Nu înţelegi. Îşi ridică mâinile să le văd şi am observat pete roşii pe ele. Dick nu a murit de pe urma şocului, a fost lovit… lovit în inimă şi nu există nici o armă.

L-am privit neîncrezător. În momentul acela, Symonds se ridicase după ce examinase trupul şi se îndrepta spre noi. Era palid şi tremura tot.

— Am înnebunit cu toţii? spuse el. Ce-i cu locul ăsta, încât lucruri de acest gen se pot întâmpla aici?

— Deci e adevărat? am întrebat eu.

Dădu din cap că da.

— Rana seamănă cu una făcută de un stilet lung, subţire, dar… nu-i nici un stilet acolo.

Ne-am uitat cu toţii unii la alţii.

— Dar trebuie să fie acolo, strigă Elliot Haydon. Trebuie să fi căzut din rană. Trebuie să fie, undeva, pe jos. Să cercetăm!

Ne-am uitat degeaba în jur. Violet Mannering spuse deodată:

— Diana avea ceva în mâna ei. Un fel de stilet. L-am văzut. L-am zărit strălucind când îl amenința.

Elliot Haydon clătină din cap:

— Nu s-a apropiat la mai mult de trei iarzi de ea, obiectă el.

Lady Mannering se aplecase peste fata care leşinase.

— N-are nimic în mână acum, ne informă ea, şi nu văd nimic pe pământ. Eşti sigură că l-ai văzut, Violet? Eu nu l-am văzut.

Doctorul Symonds se apropie de fată.

— Trebuie s-o ducem în casă, spuse el. Rogers, vrei să mă ajuţi?

Am cărat fata leşinată în casă. Apoi ne-am întors şi-am luat cadavrul lui sir Richard.

Dr. Pender se opri şi, parcă cerându-şi scuze, ne privi pe toţi pe rând.

— Astăzi, se cunosc unele lucruri mai bine, datorită influenţei romanelor detective. Orice băiat de pe stradă ştie că un cadavru trebuie să fie lăsat unde se găseşte. Dar, pe timpul acela, nu aveam asemenea cunoştinţe, aşa că am dus trupul lui Richard Haydon în dormitorul său din casa pătrată de granit, iar majordomul a fost trimis pe bicicletă să aducă poliţia, de la vreo 12 mile depărtare.

Atunci, Elliot Haydon mă trase de o parte.

— Uite ce e, spuse el, mă întorc la crâng. Arma aceea trebuie găsită.

— Dacă a fost vreo armă, am răspuns eu sceptic.

Mă apucă de braţ şi mă trase cu furie.

— Ţi-a intrat superstiţia aia în cap. Crezi că moartea lui a fost supranaturală; bine, eu mă întorc în crâng să aflu.

Eram, în mod curios, împotrivă ca el să procedeze aşa. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să-l împiedic. Simpla idee a cercului acela des de copaci mă îngrozea şi aveam presentimentul unei noi nenorociri. Dar Elliot era pornit de-a binelea. Cred că şi el era speriat, dar nu vroia s-o recunoască. S-a dus ferm hotărât să dezlege tot misterul.

A fost o noapte foarte înfricoşătoare; niciunul dintre noi nu putea să doarmă sau să încerce măcar. Când au sosit, poliţiştii nu prea au crezut nimic din toată povestea. Ei şi-au exprimat dorinţa puternică de a o ancheta îndeaproape pe domnişoara Ashley, dar apoi s-au izbit de doctorul Symonds, care s-a opus, în mod vehement, ideii. Domnişoara Ashley îşi revenise din leşin sau din transă şi el îi administrase un somnifer puternic. Sub nici un motiv, ea nu trebuia tulburată până a doua zi.

Nimeni nu s-a gândit până pe la şapte dimineaţa la Elliot Haydon şi atunci Symonds a întrebat, deodată, unde e. I-am explicat ce făcuse Elliot şi faţa gravă a lui Symonds căpătă un aer şi mai grav.

— Aş vrea să nu se fi dus. E… e o prostie, spuse el.

— Doar nu crezi că i s-ar fi putut întâmpla ceva rău?

— Sper că nu. Padre, cred că dumneata şi cu mine am face mai bine să ne ducem să vedem.

Ştiam că are dreptate, dar a trebuit să-mi adun tot curajul de care eram în stare ca să mă înham la treaba asta. Am pornit împreună şi am intrat din nou în crângul acela blestemat de copaci. L-am strigat de două ori şi nu am primit nici un răspuns. Într-un minut, două, am dat de poiana care părea palidă şi fantomatică în lumina dimineţii care abia mijea. Symonds mă apucă de braţ şi eu am scos o exclamaţie înăbuşită. Noaptea trecută, văzusem la lumina lunii trupul unui bărbat zăcând cu faţa în jos, în iarbă. Acum, în zorii dimineţii, aceeaşi privelişte se înfăţişa ochilor

noştri. Elliot Haydon zăcea în exact acelaşi loc în care fusese vărul său.

— Doamne Sfinte! spuse Symonds. L-a răpus şi pe el!

Am alergat amândoi spre el. Elliot Haydon era inconştient, dar respira încet; de data aceasta nu mai era nici o îndoială în privinţa cauzei tragediei: o armă lungă şi subţire din bronz rămăsese în rană.

— L-a lovit prin umăr, nu prin inimă. Ăsta-i norocul, comentă doctorul. Pe cinstea mea, nu ştiu ce să cred. În orice caz n-a murit şi el ne va putea povesti ce s-a întâmplat.

Dar tocmai asta e, că Elliot Haydon n-a fost în stare. Relatarea sa a fost cât se poate de vagă. Căutase fără succes stiletul şi, în cele din urmă, renunţând să mai bâjbâie, se apropie de Casa Idolului. Abia atunci, începu să intuiască tot mai clar că cineva îl urmărea cu privirea dintre copaci. A încercat să alunge această impresie, dar n-a putut s-o îndepărteze cu totul. A descris cum un vânt rece, ciudat a început să bată. Părea că nu vine dinspre copaci, ci din interiorul Casei Idolului. Se întoarse şi se uită înăuntru. A văzut mica siluetă a Zeiţei şi a simţit că se afla sub influenţa unei iluzii optice. Silueta părea să crească tot mai mare. Apoi, deodată, a primit o lovitură ce a simţit-o între tâmple şi care l-a făcut să se dea înapoi, dar atunci când a căzut, a fost conştient de o durere adâncă, usturătoare în umărul său stâng.

Stiletul a fost identificat de data aceasta ca fiind identic cu cel descoperit în săpăturile din movila de pe deal şi care fusese cumpărat de Richard Haydon. Unde îl ţinuse, în locuinţă sau în Casa Idolului din crâng, nimeni nu părea să ştie.

Poliţiştii au fost de părere şi aşa va rămâne pe veci că el a fost înjunghiat, în mod deliberat, de domnişoara Ashley, dar, luând în considerare depoziţiile noastre, ale celorlalţi, că ea s-a aflat la trei iarzi depărtare de el, ei n-au putut s-o inculpe. Şi, aşa, afacerea este şi va rămâne un mister.

Se aşternuse liniştea.

— Se pare că nu e nimic de zis, încercă Joyce Lempričre, în cele din urmă. Totul e atât de oribil şi straniu! N-aţi găsit personal nici o explicaţie, dr. Pender?

Bătrânul dădu afirmativ din cap.

— Da, spuse el. Am o explicaţie, adică un fel de explicaţie. Una cam curioasă – dar mi se pare că nu acoperă toate aspectele.

— Am fost la şedinţe de spiritism, spuse Joyce, aşa că puteţi spune ce doriţi, dar se întâmplă lucruri foarte ciudate. Bănuiesc că pot fi explicate printr-un anume fel de hipnotism. Fata s-a transformat cu adevărat într-o Preoteasă a Astartei şi presupun că, într-un fel sau altul, ea trebuie să-l fi înjunghiat. Poate că ea a aruncat stiletul pe care domnişoara Mannering l-a văzut în mâna ei.

— Sau o fi fost vreo suliţă, sugeră Raymond West. În fond, lumina lunii nu e foarte puternică. Ea s-ar fi putut să aibă un fel de lance în mâna şi l-a lovit de la distanţă; apoi, presupun că trebuie să ţinem seama şi de hipnotism în masă. Vreau să zic că eraţi cu toţii pregătiţi să-l vedeţi doborât prin mijloace supranaturale şi aşa aţi văzut că s-a întâmplat.

— Am asistat la multe lucruri minunate făcute cu arme şi cuţite la circ sau varietăţi, spuse sir Henry. Cred că e posibil ca un om să se fi putut ascunde printre copaci şi de acolo să fi aruncat un cuţit sau un stilet cu destulă dexteritate, bineînţeles dacă era un profesionist. Recunosc că este cam deplasată, dar pare singura teorie cu adevărat credibilă. Vă amintiţi că celălalt om a avut clar impresia că se ascundea cineva în crâng şi-l supraveghea. În ceea ce priveşte faptul că domnişoara Mannering a spus că Diana Ashley avea un stilet în mână, pe când ceilalţi au contrazis-o, asta nu mă surprinde. Dacă aţi avea experienţa mea, v-aţi da seama că relatările a cinci persoane privitoare la acelaşi lucru diferă atât de mult încât frizează incredibilul.

Domnul Petherick tuşi.

— Dar în toate aceste teorii se pare să trecem cu vederea un fapt esenţial, remarcă el. Ce s-a întâmplat cu arma? Domnişoara Ashley nu s-ar fi putut descotorosi de o suliţă, aşa cum stătea în mijlocul luminişului şi dacă un ucigaş ascuns ar fi aruncat stiletul, atunci acesta ar fi rămas în rană când omul a fost răsucit. Cred că trebuie să renunţăm la toate teoriile fanteziste şi să ne limităm la fapte concrete.

— Şi unde ne duc faptele concrete?

— Ei bine, un lucru pare destul de clar. Nimeni nu a fost în apropierea omului când acesta a fost doborât, aşa că singura persoană care ar fi putut să-l înjunghie a fost el însuşi. De fapt, sinucidere.

— Dar de ce naiba să fi vrut să se sinucidă? întrebă Raymond West, neîncrezător.

Avocatul tuşi din nou.

— Ah, asta iar e o problemă de teorie, spuse el. Deocamdată, nu mă interesează teoriile. Excluzând supranaturalul, în care nu cred nici o clipă, mi se pare că este singura modalitate în care lucrurile s-ar fi putut întâmpla. Şi-a înfipt pumnalul în piept şi, când a căzut, braţele i s-au desfăcut, scoţându-l din rană şi aruncându-l departe printre copaci. Cred că este, deşi oarecum improbabilă, o întâmplare posibilă.

— Deşi nu vreau să mă amestec, spuse Miss Marple, totul mi se pare cât se poate de uluitor. Dar lucruri curioase se întâmplă, să ştiţi. La petrecerea de anul trecut din grădina doamnei Sharpley, omul care aranja ceasul pentru golf, a sărit peste ceva, şi-a pierdut cunoştinţa şi nu şi-a revenit decât după cinci minute.

— Da, dragă mătuşă, spuse Raymond cu blândeţe, dar el nu a fost înjunghiat, nu-i aşa?

— A, sigur că nu, dragă, răspunse Miss Marple. Tocmai asta vă spuneam. Bineînţeles că nu există decât un singur mod în care acel biet sir Richard ar fi putut fi înjunghiat, dar tare aş vrea să ştiu ce l-a făcut întâi să se împiedice. Ar

fi putut fi, desigur, rădăcina unui pom. El se uita numai la fată şi la lumina lunii dai peste lucruri fără să vrei.

— Spuneţi că există doar un singur mod în care sir Richard ar fi putut fi înjunghiat, Miss Marple? întrebă pastoral, uitându-se curios la ea.

— E foarte trist şi nu-mi place să mă gândesc la asta. Omul era dreptaci, nu-i aşa? Vreau să zic, pentru a se răni la umărul stâng trebuia să fie. Mi-a părut întotdeauna atât de rău de bietul Jack Baynes pentru ceea ce a păţit în timpul războiului! Vă amintiţi, s-a împuşcat în picior, după lupte foarte grele la Arras. Mi-a povestit despre asta când m-am dus să-l văd la spital; şi-i era tare ruşine. Nu cred că acest biet individ, Elliot Haydon, a profitat mult după urma crimei sale oribile.

— Elliot Haydon, strigă Raymond. Crezi că el e făptaşul?

— Nu văd cum ar fi putut-o face altcineva, spuse Miss Marple, uşor surprinsă, făcând ochii mari. Vreau să zic dacă, aşa cum subliniază foarte înţelept domnul Petherick, luăm în considerare faptele concrete şi ignorăm acea atmosferă cu zeiţe păgâne despre care nu cred că e prea plăcută. Elliot s-a dus întâi la el de l-a întors cu faţa în sus şi, desigur, pentru a face acest lucru trebuie să fi fost cu spatele la toţi, iar îmbrăcămintea de şef de briganzi îi impunea să aibă o armă de orice fel la brâu. Îmi aduc aminte că am dansat cu un bărbat îmbrăcat ca şef de briganzi când eram tânără. Avea cinci feluri de cuţite şi stilete şi nu pot să vă povestesc cât de ciudate şi incomode erau pentru partenera sa.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra dr. Pender.

— Am aflat adevărul, spuse acesta, cinci ani după ce s-a întâmplat tragedia. Dintr-o scrisoare pe care mi-a trimis-o Elliot Haydon. Scria în ea că îşi imagina că eu l-am suspectat întotdeauna. Mai zicea că a fost o tentaţie spontană. Şi el o iubea pe Diana Ashley, dar era doar un biet avocat pledant sărac care se lupta să supravieţuiască. Odată Richard eliminat din cale, moştenindu-i titlul şi

moşiile, vedea deschizându-i-se perspective frumoase. Stiletul îi ieşise din cingătoare când se aplecase jos lângă vărul său şi, aproape înainte de a avea timp să se gândească ce face, îl înfipse şi-l puse înapoi în cingătoarea sa. El însuşi s-a înjunghiat mai târziu pentru a înlătura orice bănuială. Mi-a scris în ajunul plecării într-o expediţie spre Polul Sud, în caz, cum zicea, că s-ar putea să nu se mai întoarcă niciodată. Nu cred că avea de gând să se mai întoarcă şi ştiu că, aşa cum s-a exprimat Miss Marple, n-a profitat deloc după urma crimei. „Timp de cinci ani, scria el, am trăit ca în iad. Sper, cel puţin, că voi putea să-mi ispăşesc pedeapsa, murind în mod onorabil”.

Se aşternu tăcerea.

— Şi el a murit într-adevăr onorabil, spuse sir Henry. Ai schimbat numele în povestea ta, dr. Pender, dar cred că l-am recunoscut pe omul la care te-ai referit.

— Cum vă spuneam, continuă bătrânul prelat, nu cred că vreo explicaţie acoperă chiar toate aspectele. Îmi închipui însă, că exista o influenţă rea în acel crâng, o influenţă care l-a determinat pe Elliot Haydon să acţioneze. Chiar şi până în ziua de astăzi nu pot să mă gândesc la Casa Idolului Astartei fără să mă cutremur.

Lingouri de aur

— Nu ştiu dacă povestea pe care vreau să o spun îşi are rolul aici, spuse Raymond West, deoarece nu cunosc rezolvarea ei. Totuşi, faptele au fost atât de interesante şi curioase încât aş vrea să v-o prezint ca pe o problemă şi, poate, cu toţii vom ajunge la vreo concluzie logică.

Aceste întâmplări au avut loc cu doi ani în urmă când m-am dus să petrec weekendul la un om numit John Newman, în Cornwall.

— Cornwall? întrebă Joyce Lempričre pe un ton ascuţit.

— Da. De ce?

— Nimic. Numai că e ciudat. Povestea mea este despre un loc tot din Cornwall – un mic sat de pescari numit Rathole. Să nu-mi spui că al tău e acelaşi?

— Nu. Satul meu se numeşte Polperran. Este situat pe coasta de vest a Cornwallului; un loc foarte sălbatic şi stâncos. Îl cunoscusem cu câteva săptămâni înainte şi mi s-a părut o persoană cât se poate de interesantă. Un om inteligent şi independent care avea o imaginaţie romantică. Drept urmare a ultimului său hobby, închiriase „Pol House”. Era specialist în epoca elizabethană şi mi-a descris într-un limbaj vioi şi colorat ruta Armadei Spaniole. Era atât de entuziasmat, încât ţi-ai fi putut aproape imagina că el ar fi fost martor ocular al scenei. E ceva adevărat în reîncarnare? Mă întreb… tare mult mă întreb.

— Eşti aşa de romantic, dragă Raymond, zise Miss Marple, uitându-se binevoitoare la el.

— Romantic este ultimul lucru care mi se potriveşte, răspunse Raymond West, uşor sâcâit. Dar tipul acesta, Newman, era îmbibat de asta şi el mă interesa pentru acest motiv, ca un curios supravieţuitor al trecutului. Se pare că un anumit vas aparţinând Armadei, ştiut fiind faptul că ducea o imensă cantitate de tezaur sub formă de aur din Spania, a naufragiat pe coastele Cornwallului pe faimoasele şi amăgitoarele Serpent Rocks. Timp de câţiva ani, aşa mi-a spus Newman, s-au făcut încercări de salvare a vasului şi recuperare a comorii. Cred că astfel de poveşti nu sunt neobişnuite, deşi numărul miturilor despre vasele cu comori îl depăşeşte cu mult pe cel al vaselor adevărate. Fusese alcătuită o companie care dăduse faliment şi Newman a putut cumpăra drepturile asupra operaţiei – sau cum s-o numi asta – pe un fleac. Vorbea foarte entuziasmat despre toate astea. După el, era doar o chestiune de utilaj modern, de ultimul răcnet al tehnicii. Aurul se afla acolo şi nu se îndoia câtuşi de puţin că putea fi recuperat.

În timp ce-l ascultam, mă gândeam cât de des se întâmplă lucrurile în felul acesta. Un om bogat precum Newman reuşeşte, aproape fără efort, ca, după toate probabilităţile, adevărata valoare în bani a descoperirii sale să însemne puţin pentru el. Trebuie să mărturisesc că ardoarea lui m-a

cuprins şi pe mine. Vedeam galioane îndreptându-se spre coastă, luptându-se cu furtuna, naufragiate şi sfărâmate de stâncile negre. Simplul cuvânt galion are o rezonanţă romantică. Cuvintele „aur spaniol” îl înfioară pe orice elev ca şi pe un om matur. Mai mult, lucram atunci la un roman şi câteva scene din el se petreceau în secolul al XVI-lea, aşa că am văzut perspectiva de a găsi culoare locală veritabilă din partea gazdei mele.

Am plecat vineri dimineaţă din Paddington într-o foarte bună dispoziţie, aşteptând cu nerăbdare excursia. Compartimentul era gol, cu excepţia unui om care stătea cu faţa la mine în colţul opus. Era un bărbat înalt, cu înfăţişare de ofiţer şi aveam impresia că îl mai văzusem undeva anume. Mi-am stors creierii pentru un timp degeaba, dar în cele din urmă mi-am reamintit. Tovarăşul meu de călătorie era inspectorul Badgworth şi îl cunoscusem când scrisesem o serie de articole despre cazul dispariţiei lui Everson.

I-am reamintit cine sunt şi foarte curând săteam discutând în mod plăcut. Când i-am spus că mă duceam la Polperran, a remarcat că era o coincidenţă ciudată, pentru că şi el avea aceeaşi destinaţie. Nu vroiam să par băgăreţ, aşa încât am avut grijă să nu-l întreb ce-l determina să se ducă acolo. În schimb, i-am vorbit despre propriul meu interes pentru locul acela şi am menţionat galionul spaniol naufragiat. Spre surprinderea mea, inspectorul părea să ştie totul despre el.

— Acela trebuie să fie „Juan Fernandez”, zise el. Prietenul dumitale nu e primul care azvârle cu banii, încercând să scoată bani din el. Este o idee romantică.

— Şi, probabil, întreaga poveste este o legendă, am zis eu. Nici o corabie nu a naufragiat vreodată acolo.

— O, vasul s-a scufundat, bineînţeles, spuse inspectorul, împreună cu multe altele. Aţi fi surprins dacă aţi şti câte epave există lângă coasta aceea. De fapt, asta mă şi determină să mă duc acolo. Cu şase luni în urmă, tot acolo, a naufragiat „Otranto”.

— Îmi amintesc că am citit despre asta, i-am zis. N-a murit nimeni, mi se pare.

— Nu s-au pierdut vieţi omeneşti, preciză inspectorul; altceva s-a pierdut. În general, nu se cunoaşte, dar „Otranto” ducea lingouri de metale preţioase.

— Chiar? am întrebat foarte interesat.

— Normal, am pus scafandrii la lucru în operaţiuni de salvare, dar… aurul a dispărut, domnule West.

— Dispărut! am exclamat, privindu-l uluit. Cum poate să dispară?

— Asta-i întrebarea, zise inspectorul. Stâncile au făcut o gaură mare în cală. A fost destul de uşor pentru scafandri să intre pe acolo, dar au găsit cala goală. Problema este dacă aurul a fost furat înainte sau după naufragiu? S-a aflat vreodată în cală?

— Pare un caz curios, am zis eu.

— Este un caz foarte curios, când te gândeşti cum sunt lingourile din aur. Nu este un colier de diamante pe care l-ai putea vârî în buzunar. Când ştii că sunt atât de voluminoase şi grele, ei bine, totul ţi se pare absolut imposibil. Trebuie să fi fost un hocus-pocus înainte de plecarea vasului; dar, dacă nu-i aşa, ele trebuie să fi fost luate în ultimele şase luni şi eu mă duc acolo să cercetez chestiunea.

L-am găsit pe Newman aşteptându-mă la gară. Şi-a cerut scuze că nu avea maşina sa, pe care o trimisese la Truro pentru nişte reparaţii. În schimb, avea cu el un camion de la fermă care aparţinea moşiei.

M-am urcat lângă el şi ne-am strecurat cu grijă printre străzile înguste ale satului de pescari. Am luat-o în sus, pe o pantă abruptă de douăzeci de grade, aş zice, am parcurs o mică distanţă pe un drum sinuos şi am ajuns la porţile cu stâlpi din granit de la „Pol House”.

Casa era încântătoare; situată sus pe stânci, cu o privelişte frumoasă spre mare. O parte din ea era de vreo 300-400 de

ani vechime şi o aripă modernă îi fusese adăugată. În spate dispunea de pământ fertil de vreo 7-8 acri.

— Bine ai venit la „Pol House”! zise Newman. Şi la semnul „Galionului de aur”.

El m-a îndemnat să privesc deasupra uşii de la intrare, unde atârna o reproducere perfectă a unui galion spaniol cu toate pânzele ridicate.

Prima mea seară a fost cât se poate de încântătoare şi instructivă. Gazda mi-a arătat vechile manuscrise privitoare la „Juan Fernandez”. Derulă hărţi, îmi indică pe ele poziţii cu linii punctate şi scoase planuri ale unui aparat submersibil care, recunosc, m-a uluit absolut complet.

I-am povestit despre întâlnirea mea cu inspectorul Badgworth, care l-a interesat foarte mult.

— Sunt oameni ciudaţi pe coasta asta, zise el dus pe gânduri. Jaful şi căutarea epavelor le stă în sânge. Când un vas se scufundă lângă coasta lor, îl consideră aproape ca o pradă legală, menită să umple buzunarele lor. Există un tip aici pe care aş vrea să-l vezi. Este un supravieţuitor interesant.

A doua zi, dimineaţa era luminoasă şi clară. Am fost dus jos la Polperran şi prezentat scafandrului lui Newman, un om pe nume Higgins. Era un individ cu faţa ca de piatră, extrem de taciturn şi participarea lui la conversaţie a constat mai mult din monosilabe. După ce-am purtat o discuţie asupra unor aspecte foarte tehnice, ne-am mutat la „Three Anchors”. O cană mare de bere a mai dezlegat puţin limba valorosului individ.

— Un gentleman detectiv din Londra a sosit, mormăi el. Susţine că vasul care s-a scufundat acolo în noiembrie ducea o grămadă uriaşă de aur. Ei bine, nu e primul care se scufundă şi nici ultimul.

— Aşa, aşa, strigă proprietarul de la „Three Anchors”. Ai spus-o pe cea dreaptă, Bill Higgins.

— Aşa e, domnule Kelvin, zise Higgins.

L-am privit cu o oarecare curiozitate pe proprietar. Era un bărbat cu o înfăţişare deosebită, brunet şi oacheş, cu umeri curios de laţi. Ochii săi erau injectaţi şi avea un mod ciudat de rapid de a evita privirea cuiva. Am bănuit că acesta trebuia să fie omul la care se referise Newman când spusese că era un supravieţuitor interesant.

— Nu avem nevoie ca străinii să se amestece pe coasta asta zise el, oarecum, brutal.

— Te referi la poliţie? întrebă Newman zâmbind.

— Mă refer la poliţie… şi la alţii, zise Kelvin în mod semnificativ. Şi nu uita asta, domnule.

— Ştii, Newman, mi s-a părut că sună ca o ameninţare, i-am spus când urcam iar dealul spre casă.

Prietenul meu râse.

— Prostii, nu le fac oamenilor de aici nici un rău.

Am dat din cap plin de îndoială. Era ceva sinistru şi necivilizat la Kelvin. Simţeam că mintea lui ar putea s-o apuce pe căi ciudate, necunoscute.

Cred că din acel moment am început să nu mă simt în apele mele. Dormisem foarte bine în prima noapte, dar noaptea următoare somnul mi-a fost tulburat şi întrerupt.

Dimineaţa de duminică a început întunecoasă şi morocănoasă, cu cerul acoperit şi cu ameninţări de tunete în aer. Nu prea m-am priceput vreodată să-mi ascund sentimentele şi Newman a observat la mine schimbarea.

— Ce-i cu tine, West? eşti un pachet de nervi în dimineaţa asta.

— Nu ştiu, am mărturisit, dar am sentimentul groaznic că se va întâmpla ceva rău.

— E din cauza vremii.

— Da, poate.

N-am mai spus nimic. După-amiază am plecat cu barca cu motor a lui Newman, dar ne-a prins o ploaie aşa de puternică, încât am fost bucuroşi să ne întoarcem la ţărm şi să ne punem haine uscate.

Şi, în seara aceea neliniştea mea crescu. Afară furtuna urla şi vâjâia. Către ora zece, vijelia se linişti. Newman se uită pe fereastră.

— Se înseninează, zise el. Nu m-aş mira dacă va fi o noapte extrem de furtunoasă peste o jumătate de oră. Dacă e aşa, am să mă duc să fac o scurtă plimbare.

— Mi-e grozav de somn, am căscat eu. Nu prea am dormit noaptea trecută. Cred că în seara asta am să mă duc devreme la culcare.

Aşa am şi făcut. În noaptea precedentă dormisem puţin. În noaptea aceea am dormit greoi ca un buştean. Totuşi, somnul nu a fost odihnitor. Eram încă apăsat de o groaznică presimţire rea. Am avut nişte vise teribile: despre prăpăstii înfricoşătoare şi vaste hăuri, prin care hoinăream, ştiind că un pas greşit însemna moartea. Când m-am trezit, ceasul meu arăta ora opt. Capul mă durea rău şi groaza coşmarurilor încă mă urmărea.

Atât de puternică era aceasta, încât, atunci când m-am dus la fereastră şi am ridicat-o, m-am tras înapoi cu un nou sentiment de spaimă, pentru că primul lucru pe care l-am văzut sau m-am gândit că l-am văzut, era un om care săpa un mormânt.

Mi-au trebuit câteva minute ca să mă adun; apoi, mi-am dat seama că cioclul era grădinarul lui Newman şi că „mormântul” era destinat să primească trei noi tufe de trandafiri ce zăceau alături, aşteptând momentul să fie plantate în siguranţă în pământ.

Grădinarul ridică privirea, mă văzu şi-şi atinse pălăria.

— Bună dimineaţa, domnule. Frumoasă dimineaţă, domnule.

— Cred că aşa este, i-am răspuns nesigur, fiind încă incapabil să înlătur complet deprimarea mea.

Totuşi, aşa cum spusese grădinarul, era, cu siguranţă o dimineaţă frumoasă. Soarele strălucea şi cerul de un albastru palid, clar promitea vreme frumoasă toată ziua. Am coborât la micul dejun fluierând o melodie. Newman nu

avea servitoare care să locuiască în casă. Două surori, între două vârste, care trăiau într-o casă din apropiere, veneau zilnic ca să aibă grijă de gospodărie. Una dintre ele punea cafetiera pe masă când am intrat în cameră.

— Bună dimineaţa, Elizabeth, am zis. Domnul Newman nu a coborât încă?

— Trebuie să fi plecat foarte devreme, domnule, răspunse ea. Nu era în casă când am sosit noi.

Instantaneu, neliniştea mă cuprinse din nou. În cele două dimineţi anterioare, Newman coborâse la micul dejun oarecum târziu; şi nu mi-am imaginat niciodată că era unul care să se scoale devreme. Îmboldit de acele presentimente sumbre, am alergat sus la dormitorul său. Era gol şi, mai mult, patul era nedesfăcut. La o sumară examinare a camerei, mi-am dat seama de alte două lucruri. Dacă Newman ieşise pentru o scurtă plimbare, trebuie să se fi dus în hainele sale de seară, pentru că ele lipseau.

Acum eram sigur că reaua mea premoniţie a fost îndreptăţită. Newman plecase, aşa cum spusese, să facă o plimbare de seară. Pentru un oarecare motiv nu se întorsese. De ce? Avusese vreun accident? Căzuse de pe stânci? Trebuia căutat imediat. În câteva ore strânsesem un mare grup de ajutoare şi cu toţii am cercetat în toate direcţiile, stâncile şi pe sub ele. Dar n-am dat de nici o urmă a lui Newman.

În cele din urmă, disperat, l-am căutat pe inspectorul Badgworth. Faţa lui deveni foarte gravă.

— Mi se pare că e ceva necurat la mijloc, zise el. Sunt nişte clienţi nu prea scrupuloşi prin părţile acestea. L-ai văzut pe Kelvin, proprietarul de la „Three Anchors”?

I-am spus că-l văzusem.

— Ştiaţi că a stat patru ani în închisoare, pentru violenţă?

— Nu mă surprinde, i-am răspuns convins.

— Părerea generală pe aici pare să fie aceea că prietenului dumitale îi place puţin cam mult să se amestece în treburi care nu-l privesc. Sper să nu fi păţit ceva serios.

Am continuat cercetările cu şi mai multă vigoare. Abia târziu în după-amiaza aceea, eforturile ne-au fost răsplătite. L-am descoprit pe Newman într-un şanţ adânc, în colţul propriei sale moşii. Era legat zdravăn la mâini şi la picioare şi îi băgaseră o batistă în gură ca să fie siguri că asta o să-l împiedice să strige. Era grozav de extenuat şi avea dureri mari; după frecţionarea încheieturilor de la mâini şi picioare, şi după câteva înghiţituri de whisky, a fost în stare să ne povestească ce i se întâmplase.

Vremea liniştindu-se, ieşise la o plimbare pe la ora unsprezece. Străbătuse ceva drum de-a lungul stâncilor până la un loc cunoscut, în general, sub numele de „Grota tâlharilor”, datorită marelui număr de peşteri care se găseau acolo. Observase nişte oameni care descărcau ceva dintr-o bărcuţă şi coborâse ca să vadă ce se întâmpla. Indiferent ce marfă era, părea foarte grea şi era dusă întruna dintre cele mai adânci peşteri.

Fără să bănuiască în mod serios că ceva nu era în regulă, totuşi Newman era contrariat. Se apropiase chiar foarte mult fără să fie observat. Deodată cineva dădu alarma şi, de îndată, doi marinari puternici se aruncară asupra lui şi-l făcuseră să-şi piardă cunoştinţa. Când îşi reveni, se trezi zăcând într-un vehicul de un anumit fel, care mergea hurducându-se, după cum îşi putea da seama, în sus pe drumul care ducea de la coastă spre sat. Spre marea sa surpriză, camionul intră pe poarta propriei sale case. Acolo, după ce discutară în şoaptă între ei, în cele din urmă, bărbaţii îl dădură jos şi-l aruncară într-un şanţ, într-un loc unde adâncimea acestuia făcea ca el să fie descoperit cu o anumită întârziere. Apoi camionul a plecat şi el s-a gândit c-a ieşit pe o altă poartă cam la vreun sfert de milă mai aproape de sat. Nu putea să-i descrie pe atacatorii săi, cu excepţia faptului că erau, în mod sigur, marinari şi că după limbaj erau din Cornwall.

Inspectorul Badgworth a fost foarte interesat.

— De asta depinde unde a fost ascunsă marfa! strigă el. Într-un fel sau altul, ea a fost scoasă din epavă şi depozitată, undeva, într-o peşteră părăsită. Se ştie că noi le-am cercetat pe toate cele de la „Grota tâlharilor” şi nu mai continuăm mai departe, aşa că ei, evident, mutau marfa, noaptea, într-o peşteră care fusese deja cercetată şi probabil că nu s-ar mai fi umblat la ea din nou. Din nefericire, au avut la dispoziţie un avans de cel puţin optsprezece ore ca să manevreze marfa. Dacă l-au prins pe domnul Newman aseară, mă îndoiesc că vom mai găsi ceva din ea acolo, în momentul acesta.

Inspectorul plecă în grabă să facă cercetări. Obţinu dovezi suficiente că lingourile de aur fuseseră ascunse, aşa cum bănuia, dar acestea au fost din nou transferate şi nu exista nici un indiciu în privinţa noii ascunzători.

Totuşi un indiciu exista şi inspectorul însuşi mi l-a indicat în dimineaţa următoare.

— Drumul acela este foarte puţin folosit de vehicule, observă el şi în vreo două locuri urmele pneurilor sunt foarte clare. Unuia dintre pneuri îi lipseşte o bucăţică în formă de triunghi, ceea ce lasă o urmă absolut inconfundabilă. Se vede că a mers spre poartă; ici şi colo mai e câte o urmă slabă că a ieşit pe poarta cealaltă, aşa încât nu este nici o îndoială că noi căutam vehiculul adevărat. Acum, de ce au ieşit pe poarta cea îndepărtată? Mi se pare foarte clar că acel camion venea dinspre sat. Şi nu sunt mulţi oameni care posedă un camion, doar vreo doi, trei. Kelvin, proprietarul de la „Three Anchors”, are unul.

— Care a fost prima profesie a lui Kelvin? întrebă Newman.

— E curios că mă întrebaţi asta, domnule Newman. În tinereţe Kelvin a fost un scafandru profesionist.

Newman şi cu mine ne-am uitat unul la altul. Afacerea părea să se clarifice treptat.

— Nu l-aţi recunoscut pe Kelvin printre oamenii de pe plajă? întrebă inspectorul.

Newman dădu din cap.

— Mă tem că nu pot să precizez aşa ceva, zise el cu regret. Nu prea am avut timp să văd mare lucru.

Inspectorul, foarte amabil, mi-a permis să-l însoţesc la „Three Anchors”. Garajul se afla mai sus pe stradă. Uşile sale mari erau închise, dar, luând-o pe o mică alee laterală, am găsit o uşă mică, ce ducea înăuntru, şi aceasta era deschisă. O foarte scurtă examinare a pneurilor îi fu suficientă inspectorului.

— Pe cinstea mea, l-am prins, exclamă el. Iată semnul mare de-o şchioapă la roata stângă din spate. Ei, domnule Kelvin, nu cred că vei fi destul de isteţ să scapi de asta.

Raymond West se opri.

— Şi? întrebă Joyce. Până acum nu văd nimic care să facă din asta o problemă, doar dacă n-au găsit niciodată aurul.

— Bineînţeles că n-au găsit niciodată lingourile de aur, anunţă Raymond. Şi nu l-au prins nici pe Kelvin. Cred că el era prea deştept pentru ei, dar nu prea îmi dau seama cum de a scăpat. A fost imediat arestat pe baza dovezii semnului de la pneuri. Dar, se ridică un extraordinar obstacol. Vizavi de marile uşi ale garajului se afla o căsuţă închiriată pentru vară de o doamnă pictoriţă.

— O, aceste doamne pictoriţe! zise Joyce, râzând.

— Aşa cum spui, „O, aceste doamne pictoriţe!” Ei bine, aceasta era bolnavă de câteva săptămâni şi, ca urmare, două surori de la spital o îngrijeau. Cea care era de serviciu noaptea îşi trăsese fotoliul lângă geam, unde oblonul era ridicat. Ea a declarat că acel camion n-ar fi putut părăsi garajul fără ca ea să-l vadă şi a jurat că, de fapt, nu ieşise din garaj în noaptea aceea.

— Nu cred că asta constituie vreo problemă, zise Joyce. Sora, pesemne, adormise. Întotdeauna li se întâmplă.

— Se ştie că… li se întâmplă, interveni domnul Petherick, convins; mi se pare că acceptăm fapte fără să le examinăm suficient. Înainte de a accepta mărturia sorei de spital, ar trebui să cercetăm foarte amănunţit buna ei credinţă.

Alibiul care vine cu o promptitudine atât de mare poate inspira anumite îndoieli.

— Mai este şi mărturia doamnei pictoriţe, adăugă Raymond. Ea a declarat că avea dureri, a stat trează aproape toată noaptea şi că ar fi auzit în mod sigur camionul, ce ar fi făcut un zgomot neobişnuit într-o noapte atât de liniştită după furtună.

— Hm, zise reverendul Pender, acesta este, fără îndoială, un fapt în plus. Avea Kelvin vreun alibi?

— El a declarat că a stat acasă, în pat, după ora zece, dar nu a putut aduce martori care să-i susţină afirmaţia.

— Sora a adormit, repetă Joyce, ca şi pacienta. Oamenii bolnavi întotdeauna cred că n-au închis un ochi toată noaptea.

Raymond West se uită întrebător la dr. Pender.

— Ştiţi, îmi pare foarte rău pentru acel Kelvin. Mi se pare că mergem prea departe în a-l învinovăţii. Kelvin făcuse închisoare. Pe lângă urma de pe pneu, care pare prea ieşită din comun ca să fie o coincidenţă, nu prea sunt elemente împotriva sa, cu excepţia trecutului său nefericit.

— Ce ziceţi, sir Henry?

Sir Henry dădu din cap.

— Se întâmplă, zise el zâmbind, să ştiu ceva despre acest caz. Atât de bine încât nu trebuie să vorbesc.

— Bine, continuă mătuşa Jane, ce ai de zis?

— Doar o clipă, dragă, zise Miss Marple. Mă tem că am numărat greşit. Două ochiuri pe dos, trei pe faţă, iau unul, două pe dos… da, e în regulă. Ce spuneai, dragă?

— Ce părere ai?

— Nu o să-ţi cam placă părerea mea, dragul meu. Observ că tinerilor nu le place niciodată. Mai bine nu spun nimic.

— Prostii, mătuşă Jane, hai spune!

— Ei bine, dragă Raymond, zise Miss Marple, lăsându-şi în poală lucrul şi uitându-se aspru la nepotul său, cred c-ar trebui să fii mai grijuliu când îţi alegi prietenii. Eşti atât de credul, dragă, aşa de uşor de păcălit. Îmi imaginez că asta ţi

se întâmplă că eşti scriitor şi ai atât de multă imaginaţie. Toată povestea aceea cu galionul spaniol! Dacă ai fi fost mai în vârstă şi ai avea mai multă experienţă de viaţă, ai fi fost suspicios imediat. Şi apoi, un bărbat pe care îl cunoşteai abia doar de câteva săptămâni!

Sir Henry izbucni deodată într-un hohot mare de râs şi se lovi peste genunchi.

— Ţi-a zis-o de data asta, Raymond. Miss Marple, sunteţi minunată. Prietenul tău, Newman, băiete, avea un alt nume, de fapt mai multe. În prezent, el nu mai e în Cornwall, ci în Devonshire, la Dartmoor, ca să fiu mai exact, puşcăriaş la închisoarea Princetown. Nu l-am prins în legătură cu afacerea lingourilor de aur furate, ci când a vrut să jefuiască o bancă din Londra. Atunci i-am cercetat trecutul şi am descoprit o bună parte din aurul furat, îngropat în grădina de la „Pol House”. A fost o idee destul de isteaţă. De-a lungul întregii coaste din Cornwall se povestesc întâmplări despre galioane scufundate pline cu aur. Asta l-a acoperit pe scafandru şi mai târziu lingourile. Dar le trebuia un ţap ispăşitor şi Kelvin era ideal în acest scop. Newman şi-a jucat comedioara foarte bine, şi prietenul nostru Raymond, cu celebritatea sa de scriitor, a reprezentat un martor care nu putea fi pus sub acuzare.

— Dar urma pneului? obiectă Joyce.

— O, mi-am dat seama imediat, dragă, deşi nu ştiu despre maşini, zise Miss Marple. Oamenii schimbă câte o roată, ştiţi i-am văzut adesea făcând asta şi, bineînţeles, puteau să ia o roată de la camionul lui Kelvin s-o scoată pe poarta mică dinspre alee, s-o pună la camionul domnului Newman, să iasă cu maşina acestuia pe poarta dinspre plajă, s-o umple cu lingourile de aur şi să revină pe cealaltă poartă; după aceea, trebuie să fi adus roata înapoi şi s-o plaseze la camionul domnului Kelvin, în timp ce, cred, altcineva îl lega pe domnul Newman într-un şanţ. Foarte neconfortabil pentru el şi, probabil, a durat mai mult decât se aştepta

până a fost găsit. Mai cred că omul care se prezentase drept grădinar avea grijă de aspectul acesta al afacerii.

— De ce spui „se prezentase drept grădinar”, mătuşă Jane? o întrebă Raymond curios.

— Ei bine, nu putea să fi fost un grădinar adevărat, nu-i aşa? zise Miss Marple. Grădinarii nu lucrează în lunea de după Rusalii. Toată lumea ştie asta.

Ea zâmbi şi-şi strânse lucrul de mână.

— De fapt, acest mic amănunt mi-a dat de gândit, zise ea.

Se uită aspru la Raymond.

— Când ai o gospodărie, dragă, şi o grădină proprie o să cunoşti aceste mici amănunte.

Trotuarul pătat cu sânge

— E curios, spuse Joyce Lempričre, dar nu-mi prea place să vă relatez povestea mea. S-a întâmplat demult, mai exact acum cinci ani, dar m-a obsedat tot timpul de atunci. Partea frumoasă, liniştită de deasupra şi cea ascunsă, macabră de dedesubt. Şi lucru ciudat e că schiţa pe care am pictat-o atunci s-a îmbibat de aceeaşi atmosferă. Când te uiţi prima dată la ea, e doar o schiţă neterminată a unei străzi în pantă din Cornwall, luminată de razele soarelui. Dar, dacă te uiţi mai mult timp, ceva sinistru se strecoară în ea. N-am vândut-o, dar nici nu mă uit vreodată la ea. Se află în colţul studioului, cu faţa la perete.

Numele localităţii este Rathole. E un mic sat pescăresc ciudat din Cornwall, foarte pitoresc, poate prea pitoresc. A conservat cam mult din atmosfera tipică pentru „La ceainăria voastră veche”. Are prăvălii cu fete tunse scurt, în bluze de pânză groasă, care decorează motouri pe pergament. Totul e drăguţ şi ciudat, dar şi plin de orgolii.

— Ce, nu ştiu eu? remarcă, mormăind dezaprobator, Raymond West. Blestemul autocarului pentru excursii, îmi închipui. Indiferent cât de îngust e drumul care duce la ele, nici un sat pitoresc nu e sigur.

Joyce îi dădu dreptate.

— Sunt drumuri foarte înguste care duc la Rathole şi în pantă, ca acoperişul casei. Ei bine, dar să-mi continui povestirea. Mă dusesem în Cornwall pentru două săptămâni, ca să pictez. Există un han vechi la Rathole numit „The Polharwith Arms”. Se zice că fusese singura clădire care rămăsese în picioare, după ce spaniolii bombardaseră cu obuze localitatea, prin 1500 şi ceva.

— Nu cu obuze, observă Raymond West, încruntându-se. Te rog, încearcă să fii mai exactă cu istoria, Joyce.

— În orice caz, spaniolii au descărcat tunuri undeva, de-a lungul coastei şi au tras în ei şi casele s-au făcut praf. Dar, oricum, nu despre asta e vorba. Hanul era un loc vechi, minunat, cu un fel de portal susţinut de patru stâlpi. Mă instalasem foarte bine şi tocmai m-apucasem de lucru, când un automobil se zări târându-se şi răsucindu-se în jos pe deal. Sigur că avea să se oprească în faţa hanului, tocmai unde mă stânjenea cel mai mult. Coborâră un bărbat şi o femeie – nu le-am luat seama în mod deosebit. Ea purta un soi de rochie mov din pânză şi o pălărie de aceeaşi culoare.

Imediat, bărbatul ieşi din nou şi, spre marea mea satisfacţie, mută maşina jos, pe chei şi o lăsă acolo. Se întoarse la han, trecând pe lângă mine. Chiar în momentul acela, o altă maşină nenorocită sosi, coborând pe drumul răsucit şi din ea ieşi o femeie îmbrăcată în rochie de creton foarte extravagantă, de o culoare ţipătoare, roşie cu poinsettia5, ce purta o pălărie mare de pai cubaneză, nu-i aşa? – de un roşu foarte aprins.

Femeia aceasta n-a oprit în faţa hanului, ci a condus automobilul mai jos pe stradă, spre celălalt. Când bărbatul a văzut-o, a strigat uimit: „Carol, pe cinstea mea, nu-mi imaginam să te întâlnesc în locul ăsta uitat de lume. Nu te-am văzut de ani de zile. Hei uite-o pe Margery, soţia mea. Trebuie să vii s-o cunoşti”.

Au urcat împreună spre han şi am zărit-o pe cealaltă femeie ieşind pe uşă şi îndreptându-se către ei. Am văzut-o în trecere pe cea cu numele de Carol. Suficient să observ o

bărbie bine pudrată în alb şi o gură rujată în roşu aprins şi m-am întrebat, doar m-am întrebat, dacă Margery va fi prea încântată s-o cunoască. N-am putut să mă uit de aproape la Margery, dar, de la depărtare, părea să arate prost îmbrăcată şi cu o purtare nefiresc de stângace.

Bineînţeles că asta nu era treaba mea, dar, câteodată, observi frânturi foarte ciudate de viaţă şi, fără să vrei, le interpretezi. De unde stăteau ei n-am putut prinde decât momente din discuţia care ajungea până la mine. Se gândeau să facă baie. Soţul, al cărui nume părea să fie Denis, vroia să ia o barcă şi să vâslească de-a lungul coastei. Spunea că era o peşteră faimoasă cam la o milă, care merita să fie vizitată. Carol dorea şi ea să vadă peştera, dar fu de părere să se plimbe pe stânci şi să ajungă la ea pe uscat. Zicea că nu poate suferi bărcile. În cele din urmă, rămaseră înţeleşi aşa. Carol avea s-o ia pe poteca de pe stânci şi să se întâlnească cu ei la peşteră, în timp ce Denis şi Margery luau o barcă şi ajungeau acolo vâslind.

Auzindu-i vorbind de făcut baie, m-a apucat şi pe mine cheful să fac una. Era o dimineaţă foarte călduroasă şi nu prea aveam spor la tabloul meu. M-am gândit că lumina soarelui de după-amiază va avea un efect mai reuşit. Aşa că mi-am adunat lucrurile şi m-am dus spre o plajă micuţă, pe care o descoperisem, ce se afla în partea opusă peşterii. Am tras o baie grozavă, am mâncat de prânz – limbă conservată şi două roşii – şi m-am întors după-masă plină de încredere şi entuziasm să-mi continui schiţa.

Totul în Rathole părea să fie adormit. Avusesem dreptate în privinţa soarelui, umbrele erau mult mai pronunţate. Hanul „The Polharwith Arms” era în centrul tabloului. O rază de soare coborî oblic, lumină trotuarul din faţă, având un efect destul de curios. Am ghicit că cei trei se întorseseră cu bine, deoarece două costume de baie – unui roşu şi altul bleumarin – atârnau pe balcon, uscându-se la soare.

Ceva se întâmplase cu un colţ al schiţei aşa că m-am aplecat câteva momente să-l îndrept. Când am ridicat din nou privirea, o siluetă se sprijinea de unul din stâlpii de la „The Polharwith Arms”, părând să fi aterizat acolo ca prin farmec. Era îmbrăcat ca pentru mers pe mare şi mi-am închipuit că e pescar. Dar purta o barbă lungă neagră şi dacă aş fi căutat un model pentru un căpitan spaniol rău, nu aş fi găsit unul mai potrivit. M-am apucat să lucrez febril, înainte ca el să se mişte din loc, deşi, din atitudinea lui rezulta, că era prea bine pregătit să sprijine stâlpii pe vecie.

Totuşi, s-a dezlipit din locul acela, dar, din fericire, nu înainte să prind ceea ce vroiam. Veni spre mine şi începu să vorbească. O, dar cum mai vorbea omul ăla!

— Rathole, spunea, a fost un loc foarte interesant.

Aflasem deja lucrul acesta şi, deşi l-am aprobat, nimic nu m-a salvat. Am înghiţit toată povestea cu bombardamentul, adică cu distrugerea satului şi cum proprietarul de la „The Polharwith Arms” a fost ultimul om ucis. Străpuns pe propriul său prag de sabia unui căpitan spaniol şi cum sângele său s-a împrăştiat pe trotuar şi pata n-a putut fi spălată timp de o sută de ani.

Totul se potrivea de minune cu atmosfera adormită, languroasă a după-amiezii. Vocea omului era foarte blândă şi, totuşi în acelaşi timp, se simţea în ea ceva cam înfricoşător. Deşi avea o purtare foarte plăcută, simţeam că din fire era crud. Mi-a povestit cu lux de amănunte despre inchiziţie şi teroarea răspândită de faptele spaniolilor, făcându-mă să le înţeleg mai bine decât până atunci.

Tot timpul cât mi-a vorbit am continuat să pictez şi, deodată, mi-am dat seama că, ascultându-i cu emoţie povestirea, introdusesem ceva ce nu era acolo. Pe acel pătrat alb de trotuar pe care căzuseră mai înainte razele de soare, în faţa uşii de la „The Polharwith Arms”, pictasem nişte pete de sânge. Părea extraordinar că mintea putea juca asemenea feste mâinii, dar, când m-am uitat din nou în

direcţia hanului, am simţit un al doilea şoc. Mâna trasase numai ceea ce ochii văzuseră: picături de sânge pe trotuar.

M-am uitat încremenită câteva clipe. Apoi, am închis ochii şi mi-am zis în sinea mea: „Nu fii aşa de proastă, nu-i nimic acolo, cu adevărat”, după care i-am deschis, dar petele de sânge erau încă în locul acela.

Deodată, am simţit că nu mai puteam rezista. I-am întrerupt pescarului şuvoiul său de cuvinte.

— Spuneţi-mi, n-am vederea foarte bună. Acolo sunt pete de sânge pe trotuar?

Mă privi cu indulgenţă şi bunătate.

— Nu mai sunt pete de sânge în zilele noastre, doamnă. Ceea ce vă povestesc s-a întâmplat acum cinci sute de ani.

— Da, i-am răspuns, dar în momentul ăsta, pe trotuarul – cuvintele îmi îngheţară pe buze. Ştiam, ştiam că el nu vedea ceea ce eu vedeam. M-am ridicat şi, cu mâinile care-mi tremurau, am început să-mi adun lucrurile. În momentul acela, tânărul care sosise cu maşina de dimineaţă ieşi pe uşa hanului, privi în sus şi-n jos pe stradă, cu totul uluit. În balconul de deasupra, soţia lui ieşi şi strânse costumele de baie. O luă în jos, spre maşină, dar, brusc, se întoarse şi traversă drumul îndreptându-se către pescar.

— Spune-mi, domnule, nu ştii dacă femeia care a venit cu a doua maşină nu s-a întors încă?

— Doamna în rochia înfloratăă? Nu, domnule, n-am văzut-o. A plecat pe stânci spre peşteră, de dimineaţă.

— Ştiu, ştiu. Am făcut toţi trei baie acolo şi, după aceea, a plecat pe jos încoace şi de atunci n-am mai văzut-o. Nu putea să-i ia atâta timp să ajungă. Stâncile de pe-aici nu sunt periculoase, nu-i aşa?

— Depinde, domnule, pe ce drum apuci. Cel mai bine e să iei un însoţitor care cunoaşte locurile.

Fără îndoială, se referea la el însuşi şi începu o întreagă dizertaţie pe această temă, dar tânărul i-o reteză nu prea politicos, se întoarse alergând spre han şi-i strigă soţiei sale din balcon.

— Auzi, Margery, Carol încă nu s-a întors. Ciudat, nu-i aşa?

Nu i-am auzit răspunsul lui Margery, dar soţul continuă:

— Ştii, nu mai putem aştepta. Trebuie să ne grăbim spre Penrithar. Eşti gata? Am să întorc maşina.

A făcut aşa cum a zis şi, imediat, cei doi au plecat, între timp, încercasem, în mod hotărât, să-mi dovedesc cât de ridicole erau închipuirile mele. După ce maşina a plecat, m-am îndreptat spre han şi am examinat îndeaproape trotuarul. Bineînţeles că nu erau pete de sânge. Nu, absolut totul fusese rezultatul imaginaţiei mele care o luase razna. Totuşi, într-un fel lucrul părea să fie şi mai înfricoşător. În timp ce stăteam acolo, auzii vocea pescarului.

Se uita la mine într-un mod curios.

— V-aţi gândit că aţi văzut picături de sânge aici, da, doamnă?

Am dat din cap afirmativ.

— Asta-i foarte curios, asta-i foarte curios. Există o superstiţie la noi, doamnă. Dacă cineva vede petele acelea de sânge…

Se opri.

— Da? l-am întrebat.

Continuă pe tonul acela moale, cu intonaţie de Cornwall, dar, fără să-şi dea seama, limpede, cu o pronunţie corectă, complet lipsit de întortocherile de vorbire regională.

— Doamnă, se spune că, dacă cineva vede petele acelea de sânge, va avea loc un deces în următoarele douăzeci şi patru de ore.

Înfiorător! Mă trecu un fior pe la spate.

Continuă cu convingere:

— Există o tăbliţă foarte interesantă în biserică despre moartea…

— Nu, mulţumesc, am spus hotărâtă, m-am întors rapid pe călcâie şi am luat-o în sus pe stradă spre căsuţa unde locuiam. Exact când am ajuns, am văzut în depărtare pe femeia pe care o chema Carol, coborând pe poteca dintre stânci. Se grăbea. Pe fundalul cenuşiului stâncilor, semăna

cu o floare roşie, otrăvitoare. Pălăria ei era de culoarea sângelui.

M-am cutremurat. Într-adevăr mi se urcase tot sângele la cap. Mai târziu am auzit zgomotul făcut de maşina ei. M-am întrebat dacă şi ea se ducea la Penrithar; dar ea apucă drumul la stânga, în direcţie opusă. Am urmărit maşina cum a urcat dealul şi a dispărut, răsuflând parcă mai uşurată. Rathole apăru din nou în aerul său liniştit, somnoros.

— Dacă asta-i tot, sublinie Raymond West când Joyce se opri, îmi voi da imediat verdictul: indigestie, puncte în faţa ochilor după mese.

— Asta nu-i tot, reîncepu Joyce. Trebuie să ascultaţi urmarea. Am citit-o în ziar, două zile mai târziu, sub titlul „Fatalitatea unei băi în mare”. Se arăta cum doamna Dacre, soţia căpitanului Denis Dacre, s-a înecat, din nenorocire, la Landeer Cove, puţin mai departe, pe coastă. Ea şi cu soţul locuiau atunci la hotelul de acolo şi-şi exprimaseră dorinţa de a face baie, dar un vânt rece se porni. Căpitanul Dacre apreciase că era prea frig, aşa încât el împreună cu alţii din hotel se duseseră pe terenul de golf din partea stângă. Totuşi, doamna Dacre spusese că nu era prea rece pentru ea şi se îndreptase singură spre golful mării. Când nu s-a întors, soţul ei s-a alarmat şi, însoţit de prietenii săi, s-a dus pe plajă. I-au găsit hainele lângă o stâncă, dar n-au dat de urma nefericitei doamne. Cadavrul ei s-a găsit abia după o săptămână, când a fost adus la mal, la o oarecare distanţă, mai jos pe coastă. Prezenta o lovitură puternică în cap, care-i precedase moartea şi se agrea teoria că ea trebuie să se fi aruncat în mare şi să se fi lovit cu capul de vreo stâncă. După câte am putut afla, moartea ei survenise exact la douăzeci şi patru de ore după ce văzusem petele de sânge.

— Protestez, zise sir Henry. Asta nu e o problemă, e o poveste cu fantome. Domnişoara Lempričre este, evident, un medium.

Domnul Petherick tuşi ca de obicei.

— Un lucru mă intrigă, interveni el, acea lovitură în cap. Cred că nu trebuie să excludem posibilitatea unei farse. Nu avem suficiente date la îndemână pentru asta.

Halucinaţia sau viziunea domniţoarei Lempričre este, desigur, interesantă, dar nu-mi dau seama prea clar asupra cărui punct doreşte ea să ne pronunţăm.

— Indigestie şi coincidenţă, zise Raymond, şi oricum nu poţi fi sigură că erau aceiaşi oameni. Pe lângă aceasta, blestemul, sau orice ar fi fost, se aplică numai locuitorilor din prezent de la Rathole.

— Presimt, spuse sir Henry, că sinistrul pescar are ceva de-a face cu această povestire. Dar sunt de acord cu domnul Petherick că domnişoara Lempričre ne-a dat foarte puţine date.

Joyce se întoarse spre dr. Pender care, zâmbind, dădu neştiutor din cap.

— E o poveste foarte interesantă, zise el, dar mă tem că sir Henry şi domnul Petherick au dreptate că există prea puţine date pe care să ne bazăm.

Joyce se uită atunci curioasă la Miss Marple, care îi zâmbi.

— Şi eu cred, Joyce dragă, că eşti puţin şireată. Desigur, eu văd altfel lucrurile. Vreau să zic că noi, ca femei, apreciem amănuntul legat de haine. Dar nu cred că e o problemă cinstită să i-o pui unui bărbat. Trebuie să fi avut loc o mulţime de schimbări rapide. Ce femeie rea! Şi un bărbat încă şi mai rău.

Joyce se uită surprinsă la ea.

— Mătuşă Jane, exclamă ea, vreau să zic Miss Marple, cred, sunt convinsă că ştii adevărul.

— Ei bine, dragă, recunoscu Miss Marple, e mult mai uşor pentru mine, care stau aici liniştită, decât a fost pentru tine, tu fiind şi o pictoriţă atât de sensibilă la atmosferă, nu-i aşa? Stând aici şi împletind vezi clar faptele. Picăturile de sânge căzând pe trotuar din costumul de baie care atârna deasupra; acesta fiind roşu, bineînţeles, criminalii înşişi nu

şi-au dat seama că era pătat de sânge. Biata fată, atât de tânără, biata de ea!

— Scuză-mă, Miss Marple, zise sir Henry, dar dumneata cunoşti totul în timp ce eu sunt încă complet nelămurit. Dumneata ţi domniţoara Lempričre păreţi să ştiţi despre ceea ce vorbiţi, dar noi, bărbaţii, suntem în necunoştinţă de cauză.

— Am să vă spun acum sfârşitul povestirii, zise Joyce. Era un an mai târziu. Mă aflam într-o mică staţiune pe coasta de Est şi pictam, când, deodată, am avut acel sentiment straniu pe care-l simţi când ţi se repetă ceva ce ţi s-a întâmplat mai înainte. Erau două persoane, un bărbat şi o femeie, pe trotuarul din faţa mea şi ei întâmpinau o a treia persoană, o femeie îmbrăcată într-o rochie roşie de creton cu poinsettia: „Carol, ce splendid! Ce întâmplare să te întâlnesc după atâţia ani. O cunoşti pe soţia mea? Joan, aceasta este o veche prietenă, domnişoara Harding”.

L-am recunoscut de îndată pe bărbat. Era acelaşi Denis pe care-l văzusem la Rathole. Soţia era alta, adică era o Joan în loc de o Margery; dar ea era de acelaşi tip, tânără, cam prost îmbrăcată şi foarte ştearsă. Am crezut pentru o clipă că înnebunesc. Au început să vorbească despre înot. Am să vă spun ce-am făcut. Atunci m-am dus ca din puşcă la poliţie. Îmi închipuiam că o să socotească că sunt, probabil, cam ţicnită, dar nu-mi păsa. Şi totul s-a întâmplat să fie în regulă. Acolo era un om de la Scotland Yard, care venise exact pentru lucrul acesta. Se părea – o, e groaznic să vorbesc despre asta – că poliţia avea bănuieli în privinţa lui Denis Dacre. Acesta nu era numele său real, lua diferite nume pentru diverse ocazii. Făcea cunoştinţă cu fete, de obicei cât se poate de şterse, fără multe rude sau prieteni, se însura cu ele, le asigura viaţa pentru mari sume de bani şi apoi, o, e oribil! Femeia pe nume Carol era soţia lui adevărată şi puneau întotdeauna în aplicare acelaşi plan. De fapt, aşa au şi reuşit să-l prindă. Companiile de asigurare au devenit suspicioase. El venea într-o staţiune

liniştită de la mare cu noua sa soţie, apoi apărea cealaltă femeie şi se duceau toţi trei să înoate. Soţia era ucisă, Carol se îmbrăca în hainele ei şi se întorcea în barcă cu el. Apoi, plecau din localitate, oricare ar fi fost, după ce întrebau despre presupusa Carol şi, când ajungeau în afara satului, Carol îşi punea în grabă, înapoi, rochia ei roşie ţipătoare, se machia strident, se întorcea în sat şi pleca cu propria ei maşină. Căutau să afle în ce direcţie o lua curentul apei şi presupusul deces se întâmpla în următorul loc de înot de-a lungul coastei, dar în direcţia curentului. Carol juca rolul soţiei, se ducea singură spre o plajă mai ferită, lăsa lucrurile soţiei lângă o stâncă şi pleca în rochia ei de creton înflorată aşteptând liniştită până când soţul ei putea s-o reîntâlnească.

Presupun că atunci când a ucis-o pe biata Margery, ceva sânge trebuie să fi pătat costumul de baie al Carolei şi, acesta fiind roşu, ei n-au observat, aşa cum spune Miss Marple. Dar când l-au atârnat peste balcon, a început să picure. Ah! se cutremură. Încă îl mai văd.

— Desigur, spuse sir Henry, acum îmi reamintesc foarte bine. Davis era numele adevărat al bărbatului. Am scăpat din vedere că unul din multele sale nume fictive fusese Dacre. Formau o pereche extraordinar de vicleană, întotdeauna mi s-a părut atât de uimitor că nimeni nu a sesizat schimbarea de identitate. De acord cu Miss Marple că hainele sunt mult mai uşor de descoperit decât feţele; dar a fost o schemă foarte inteligentă, deoarece, deşi îl suspectam pe Davis, nu ne-a fost uşor să-l acuzăm de crimă, întrucât, întotdeauna, părea să aibă un alibi ireproşabil.

— Mătuşă Jane, spuse Raymond, uitându-se la ea curios, cum de reuşeşti? Ai dus o viaţă atât de liniştită şi, totuşi, nimic nu pare să te surprindă.

— Întotdeauna mi se pare că un lucru seamănă foarte mult cu un altul, în lumea asta, sublinie Miss Marple. Ştiţi, a fost o doamnă Green care şi-a înmormântat cinci copii şi toţi

asiguraţi pe viaţă. Natural, cineva a început să devină bănuitor.

Dădu din cap dezaprobator:

— Există extrem de multă răutate în viaţa de la ţară. Sper că voi, dragi tineri, să nu mai cunoaşteţi cât de rea este lumea!

Motiv contra ocazie.

Domnul Petherick tuşi dându-şi mai multă importanţă ca de obicei.

— Mă tem că mica mea problemă vi se va părea tuturor cam blândă, spuse el în chip de scuză, după senzaţionalele povestiri pe care le-am auzit. Nu-i nici o vărsare de sânge, dar mi se pare o afacere interesantă, destul de ingenioasă şi, din fericire, ştiu răspunsul corect la ea.

— Nu e vorba de ceva grozav de juridic, nu-i aşa? întrebă Joyce Lempriere. Vreau să zic treburi legate de legi şi scandaluri de genul Barnaby împotriva lui Skinner din anul 1881.

Domnul Petherick se lumină plin de admiraţie, uitându-se la ea pe deasupra ochelarilor.

— Nu, nu, dragă domnişoară. Nu trebuie să te temi de aşa o subtilitate. Povestea pe care am de gând s-o relatez este cât se poate de simplă şi directă şi poate fi urmărită de orice om care n-a făcut studii de drept.

— Fără echivocuri juridice, da? spuse Miss Marple, ameninţându-l cu o andrea.

— Fără, n-aveţi grijă, o asigură domnul Petherick.

— Bine, nu sunt chiar aşa de sigură, dar hai să ascultăm povestea.

— E în legătură cu un fost client de-al meu. Am să-i spun Clode – Simon Clode. Era un om extrem de bogat şi locuia într-o casă mare nu foarte departe de aici. Avusese un fiu, ucis în război şi de la acest băiat îi rămăsese un singur copil, o fetiţă. Mama ei murise la naştere şi, după moartea tatălui, venise să locuiască cu bunicul său care, pe dată, s-a ataşat extrem de mult de ea. Micuţa Chris putea face orice

vroia din bunicul ei. Niciodată nu mi-a fost dat să văd un om atât de complet vrăjit de un copil şi nu pot să vă descriu durerea şi disperarea când, la vârsta de 11 ani, fetiţa a făcut pneumonie şi a murit.

Bietul Simon Clode era de neconsolat. Un frate îi murise recent în circumstanţe tragice şi atunci Simon Clode le oferise, cu generozitate, o casă copiilor fratelui său – două fete, Grace şi Mary şi un băiat, George. Dar, deşi era bun şi generos cu nepotul şi nepoatele sale, bătrânul nu le-a arătat niciodată aceeaşi dragoste şi ataşament ca micuţei sale nepoţele. Pentru George Clode s-a găsit o slujbă la o bancă din apropiere şi Grace s-a căsătorit cu un tânăr cercetător chimist inteligent, numit Philip Garrod. Mary, care era o fată liniştită, reţinută, rămase acasă şi avea grijă de unchiul ei. Cred că-l îndrăgea în felul ei calm, neostentativ. Şi după toate aparenţele, lucrurile mergeau foarte bine. Trebuie să vă spun că, după moartea micuţei Christobel, Simon Clode a venit la mine cu instrucţiuni să redactez un nou testament. Prin acest document, averea sa, care era uriaşă, urma să fie împărţită egal între nepoţi, câte o treime fiecăruia.

Timpul trecea. Întâlnindu-l, din întâmplare, într-o zi, pe George Clode l-am întrebat ce face unchiul său, pe care nu-l mai văzusem de câtva timp. Spre surpriza mea, George se întunecă la faţă: „Aş vrea să-l treziţi la realitate pe unchiul Simon”, spuse el necăjit. Faţa sa cinstită, dar nu prea inteligentă, arăta speriată şi îngrijorată: „Acest spirit al afacerilor merge din ce în ce mai rău”. „Ce spirit al afacerilor?” am întrebat eu foarte surprins.

Atunci George mi-a povestit totul. Cum domnul Clode începuse treptat să se intereseze de subiect şi cum, când era în formă maximă, se întâmplase să întâlnească un medium american, o anume doamnă Eurydice Spragg. Această femeie, pe care George nu ezită s-o caracterizeze ca pe o escroacă din toate punctele de vedere, câştigase o influenţă imensă asupra lui Simon Clode. Ea era practic

pretutindeni în casă, ţinea multe şedinţe în care spiritul lui Christobel apărea bunicului său iubitor.

Recunosc că nu sunt dintre aceea care ridiculizează sau dispreţuiesc spiritismul. După cum v-am spus, cred în dovezi. Şi cred că, atunci când avem o minte imparţială în care dovada este în favoarea spiritismului, rămân multe lucruri care nu pot fi puse pe seama fraudei sau trecute cu vederea. Aşadar, cred şi nu prea. Există anumite dovezi pe care nu poţi să-ţi permiţi a le dezaproba.

Pe de altă parte, spiritismul duce foarte uşor la fraudă şi impostură şi, din ceea ce tânărul George Clode mi-a vorbit despre această doamnă, Eurydice Spragg, m-am convins tot mai mult că Simon Clode se afla pe mâini rele şi că doamna Spragg era probabil o impostoare de cea mai proastă speţă. Bătrânul, aşa abil cum era el în afaceri, putea uşor fi influenţat când venea vorba despre dragostea pentru nepoata sa moartă.

Întorcând lucrurile pe toate faţetele, mă simţeam tot mai nelinişţit. Îmi erau dragi tinerii din familia Clode, Mary şi George, şi mi-am dat seama că această doamnă Spragg, cu influenţa sa asupra unchiului lor, le-ar putea cauza necazuri în viitor.

Cu prima ocazie, m-am folosit de un pretext pentru a-i face o vizită lui Simon Clode. Am găsit-o pe doamna Spragg instalată ca un musafir căruia i se aduceau toate onorurile şi era privit cu prietenie. De îndată ce-am văzut-o, am fost cuprins de cele mai rele presimţiri. Era o femeie înaltă, de vârstă mijlocie, îmbrăcată ţipător. La tot pasul trântea expresii despre „dragii noştri care au trecut în nefiinţă „ şi alte lucruri de genul acesta.

Şi soţul ei stătea în casă, pe nume Absalom Spragg, un bărbat înalt şi slăbănog, cu o expresie melancolică şi ochi extrem de şireţi. De-ndată ce am putut rămâne singur cu Simon Clode, i-am vorbit, tacticos, despre acest subiect. El se manifestă plin de entuziasm. Eurydice Spragg era minunată! Îi fusese trimisă direct, în urma unei rugăciuni!

Nu-i păsa deloc de bani, pentru ea era suficientă bucuria de a ajuta o inimă îndurerată. Avea chiar un sentiment matern pentru micuţa Chris. Începuse s-o considere aproape ca pe o fiica. Apoi continuă să-mi de-a amănunte: cum auzise vocea lui Chris, cât de bine şi fericită se simţea cu tatăl şi mama ei. Îmi mai vorbi despre alte sentimente exprimate de copil, care, comparându-le cu amintirile mele despre micuţa Christobel, îmi păreau cât se poate de nepotrivite. Ea sublinia faptul că „tata şi mama o iubesc pe draga doamnă Spragg”.

— Dar, sigur, izbucni el, Petherick tu eşti un zeflemist.

— Nu, nu sunt zeflemist. Departe de mine aşa ceva. Unii dintre cei care au scris pe această temă sunt oameni ale căror dovezi le-aş accepta fără să ezit şi aş acorda, oricărui medium recomandat de către ei, respect şi credit. Îmi închipui că această doamnă Spragg prezintă multe garanţii.

Simon era extaziat după doamna Spragg. Îi fusese trimisă de bunul Dumnezeu. Dăduse peste ea pe plaja unde petrecuse două luni vara. O întâlnire întâmplătoare cu un rezultat atât de minunat!

Am plecat foarte nemulţumit. Mi se împliniseră temerile cele mai rele, dar nu-mi dădeam seama ce puteam face. După ce m-am gândit şi am chibzuit îndelung, i-am scris lui Philip Garrod care, aşa cum v-am spus, se căsătorise cu cea mai mare dintre fetele Clode, Grace. I-am expus cazul, bineînţeles, în termenii cei mai prudenţi cu putinţă. Am subliniat pericolul ca o asemenea femeie să pună stăpânire pe mintea bătrânului. Şi i-am sugerat ca domnul Clode să fie pus în contact, dacă era posibil, cu unele cercuri reputate de spiritism. M-am gândit că aceasta nu va fi o treabă prea dificilă pentru Philip Garrod s-o aranjeze.

Garrod a acţionat cu promptitudine. El şi-a dat seama, spre deosebire de mine, că sănătatea lui Simon Clode se afla într-o stare precară şi, ca om practic, n-avea intenţia să-şi lase soţia, cumnata sau cumnatul să fie spoliaţi de moştenirea care li se cuvenea de drept. Veni în săptămâna

următoare, aducând cu el ca musafir pe celebrul profesor Longman. Acesta era un om de ştiinţă de primă clasă a cărui performanţă în spiritism te obliga să-l tratezi cu respect. Era nu numai un savant strălucit, dar şi un om de o deosebită corectitudine şi probitate.

Rezultatul vizitei a fost cât se poate de nefericit. Se pare că Longman spusese foarte puţine lucruri cât timp stătuse acolo. Au fost ţinute două şedinţe, în condiţii pe care nu le cunosc. Cât timp s-a aflat în casă, Longman nu s-a pronunţat, dar, după plecarea sa, i-a trimis o scrisoare lui Philip Garrod. În ea, recunoştea că nu putuse să detecteze vreo înşelătorie la doamna Spragg, dar că, totuşi, după părerea sa personală, fenomenele nu erau reale. Domnul Garrod, mai scria el, putea să arate această scrisoare unchiului său, dacă aprecia potrivit şi mai sugera că el însuşi l-ar putea pune pe domnul Clode în legătură cu un medium de o perfectă integritate.

Philip Garrod îi duse scrisoarea direct unchiului său, dar rezultatul nu a fost cel la care se aşteptase. Bătrânul a făcut un tărăboi grozav. Totul nu era decât o intrigă care s-o discrediteze pe doamna Spragg, o sfântă nedreptăţită şi jignită! Ea îi povestise deja de câtă amară invidie suferea în ţara aceasta. Sublinie că Longman a fost forţat să spună că nu a detectat vreo escrocherie. Eurydice Spragg venise la el în momentul cel mai dificil al vieţii sale, îl ajutase şi-l alinase şi el era pregătit să-i susţină cauza, chiar dacă asta însemna să se certe cu toţi membrii familiei sale. Ea reprezenta mai mult pentru el decât oricine pe lumea asta.

Philip Garrod fu poftit afară din casă, fără prea multă ceremonie, dar, ca urmare a furiei sale, sănătatea lui Clode se înrăutăţi definitiv. O lună întreagă stătuse aproape tot timpul în pat şi se părea că era foarte posibil să rămână invalid, legat de pat până când ceasul morţii l-ar fi eliberat. La două zile după plecarea lui Philip, am fost chemat urgent şi m-am grăbit într-acolo. Clode se afla în pat şi arăta, chiar

şi după părerea mea de avocat, într-adevăr foarte rău. Abia putea respira.

— Mi se apropie sfârşitul, spuse el. Îl simt. Nu mă contrazice, Petherick. Dar înainte de a muri vreau să-mi îndeplinesc datoria faţă de fiinţa care a făcut mai mult pentru mine decât oricine în lumea asta. Vreau să redactez un nou testament.

— Desigur, am consimţit eu, dacă-mi dai instrucţiunile acum, am să-ţi fac o ciornă şi ţi-o trimit mâine.

— Nu aşa, spuse el. Ştii de ce, omule, pentru că s-ar putea să mor în noaptea asta. Am scris aici ceea ce vreau – căută sub pernă – şi tu să-mi spui dacă e bine.

Scoase o foaie de hârtie cu câteva cuvinte mâzgălite cu creionul. Era simplu şi cât se poate de clar. Lăsa câte 5000 de lire nepoatelor şi nepotului, iar restul din vasta sa avere Eurydicei Spragg „în semn de gratitudine şi admiraţie”.

Nu mi-a plăcut, dar asta era. Nu se punea problema de senilitate, bătrânul era cât se poate de sănătos.

Sună clopoţelul după doi servitori. Veniră imediat. Fata în casă, Emma Gaunt, era o femeie înaltă, între două vârste, care se afla acolo de mulţi ani şi-l îngrijise pe Clode cu mult devotament. Împreună cu ea veni bucătăreasa, o tânără cu piept plin, de vreo 30 de ani. Simon Clode le privi pe amândouă pe sub sprâncenele lui stufoase.

— Vreau să-mi fiţi martore la testamentul meu. Emma, adu-mi stiloul.

Emma se duse ascultătoare spre birou.

— Nu în sertarul acela din stânga, fată, spuse iritat bătrânul Simon. Nu ştii că este în cel din dreapta?

— Nu, e aici, domnule, spuse Emma, scoţându-l.

— Atunci trebuie să-l fi pus tu greşit ultima oară, mormăi bătrânul. Nu suport ca lucrurile să nu stea la locul lor.

Încă mormăind, luă stiloul de la ea şi îşi copie ciorna, aprobată de mine, pe o foaie de hârtie curată. Apoi se semnă. Emma Gaunt şi bucătăreasa Luci David, semnară şi ele. Am îndoit testamentul şi l-am introdus într-un plic lung,

albastru. Înţelegeţi că a fost scris pe o foaie de hârtie obişnuită.

Tocmai când servitoarele se întorceau să părăsească încăperea, Clode căzu pe pernă abia respirând şi cu faţa schimonosită. M-am aplecat asupra lui îngrijorat şi Emma Gaunt se întoarse repede. Totuşi, bătrânul îşi reveni şi zâmbi slab.

— E în regulă, Petherick, nu te speria. În orice caz am să mor liniştit acum după ce am făcut ceea ce vroiam.

Emma Gaunt se uită întrebătoare la mine să ştie dacă putea să părăsească încăperea. Am dat din cap încurajând-o şi ea ieşi, mai întâi oprindu-se să ridice plicul albastru care-mi alunecase pe jos în clipa când fusesem îngrijorat. Mi-l înmână şi eu îl strecurai în buzunarul de la haină, după care ea plecă.

— Eşti supărat, Petherick, spuse Simon Clode. Eşti plin de prejudecăţi, ca toţi ceilalţi.

— Nu este o chestiune de prejudecată, i-am răspuns. Doamna Spragg poate fi tot ceea ce susţine că este. N-aş face nici o obiecţie dacă i-ai lăsa o mică moştenire ca amintire a recunoştinţei tale, dar îţi spun sincer, Clode, că e rău să-ţi dezmoşteneşti propriile tale rude de sânge în favoarea unui străin.

Cu asta, m-am întors şi am plecat. Făcusem ce am putut ca să-mi exprim protestul.

Mary Clode ieşi din sufragerie şi mă întâlni în hol.

— Luaţi ceaiul înainte de a pleca, nu-i aşa? Veniţi aici! şi ea mă conduse în sufragerie.

Focul ardea în cămin, iar camera arăta plăcută şi veselă. Îmi luă haina tocmai când fratele ei, George, intră în cameră. Acesta o luă şi-o puse peste un scaun din capătul încăperii, apoi reveni în faţa focului, unde se servea ceaiul. În timpul acesta se ridică o problemă privind moşia. Simon Clode spusese că nu vroia să fie deranjat şi îl lăsase pe George să hotărască. George era cam nervos privind decizia pe care trebuia s-o ia de unul singur. La sugestia

mea, după ceai, ne-am dus în birou şi am cercetat documentele respective. Mary Clode ne-a însoţit.

După un sfert de oră mă pregăteam de plecare. Amintindu-mi că-mi lăsasem haina în sufragerie, m-am dus acolo s-o iau. Singura persoană în cameră era doamna Spragg, care îngenunchease lângă scaunul pe care se aflase aceasta. Părea să îndrepte ceva care nu era necesar la husa de creton. Când intrarăm, se ridică şi avea faţa foarte roşie.

— Husa asta niciodată nu stă ca lumea, se plânse ea. Zău, aş putea să fac eu una mai bună.

Mi-am luat haina şi m-am îmbrăcat. În timpul ăsta am observat că plicul care conţinea testamentul căzuse din buzunar şi se afla pe duşumea. L-am pus la loc în buzunar, i-am spus „la revedere” şi am plecat.

Când am sosit la biroul meu… Am să vă descriu următoarele mele acţiuni cu grijă. Mi-am scos haina şi-am luat testamentul din buzunar. Îl ţineam în mână şi stăteam lângă masă când funcţionarul intră. Cineva dorea să-mi vorbească la telefon şi derivaţia de la biroul meu era deranjată. Ca urmare, l-am însoţit în biroul din faţă şi-am rămas acolo vreo cinci minute, angajat în discuţia de la telefon.

Când am ieşit, mi-am găsit funcţionarul aşteptându-mă.

— Domnul Spragg doreşte să vă vadă, domnule. L-am condus în biroul dumneavoastră.

M-am dus acolo şi l-am găsit pe domnul Spragg stând la masă. Se ridică şi mă salută într-o manieră oarecum mieroasă, apoi îmi ţinu o cuvântare lungă şi fără noimă. Esenţialul părea să fie o justificare inabilă a lui şi a soţiei sale. Se temea că oamenii spuneau etc., etc. Soţia sa fusese cunoscută încă din copilărie pentru puritatea inimii sale şi a motivelor ei… Ş.a.m.d. Ş.a.m.d. Mă tem că am fost c-am rece cu el. În cele din urmă, cred, şi-a dat seama că vizita sa eşuase şi plecă oarecum brusc. Atunci mi-am reamintit că

lăsasem testamentul pe masă. L-am luat, am sigilat plicul, am scris al cui era şi l-am pus în seif.

Acum ajung la capătul povestirii mele. Două luni mai târziu, domnul Simon Clode a murit. N-am să intru în detalii anevoioase, am să vă relatez adevărul gol-goluţ. Când plicul sigilat, care conţinea testamentul, a fost deschis s-a descoperit că nu conţinea decât o foaie de hârtie albă.

Se opri, uitându-se în jur la feţele curioase. Zâmbi încântat.

— Desigur, că apreciaţi poanta? Timp de două luni, plicul sigilat se aflase în seiful meu. Nu putuse fi modificat atunci. Nu, intervalul a fost foarte scurt: între momentul în care testamentul a fost semnat şi cel în care l-am închis în seif. Acum, cine avusese prilejul şi în interesul cui se făcuse asta?

Am să vă recapitulez punctele principale într-un scurt rezumat: Testamentul a fost semnat de domnul Clode şi pus de mine într-un plic. Până aici toate bune. Apoi l-am pus în buzunarul de la haină. Aceasta mi-a fost luată de către Mary şi înmânată de ea lui George, eu fiind de faţă în timp ce el îmi aşează haina. Câtă vreme m-am aflat în birou, doamna Eurydice Spragg ar fi avut o mulţime de timp să scoală plicul din buzunarul de la haină, să-i citească conţinutul şi, de fapt, găsind plicul pe jos şi nu în buzunar dovedeşte că aşa ar fi procedat. Dar aici ajungem la un punct curios: ea a avut prilejul de a substitui testamentul cu o hârtie albă, dar nu avea motiv. Acesta era în favoarea ei; şi făcând substituirea se deposeda de moştenirea pe care o dorea cu atâta nerăbdare. Acelaşi lucru este valabil şi în cazul domnului Spragg. Şi el a avut prilejul. A fost lăsat singur cu documentul în discuţie vreo două, trei minute în biroul meu. Dar, din nou, nu era în avantajul său să procedeze aşa. Suntem confruntaţi cu această problemă curioasă: doi oameni care au avut prilejul de a introduce o foaie albă de hârtie, dar fără vreun motiv, şi alţi doi oameni ce aveau motivul, dar nu şi prilejul. Apropo, n-aş exclude s-o

bănuiesc pe servitoarea Emma Gaunt. Aceasta le era devotată tinerilor stăpâni şi detesta familia Spragg. Sunt sigur că ar fi fost tentată să încerce substituirea dacă s-ar fi gândit la asta. Dar, deşi a pus mâna într-adevăr pe plic, când l-a ridicat de pe duşumea şi mi l-a înmânat, cu siguranţă, n-a avut prilejul să umble la conţinutul său şi n-ar fi putut înlocui plicul printr-o iuţeală de mână (de care, oricum, n-ar fi capabilă) deoarece plicul a fost adus în casă de mine şi nimeni de-acolo n-ar fi putut avea un duplicat.

Se uită la cei din jur încântat.

— Poftiţi, asta este mica mea problemă. Sper că am expus-o clar. M-ar interesa să aud părerile voastre.

Spre uimirea tuturor, Miss Marple izbucni într-un hohot prelung de râs. Ceva părea s-o amuze extraordinar de mult.

— Ce s-a întâmplat, mătuşă Jane? Nu ne spui şi nouă gluma? întrebă Raymond.

— Mă gândeam la micul Tommy Simonds, un băieţel cam obraznic, dar câteodată foarte amuzant. Unul dintre acei copii cu feţe inocente, care sunt întotdeauna puşi pe făcut şotii. Mă gândeam cum, săptămâna trecută, la Şcoala de Duminică el a întrebat: „Doamnă profesoară, se spune albuşul de ouă este alb sau albuşul de ouă sunt albe?” Şi domnişoara Durston îi explică acestuia că oricine ar spune „albuşurile de ouă sunt albe sau albuşul de ou este alb”, la care obraznicul de Tommy a spus: „Bine, atunci am să spun că albuşul de ou este galben! „ A fost o obrăznicie din partea lui, bineînţeles, dar veche de când lumea. O ştiam de când eram copil.

— Foarte nostim, dragă mătuşă Jane, zise cu bunăvoinţă Raymond, dar sigur asta n-are nimic de-a face cu povestea foarte interesantă pe care domnul Petherick ne-a spus-o.

— Ba da, are, îl contrazise Miss Marple. E o capcană! Precum şi povestea domnului Petherick. Aşa sunt avocaţii! Ah, dragă prietene! Şi ea îi făcu semn din cap a reproş.

— Chiar ştii despre ce e vorba? se minună avocatul, făcându-i cu ochiul.

Miss Marple scrise câteva cuvinte pe o bucăţică de hârtie, o împături şi o trimise din mână în mână. Domnul Petherick o deschise, citi ce era scris pe ea şi se uită cu apreciere la Miss Marple.

— Dragă prietenă, remarcă el, există oare ceva ce nu cunoşti?

— O ştiu de copil, răspunse Miss Marple. M-am şi jucat cu ea.

— Habar n-am despre ce este vorba, spuse sir Henry. Sunt sigur că domnul Petherick are vreo scamatorie juridică inteligentă în mânecă.

— Nici vorbă, făcu domnul Petherick. Nici vorbă. Este o chestiune cât se poate de clară şi directă. Nu trebuie să-i acordaţi atenţie domnişoarei Marple. Ea are felul ei propriu de a privi lucrurile.

— Ar trebui să găsim adevărul, spuse Raymond West, uşor vexat. Faptele, desigur, par destul de simple. În fond, cinci persoane au atins plicul acela. Familia Spragg ar fi putut, în mod clar, umbla în el, dar e la fel de clar că n-au făcut-o. Rămân ceilalţi trei. Acum, când vezi mijloacele minunate prin care conspiratorii fac un lucru în faţa ta, cred că hârtia ar fi putut fi extrasă şi înlocuită cu alta de către George Clode, în timp ce ducea haina spre capătul camerei.

— Ei bine, eu cred c-a fost servitoarea, spuse Joyce. Ea a alergat şi i-a spus lui Mary ce se întâmplase şi aceasta a luat un alt plic albastru şi doar le-a înlocuit.

Sir Henry clătină din cap.

— Nu sunt de acord cu niciunul dintre voi, spuse el rar. Astfel de lucruri sunt făcute de conspiratori, pe scenă şi în romane, dar cred că sunt imposibile în viaţa reală, mai ales, sub privirea versată a unui om ca prietenul meu, domnul Petherick. Dar, mi-a venit o idee, e doar o idee şi nimic mai mult. Noi ştim că profesorul Longman tocmai fusese acolo în vizită şi că vorbise foarte puţin. E destul de rezonabil să presupunem că cei doi Spragg au fost foarte neliniştiţi de rezultatul acelei vizite. Dacă Simon Clode nu le-a mărturisit

nimic, ceea ce e foarte probabil, ei ar fi interpretat sosirea domnului Petherick dintr-un cu totul alt unghi de vedere.

Ei credeau, probabil, că domnul Clode îşi făcuse deja testamentul în beneficiul doamnei Eurydice Spragg şi că cel nou ar fi putut fi schimbat exact în scopul de a o înlătura de la moştenire, ca urmare a revelaţiilor profesorului Longman sau, altfel zis, aşa cum spuneţi voi avocaţii, că Philip Garrod îl impresionase pe unchiul său cu sentimentele faţă de rudele sale de sânge. În acest caz, să presupunem că doamna Spragg era pregătită să înlocuiască documentul. Asta şi face, dar domnul Petherick intră într-un moment nefericit, încât ea nu are timp să-l citească pe cel adevărat şi-l aruncă în grabă în foc ca avocatul să nu descopere lipsa lui.

Joyce respinse foarte hotărâtă din cap toată pledoaria.

— Nu l-ar arde niciodată fără să-l citească.

— Soluţia e una simplă, admise sir Henry. Presupun că… domnul Petherick nu a ajutat el însuşi providenţa.

Sugestia era doar o glumă, dar micul avocat se îndreptă în scaun ca un om a cărui demnitate fusese ofensată.

— O sugestie cât se poate de nelalocul ei, remarcă el cu asprime.

— Ce părere are doctorul Pender? întrebă sir Henry.

— Nu pot să spun că am vreo idee clară. Cred că substituirea trebuie să fi fost efectuată ori de doamna Spragg, ori de soţul ei, foarte posibil pentru motivul arătat de sir Henry. Dacă nu a citit testamentul decât după plecarea domnului Petherick, atunci trebuie să fi fost pusă într-o dilemă, de vreme ce el n-a putut să acţioneze cum vroia. E posibil ca ea să fi băgat testamentul printre documentele domnului Clode, acolo unde se gândea că acesta ar fi fost găsit după decesul lui. Dar nu ştiu de ce nu a fost descoperit. Asta ar putea fi doar o simplă speculaţie. – că Emma Gaunt a dat peste el – şi, dintr-un devotament deplasat faţă de stăpânii săi, l-a distrus cu bună ştiinţă.

— Consider că soluţia doctorului Pender este cea mai bună dintre toate, spuse Joyce. E adevărat, domnule Petherick?

Avocatul dădu din cap negativ.

— Voi continua de unde am rămas. Am fost consternat şi la fel de derutat ca voi toţi. Nu cred c-aş fi aflat vreodată adevărul – probabil niciodată – dar m-am luminat. S-a procedat şi în mod inteligent.

M-am dus şi am luat cina cu Philip Garrod o lună mai târziu, şi, în timpul conversaţiei noastre, el mi-a povestit un caz interesant, de care aflase recent.

— Aş vrea să vi-l povestesc, Petherick, bineînţeles, în mod confidenţial.

— Foarte bine, i-am răspuns eu.

— Un prieten de-al meu, care se aştepta la o moştenire din partea uneia dintre rudele sale, a fost foarte deprimat când a aflat că acea rudă se gândea să lase ce i se cuvenea unei persoane cu totul nemerituoase. Mă tem că prietenul meu e puţin cam fără scrupule în metodele sale. În casă era o servitoare foarte devotată intereselor părţii legitime, dacă aş putea s-o numesc aşa. Prietenul meu i-a dat instrucţiuni foarte simple şi un stilou umplut aşa cum trebuia. Ea urma să-l pună într-un sertar de la biroul din camera stăpânului ei, dar nu în sertarul obişnuit în care era ţinut stiloul în general. Dacă stăpânul îi cerea să fie martoră la semnarea oricărui document şi dorea să-i aducă stiloul, ea trebuia să i-l dea nu pe cel adevărat, ci duplicatul acestuia. Asta era tot ce avea ea de făcut. Nu-i dădu alte amănunte. Servitoarea era o fiinţă devotată şi-i duse la îndeplinire instrucţiunile în cel mai mic detaliu.

Se opri şi adăugă:

— Sper că nu vă plictisesc, Petherick?

— Absolut deloc, am zis. Sunt cât se poate de interesat.

Ochii noştri se întâlniră.

— Desigur, prietenul meu îţi este cu totul necunoscut, spuse el.

— Desigur, i-am răspuns eu.

— Atunci totul este în regulă, conchise Philip Garrod. Făcu o pauză şi-apoi, spuse zâmbind:

— Aţi înţeles poanta? Stiloul era umplut cu ceea ce în mod obişnuit se numeşte cerneală care dispare – o soluţie de amidon şi apă la care au fost adăugate câteva picături de iod. Astea produc un lichid de un albastru foarte închis, dar scrisul dispare în întregime după patru sau cinci zile.

Miss Marple chicoti.

— Cerneală care dispare, zise ea. O ştiu. De multe ori m-am jucat cu ea când eram copil.

Şi ea se uită strălucind de satisfacţie la toţi cei din jur, oprindu-se, pentru a-i face încă o dată cu degetul domnului Petherick.

— Cu toate astea, este un clenci, domnule Petherick, spuse ea. Exact ca un avocat.

Semnul degetului cel mare al Sf. Petru

— Şi acum, mătuşă Jane, e rândul dumitale, spuse Raymond West.

— Da, mătuşă Jane, aşteptăm ceva cu totul picant, răsună vocea lui Joyce Lempričre.

— Ei acum, râdeţi de mine, dragii mei, oftă liniştită Miss Marple. Credeţi că dacă am trăit în locul ăsta uitat de lume toată viaţa, n-am avut posibilitatea să mi se întâmple lucruri foarte interesante?

— Să mă ierte Dumnezeu dacă am considerat viaţa de la ţară aşa de liniştită şi monotonă, se scuză Raymond plin de fervoare. Nu după oribilele revelaţii pe care le-am auzit de la dumneata! Lumea din metropolă pare un loc blând şi paşnic în comparaţie cu St. Mary Mead.

— Ei bine, dragul meu, îl asigură Miss Marple, natura umană este cam aceeaşi peste tot şi, fireşte, ai prilejul s-o observi mai îndeaproape într-un sat.

— Eşti într-adevăr unică, mătuşă Jane, strigă Joyce. Sper să nu te superi că-ţi spun mătuşă Jane? adăugă ea. Nu ştiu de ce-o fac.

— Nu ştii, dragă? întrebă Miss Marple.

O privi câteva clipe cu o undă ciudată, care-o făcu pe fată să se înroşească toată. Raymond West se frământă în scaun şi tuşi oarecum stânjenit.

Miss Marple se uită la amândoi, zâmbi din nou şi-şi concentră atenţia asupra tricotatului.

— E-adevărat, desigur, că am dus o viaţă care se poate numi lipsită de evenimente, dar am căpătat multă experienţă în rezolvarea a diferite mici probleme care se ivesc. Unele au fost cât se poate de ingenioase, dar n-ar avea nici un rost să vi le povestesc pentru că sunt legate de lucruri minore care nu v-ar interesa, precum: cine a tăiat plasa de la geanta din sfoară a doamnei Jones? De ce doamna Sims a purtat numai o dată noua sa haină de blană? Lucruri foarte interesante, cu adevărat, pentru oricine studiază natura umană. Nu, singura întâmplare pe care mi-o amintesc şi care v-ar trezi interesul este cea privitoare la soţul bietei mele nepoate Mabel.

S-a întâmplat cu vreo 10-15 ani în urmă şi, din fericire, totul s-a terminat şi lumea a uitat. Oamenii au memorii foarte scurte – mare noroc, mi-am zis întotdeauna.

Miss Marple se opri şi murmură pentru sine.

— Trebuie doar să număr rândul acesta. Descreşterea e puţin mai dificilă. 1, 2, 3, 4, 5 şi apoi trei ochiuri luate; e în ordine. Acum, despre ce vorbeam? O, da, despre biata Mabel.

Mabel era nepoata mea. O fată drăguţă, cu adevărat o fată foarte drăguţă, dar nu mai puţin cam ceea ce s-ar putea numi prostuţă. Îi plăcea tare mult să fie melodramatică şi să se plângă mult mai mult decât era cazul ori de câte ori era necăjită. Când avea 22 de ani s-a căsătorit cu un domn Denman şi mă tem că n-a fost o căsnicie foarte fericită.

Sperasem foarte mult ca ataşamentul dintre ei să nu ducă la nimic, dar domnul Denman era un bărbat cu un temperament foarte violent – nu tipul de om care ar fi avut răbdare cu fanteziile lui Mabel – şi am mai aflat că fuseseră şi nebuni prin familia lui. Totuşi, fetele erau la fel de

încăpăţânate pe vremea aceea ca şi acum, aşa cum vor fi întotdeauna. Şi Mabel s-a căsătorit cu el.

N-am văzut-o prea des după mariaj. A venit să locuiască la mine o dată sau de două ori şi m-au invitat la ei de câteva dăţi, dar, de fapt, mie nu prea îmi place să locuiesc în casele altor oameni şi am reuşit întotdeauna să găsesc o scuză plauzibilă. Erau căsătoriţi de zece ani, când domnul Denman a murit subit. Nu au avut copii şi el i-a lăsat toţi banii săi lui Mabel. I-am scris, desigur, oferindu-mă să mă duc la Mabel dacă avea nevoie de mine; ea mi-a răspuns printr-o scrisoare de foarte mult bun simţ şi am înţeles că nu era chiar copleşită de amărăciune. M-am gândit că era firesc deoarece ştiam că de la un timp nu se prea înţelegeau. Abia după trei luni am primit o scrisoare cât se poate de isterică de la Mabel, implorându-mă să mă duc la ea, zicând că lucrurile merg din ce în ce mai rău şi că ea nu mai rezistă.

Aşa că, bineînţeles, continuă Miss Marple, i-am dat bani de concediu Clarei, am trimis argintăria şi cana mare de bere a regelui Charles la bancă spre depozitare şi-am plecat de îndată. Am găsit-o pe Mabel într-o stare foarte nervoasă. Casa, Myrtlie Dene, era foarte mare, mobilată foarte confortabil. Acolo se aflau o bucătăreasă, o cameristă şi o infirmieră ce aveau grijă de bătrânul domn Denman, socrul Mabelei, care era ceea ce se numeşte „un om nu prea în toate minţile”. Destul de liniştit şi bine crescut, dar câteodată foarte ciudat. Cum să vă spun, fuseseră nebuni prin familie. Am fost foarte şocată când am văzut cât se schimbase Mabel. Era toată numai nervi, tremurând şi mi-a fost cât se poate de greu s-o fac să-mi povestească peste ce necaz dăduse. Am aflat, aşa cum se întâmplă întotdeauna cu astfel de lucruri, în mod indirect. Am întrebat-o despre nişte prieteni de care vorbea mereu în scrisorile ei, familia Gallagher. Spre surprinderea mea, mi-a spus că-i vedea foarte rar atunci. Când i-am menţionat alţi prieteni, am primit acelaşi răspuns. I-am vorbit atunci despre nebunia

de a se închide în sine, de a se izola şi a sta numai pe gânduri, în special despre prostia de a se îndepărta de prietenii ei. Atunci mi-a destăinuit adevărul.

— Nu e vina mea, ci a lor. Nimeni de aici nu vrea să vorbească acum cu mine. Când mă duc pe strada mare, toţi o iau într-o altă direcţie, în aşa fel încât să nu fie obligaţi să mă întâlnească sau să-mi vorbească. Sunt un fel de leproasă. Este îngrozitor şi nu mai pot să suport. Va trebui să vând casa şi să plec în străinătate. Totuşi, de ce trebuie să fiu izgonită dintr-o casă ca asta? N-am făcut nimic.

Am fost mult mai tulburată decât vă pot mărturisi. Tricotam pe atunci un fular de lână pentru bătrâna doamnă Hay şi, în agitaţia mea, am scăpat două ochiuri şi n-am descoperit asta decât mult timp mai târziu.

— Draga mea Mabel, i-am spus, mă uimeşti. Dar, care este cauza acestor lucruri?

Încă de mică, Mabel fusese întotdeauna dificilă. Îmi era cât se poate de greu s-o fac să-mi dea un răspuns direct la întrebarea mea. Spunea numai lucruri vagi despre discuţii răutăcioase şi oameni indolenţi care n-aveau nimic mai bun de făcut decât să vorbească şi despre unii care băgau idei în capul celorlalţi.

— Îmi este destul de clar, am asigurat-o eu. Evident, circulă o poveste în legătură cu tine. Dar care e povestea, trebuie s-o ştii la fel de bine ca toată lumea. Şi te rog să mi-o spui.

— E aşa de răutăcioasă, gemu Mabel.

— Bineînţeles că este răutăcioasă, am răspuns iute. Nu-i nimic de povestit despre ce le trece oamenilor prin minte, care să mă surprindă. Acum, Mabel, vrei să-mi expui într-o engleză clară ce spun oamenii despre tine?

Atunci am aflat totul.

Se părea că moartea lui Geoffrey Denman fiind „bruscă şi neaşteptată” a dat naştere la diferite zvonuri. De fapt, ca s-o spunem drept, aşa cum i-am spus-o şi ei, oamenii vorbeau că ea îşi otrăvise soţul.

Acum, după cum îmi închipui că ştiţi, nimic nu este mai crudă decât calomnia şi nimic mai dificil de combătut. Când oamenii te vorbesc pe la spate, nu poţi respinge sau nega nimic şi zvonurile cresc în intensitate, fără ca cineva să le poată opri. Sigură eram de un lucru: Mabel era incapabilă să otrăvească pe cineva. Şi nu înţelegeam de ce să i se ruineze viaţa şi casa să-i devină insuportabilă numai pentru că, după toate probabilităţile, făcuse ceva prostesc şi lipsit de sens.

— Nu iese fum fără foc, i-am spus. Acum, Mabel, trebuie să-mi povesteşti ce i-a stârnit pe oameni să însăileze o asemenea poveste. Trebuie să fi fost ceva.

Mabel a fost foarte incoerentă şi a declarat că nu s-a întâmplat nimic, absolut nimic, cu excepţia faptului că, desigur, moartea lui Geoffrey fusese instantanee. Păruse că se simte foarte bine la supeu în seara aceea şi se îmbolnăvise violent în timpul nopţii. Chemase doctorul, dar bietul om murise la câteva minute după sosirea medicului. Se considerase că decesul survenise ca urmare a ingerării unor ciuperci otrăvitoare.

— Bine, am zis, îmi închipui că o moarte violentă de acest fel ar putea face limbile să trăncănească, dar, sigur, nu fără alte fapte suplimentare. Te-ai certat cu Geoffrey sau ceva de genul acesta?

Ea recunoscu că se certase cu el în dimineaţa precedentă la micul dejun.

— Şi servitorii au auzit, nu-i aşa? am întrebat-o.

— Nu erau în cameră.

— Nu, draga mea, dar ei erau probabil foarte aproape, afară lângă uşă.

Cunoşteam prea bine forţa vocii isterice ascuţite a Mabelei. Geoffrey Denman era şi el un om obişnuit să ridice glasul când se supăra.

— Pentru ce v-aţi certat?

— O, lucruri obişnuite. Erau întotdeauna mereu şi mereu aceleaşi lucruri. Câte un fleac ne deranja şi atunci Geoffrey

devenea imposibil aruncând lucruri îngrozitoare şi eu îi spuneam ce credeam despre el.

— Atunci v-aţi certat o mulţime? am întrebat eu.

— N-a fost vina mea…

— Dragă copilă, i-am zis, nu contează a cui a fost vina. Nu contează ce discutăm. Într-un loc ca acesta, viaţa particulară a fiecăruia constituie mai mult sau mai puţin proprietate publică. Tu şi soţul tău v-aţi certat tot timpul. Aţi avut o ceartă deosebit de puternică într-o dimineaţă şi în noaptea aceea soţul ţi-a murit brusc şi misterios. Asta-i tot, sau mai e şi altceva?

— Nu ştiu ce vrei să spui prin altceva, zise Mabel morocănoasă.

— Exact ceea ce spun, draga mea. Dacă ai făcut vreo prostie, pentru numele lui Dumnezeu nu mi-o ascunde. Eu vreau să fac tot ce pot ca să te ajut.

— Nimeni şi nimic nu mă poate ajuta, doar moartea, se răsti Mabel.

— Trebuie să ai puţin mai multă încredere în Providenţă, dragă, i-am spus. E-n regulă acum, Mabel, ştiu perfect de bine că mai e ceva pe care mi-l ascunzi.

Întotdeauna ştiam, încă de când era mică, când îmi spunea tot adevărul. Îmi lua mult timp, dar până la urmă tot îl scoteam de ia ea. În dimineaţa fatală se dusese la farmacist şi cumpărase nişte arsenic. Bineînţeles că trebuise să semneze în registru pentru el. Firesc, farmacistul povestise despre asta.

— Cine-i doctorul tău? am întrebat-o.

— Dr. Rawlinson.

Îl ştiam din vedere. Mabel mi-l arătase cu o zi mai înainte. Ca să vă spun într-un limbaj cât se poate de simplu, el era ceea ce aş descrie un bătrân care abia se ţine pe picioare. Am prea multă experienţă de viaţă ca să cred în infailibilitatea doctorilor. Unii sunt oameni deştepţi, alţii nu; şi cei mai buni dintre ei, jumătate din timp nu ştiu de ce

suferi. Eu nu am de-a face cu doctorii şi nici cu medicamentele lor.

Am meditat la situaţie, mi-am pus boneta şi m-am dus să-i fac o vizită dr. Rawlinson. Era exact cum mi-l închipuisem – un bătrân drăguţ, bun, vorbea neclar şi atât de miop că ţi se făcea milă, puţin surd şi pe deasupra sensibil şi sentimental în cel mai înalt grad. Se înflăcără de îndată ce am adus în discuţie moartea lui Geoffrey Denman, mi-a vorbit o mulţime despre diferitele soiuri de ciuperci, comestibile şi otrăvitoare. O întrebase pe bucătăreasă şi ea recunoscuse că una sau două ciuperci gătite fuseseră „puţin ciudate”, dar cum erau trimise de la magazin crezuse că nu aveau nimic. Cu cât se gândea la ele, cu atât mai mult era convinsă că aparenţa lor era neobişnuită.

— S-ar putea, am zis eu. Pentru început arată ca ciupercile obişnuite şi termină prin a fi portocalii cu pete roşii. Nu-i nimic de care categoria asta de oameni să nu-şi reamintească dacă încearcă.

Am înţeles că Denman nu mai putea să vorbească când doctorul a ajuns la el. Era incapabil să înghită şi murise după câteva minute. Medicul părea perfect satisfăcut de certificatul pe care-l dăduse. Dar cât de mult din asta era încăpăţânare şi cât certitudine, nu puteam fi sigură.

M-am întors direct acasă şi-am întrebat-o de îndată pe Mabel de ce cumpărase arsenic.

— Trebuie să-ţi fi trecut vreo idee prin cap, am insistat.

Mabel a izbucnit în plâns.

— Vroiam să mă sinucid, gemu ea. Eram prea nefericită. Credeam că termin cu toate.

— Mai ai arsenicul? am întrebat-o.

— Nu, l-am aruncat.

Am rămas întorcând problema pe toate feţele.

— Ce s-a întâmplat când s-a îmbolnăvit? Te-a chemat?

— Nu. Dădu din cap. A sunat clopoţelul violent. Trebuie să fi sunat de mai multe ori. Până la urmă, Dorothy, camerista, l-a auzit, a trezit bucătăreasa şi au coborât. Când Dorothy l-

a văzut, s-a speriat. El se zbuciuma şi delira. A lăsat-o pe bucătăreasă cu el şi s-a repezit la mine. M-am sculat şi m-am dus la el. Desigur, mi-am dat seama imediat că era groaznic de bolnav. Din nefericire Brewster, care are grijă de bătrânul domn Denman, era plecată în noaptea aceea, aşa că nu era nimeni care să ştie ce să facă. Am trimis-o pe Dorothy după doctor, pe când bucătăreasa şi cu mine am rămas cu el, dar după câteva minute n-am mai putut suporta; era prea îngrozitor. Am alergat în camera mea şi am închis uşa.

— Foarte rău şi egoist din partea ta, i-am spus eu; şi, fără îndoială, purtarea ta de atunci nu te-a ajutat cu nimic, poţi fi sigură de asta. Bucătăreasa trebuie s-o fi povestit peste tot. Bine, bine, asta-i o treabă proastă.

Apoi am stat de vorbă cu servitorii. Bucătăreasa vroia să-mi vorbească despre ciuperci, dar am oprit-o. Mă săturasem de ciupercile alea. În schimb, le-am întrebat pe bucătăreasă şi pe cameristă, în amănunt, despre starea stăpânului lor în noaptea aceea. Amândouă au spus la fel că el părea să se afle în agonie, că nu era în stare să înghită, că putea vorbi numai cu o voce strangulată şi când spunea ceva erau numai frânturi, nimic de înţeles.

— Ce spunea când vorbea incoerent? am întrebat curioasă.

— Ceva despre un fel de peşte, nu-i aşa? spuse bucătăreasa întorcându-se către cealaltă.

Dorothy îi întări spusele.

— O grămadă de peşte”, zise ea, nişte prostii ca astea. Mi-am dat seama imediat că nu era în toate minţile, bietul domn.

Nu părea să găsesc vreun înţeles în lucrurile astea. Ca o ultimă scăpare, m-am dus sus s-o văd pe Brewster, o femeie deşelată de vreo 50 de ani.

— E păcat că n-am fost aici în noaptea aceea, zise ea. Nimeni nu pare să fi încercat să facă ceva pentru el până când a sosit doctorul.

— Mi se pare că delira, am spus cu îndoială în glas; dar acesta nu-i un simptom de otrăvire cu ptomainǎ, nu-i aşa?

— Depinde, răspunse Brewster.

Am întrebat-o cum îi merge pacientului ei. Dădu din cap tristă.

— Cam rău!

— E slăbit?

— O, nu, e destul de puternic din punct de vedere fizic, cu excepţia ochilor. Ei îl lasă din ce în ce mai mult. S-ar putea să ne supravieţuiască tuturora, dar mintea i se sclerozează foarte repede acum. Le-am spus domnului şi doamnei Denman c-ar trebui internat într-o instituţie, dar doamna Denman nu vrea să audă de aşa ceva cu nici un preţ.

Trebuie să vă spun că Mabel a avut întotdeauna o inimă bună.

Ei bine, aşa stăteau lucrurile. M-am gândit la toate aspectele şi, în cele din urmă, am decis că rămânea un singur lucru de făcut. Având în vedere zvonurile care circulau, trebuia cerută permisiunea pentru exhumarea cadavrului, întocmit un certificat post-mortem adecvat pentru ca să punem capăt odată pentru totdeauna calomniilor. Desigur, Mabel, a făcut scandal, mai ales din motive sentimentale – să tulburi mortul din pacea mormântului său etc. Etc. – dar eu m-am ţinut fermă pe poziţie.

N-o să mă lungesc prea mult cu partea asta a povestirii. Am obţinut permisiunea, au făcut autopsia sau cum îi zic, dar rezultatul n-a fost atât de satisfăcător cum ne-am fi aşteptat. Nu era nici o urmă de arsenic – asta tot era bine – dar concluzia raportului suna „că nu există nimic care să indice prin ce mijloace murise decedatul”.

Aşadar, vedeţi, asta nu ne-a scos deloc din necaz. Oamenii au continuat să vorbească despre otrăvuri rare, imposibil de detectat şi prostii de felul ăsta. Discutasem cu patologul care scrisese certificatul şi i-am pus mai multe întrebări: el şi-a dat toată silinţa să se eschiveze de a răspunde la

majoritatea, dar am aflat de la el că, după părerea sa, era cât se poate de improbabil ca ciupercile otrăvite să fi cauzat decesul. O idee îmi trecu prin cap şi l-am întrebat ce otravă, dacă exista vreuna, ar fi putut fi folosită pentru obţinerea acelui rezultat. Mi-a explicat îndelung, dar trebuie să recunosc că nu prea l-am urmărit, dar în rezumat totul ducea la concluzia aceasta: moartea ar fi putut surveni ca urmare a unui puternic alcaloid vegetal.

Ajunsesem la următoarea idee: presupunând că tenta de nebunie se afla şi în sângele lui Geoffrey Denman, n-ar fi putut el să se sinucidă? Într-o anumită perioadă a vieţii, el studiase medicina şi cunoştea foarte bine otrăvurile şi efectele acestora.

Nu credeam că era un lucru foarte probabil, dar nu mă puteam gândi la altceva. Şi aproape îmi pierdusem răbdarea, vă spun sincer. Acum, aş zice că voi, tinerii de astăzi, veţi râde. Dar eu când mă aflu într-adevăr la ananghie îmi spun întotdeauna o mică rugăciune, oriunde, când mă plimb pe stradă sau mă aflu într-un bazar şi întotdeauna obţin un răspuns. Acesta poate fi un fleac, aparent fără nici o legătură cu subiectul, dar iată despre ce este vorba. Am avut acest text prins cu ace deasupra patului meu când eram mică: „întreabă şi ţi se va răspunde”! În dimineaţa de care vă povesteam, mă plimbam pe strada principală şi mă rugam din toate puterile. Am închis ochii şi când i-am deschis, ce credeţi că a fost primul lucru pe care l-am văzut?

Feţele a cinci persoane, manifestând diferite grade de curiozitate, se întoarseră spre Miss Marple. Totuşi, trebuie să nu ne îndoim vreo clipă că niciunul n-ar fi ghicit răspunsul corect la întrebare.

— Am văzut, continuă Miss Marple convingătoare, vitrina de la magazinul vânzătorului de peşte. Era un singur lucru în ea, un haddock6 proaspăt.

Se uită în jur triumfătoare.

— O, dumnezeule! exclamă Raymond West. Un răspuns la o rugăciune – un haddock proaspăt!

— Da, Raymond, zise Miss Marple severă, şi n-are rost să fii profan. Mâna Domnului este pretutindeni. Primul lucru pe care l-am văzut acolo au fost petele negre – semnele degetului cel mare al Sf. Petru. Aşa e legenda, o ştiţi. Degetul cel mare al Sf. Petru. Şi asta m-a făcut să înţeleg. Aveam nevoie de credinţă, de credinţa adevărată dintotdeauna a Sf. Petru. Am legat cele două lucruri, credinţă şi peşte.

Sir Henry îşi suflă nasul în grabă. Joyce îşi muşcă buza.

— Acum, ce mi-a dat prin gând? În mod sigur, atât bucătăreasa cât şi camerista menţionaseră că peştele fusese unul dintre lucrurile despre care vorbise muribundul. Eram convinsă, absolut convinsă că exista o anumită soluţie pentru mister în aceste cuvinte. M-am întors acasă hotărâtă să dau de capătul afacerii.

Se opri.

— V-a trecut vreodată prin minte, continuă bătrâna doamnă, cât de mult ignorăm ceea ce se numeşte, cred, contextul? Este un loc pe lângă Dartmoor numit Grey Wethers. Dacă vorbeşti cu un fermier de acolo şi menţionezi Grey Wethers, el va conchide, probabil, că te referi la cercurile acelea din piatră, deşi e posibil ca să vorbeşti despre starea vremii; şi, la fel, dacă te referi la cercurile de piatră, un străin, care ar auzi un fragment din conversaţie, ar putea crede că te referi la starea vremii. Deci, când repetăm o conversaţie, de regulă, nu repetăm cuvintele exacte; adăugăm alte cuvinte care ni se par c-ar însemna exact acelaşi lucru.

Am stat de vorbă separat cu bucătăreasa şi cu Dorothy. Am întrebat bucătăreasa dacă era pe deplin sigură că stăpânul ei menţionase cu adevărat heap of fish, adică o grămadă de peşte. Ea a spus că era sigură.

— Acestea au fost cuvintele lui exacte, am întrebat-o, sau a menţionat un anume soi de peşte?

— Asta e, spuse bucătăreasa, era un soi deosebit de peşte, dar nu-mi pot reaminti acum care. O grămadă de… ce era? Nu peşte de făcut mâncare. Să fi fost biban… sau ştiucă? Nu. Nu începea cu p7.

Dorothy şi-a reamintit, de asemenea, că stăpânul ei menţionase un fel special de peşte. „Era un tip străin de peşte”, spuse ea… A pile of adică o grămadă de… ce a zis că era?

— A spus heap sau pile? am întrebat-o8.

— Cred că a spus pile. Dar, vedeţi, nu prea sunt sigură, e atât de greu să-ţi aminteşti cuvintele exacte, nu-i aşa, Miss Marple, în special când nu par să aibă vreun sens. Dar acum, când stau şi mă gândesc sunt aproape sigură că a spus pile şi peştele începea cu C; dar nu era nici cod, nici langustă9.

Ceea ce urmează este partea de care sunt într-adevăr mândră, se însenină Miss Marple, pentru că, bineînţeles, nu ştiu nimic despre medicamente, care mi se par lucruri neplăcute, periculoase. Am păstrat de la bunica mea o veche reţetă pentru ceai din tanacetum care valorează cât un munte din medicamentele voastre. Ştiam că erau mai multe volume de medicină în casă şi într-unul din ele se afla un index de medicamente. Ştiţi, părerea mea era că Geoffrey luase o anumită otravă şi încerca să-i spună numele.

Ei bine, m-am uitat întâi la lista cu H, începând cu He. Nimic acolo care să sune apropiat; apoi am început cu P. Şi aproape imediat am dat de… ce credeţi?

Se uită roată, amânându-şi momentul său de triumf.

Pilocarpină. N-aţi putea înţelege un om care abia vorbeşte şi încearcă cu greu să pronunţe cuvântul! Cum i-ar suna unei bucătărese care n-a auzit niciodată cuvântul? Nu i-ar lăsa impresia de pile of carpi, adică o grămadă de crapi?

— Pe cinstea mea! exclamă sir Henry.

— Nu m-aş fi gândit o clipă la asta, zise doctorul Pender.

— Extrem de interesant, remarcă domnul Petherick. Chiar extraordinar.

— Am răsfoit repede la pagina arătată de index. Am citit despre pilocarpină şi efectele ei asupra ochilor şi ale altor organe care nu păreau să aibă vreo legătură cu acest caz, dar, în cele din urmă, am ajuns la o propoziţie cât se poate de semnificativă: „A fost testată cu succes ca antidot pentru otrăvirea cu atropină”.

Nu pot să vă spun cât m-am luminat atunci. Nu mă gândisem niciodată că Geoffrey Denman s-ar fi putut sinucide. Nu, această nouă soluţie era nu numai probabilă, dar şi cea corectă, pentru că îmi dădeam seama că toate elementele se potriveau în mod logic.

— N-am de gând să încerc să ghicesc, interveni Raymond. Continuă, mătuşă Jane şi explică-ne ce era atât de uimitor de clar pentru dumneata.

— Evident că eu nu mă pricep deloc la medicină, recunoscu Miss Marple, dar s-a întâmplat să ştiu un lucru, că atunci când vederea a început să mă lase, doctorul mi-a prescris să pun picături de sulfat de atropină în ei. M-am dus direct sus în camera bătrânului Denman. L-am luat la sigur.

— Domnule Denman, ştiu totul. De ce v-aţi otrăvit fiul?

Mă privi câteva minute – era un bătrân destul de frumos în felul său – şi apoi izbucni în râs. A fost unul dintre cele mai urâte hohote de râs pe care le-am auzit în viaţa mea. Vă pot asigura că mi s-a făcut pielea găină. Mai auzisem aşa ceva numai o singură dată înainte, când biata doamnă Jones s-a scrântit la cap.

— Da, recunoscu el, i-am făcut felul lui Geoffrey. Am fost mai deştept decât Geoffrey. Avea de gând să mă ducă de aici, nu-i aşa? Să mă închidă într-un azil? I-am auzit vorbind despre asta. Mabel este o fată bună… Mabel mi-a ţinut partea, dar ştiam că nu va fi în stare să i se opună lui Geoffrey. În cele din urmă ar fi făcut cum vroia el; întotdeauna a procedat aşa. Dar l-am aranjat… l-am aranjat

pe bunul, iubitul meu fiu! Ha, ha! M-am strecurat noaptea. A fost foarte uşor. Brewster era plecată. Dragul meu fiu dormea; avea un pahar cu apă lângă pat; se trezea întotdeauna în mijlocul nopţii şi-l bea. Am vărsat-o… ha, ha! Şi am turnat sticluţa cu picături de ochi în pahar. El avea să se trezească şi să-l dea peste cap înainte de a-şi da seama ce era. Doar o lingură de picături… suficient, suficient. Şi aşa a făcut! Au venit la mine dimineaţa şi mi-au adus vestea cu foarte multă grijă. Se temeau să nu mă supere. Ha! Ha! Ha! Ha! Ha!

— Ei bine, zise Miss Marple, acesta este sfârşitul povestirii. Desigur, bietul bătrân a fost internat într-un azil. Nu era chiar responsabil pentru ceea ce făcuse, adevărul a fost dezvăluit şi toată lumea s-a întristat pentru Mabel şi nu mai ştiau ce să facă să se împace cu ea pentru bănuielile lor nejuste. Dar, dacă Geoffrey nu şi-ar fi dat seama ce lucru înghiţise şi n-ar fi încercat să facă pe toată lumea să înţeleagă să-i aducă antidotul repede, n-am fi descoperit niciodată. Cred că sunt simptome foarte clare ale atropinei – pupilele dilatate ale ochilor şi chestii din astea, dar, sigur, aşa cum am spus, dr. Rawlinson era foarte miop, bietul bătrân. Şi în aceeaşi carte de medicină, pe care am continuat s-o citesc – şi o parte din ea a fost cât se poate de interesantă – se descriau simptomele otrăvirii cu ptomaină şi atropină şi ele nu se deosebesc. Dar vă pot asigura că niciodată n-am văzut o grămadă de haddock proaspăt fără să mă gândesc la semnul degetului cel mare al Sf. Petru.

Urmă o tăcere foarte lungă.

— Draga mea prietenă, spuse domnul Petherick, draga mea prietenă eşti într-adevăr uluitoare.

— Voi recomanda Scotland Yard-ului să vină la dumneata să-ţi ceară sfaturi, zise sir Henry.

— Bine, în orice caz, mătuşă Jane, spuse Raymond, e un lucru pe care nu-l ştii.

— O, ba da, îl ştiu, dragă, spuse Miss Marple. S-a întâmplat chiar înainte de cină, nu-i aşa? Când ai condus-o pe Joyce să

admire apusul de soare. Acela este un loc preferat. Acolo, aproape de gardul viu din iasomie. Unde lăptarul a întrebat-o pe Annie dacă poate să anunţe căsătoria.

— La naiba, mătuşă Jane, sări Raymond, nu ne strica povestea noastră de iubire. Joyce şi cu mine nu suntem ca lăptarul şi Annie.

— Vezi, aici greşeşti, dragă, zise Miss Marple. Toată lumea se aseamănă foarte mult, zău. Dar, din fericire, poate nu-şi dau seama de asta.

Muşcata albastră

— Când am venit aici anul trecut… spuse Henry Clithering şi se opri.

Gazda sa, doamna Bantry, se uită la el curioasă.

Fostul inspector al Scotland Yard-ului stătea la vechii săi prieteni, colonelul şi doamna Bantry care locuiau lângă St. Mary Mead.

Doamna Bantry, cu stiloul în mână, tocmai îi ceruse sfatul pe cine să invite în calitate de al şaselea musafir la cina din seara aceea.

— Da, spuse Bantry încurajatoare. Deci, când ai fost aici anul trecut…?

— Spune-mi, reluă sir Henry, cunoşti o Miss Marple?

Doamna Bantry rămase surprinsă. Era ultima persoană la care s-ar fi aşteptat.

— Dacă o cunosc pe Miss Marple? Dar cine n-o cunoaşte! Fata bătrână tipică din romane. Adorabilă, dar cu totul demodată. Ai vrea s-o invit pe ea la cină?

— Te surprinde?

— Trebuie să mărturisesc că, puţin, da. Nici nu m-aş fi gândit că tu… Dar poate că există vreo explicaţie?

— Explicaţia e cât se poate de simplă. Când am fost aici anul trecut, aveam obiceiul să discutăm mistere nerezolvate – eram cinci sau şase. Raymond West, romancierul, a început. Fiecare dintre noi spunea o poveste al cărui deznodământ îl ştia, dar ceilalţi nu. L-am considerat un

exerciţiu al capacităţii noastre de deducţie ca să vedem cine s-ar putea apropia cel mai mult de adevăr.

— Şi?

— Exact ca în basme, nu ne dădeam seama că Miss Marple se distra; dar eram cu toţii foarte politicoşi pentru că nu doream să-i rănim sentimentele dragei noastre bătrânici. Şi-acum vine poanta glumei. Bătrâna doamnă ne-a întrecut de fiecare dată!

— Poftim?

— Vă asigur, mergea drept la adevăr ca un porumbel acasă.

— Dar e cu totul extraordinar! Cum, bătrâna Miss Marple care abia a ieşit de câteva ori din St. Mary Mead?

— Ah! După părerea ei, asta i-a oferit prilejuri nelimitate de a observa natura umană, ca şi cum ar fi pus-o sub microscop.

— Cred că trebuie să fie ceva la mijloc, conchise doamna Bantry. S-ar putea să cunoască cel puţin partea meschină a oamenilor. Dar, nu cred că avem printre noi chiar criminali adevăraţi. Ar trebui s-o punem la încercare, după cină, cu povestea fantomei lui Arthur. I-aş fi recunoscătoare dacă i-ar găsi o soluţie.

— Nu ştiam că Arthur crede în fantome!

— O, nu! Asta-l îngrijorează aşa de mult. Şi i s-a întâmplat unui prieten de-al său, George Pritchard, o persoană cât se poate de obişnuită. Este o adevărată tragedie pentru bietul George. Ori povestea asta extraordinară este adevărată, ori…

— Ori?

Doamna Bantry n-a răspuns. După vreun minut, două spuse la modul general:

— Ştiţi, mie îmi place de George, toţi îl plac. N-ai putea crede că el… dar oamenii fac câteodată asemenea lucruri extraordinare.

Sir Henry dădu din cap afirmativ. El ştia mai bine decât doamna Bantry ce lucruri extraordinare sunt în stare să

facă oamenii.

Aşa că se întâmplă ca în seara aceea doamna Bantry să se uite în jurul mesei sale (tremurând puţin în timpul ăsta, pentru că sufrageria, ca majoritatea sufrageriilor englezeşti, era extrem de rece) şi să-şi fixeze privirea asupra bătrânei doamne foarte rigide care stătea la dreapta soţului ei. Miss Marple purta mitene de mătase neagră; un vechi şal de mătase îi acoperea umerii şi o altă bucată de mătase se ridica deasupra părului ei alb. Vorbea animată cu doctorul bătrâior, Lloyd, despre azilul de săraci şi despre defectele pe care le suspectau la sora medicală a districtului.

Doamna Bantry se minună din nou. Ea chiar se întrebă dacă sir Henry făcuse o glumă straşnică, dar nu prea-i dădea de căpătâi. Incredibil ca ceea ce spusese să poată fii chiar adevărat.

Privirea ei se deplasă şi se opri plină de afecţiune la soţul ei roşu la faţă, lat în umeri, care-i povestea despre cai frumoasei şi popularei actriţe, Jane Helier. Jane, mai frumoasă (dacă asta-i posibil) în realitate decât pe scenă, făcea ochii mari şi murmura la anumite intervale: „Chiar?” „Ei zău!” „Extraordinar!” Nu ştia absolut nimic despre cai şi nu-i păsa deloc.

— Arthur, îi sării în ajutor doamna Bantry, o plictiseşti pe biata Jane la nebunie. Lasă caii ăia şi povesteşte-i în schimb, afacerea cu fantoma. Ştii… George Pritchard.

— Ce Dolly? O, dar nu ştiu…

— Şi sir Henry doreşte s-o audă. I-am povestit ceva despre ea azi dimineaţă. Ar fi interesant să vedem ce părere are fiecare despre ea.

— O, povestiţi-o! spuse Jane. Ador poveştile cu fantome.

— Bine… colonelul Bantry ezita. Niciodată n-am crezut în supranatural, dar asta… nu ştiu că vreunul dintre dumneavoastră îl cunoaşte pe George Pritchard. Este unul dintre cei mai buni. Soţia sa, ei bine, ea a murit, biata femeie. Aş zice doar atât: nu prea-i făcea viaţa uşoară lui

George cât a trăit el. Ea era una dintre acei invalizi… Cred că avea ceva cu adevărat, dar indiferent de ce suferea se folosea de asta la maximum. Era capricioasă, închipuită, nerezonabilă. Se plângea de dimineaţa până seara. George trebuia s-o servească în toate împrejurările şi, indiferent ce făcea, ieşea întotdeauna pe dos şi era făcut de două parale. Cei mai mulţi bărbaţi, sunt cu totul convins, ar fi decapitat-o de mult. Spune Dolly, nu-i aşa?

— Era o femeie îngrozitoare, confirmă doamna Bantry cu convingere. Dacă George Pritchard ar fi decapitat-o şi în juriu s-ar fi aflat vreo femeie, ar fi fost achitat în mod triumfal.

— Nu prea ştiu cum a început toată povestea. George a fost cam vag în legătură cu asta. Dar mi se pare că doamna Pritchard a avut întotdeauna o slăbiciune pentru cei care ghicesc viitorul, ghicesc în palmă, prevestesc lucruri şi chestii de soiul ăsta. Lui George nu-i păsa. Dacă ea se amuza aşa, totul era în regulă. Dar el refuza să se implice în rapsodii de genul ăsta şi acest lucru era la originea altor necazuri.

Mai multe sore de spital au trecut prin casă, deoarece doamna Pritchard, de obicei, devenea nemulţumită de ele după câteva săptămâni. O soră tânără fusese foarte atentă în privinţa acestei slăbiciuni a ghicitului viitorului şi, pentru o vreme, doamna Pritchard fusese foarte ataşată de ea. Apoi, deodată, se supără şi insistă ca ea să plece. Aduse înapoi o altă soră care mai fusese la ea, o femeie mai în vârstă, cu experienţă şi tact în a trata pacienţi psihopaţi. Potrivit lui George, sora Copling era de foarte bună calitate, o femeie cu mult bun simţ. Ea făcea faţă supărărilor şi ieşirilor nervoase ale doamnei Pritchard cu completă indiferenţă.

Doamna Pritchard lua întotdeauna prânzul sus şi, de obicei, în acest moment al zilei, George şi sora căzeau la înţelegere în privinţa după-amiezii. În general, sora era liberă între ora două şi patru, dar „din amabilitate”, cum se

spune, îşi lua, câteodată, timpul liber după ceai, dacă George dorea să plece după-amiaza. Cu una din aceste ocazii, ea menţionă că se duce să-şi viziteze o soră la Golders Green şi că ar putea să întârzie puţin. George se întristă, întrucât aranjase să joace o partidă de golf. Sora Copling îi dădu toate asigurările:

— Nu se va simţi lipsa nici unuia dintre noi, domnule Pritchard. O luminiţă se aprinse în ochii ei. Doamna Pritchard va avea o companie mult mai excitantă decât a noastră.

— Pe cine?

— Aşteptaţi o clipă. Ochii sorei Copling străluceau mai mult decât oricând. Să vă spun exact: Zarida, prezicătoare psihică a viitorului.

— O, Doamne! mormăi George. Asta-i una nouă, nu-i aşa?

— Absolut. Cred că sora Carstairs, care a fost înaintea mea, a trimis-o aici. Doamna Pritchard n-a văzut-o încă. Mi-a spus să-i scriu pentru a-i fixa o întâlnire în această după-amiază.

— Bine, oricum, am să mă duc la golf, spuse George, plecând cu cele mai afectuoase sentimente faţă de Zarida, prezicătoarea viitorului.

Când s-a întors acasă a găsit-o pe doamna Pritchard într-o stare de mare agitaţie. Zăcea, ca de obicei, pe sofaua ei cu o sticluţă de săruri din care inhala destul de des.

— George, exclamă ea. Ce ţi-am spus eu despre casa asta? Din momentul în care am intrat am simţit că ceva nu era în ordine! Nu ţi-am spus-o atunci?

Reprimându-şi dorinţa de a răspunde: „O spui întotdeauna”, George zise:

— Nu, nu-mi amintesc.

— Tu nu-ţi aminteşti niciodată nimic din ce are legătură cu mine. Bărbaţii sunt extraordinari de duri, dar cred că tu eşti chiar mai insensibil decât majoritatea.

— Ei, bine Mary dragă, nu-i frumos să vorbeşti aşa!

— După cum îţi spuneam, femeia asta şi-a dat seama imediat! Ea… ea pur şi simplu a tresărit de frică – înţelegi ce vreau să spun – de cum a ajuns la uşă, s-a dat înapoi şi a spus: „Aici e ceva rău, rău şi periculos. Îl simt”.

George râse, ceea ce nu a fost prea înţelept din partea sa.

— Bine, a meritat să dai banii în după-amiaza aceasta.

Soţia îşi închise ochii şi trase îndelung pe nas din sticluţa cu săruri.

— Cât mă urăşti! Ai glumi şi ai râde dacă aş fi pe moarte.

George o contrazise, dar după câteva minute ea continuă:

— N-ai decât să râzi, dar îţi voi povesti totul, casa asta este, în mod clar, periculoasă pentru mine, femeia a spus-o.

Sentimentele bune de mai înainte pe care le simţise George faţă de Zarida se schimbară în mod radical. Ştia că soţia sa era în stare să insiste pentru a se muta într-o casă nouă, dacă-i venea capriciul ăsta.

— Altceva ce a mai spus? întrebă el.

— N-a putut să-mi spună foarte multe. Era atât de neliniştită. Un lucru mi-a zis. Aveam nişte violete într-un vas. A arătat cu degetul spre ele şi a strigat:

— Ia-le de aici. Nici o floare albastră, niciodată să nu ţineţi flori albastre. Florile albastre vă sunt fatale, ţineţi minte asta.

— Doar ştii, adăugă doamna Pritchard, întotdeauna ţi-am spus că albastrul e o culoare care-mi repugnă. Simt ceva instinctiv împotriva ei.

George era prea înţelept ca să comenteze că n-o auzise niciodată până atunci spunând aşa ceva. În schimb, întrebă cum arată misterioasa Zarida. Doamna Pritchard se lansă cu plăcere în descrierea acesteia:

— Păr negru, cu bucle pe urechi, ochii îi erau pe jumătate închişi, mari cearcăne negre în jurul lor, avea un văl negru pe gură şi bărbie şi vorbea ca şi cum ar fi cântat cu un accentuat aer străin, spaniol, cred…

— De fapt, ca toţi cei ce practică meseria asta, conchise George vesel.

Soţia sa îşi închise imediat ochii.

— Mă simt extrem de rău, spuse ea. Sună după soră. Răutatea mă deprimă, după cum o ştii prea bine.

Două zile mai târziu, sora Copling se duse la George cu o faţă gravă.

— Vreţi să veniţi la doamna Pritchard, vă rog. A primit o scrisoare care o nelinişteşte foarte mult.

Îşi găsi soţia cu scrisoarea în mână. I-o întinse.

— Citeşte-o, spuse ea.

George o citi. Era o hârtie foarte parfumată, cu un scris mare şi negru.

„Am citit viitorul. Vă avertizez înainte de a fi prea târziu. Fiţi atentă la luna plină. Primula albastră înseamnă avertisment; nalba albastră de grădină înseamnă pericol; muşcată albastră înseamnă moarte…”

Tocmai când era pe punctul de a izbucni în râs, George observă că sora Copling îi face un gest iute ca să-l împiedice. Spuse oarecum nesigur:

— Probabil că femeia încearcă să te sperie, Mary. Oricum, nu există asemenea lucruri ca primule albastre şi muşcate albastre.

Dar doamna Pritchard începu să plângă şi să spună că zilele îi sunt numărate. Sora Copling ieşi cu George pe palier.

— Atâtea idioţenii la un loc, izbucni el.

— Cred că aşa e.

Ceva din tonul sorei îl surprinse şi o privi uimit.

— Soră, doar nu crezi…

— Nu, nu, domnule Pritchard. Nu cred în prezicerea viitorului – e o prostie. Ceea ce mă uluieşte pe mine este înţelesul scrisorii. Ghicitoarele pun mâna de obicei pe ce pot. Dar femeia asta pare să o sperie pe doamna Pritcheard, fără să tragă nici un folos pentru ea. Asta nu înţeleg. Şi mai e un lucru…

— Da?

— Doamna Pritchard susţine că ceva la Zarida îi e oarecum familiar.

— Chiar?

— Ei bine, nu-mi place, domnule Pritchard, asta-i tot.

— Soră, nu ştiam că eşti atât de superstiţioasă.

— Nu sunt superstiţioasă, dar ştiu când un lucru este straniu.

După vreo patru zile avu loc primul incident. Ca să vi-l explic, va trebui să descriu camera doamnei Pritchard…

— Mai bine lasă-mă pe mine s-o fac, îl întrerupse doamna Bantry. Era tapetată cu material nou peste care poţi să aplici buchete de flori ca să-i faci un fel de bordură de verdeaţă. Efectul este asemănător cu acela dintr-o grădină, numai că, bineînţeles, ceva nu-i în regulă cu florile. Mă refer la faptul că ele nu pot fi toate înflorite în acelaşi timp.

— Lasă-ţi pasiunea ta pentru acurateţe horticolă, Dolly, i se adresă soţul. Ştim cu toţii că eşti un grădinar entuziast.

— Bine, dar este absurd, protestă doamna Bantry. Să ai narcise, zambile, nalbe de grădină, lupinus albus şi margarete de toamnă, toate grupate laolaltă.

— Cât se poate de neştiinţific, remarcă sir Henry. Dar să continuăm povestirea.

— Ei bine, printre aceste flori îngrămădite se aflau primule, buchete de primule galbene şi roşii şi… o, continuă Arthur, asta-i povestirea ta…

Colonelul Bantry reluă firul acţiunii:

— Într-o dimineaţă, doamna Pritchard sună violent din clopoţelul ei. Toată casa veni în fugă, crezând că îşi dădea duhul; câtuşi de puţin. Ea era extrem de agitată şi arăta cu degetul spre tapet; acolo se vedea destul de clar o singură primulă albastră în mijlocul celorlalte…

— O, îmi dă fiori! exclamă domnişoara Helier.

Problema era dacă primula cea albastră fusese tot timpul acolo? Aşa au fost de părere George şi sora. Dar doamna Pritchard n-a vrut în ruptul capului să accepte sugestia asta. Ea nu o observase niciodată până în dimineaţa aceea

şi cu o noapte înainte fusese lună plină. Era foarte înnebunită din cauza asta.

— L-am întâlnit pe George Pritchard în aceeaşi zi şi el mi-a povestit, interveni doamna Bantry. M-am dus s-o vizitez pe doamna Pritchard şi mi-am dat toată osteneala să ridiculizez întreaga afacere, dar fără succes. Am plecat serios preocupată şi îmi amintesc că m-am întâlnit cu Jean Instow şi i-am spus şi ei. Jean este o fată ciudată. Ea a zis: „Deci, chiar este afectată de asta?" Am asigurat-o că începusem să cred că femeia era pur şi simplu capabilă să moară de frică, era superstiţioasă din cale-afară. Îmi reamintesc că Jean m-a cam surprins cu ceea ce a declarat apoi: „Ei bine, asta ar putea să fie spre binele tuturor, nu-i aşa?" Tonul era aşa de rece, atât de indiferent încât m-a şocat cu adevărat. Sigur că ştiu cum se întâmplă în zilele noastre – să fii brutal şi direct, dar nu mă pot deloc obişnui cu asta. Jean îmi zâmbi cam ciudat şi adăugă: „Nu vă place că spun asta, dar e adevărat. La ce-i mai foloseşte viaţa doamnei Pritchard? La nimic şi e un iad pentru George Pritchard. Să-i moară soţia de frică – ăsta ar fi lucrul cel mai bun care i s-ar putea întâmpla". Eu i-am răspuns: „George a fost întotdeauna extrem de bun cu ea". Jean a răspuns: „Da, el merită o recompensă, bietul de el. Este un bărbat foarte atractiv, George Pritchard. Aşa credea ultima soră, cea drăguţă, cum o chema? Carstairs. Asta a fost cauza certei dintre ea şi doamna Pi". Ştiţi, nu mi-a plăcut s-o aud pe Jean vorbind astfel. Sigur că m-am întrebat…

Doamna Bantry se opri în mod intenţionat.

— Da, dragă, spuse Miss Marple liniştită. Întotdeauna te întrebi. Domnişoara Instow e o fată drăguţă? Joacă cumva şi golf?

— Da. E bună la toate jocurile. Şi arată foarte bine, atractivă, foarte blondă, cu o piele sănătoasă şi ochii mari, frumoşi, albaştri. Sigur că noi întotdeauna am simţit că ea şi George Pritchard – vreau să spun că dacă lucrurile ar fi stat altfel – sunt foarte potriviţi.

— Sunt prieteni? întrebă Miss Marple.

— O, da. Prieteni foarte buni.

— Dolly, întrebă colonelul Bantry pe un ton mieros, crezi că aş putea să-mi continui povestirea?

— Arthur, spuse doamna Bantry resemnată, vrea să se întoarcă la fantomele sale.

— Restul povestirii am aflat-o de la însuşi George, continuă colonelul. Nu e nici o umbră de îndoială că doamna Pritchard o luase razna rău de tot spre sfârşitul lumii următoare. Înseamnă pe un calendar când era lună plină şi în noaptea aceea i-a ţinut pe soră şi pe George în camera ei şi i-a pus să studieze tapetul cu grijă. Erau nalbe de grădină roz şi roşii, dar niciuna albastră printre ele. Apoi, după ce George a plecat din cameră, ea a închis uşa…

— Şi dimineaţa a apărut o mare nalbă albastră de grădină, spuse veselă domnişoara Helier.

— Exact, confirmă colonelul Bantry. Sau, în orice caz, cam aşa ceva. O floare de nalbă, chiar deasupra capului ei, se făcuse albastră. Asta îl impresionă pe George şi, bineînţeles, cu cât îl intriga mai mult, cu atât refuza să ia lucrurile în serios. A insistat că toată afacerea era un fel de glumă. A ignorat dovada că uşa fusese închisă şi faptul că doamna Pritchard a descoperit schimbarea înaintea tuturor, chiar înainte ca sora Copling să intre în cameră.

Lucrul acesta îl ului pe George şi-l făcu să se piardă cu firea. Soţia sa dorea să părăsească locuinţa şi el nu vroia. Pentru prima dată, era înclinat să creadă în supranatural, dar îi era ruşine s-o recunoască. De obicei, ceda în favoarea soţiei sale, dar, de data asta, refuză. Spunea că Mary n-o să-şi bată joc de el. Întreaga afacere era o prostie infernală.

Şi aşa se scurse luna următoare. Doamna Pritchard protesta mai puţin decât şi-ar fi imaginat cineva. Cred că era aşa de superstiţioasă încât se convinsese că nu poate scăpa de ceea ce îi era scris. Repeta tot timpul: „Primula albastră – avertisment. Nalba albastră de grădină – pericol.

Muşcata albastră – moarte.” Şi stătea uitându-se la buchetul de muşcate roşii de lângă patul ei.

Întreaga atmosferă era tensionată. Chiar şi sora s-a molipsit. Cu două zile înainte de luna plină îl rugă pe George s-o ducă pe doamna Pritchard în altă parte. George s-a enervat.

— Chiar dacă toate florile de pe tapetul ăla al naibii s-ar transforma în draci albaştri tot n-ar putea omorî pe cineva! strigă el.

— S-ar putea. De şoc au murit mulţi oameni până acum.

— Prostii, susţinu George.

Întotdeauna, George a fost puţin încăpăţânat. Nu-l poţi urni dacă nu vrea. Cred că avea impresia că însăşi soţia sa le colora şi că totul se rezuma la un plan isteric şi morbid de-al ei.

Ei bine, noaptea fatală sosi. Doamna Pritchard închise uşa ca de obicei. Era foarte calmă, într-o stare de spirit aproape apatică. Sora părea îngrijorată de această stare şi a vrut să-i dea un stimulent, să-i facă o injecţie cu stricnină, dar doamna Pritchard refuză. Într-un fel, cred, se amuza. Aşa spunea şi George.

— Ar putea fi destul de posibil, zise doamna Bantry. Trebuie să fi fost un soi de ciudată fascinaţie care cuprinsese toată casa.

— A doua zi dimineaţa, nu se mai auzi sunetul violent al clopoţelului. Doamna Pritchard se trezea, în mod obişnuit, pe la opt. Când, la ora opt şi jumătate, nu primi nici un semn de la ea, sora bătu tare la uşă. Pentru că nu-i răspunse nimeni, se duse, îl aduse pe George şi insistă să spargă împreună uşa. Aşa şi făcură cu ajutorul unei dălţi.

O privire spre silueta nemişcată din pat a fost suficientă pentru sora Copling. Îl trimise pe George să telefoneze după doctor, dar era prea târziu. Doamna Pritchard, spuse acesta, trebuie să fi murit de vreo opt ore. Sticluţa cu săruri se afla pe pat lângă ea şi, pe peretele de alături, una dintre muşcatele roşii era de un albastru viu.

— Oribil! exclamă domnişoara Helier cu un fior.

Sir Henry se încruntase.

— Alte detalii suplimentare?

Colonelul dădu neputincios din cap, dar doamna Bantry interveni iute:

— Gazul.

— Ce-i cu gazul? întrebă sir Henry.

— Când doctorul a sosit, mirosea uşor a gaz şi el descoperi imediat că la cămin, conducta fusese puţin deschisă, dar într-o măsură atât de mică, că n-ar fi putut conta.

— Domnul Pritchard şi sora n-au observat lucrul acesta când au intrat prima dată?

— Sora a declarat că ei i-a mirosit uşor a gaz. George a spus că n-a sesizat vreo urmă de gaz, dar că ceva îl făcea să se simtă copleşit şi foarte ciudat; el a pus aceasta pe seama şocului şi probabil că asta şi era. În orice caz, nu se ridica problema asfixierii cu gaz. Mirosul era abia perceptibil.

— Şi ăsta-i sfârşitul povestirii?

— Nu, nu-i ăsta. Într-un fel sau altul, s-au spus vrute şi nevrute. Ştiţi, servitorii auziseră unele lucruri, ca de exemplu, pe doamna Pritchard spunându-i soţului că el o ura, că avea să-şi bată joc când ea va fi pe moarte. Ca şi remarci mai recente. Ea afirmase într-o zi, apropo de refuzul lui de a părăsi casa: „Foarte bine, când voi muri sper ca toată lumea să-şi dea seama că tu m-ai ucis”. Şi ghinionul a făcut ca el să fi amestecat cu o zi mai înainte nişte substanţe otrăvitoare împotriva buruienilor pentru a stropi cărările în grădină. Unul dintre servitorii mai tineri îl văzuse şi apoi mai observase că-i dusese sus, soţiei un pahar cu lapte fierbinte.

Speculaţiile s-au răspândit şi au crescut în intensitate. Doctorul dăduse un certificat – nu ştiu exact în ce termeni – şoc, sincopă, infarct, probabil nişte termeni medicali care nu însemnau nimic mai mult. Totuşi, biata femeie abia fusese îngropată de o lună, când s-a cerut şi aprobat exhumarea.

— Îmi amintesc că rezultatul autopsiei a fost nul, spuse sir Henry, pe un ton grav. Deocamdată, un caz despre care s-a făcut vâlvă fără motiv.

— Toată întâmplarea este adevărat foarte curioasă, spuse doamna Bantry. De exemplu, ghicitoarea – Zarida. La adresa unde se presupunea că s-ar găsi, nimeni nu auzise vreodată de o asemenea persoană!

— Ea a apărut aşa, deodată, din neant, adăugă soţul, şi apoi, pur şi simplu, a dispărut în zarea albastră, albastră.

— Asta chiar că-i bună!

— Şi ceea ce-i culmea, continuă doamna Bantry, sora Carstairs, despre care s-a presupus că ar fi recomandat-o, n-a auzit niciodată de ea.

Se uitară unul la altul.

— E o povestire misterioasă, spuse doctorul Llyod. Poţi face presupuneri, dar să ştii ce s-a întâmplat…

Dădu din cap că nu ştia.

— Domnul Pritchard s-a căsătorit cu domnişoara Instow? întrebă Miss Marple pe tonul ei blând.

— De ce întrebaţi tocmai asta? se interesă sir Henry.

Miss Marple îl privi cu ochii ei mari albaştrii şi calzi.

— Mi se pare atât de important, insistă ea. S-au căsătorit?

Colonelul Bantry dădu negativ din cap.

— Ei bine, noi ne-am cam aşteptat la aşa ceva, dar au trecut 18 luni. Nici nu cred că se mai întâlnesc.

— Asta-i important, spuse Miss Marple. Foarte important!

— Atunci credeţi la fel ca mine, zise doamna Bantry. Credeţi…

— Hai Dolly, o întrerupse soţul. N-are nici o justificare ceea ce ai de gând să spui. Nu poţi să acuzi oamenii, fără să ai nici o umbră de dovadă.

— Nu fă acum pe circumspectul, Arthur! Bărbaţilor le e teamă întotdeauna să nu zică ceva care… Oricum, totul rămâne aici, între noi. E doar o idee fantastic de îndrăzneaţă din partea mea că e posibil – doar posibil – ca Jean Instow să se fi deghizat într-o prezicătoare. Gândiţi-vă

că ar fi fost o glumă. Nu cred, nici o clipă, că a vrut să facă vreun rău; dar dacă aşa s-a întâmplat şi doamna Pritchard a fost aşa de proastă să moară de frică, ei bine, asta aţi vrut să spuneţi Miss Marple, nu-i aşa?

— Nu dragă, nu tocmai, o contrazise Miss Marple. Ştiţi, dacă aş avea de gând să omor pe cineva – ceea ce, bineînţeles, nu m-am gândit nici o clipă să fac, deoarece ar fi un lucru foarte rău şi, apoi, nu-mi plac crimele. – nici chiar de viespi nu m-aş atinge, deşi trebuie şi sunt sigură că grădinarul o face cât se poate de omenos… Dar, ia să văd, ce spuneam?

— Dacă aţi dori să omorâţi pe cineva, o susţinu sir Henry.

— O, da. Ei bine, dacă aş face-o, nu m-aş mulţumi să mă încred în frică. Citim despre oameni care au murit de groază, dar pare un soi de lucru foarte nesigur şi oamenii cei mai nervoşi sunt cu mult mai curajoşi decât se crede, în general, despre ei. Mi-ar place ceva clar şi precis şi aş pune la punct un plan bun în scopul ăsta.

— Miss Marple, o opri sir Henry, mă bagi în sperieţi. Sper că n-o să vrei niciodată să trimiţi pe lumea cealaltă pe cineva. Planurile dumneavoastră s-ar dovedi prea bune.

Miss Marple îl privi cu reproş.

— Credeam că m-am exprimat clar că nu m-aş deda vreodată la o asemenea ticăloşie, spuse ea. Nu, încercam să mă pun în situaţia… unei anumite persoane.

— Vă referiţi la George Pritchard? întrebă colonelul Bantry. N-aş crede niciodată aşa ceva despre George, deşi, trebuie să ştiţi că însăşi sora îl suspectează. M-am dus şi i-am făcut o vizită după vreo lună, cam în jurul momentului exhumării. Nu ştia cum s-a întâmplat, de fapt, nu avea nimic de spus, dar părea destul de clar că ea credea că George era, într-un anumit fel, responsabil pentru moartea soţiei. Era convinsă de asta.

— Da, interveni doctorul Llyod, poate că nu greşea în totalitate. Şi apoi, vă daţi seama că o soră adesea ştie. Ea nu poate spune, n-are nici o dovadă, dar ştie.

Sir Henry se aplecă în faţă:

— Haideţi, Miss Marple, i se adresă el convingător. Visezi cu ochii deschişi. Nu ne spuneţi şi nouă ceva despre lucrurile astea?

Miss Marple tresări şi se înroşi.

— Vă cer scuze, spuse ea, mă gândeam doar la sora noastră medicală de district. O problemă cât se poate de dificilă.

— Mai dificilă decât cea cu muşcata albastră?

— Asta depinde foarte mult de primule, declară Miss Marple. Vreau să spun că doamna Bantry le-a descris ca fiind galbene şi roşii. Dacă a existat o primulă roşie care a devenit albastră, atunci, desigur, asta se potriveşte de minune. Dar dacă s-a întâmplat să fie una galbenă…

— A fost roşie, răspunse doamna Bantry.

Se holbă. Se holbară cu toţii la Miss Marple.

— Atunci, asta explică totul, spuse Miss Marple. Dădu din cap plină de regret. Şi sezonul viespilor, totul. Şi, bineînţeles, gazul.

— Cred că îţi aduce aminte de nenumărate tragedii de la ţară, spuse sir Henry.

— Nu tragedii, răspunse Miss Marple. Şi, în mod sigur, de nimic criminal. Dar îmi aminteşte puţin de necazul pe care-l avem cu sora medicală. În fond, sorele medicale sunt fiinţe umane şi care trebuie să fie aşa de corecte în comportamentul lor, să poarte gulerele alea incomode, să se ataşeze de familii, ei, vă miră că se întâmplă, uneori, câte ceva?

O luminiţă se aprinse în ochii lui sir Henry.

— Vă gândiţi la sora Carstairs?

— O, nu, nu la sora Carstairs. La sora Copling. Ştiţi, ea fusese acolo mai înainte şi îi era drag de domnul Pritchard, care spuneţi că e un bărbat atrăgător. Aş zice că s-a gândit, biata de ea, sigur n-ar trebui să ne amestecăm în treaba asta. Cred că nu ştia de domnişoara Instow şi, bineînţeles, după aceea, când a aflat, s-a întors împotriva lui şi a

încercat să facă cât de mult rău putea. Desigur, scrisoarea a exclus-o, nu-i aşa?

— Ce scrisoare?

— Bine, dar ea i-a scris ghicitoarei la cererea doamnei Pritchard şi prezicătoarea a venit, aparent, ca răspuns la scrisoare. Dar, mai târziu, s-a descoperit că nu existase niciodată o asemenea persoană la adresa aceea. Asta indică un lucru: sora Copling era implicată. Ea doar a pretins că scrie sau ce ar putea fi mai plauzibil decât faptul că ea însăşi a fost prezicătoarea?

— N-am făcut deloc legătura cu scrisoarea, spuse sir Henry. Acesta e un element cât se poate de important.

— A făcut ceva foarte îndrăzneţ, spuse Miss Marple, întrucât doamna Pritchard ar fi putut s-o recunoască, în pofida deghizării sale, deşi, cu siguranţă, dacă s-ar fi întâmplat aga, sora ar fi pretins că a fost o glumă.

— Ce aţi vrut să spuneţi, zise sir Henry, când aţi afirmat că dacă aţi fi fost o anumită persoană nu aţi fi avut încredere în efectul spaimei.

— Nu poţi fi sigur în felul acela, răspunse Miss Marple. Nu, cred că avertismentele şi florile albastre au fost, ca să folosesc un termen militar, doar un camuflaj… Şi râse de propria ei comparaţie.

— Şi lucrul adevărat?

— Ştiu, se scuză Miss Marple, că mi-e gândul la viespile alea. Bietele de ele, distruse cu miile şi, de obicei, într-o zi frumoasă de vară. Dar mi-am reamintit că l-am văzut pe grădinar amestecând cianura de potasiu într-o sticluţă cu apă care arăta asemenea sticluţelor cu săruri de inhalat. Şi dacă s-ar pune amestecul grădinarului într-o asemenea sticluţă şi aceasta în locul celei adevărate… ei bine, biata femeie avea obiceiul să nu se dezlipească de sticluţa ei cu săruri. Aţi şi spus că a fost găsită lângă mâna ei. Atunci, în mod sigur, când domnul Pritchard s-a dus să telefoneze după doctor, sora a înlocuit-o cu cea adevărată şi a dat puţin drumul la gaze ca să mascheze orice miros de

migdale şi, în cazul în care cineva se simţea ciudat şi eu am auzit că cianura nu lasă nici o urmă dacă aştepţi destul de mult… S-ar putea să mă înşel şi să fi fost ceva cu totul diferit în sticluţă, dar asta nu mai contează, nu-i aşa?

Miss Marple se opri, trăgându-şi puţin sufletul.

Jane Helier se aplecă spre ea şi întrebă:

— Dar muşcata albastră şi celelalte flori?

— Sorele medicale au întotdeauna hârtie de turnesol, nu-i aşa? întrebă Miss Marple. Pentru… pentru teste. Nu-i un subiect prea plăcut. N-o să insistăm asupra lui. Într-o vreme am fost şi eu, pentru puţin timp, soră medicală. Se înroşi uşor. Albastrul devine roşu cu acizi şi roşu devine albastru cu substanţe alcaline. E aşa de uşor să lipeşti o hârtiuţă de turnesol roşie pe o floare roşie de lângă pat, bineînţeles. Şi apoi, când biata femeie şi-a luat „sărurile”, aburii puternici de amoniac au schimbat-o în albastru. Cu totul extrem de ingenios. Desigur, muşcata nu era albastră când ei au intrat, prima dată, în cameră; nimeni n-a observat-o decât mai târziu. Când sora a schimbat sticluţele între ele, a ţinut-o pe cea cu amoniac, timp de un minut, lângă tapet. Aşa cred!

— Trebuie să fi fost de faţă, Miss Marple, rosti admirativ sir Henry.

— Ceea ce mă preocupă, spuse Miss Marple, este bietul domn Pritchard şi fata aceea drăguţă, domnişoara Instow. Probabil, amândoi se suspectează reciproc şi se ţin la distanţă… şi viaţa e aşa de scurtă!

Dădu tristă din cap.

— Nu trebuie să-ţi faci griji, o asigură sir Henry. De fapt, am un as în mânecă. O soră medicală a fost arestată sub învinuirea de a fi ucis un pacient în vârstă care-i lăsase o moştenire. A folosit cianură de potasiu ca înlocuitor pentru săruri de inhalat. Sora Copling a încercat din nou acelaşi truc. Domnişoara Instow şi domnul Pritchard nu trebuie să aibă îndoieli în privinţa adevărului.

— Ei, nu-i aşa că e drăguţ! exclamă încântată Miss Marple. Nu mă refer la noua crimă, nu! Asta-i foarte trist, dovedeşte câtă răutate domneşte în lume şi dacă te laşi tentată o dată – ceea ce îmi reaminteşte că trebuie să termin scurta mea discuţie cu doctorul Lloyd despre sora medicală din sat.

Doamna de companie

— Acum, doctore Lloyd, zise domnişoara Helier, nu ştiţi vreo poveste din aia de groază?

Ea îi zâmbi cu zâmbetul acela care seara vrăjea publicul la teatru. Jane Helier era câteodată desemnată ca cea mai frumoasă femeie din Anglia şi femei geloase, de aceeaşi profesie cu a ei, aveau obiceiul să-şi spună una alteia: „Bineînţeles, Jane nu este o actriţă. Nu ştie să joace, dacă înţelegi ce vreau să spun. Are însă ochii aceia!”

Şi „ochii aceia” erau în această clipă fixaţi rugători asupra doctorului celibatar, grizonat şi mai în vârstă care, de cinci ani, îngrijise suferinţele celor din satul St. Mary Mead.

Cu un tic, doctorul îşi trase vesta (care începuse de la o vreme să-i fie neplăcut de strâmtă) şi-şi revizui amintirile ca să n-o dezamăgească pe fiinţa frumoasă care i se adresa cu atâta încredere.

— Cred, zise Jane visătoare, că mi-ar place să mă desfăt cu o crimă în seara asta.

— Splendid, exclamă colonelul Bantry, gazda ei. Splendid, splendid. Şi râse din toată inima ca un adevărat militar. Ei, Dolly?

Soţia sa, rechemată brusc la obligaţiile vieţii sociale, (ea se gândea cu ce flori să facă o bordură la primăvară), îl aprobă cu entuziasm.

— Sigur că e splendid, zise ea din toată inima, dar fără să priceapă. Întotdeauna mi s-a părut că-i aşa.

— Chiar, dragă? o întrebă bătrâna Miss Marple şi ochii ei sclipiră puţin.

— Nu prea avem poveşti care să te înfioare şi cu atât mai puţin crime în St. Mary Mead, ştiţi domnişoară Helier, zise doctorul Lloyd.

— Mă surprindeţi, interveni sir Henry Clithering. Fostul inspector de la Scotland Yard se întoarse către Miss Marple. Am înţeles de la prietena noastră de aici că St. Mary Mead e un adevărat cuib de crimă şi vicii.

— O, sir Henry! protestă Miss Marple, căreia începură să i se îmbujoreze obrajii. Sunt sigură că n-am spus niciodată aşa ceva. Singurul lucru pe care l-am spus e că natura umană este într-un sat la fel ca cea din oricare altă parte, numai că ai prilejul şi liniştea s-o analizezi mai îndeaproape.

— Dar dumneata n-ai locuit mereu aici, insistă Jane Helier, adresându-se în continuare doctorului. Aţi fost în tot felul de locuri exotice din lume, locuri unde se întâmplă atâtea lucruri!

— Aşa e, desigur, aprobă doctorul Lloyd, gândindu-se disperat. Da, desigur… da… ah! Am găsit!

Se rezemă în scaun cu un aer de uşurare.

— S-a întâmplat acum câţiva ani, aproape uitasem. Dar faptele au fost, într-adevăr, foarte stranii, deosebit de stranii. Şi coincidenţa din final, care m-a pus în posesia indiciului, a fost la fel de ciudată.

Domnişoara Helier îşi apropie scaunul de al lui, se rujă şi aşteptă nerăbdătoare. Ceilalţi se întoarseră interesaţi spre doctor.

— Nu ştiu dacă vreunul dintre dumneavoastră cunoaşteţi Insulele Canare, începu doctorul.

— Trebuie să fie minunate, opină Jane Helier. Sunt în Mările Sudului, nu-i aşa? Sau în Mediterană?

— M-am oprit acolo în drumul meu spre Africa de Sud, interveni colonelul. De pe Tenerife ai o privelişte frumoasă a apusului de soare.

Incidentul despre care am să vă povestesc s-a întâmplat în insula Grand Canare, nu Tenerife. Au trecut mulţi ani de atunci. Fusesem bolnav şi am fost obligat să renunţ de a mai practica medicina în Anglia şi să plec în străinătate. Am practicat-o, în schimb, în Las Palmas, care este principalul oraş din Grand Canare. Din multe puncte de vedere mi-a

plăcut foarte mult viaţa acolo. Clima e blândă şi însorită, e un loc excelent pentru înot (eu sunt un înotător înrăit) şi activitatea portuară mă atrăgea. Vase din întreaga lume acostează în Las Palmas. Obişnuiam să mă plimb de-a lungul digului în fiecare dimineaţă mult mai entuziasmat decât ar face-o o femeie pe o stradă cu buticuri de pălării.

Cum vă spuneam, vapoare din toată lumea trag în Las Palmas. Uneori rămân câteva ore, alteori o zi sau două. În principalul hotel de acolo, „Metropole”, întâlneşti oameni de toate rasele şi naţionalităţile – păsări călătoare. Chiar şi cei care se duc la Tenerife vin de obicei aici şi locuiesc câteva zile, înainte de a traversa spre cealaltă insulă.

Povestea mea începe aici la hotelul „Metropole”, într-o joi seară de ianuarie. Se dansa şi eu împreună cu un prieten stăteam la o măsuţă privind în jur. Erau câţiva englezi şi de alte naţionalităţi, dar majoritatea dansatorilor erau spanioli; când orchestra a atacat un tangou, numai vreo şase cupluri de spanioli s-au dus pe ring. Toţi dansau bine şi noi îi priveam cu admiraţie. Cu deosebire o femeie ne-a atras privirile. Înaltă, frumoasă şi suplă, se mişca cu graţia unei tigrese pe jumătate îmblânzită. Avea un aer periculos. I-am spus asta prietenului meu şi el a fost de acord.

— Femei ca astea sunt sortite să li se întâmple ceva. Viaţa nu trece fără să le atingă.

— Frumuseţea este, poate, o calitate periculoasă, am spus eu.

— Nu e vorba numai de frumuseţe, insistă el. Mai e şi altceva. Priveşte-o din nou. O să i se întâmple nişte lucruri femeii aceleia, sau altele provocate de ea. Aşa cum am zis, viaţa nu o va ignora. Evenimente stranii şi tulburătoare o vor înconjura. E de ajuns să te uiţi la ea ca să-ţi dai seama.

Se opri şi apoi adăugă, zâmbind:

— Aşa cum este suficient să le priveşti pe cele două femei de acolo şi să înţelegi că nimic ieşit din comun nu li s-ar putea întâmpla vreodată vreuneia dintre ele! Sunt făcute pentru o existenţă sigură şi monotonă.

I-am urmărit privirea. Cele două femei la care făcea referire erau călătoare ce tocmai sosiseră; un vas „Holland Lloyd” tocmai acostase în port seara aceea şi pasagerii începuseră să se arate.

Când le-am văzut, am înţeles imediat ce vroia să insinueze prietenul meu. Erau două călătoare drăguţe, tipic englezoaice pe care le găseşti în străinătate. Vârsta lor, aş zice, era în jur de 40 de ani. Una era blondă şi puţin, doar puţin prea plinuţă, cealaltă era brunetă şi puţin, doar puţin, cam uscăţivă. Cum se spune, se ţineau bine, îmbrăcate decent şi sobru în taioare bine croite, în nici un fel machiate. Aveau aerul acela de siguranţă liniştită care reprezintă dreptul din naştere al unei englezoaice bine crescute. Nu era nimic deosebit la niciuna. Semănau cu miile de surori ale lor. Fără îndoială, vedeau ceea ce doreau să vadă, ajutate de ghidul „Baedeker” şi neinteresate de altceva în plus. Ele foloseau biblioteca engleză şi se duceau la biserica anglicană şi, probabil că una sau amândouă desenau puţin. Şi aşa cum spusese prietenul meu, nimic tulburător sau ieşit din comun nu li s-ar fi întâmplat vreodată niciuneia dintre ele, deşi ar fi putut prea bine să traverseze jumătate de mapamond. Mi-am întors din nou privirea la spaniola graţioasă cu ochii ei languroşi, pe jumătate închişi şi i-am zâmbit.

— Bietele femei, oftă Jane Helier. Cred că e aşa o prostie că oamenii nu-şi pun în valoare ce au mai bun. Femeia aceea din Bond Street, Valentine, e într-adevăr minunată. Audrey Denman se duce la ea; aţi văzut-o în „The Downward Step”? Joacă excelent în rolul şcolăriţei din primul act. Şi totuşi Audrey are 50 de ani, dacă are vreo zi de naştere. De fapt, eu ştiu că se apropie de 60.

— Continuaţi, îl îndemnă doamna Bantry pe doctorul Lloyd. Ador povestirile despre dansatorii spanioli supli. Mă face să uit cât de bătrână şi grasă sunt.

— Îmi pare rău, îşi ceru scuze doctorul Lloyd. Dar ştiţi, de fapt, povestea asta nu este despre spaniolă.

— Nu?

— Nu. Prietenul meu şi cu mine ne-am înşelat. Absolut nimic tulburător nu s-a întâmplat cu frumoasa spaniolă. S-a căsătorit cu un funcţionar de la oficiul naval şi până când am părăsit eu insula a avut cinci copii şi se îngrăşase foarte mult.

— Exact ca fiica lui Israel Peters, comentă Miss Marple. Cea care a făcut teatru şi avea picioare aşa frumoase, că i-au dat rolul băiatului principal din pantomimă. Toată lumea zicea că n-o să se aleagă nimic bun de ea, dar s-a măritat cu un comis-voiajor şi s-a aşezat la casa ei în mod splendid.

— Paralela cu satul, murmură Sir Henry încet.

— Nu, continuă doctorul. Povestea mea este despre cele două englezoaice.

— S-a întâmplat ceva cu ele? se exaltă domnişoara Helier.

— S-a întâmplat ceva cu ele şi chiar în ziua următoare.

— Adică? îl încurajă doamna Bantry.

— Numai din curiozitate, când am ieşit în seara aceea, m-am uitat în registrul hotelului. Le-am găsit numele destul de uşor. Domnişoara Mary Barton şi domnişoara Amy Durrant din Litlle Paddocks, Caughton Weir, Bucks. Atunci nici nu mi-a trecut prin cap cât de curând aveam să le întâlnesc pe purtătoarele acelor nume şi în ce circumstanţe tragice.

Pentru a doua zi aranjasem să mă duc cu nişte prieteni la un picnic. Urmam să traversăm insula cu maşina şi să luăm prânzul într-un loc numit (după câte îmi amintesc, a trecut mult timp de atunci) Las Nieves, un golf bine adăpostit unde puteam să înotăm dacă aveam chef. Am urmat acest program cu excepţia faptului că, plecând cu întârziere, ne-am oprit pe drum pentru picnic şi ne-am dus apoi spre Las Nieves să facem o baie înainte de ceai.

Cum ne-am apropiat de plajă, ne-am dat seama imediat de o imensă agitaţie. Întreaga populaţie a micului sat părea strânsă pe ţărm. Cum ne-au văzut s-au repezit la maşină şi-au început să ne explice emoţionaţi. Spaniola noastră

nefiind prea bună, mi-au trebuit câteva minute ca să înţeleg, dar, până la urmă, am priceput.

Două dintre doamnele engleze nebune se duseseră să înoate şi una mersese prea departe şi avea dificultăţi. Cealaltă s-a îndreptat spre ea şi a încercat s-o ajute, dar puterea o lăsase şi pe ea, aşa încât s-ar fi înecat, dacă un bărbat n-ar fi vâslit într-o barcă dându-i ajutor şi salvând-o pe cea de-a doua care nu mai avea multe şanse.

De îndată ce am prins înţelesul vorbelor, am împins mulţimea la o parte şi m-am grăbit spre plajă. La început nu le-am recunoscut pe cele două femei. Silueta plinuţă în costumul ei negru din material elastic şi cu casca de baie din cauciuc verde strânsă pe cap nu-mi trezi nici un semn de recunoaştere când se uită în sus speriată. Îngenunchiase lângă corpul prietenei sale făcând nişte încercări de amator de respiraţie artificială. Când i-am spus că sunt doctor, a răsuflat uşurată. I-am ordonat să se ducă imediat la o căsuţă să i se facă masaj şi să i se dea haine uscate. Una din doamnele din grupul meu a plecat împreună cu ea. Eu însumi mi-am dat osteneala s-o readuc la viaţă pe femeia înecată, dar în van. Se vedea cât se poate de clar că nu mai exista nici o pâlpâire şi, în cele din urmă, a trebuit, cu regret, să mă dau bătut.

I-am regăsit pe ceilalţi în căsuţa pescarului şi le-am adus la cunoştinţă trista veste. Supravieţuitoarea era acum îmbrăcată în propriile ei haine şi am recunoscut-o imediat ca una dintre cele două călătoare sosite în seara precedentă. Primi trista veste destul de calmă şi era evident că oroarea întregii întâmplări o şocase mai mult decât vreun sentiment puternic personal.

— Biata Amy, spuse ea. Biata, biata Amy. Dorea atât de mult să înoate aici. Şi era o înotătoare foarte bună. Nu înţeleg. Ce credeţi că ar fi putut fi, doctore?

— Poate vreun cârcel. Vreţi să-mi spuneţi exact ce s-a întâmplat?

— Înotam amândouă de câtva timp, de douăzeci de minute, cred. Apoi, m-am gândit să mă întorc acasă, dar Amy a spus că vrea să se ducă să mai înoate o dată. S-a avântat şi, deodată, am auzit-o strigând şi mi-am dat seama că cerea ajutor. Am înotat cât am putut de repede. Era încă la suprafaţă când am ajuns la ea, dar s-a agăţat de mine disperată şi amândouă ne-am dus la fund. Dacă n-ar fi venit omul acela cu barca, m-aş fi înecat şi eu.

— Asta se întâmplă destul de des, am spus eu. Nu e o treabă uşoră să salvezi un om de la înec.

— Mi se pare atât de îngrozitor, continuă domnişoara Barton. Am sosit abia ieri, ne bucuram atât de mult de soare şi de mica noastră vacanţă. Şi acum să se întâmple… tragedia asta.

I-am cerut, apoi, amănunte despre femeia noastră, explicându-i că am să fac tot ce pot pentru ea, dar că autorităţile spaniole vor cere toate informaţiile. Mi le-a dat pe loc.

Moarta, Amy Durrant, era dama de companie şi venise la ea cu cinci luni în urmă. Se împăcaseră foarte bine, dar domnişoara Durrant povestise puţin despre rudele sale. Rămăsese orfană de mică, fusese crescută de un unchi şi îşi câştiga propia sa existenţă de la vârsta de 21 de ani.

— Şi aşa s-a întâmplat, continuă doctorul. Se opri şi spuse din nou, dar, de data asta, pe un ton de încheiere: „Şi aşa s-a întâmplat”.

— Nu înţeleg, zise nedumerită Jane Helier. Asta-i tot? Adică, e foarte tragic, cred, dar nu e… mă rog, nu e ce numesc „de groază”.

— Cred că mai urmează ceva, spuse sir Henry.

— Da, recunoscu doctorul Lloyd, mai urmează. Vedeţi, chiar atunci, era un lucru ciudat. Sigur că i-am chestionat pe pescari în legătură cu ceea ce văzuseră. Ei au fost martori.

Şi o ţărancă povesti ceva cu totul aiurea. Nu i-am acordat atenţie atunci, dar mi-a revenit, mai târziu, în memorie. Ea

insista, ştiţi că domnişoara Durrant nu s-a aflat în dificultate când a strigat. Cealaltă a înotat spre ea şi, potrivit acestei martore, a ţinut în mod intenţionat capul domnişoarei Durrant în apă. După cum spuneam, nu i-am dat atenţie. Era o poveste atât de fantastică şi lucrurile astea par atât de deosebite dinspre ţărm. Domnişoara Barton s-ar fi putut să încerce s-o facă pe prietena sa să-şi piardă cunoştinţa, dându-şi seama că aceasta din urmă, agăţându-se cuprinsă de panică ar fi provocat înecul amândurora. Vedeţi, după spaniola aceea, părea ca şi cum, ei bine, ca şi cum domnişoara Barton încercase, în mod intenţionat, să-şi înece însoţitoarea.

Cum vă spuneam, am acordat foarte puţină atenţie acestei poveşti la vremea respectivă. Mi-am amintit de ea mai târziu. Marea noastră dificultate a fost să găsim ceva în legătură cu femeia aceasta, Amy Durrant. Părea să nu aibă nici un fel de rude. Domnişoara Barton şi cu mine ne-am uitat împreună prin lucrurile ei. Am descoperit o adresă şi am scris acolo, dar s-a dovedit a fi doar o cameră pe care o închiriase pentru a-şi ţine lucrurile. Proprietăreasa nu ştia nimic, o văzuse doar când venise după cameră. Atunci, domnişoara Durrant remarcase că-i plăcuse întotdeauna să aibă un loc care să spună că-i al ei şi la care să se întoarcă în orice clipă. Erau vreo două piese de mobilă veche, câteva numere legate de reproduceri şi un geamantan plin de cupoane de materiale, dar nici un obiect personal. Îi spusese proprietăresei că tatăl şi mama muriseră în India când era mică şi că fusese crescută de un unchi reverend, dar nu menţionase cu care dintre părinţi era frate, aşa că numele nu ne putea ghida nicăieri.

Nu era propriu zis un mister, ci pur şi simplu insuficient. Trebuie să existe multe femei singure, mândre şi reţinute, în aceeaşi situaţie. Erau vreo două fotografii printre lucrurile ei din Las Palmas – destul de vechi şi decolorate şi acestea fuseseră tăiate ca să intre în rame, aşa că nu era numele niciunui fotograf pe ele şi mai era o fotografie veche

făcută prin daghereotepie10 care ar fi putut aparţine mamei sau, mai probabil, bunicii ei.

Domnişoara Barton primise două referinţe despre ea. Una o uitase, celălalt nume şi-l reaminti cu greu. Se dovedi a fi cel al unei doamne, acum în străinătate, plecată în Australia. I s-a scris. Desigur, a durat foarte mult timp până a venit răspunsul ei şi pot spune că atunci când a sosit nu ne-a fost de prea mare ajutor. Scria că domnişoara Durrant fusese dama ei de companie, cât se poate de eficientă, că era femeie foarte încântătoare, dar că nu ştia nimic despre afacerile sau relaţiile sale particulare.

Deci, nu era, ca să zic aşa, de fapt, nimic neobişnuit. Erau doar două lucruri care nu-mi dădeau pace. Această Amy Durrant, despre care nu se ştia nimic, şi povestea ciudată a spaniolei. Da, şi-am să adaug un al treilea lucru: când m-am aplecat pentru prima dată asupra trupului înecatei, iar domnişoara Barton se îndrepta spre căsuţe, ea întoarse capul. Expresia de pe faţa ei nu pot s-o descriu decât ca fiind de adâncă îngrijorare – un fel de nesiguranţă speriată care s-a întipărit în memoria mea.

Atunci nu m-a izbit ca fiind ceva neobişnuit. Am pus-o pe seama teribilei amărăciuni în legătură cu prietena sa. Dar, ştiţi, mai târziu mi-am dat seama că ele nu se aflau în asemenea relaţii. Nu există un ataşament deviat între ele, nici jale profundă. Domnişoara Barton ţinuse la Amy Durrant şi a fost şocată de moartea ei – asta era tot.

Dar, atunci, de ce acea teribilă adâncă îngrijorare? Întrebarea asta îmi revenea mereu. Nu mă înşelasem în legătură cu acea privire. Şi, aproape împotriva voinţei mele, un răspuns începu să se înfiripe în mintea mea. Să presupunem că povestea martorei spaniole era adevărată; să presupunem că Mary Barton, cu bună ştiinţă şi cu sânge rece, încercase s-o înece pe Amy Durrant. Reuşeşte s-o ţină sub apă în timp ce se preface c-o salvează. La rândul ei este salvată de o barcă. Se află pe o plajă goală foarte îndepărtată. Şi atunci apar eu – ultimul lucru la care se

aştepta. Un doctor! Şi un doctor englez! Ştie prea bine că oamenii care au stat în apă mult mai mult decât Amy Durrant au fost readuşi la viaţă prin respiraţie artificială. Dar ea trebuie să-şi joace rolul, să plece şi să mă lase singur cu victima sa. Şi când se întoarce, ca să arunce ultima privire, o adâncă îngrijorare apare pe faţa sa. Îşi va reveni Amy Durrant şi va povesti ceea ce ştie?

— O! exclamă Jane Helier. Acum mă înfior.

— Văzută din acest unghi, întreaga afacere părea mai sinistră şi personalitatea damei de companie devenea mai misterioasă. Cine era Amy Durrant? De ce ea, o damă de companie plătită, neînsemnată, să fie ucisă de stăpâna ei? Ce se ascundea în spatele acelui înot fatal? Fusese angajată de Mary Barton numai cu câteva luni înainte. Mary Barton o dusese în străinătate şi chiar în ziua după acostarea vasului avusese loc tragedia. Şi amândouă erau englezoaice drăguţe, obişnuite, rafinate! Totul mi se părea fantastic şi mi-am spus că-mi lăsasem imaginaţia s-o ia razna.

— N-aţi făcut nimic, atunci? întrebă domnişoara Helier.

— Dragă domnişoară, ce puteam face? Nu aveam nici o dovadă. Majoritatea martorilor susţineau varianta domnişoarei Barton. Îmi construisem propriile mele bănuieli pe o expresie pasageră pe care mi-aş fi putut-o doar imagina. Singurul lucru pe care l-am putut face, şi l-am dus la îndeplinire, a fost acela de a avea grijă ca să se întreprindă cele mai amănunţite cercetări privitoare la rudele damei de companie. Cu următorul prilej, când m-am aflat în Anglia, m-am dus chiar să-i fac o vizită proprietăresei camerei ei, cu rezultatele pe care vi le-am relatat.

— Dar simţeaţi că ceva nu era în regulă, zise Miss Marple.

Doctorul Lloyd dădu din cap aprobând-o.

— Mi-era cam jenă că puteam gândi astfel. Cine eram eu ca s-o suspectez pe această englezoaică drăguţă, cu maniere plăcute, de o crimă feroce comisă cu sânge rece? Mi-am dat osteneala să fiu cât se poate de cordial cu ea în

timpul scurtului său sejur pe insulă. Am ajutat-o la autorităţile spanilole. Am făcut tot ce-am putut ca britanic să-mi ajut un compatriot aflat într-o ţară străină; şi totuşi, sunt convins că ştia că o suspectez şi nu-mi plăcea de ea.

— Cât timp a rămas acolo? întrebă Miss Marple.

— Cred că vreo două săptămâni. Domnişoară Durrant a fost îngropată acolo şi, cam după vreo zece zile, stăpâna ei s-a întors cu un vas în Anglia. Şocul o supărase atât de mult, încât simţea că nu mai putea petrece iarna acolo aşa cum plănuise. Asta a spus.

— Părea să fie supărată? întrebă Miss Marple.

Doctorul ezită.

— Ei bine, nu ştiu ca asta să-i fi afectat cumva înfăţişarea, zise el prudent.

— Nu s-a îngrăşat, de pildă? întrebă Miss Marple.

— Ştiţi, curios faptul că spuneţi asta. Acum când stau şi mă gândesc la ce-a fost, cred că aveţi dreptate. Ea… da, ea părea să se îngraşe.

— Ce oribil, exclamă Jane Helier tresărind. E ca şi cum… e ca şi cum te-ai îngrăşă din sângele victimei tale.

— Şi totuşi, pe de altă parte, s-ar putea s-o nedreptăţesc, continuă doctorul Lloyd. Ea a spus cu siguranţă ceva înainte de a pleca ce se referea la cu totul altceva. Ar putea fi, cred că sunt, conştiinţe care se dezvoltă foarte încet, cărora le trebuie ceva timp ca să se trezească şi să-şi dea seama de enormitatea faptei comise.

Era în seara dinaintea plecării ei din Canare. M-a invitat să mă duc s-o văd şi mi-a mulţumit foarte călduros pentru tot ceea ce făcusem ca s-o ajut. Eu, bineînţeles, am bagatelizat totul, spunând că fusese cât se poate de firesc în acele împrejurări şi aşa mai departe. Urmă o pauză, după care îmi puse brusc o întrebare.

— Credeţi că uneori are cineva vreo justificare să-şi facă dreptate de unul singur?

I-am răspuns că era o întrebare dificilă, dar că, în general, credeam că nu. Legea este lege şi trebuie să ne lăsăm

ghidaţi de ea.
— Chiar când legea e neputincioasă?
— Nu prea pot să înţeleg.
— E greu de explicat, dar un om ar putea face ceva care este considerat absolut greşit… care este considerat chiar o crimă pentru un motiv bun şi raţional.
I-am răspuns cu răceală că, probabil, şi alţi criminali se gândiseră aşa, la vremea lor şi ea a dat înapoi.
— Dar e oribil, murmură ea. Oribil.
Şi apoi, schimbându-şi tonul, m-a rugat să-i dau ceva să doarmă.
Nu fusese în stare să se odihnească bine de când, ezită, de la şocul acela teribil.
— Sunteţi sigură că ăsta este motivul? Nu-i nimic care să vă îngrijoreze? Ceva care să vă obsedeze?
— Să mă obsedeze? Ce-ar putea să mă obsedeze?
Vorbea supărată şi bănuitoare.
— Grija este câteodată o cauză a insomniei, i-am spus într-o doară.
Păru să mediteze puţin.
— Vă referiţi la grija în privinţa viitorului sau la neliniştea alimentată de trecut, cel care nu poate fi schimbat?
— La amândouă.
— Numai că n-ar avea nici un rost să-ţi faci griji în privinţa trecutului. Nu-l poţi aduce înapoi. O! Ce rost are? Nu trebuie să te gândeşti. Nu trebuie să te gândeşti.
I-am prescris nişte somnifere uşoare şi mi-am luat la revedere. Am plecat tot gândindu-mă la cuvintele care le pronunţasem: „Nu-l poţi aduce înapoi…” Ce? Sau pe cine?
Cred că ultima întrevedere m-a pregătit într-un fel pentru ceea ce avea să urmeze. Nu m-am aşteptat, bineînţeles, dar când s-a întâmplat, nu m-a surprins. Deoarece înţelegeţi, Mary Barton mi s-a părut tot timpul ca o femeie cu o conştiinţă, nu o păcătoasă slabă, ci o femeie cu convingeri, care acţiona potrivit lor şi care nu ceda atât timp cât încă mai credea în ele. Mi-am imaginat că la ultima noastră

convorbire ea începuse să se îndoiească de propriile sale convingeri. Ştiu că vorbele sale mi-au sugerat că ea simţea primele împunsături slabe ale celei care pustieşte sufletul teribil – remuşcarea.

Lucrul s-a întâmplat în Cornwall, într-o mică staţiune balneară, cam lipsită de vizitatori în aceea parte a anului. Trebuie să fi fost, ia să văd, în martie trecut. Am citit în ziare. O doamnă locuia la un mic hotel de acolo pe nume Barton. Era foarte ciudată şi avea o purtare cu totul deosebită. Toată lumea observase asta. Toată noaptea umbla prin cameră, vorbind de una singură, nelăsându-i pe vecinii săi să doarmă. Într-o zi făcuse o vizită vicarului şi-i spusese că are de împărtăşit o comunicare de cea mai mare importanţă. Spunea c-ar fi comis o crimă. Apoi, în loc să continue, s-a ridicat brusc şi a promis că va reveni într-o altă zi. Vicarul a considerat că era uşor slabă de înger şi nu a luat în serios autoacuzarea ei.

Chiar a doua zi dimineaţă s-a descoperit că lipseşte din cameră. S-a găsit un bilet adresat anchetatorului deceselor suspecte. Scria aşa: „Am încercat să vorbesc ieri cu vicarul, să-i mărturisesc totul, dar nu mi s-a permis. Ea nu mă lăsă. Pot să îndrept lucrurile numai într-un singur fel – o viaţă pentru o viaţă; şi viaţa mea trebuie să se termine la fel ca a ei. Şi eu trebuie să mă înec în mare. Credeam că am vreo justificare. Acum văd că n-a fost aşa. Dacă doresc ca Amy să mă ierte, trebuie să mă duc la ea. Nimeni să nu fie învinuit de moartea mea.”

Mary Barton.

Hainele ei au fost găsite pe plajă într-un loc retras şi părea clar că se dezbrăcase acolo şi că înotase hotărâtă în largul mării, unde se ştie cât de periculos e curentul care mătură coasta.

Cadavrul nu a fost găsit, dar după un interval de timp s-a presupus oficial că a decedat. Era o femeie bogată, averea ei ridicându-se la o sută de mii de lire. Pentru că murise fără să lase vreun testament, totul a revenit rudelor celor

mai apropiate – o familie de veri din Australia. Ziarele au făcut referinţe discrete la tragedia din insulele Canare, lansând teoria că moartea domnişoarei Durant îi afectase creierul prietenei sale. La anchetă s-a dat verdictul obişnuit de „sinucidere din nebunie temporară”.

Şi aşa cortina cade peste tragedia domnişoarelor Amy Durant şi Mary Barton.

Urmă o lungă pauză şi Jane Helier se revoltă spunând:

— O, dar nu trebuie să vă opriţi aici, tocmai în punctul cel mai interesant. Continuaţi.

— Vedeţi, domnişoară Helier, ăsta nu e un serial. Asta-i viaţă adevărată. Şi viaţa adevărată se opreşte acolo unde vrea.

— Dar, nu vreau să… zise Jane, vreau să ştiu.

— De acum trebuie să ne folosim minţile noastre, domnişoară Helier, îi explică sir Henry. De ce Mary Barton şi-a ucis dama de companie? Asta-i problema pe care ne-o dă de rezolvat doctorul Lloyd.

— O, bine, zise domnişoara Helier, ar fi putut s-o omoare dintr-o mulţime de motive. Adică… o, nu ştiu. Ar fi putut-o călca pe nervi, sau ar fi devenit geloasă, deşi doctorul Lloyd nu menţionează nici un bărbat, dar, totuşi, plecarea cu vasul acela… Ei bine, ştiţi ce spune toată lumea despre vapoare şi călătorii pe mare.

Domnişoara Helier se opri, răsuflând din greu şi celor prezenţi li se păru că exteriorul încântătorului cap al Janei era în mod clar superior interiorului.

— Mi-ar place să expun o mulţime de motive, începu doamna Bantry. Dar cred c-am să mă rezum la unul. Ei bine, cred că tatăl domnişoarei Barton îşi însuşise toată averea ruinându-l pe tatăl fetei Amy Durant, aşa că Amy s-a hotărât să se răzbune. O, nu, totul e invers. Ce plicticos! De ce stăpâna bogată să-şi omoare biata sa damă de companie? Am greşit. Domnişoara Barton avea un frate mai tânăr care s-a împuşcat din dragoste pentru Amy Durant. Domnişoara Barton aşteptă momentul potrivit. Amy îşi caută o slujbă.

Domnişoara Barton o angajează ca damă de companie şi o duce în Canare unde se răzbună. Cum vi se pare?

— Excelent, zise sir Henry. Numai că noi nu ştim că domnişoara Barton să fi avut vreodată un frate mai mic.

— Deducem asta, îl contră doamna Bantry. Dacă nu a avut un frate mai mic, atunci nu există nici un motiv. Aşa că trebuie să fi avut un frate. Înţelegi, Watson?

— Totu-i foarte bine, Dolly, o linişti soţul ei, dar e numai o variantă.

— Bineînţeles că da, îl aprobă doamna Bantry. Tot ce putem face e să ghicim. N-avem nici un indiciu. Continuă, dragă, ghiceşte şi tu.

— Pe cuvântul meu, nu ştiu ce să zic. Dar cred că e ceva în părerea domnişoarei Helier că s-ar fi dondănit pentru un bărbat. Uite ce e, Dolly, era probabil vreun înalt prelat. Amândouă trebuie să-i fi brodat vreun veşmânt de preot sau cam aşa ceva şi el l-a purtat întâi pe cel făcut de femeia Durant. Mă bazez pe asta, a fost ceva de soiul ăsta. Vedeţi cum la sfârşit s-a dus la un reverend. Femeile astea îşi pierd toate capul când văd un preot frumos. Auzi de astea tot timpul.

— Cred că ar trebui să-mi prezint explicaţia puţin mai subtil, zise sir Henry, deşi admit că este numai o supoziţie. Presupun că domnişoara Barton a fost întotdeauna bolnavă mental. Există mai multe cazuri ca acesta decât v-aţi imagina. Mania ei s-a întărit tot mai mult şi-a început să creadă că e de datoria ei să elimine din lume anumite persoane – probabil ceea ce se numeşte femei nefericite. Nu prea multe se ştiu despre trecutul domnişoarei Durant. Aşa că este foarte posibil ca ea să fi avut un trecut – unul „nefericit”. Domnişoara Barton află de asta şi hotăreşte exterminarea. Mai târziu, justificarea actului ei începe s-o urmărească şi ea este copleşită de remuşcare. Sfârşitul ei dovedeşte că e complet trăsnită. Acum, spuneţi-mi dacă sunteţi de acord cu mine, Miss Marple.

— Mă tem că nu, sir Henry, îi zâmbi, scuzându-se Miss Marple. Cred că sfârşitul ei dovedeşte că a fost o femeie foarte inteligentă şi responsabilă.

Jane Helier o întrerupse cu un uşor ţipăt.

— O! Am fost aşa de proastă. Pot să mai ghicesc o dată? Sigur că trebuie să fi fost asta. Şantaj! Dama de companie o şantaja. Numai că nu văd de ce Miss Marple spune c-a fost inteligent din partea ei să se sinucidă. Nu înţeleg deloc.

— Ah! glumi sir Henry. Vedeţi, Miss Marple a cunoscut un caz similar în St. Mary Mead.

— Întotdeauna râdeţi de mine, sir Henry, îi reproşă Miss Marple. Trebuie să mărturisesc că-mi reaminteşte doar puţin de bătrâna doamnă. Ea lua pensia de bătrâneţe pentru trei bătrâne moarte în diferite parohii.

— Mi se pare o crimă cât se poate de complicată şi inventivă, mărturisi sir Henry. Dar mi se pare că nu aruncă nici o lumină asupra problemei noastre actuale.

— Sigur că nu, îl aprobă Miss Marple. Dumneavoastră nu vi se pare. Dar unele familii erau foarte sărace şi pensia de bătrâneţe era o mare binefacere pentru copii. Ştiu că e dificil pentru cineva de afară să înţeleagă. Dar ceea ce vroiam să spun, de fapt, este că totul i s-a întâmplat unei bătrâne care era asemenea tuturor bătrânelor.

— Poftim? întrebă sir Henry încurcat.

— Întotdeauna explic lucrurile aşa de prost. Ceea ce vreau să spun e că atunci când doctorul Lloyd le-a descris prima dată pe cele două femei, el n-a ştiut ce e fiecare şi cred că nimeni din hotel nu şi-a dat seama. Ar fi remarcat, desigur, după vreo zi sau două, dar exact în ziua următoare una din cele două s-a înecat, şi dacă cea care a rămas a spus că-i domnişoara Barton, cred că nu i-ar fi trecut niciodată prin cap cuiva că ea s-ar fi putut să nu fie.

— Vă gândiţi… O, înţeleg, zise sir Henry încet.

— Este chiar firesc să te gândeşti la asta. Draga doamnă Bantry a început în felul acesta chiar adineauri. De ce stăpâna bogată şi-ar fi ucis brava ei doamnă de companie. E

mult mai probabil ca să se fi întâmpla invers. Vreau să zic… că aşa se întâmplă lucrurile.

— Chiar? Se întrebă sir Henry. Mă şocaţi.

— Dar, desigur, continuă Miss Marple, ea trebuie să poarte hainele domnişoarei Barton şi acestea îi erau probabil puţin cam strâmte, aşa încât, după înfăţişarea ei generală, părea ca şi cum se îngrăşase puţin. De aceea am pus întrebarea. Un bărbat se gândeşte cu siguranţă că doamna s-a îngrăşat şi nu că hainele s-au strâmtat, deşi nu prea mă exprim foarte clar.

— Dar dacă Amy Durrant a ucis-o pe domnişoara Barton, ce a câştigat ea prin asta? întrebă doamna Bantry. Nu putea să ţină secretul o veşnicie.

— L-a ţinut încă vreo lună sau cam aşa ceva, sublinie Miss Marple. Şi în timpul ăsta cred că a călătorit, ţinându-se la distanţă de oricare ar fi putut s-o recunoască. Asta am vrut să înţeleg când am spus că o doamnă de o anumită vârstă seamănă cu cele asemenea ei. Îmi închipui că fotografia de pe paşaportul ei nu a fost niciodată luată în seamă – ştiţi cum sunt paşapoartele. Şi apoi, în martie s-a dus în locul acela din Cornwall şi a început să se poarte ciudat, să atragă atenţia asupra sa, pentru ca atunci când oamenii i-au găsit hainele pe plajă şi i-au citit ultima scrisoare, ei să se gândească la concluzia obişnuită.

— Care anume? întrebă sir Henry.

— Nici un cadavru, zise Miss Marple ferm. Asta-i lucrul care vă sare în faţă, dacă n-ar fi atâtea fleacuri care să vă ducă în eroare, inclusiv sugestia cu făcutul pe nebuna şi remuşcarea. Nici un cadavru. Acesta este adevăratul fapt semnificativ.

— Vreţi să spuneţi… interveni doamna Bantry, vreţi să spuneţi că n-a avut nici o remuşcare? Că nu a fost, că nu s-a înecat?

— Ea nu! zise Miss Marple. Iar aduc vorba despre doamna Trout. Doamna Trout era foarte bună la inventat lucruri, dar eu i-am venit de hac. Şi eu pot să văd prin domnişoara Barton a dumneavoastră o femeie roasă de remuşcări. Să se înece? A plecat în Australia, dacă mă mai pricep la ghicit.

— Vă pricepeţi, Miss Marple, declară admirator doctorul Lloyd. Fără îndoială, că vă pricepeţi. Din nou m-a luat prin surprindere. M-aţi fi putut doborî cu o pană, în ziua aceea la Melbourne.

— La aceasta v-aţi referit când aţi vorbit despre o coincidenţă finală.

Doctorul Lloyd dădu afirmativ din cap.

— Da, a fost chiar un ghinion pentru domnişoara Barton… sau domnişoara Amy Durrant, ori cum vreţi să-i spuneţi. M-am îmbarcat pentru o vreme ca doctor pe o navă şi acostând în Melbourne, prima persoană pe care am văzut-o, când mă plimbam pe stradă, a fost doamna care crezusem că s-a înecat în Cornwall. Şi-a dat seama că jocul se sfârşise, în ceea ce mă privea, aşa că a făcut un lucru îndrăzneţ – mi-a mărturisit totul. O femeie curioasă căreia îi lipsea complet, cred, simţul moral. Era cea mai mare dintr-o familie de nouă persoane, îngrozitor de săracă.

Ceruseră o dată ajutor verişoarei lor bogate din Anglia, dar fuseseră respinşi deoarece domnişoara Barton se certase cu tatăl lor. Aveau nevoie disperată de bani, pentru că cei trei fraţi mai mici erau sensibili şi necesitau tratament medical costisitor. Atunci Amy Barton se părea că se hotărâse să pună în aplicare planul ei de a ucide cu sânge rece. A plecat spre Anglia, plătindu-şi drumul cu banii pe care-i câştiga ca guvernantă a unor copii. A obţinut slujba de damă de companie a domnişoarei Barton, pretinzând că se numeşte Amy Durrant. A închiriat o cameră şi a pus nişte mobilă în ea, ca să-şi creeze un fel de personalitate a ei. Planul cu înecul a fost o inspiraţie de moment. Aştepta să se prezinte un anumit prilej. Apoi, a însemnat finalul dramei, s-a întors în Australia şi la timpul

potrivit ea, fraţii şi surorile ei au moştenit banii domnişoarei Barton ca cele mai apropiate rude.

— O crimă foarte îndrăzneaţă şi chiar perfectă, zise sir Henry. Aproape crimă perfectă. Dacă domnişoara Barton ar fi murit în Canare, bănuiala ar fi căzut asupra fetei Amy Durrant şi legătura ei cu familia Barton ar fi putut fi descoperită; dar schimbarea de identitate şi dubla crimă, cum aţi putea-o numi, au îndepărtat orice urmă. Da, aproape crimă perfectă.

— Ce s-a întâmplat cu ea? întrebă doamna Bantry. Ce aţi făcut în această problemă doctore Lloyd?

— M-am trezit într-o situaţie foarte curioasă, doamnă Bantry. Ca dovezi, aşa cum le presupune legea, aveam foarte puţine. În acelaşi timp, erau anumite semne clare, pentru mine ca medic, că oricât de tare şi viguroasă în aparenţă, doamna nu era destinată să trăiască mult pe lumea aceasta. M-am dus acasă la ea şi am văzut restul familiei – o familie încântătoare, devotată surorilor celei mai mari şi fără să aibă nici cea mai mică idee ea ar fi putut fi condamnată de comiterea unei crime. De ce să le aduc nenorocire când nu puteam dovedi nimic. Mărturisirea, pe care mi-o făcuse doamna, n-a fost auzită de altcineva. Am lăsat Natura să-şi urmeze cursul. Domnişoara Amy Barton a murit şase luni mai târziu după ce m-am întâlnit cu ea. M-am întrebat adesea dacă a fost fericită şi lipsită de remuşcări până la sfârşit.

— Sigur că nu, spuse doamna Bantry.

— Aşa cred, întări Miss Marple. Doamna Trout a fost.

Jane Helier se cutremură puţin.

— Vai, zise ea. E foarte, foarte palpitant. Nu prea înţeleg acum cine pe cine a înecat. Şi cum de a ajuns doamna Trout în povestea asta.

— N-a ajuns, dragă, o linişti Miss Marple. Ea a fost doar o persoană, o persoană nu prea drăguţă din sat.

— O! se lămuri Jane. În sat. Dar niciodată nu se întâmplă nimic în sat, nu-i aşa? Oftă. Sunt sigură că n-aş fi avut minte

deloc dacă aş trăi într-un sat.

Cei patru suspecţi.

Discuţia se învârtea în jurul unor crime nedescoperite şi rămase nepedepsite. Fiecare îşi spunea părerea: colonelul Bantry, soţia lui grăsuţă şi blajină, doctorul Lloyd şi chiar bătrâna Miss Marple. Singurul care nu vorbea, deşi era cel mai îndreptăţit s-o facă, după cum credeau cu toţii, era Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard. Acesta tăcea şi îşi răsucea mustaţa zâmbind uşor, de parcă se gândea la ceva şi-i venea să râdă.

— Sir Henry, a zis doamna Bantry, de ce nu spui nimic, zău, îmi vine să urlu, rămân atâtea crime nepedepsite, ce ziceţi despre asta?

— Vă referiţi la titlurile de o şchioapă din ziare, de felul acesta: SCOTLAND YARD AT FAULT AGAIN, urmate de o listă de misterioase cazuri nerezolvate?

— Şi care alcătuiesc doar un mic procentaj faţă de cele petrecute în întreaga lume, a zis dr. Lloyd.

— Asta cam aşa este. Sutele de crime rezolvate şi sutele de făptaşi pedepsiţi rareori sunt trâmbiţate în ziare. Dar nu despre asta vorbeam. Când vorbim de crime nedescoperite şi nepedepsite, avem în vedere două lucruri total diferite. În prima categorie intră toate crimele despre care Scotland Yardul n-a auzit niciodată şi nimeni nu ştie că s-au întâmplat.

— Cred că nu sunt prea multe de felul acesta, a zis doamna Bantry.

— Nu sunt?

— Sir Henry, doar nu vreţi să spuneţi că sunt atât de multe?

— Cred că trebuie să fie un număr foarte mare de astfel de cazuri, a zis Miss Marple gânditoare.

Bătrâna domnişoară, de modă veche, cu un farmec aparte, cu un aer imperturbabil, a spus acest lucru pe un ton cât se poate de calm.

— Draga mea Miss Marple, a zis colonelul Bantry.

— Bineînţeles, a zis aceasta, o bună parte dintre oameni sunt proşti şi se dau în vileag, dar o mare parte nu sunt proşti şi te cutremuri când te gândeşti ce pot înfăptui dacă nu au puternice principii morale.

— Da, a zis Sir Henry, sunt mulţi isteţi. Adeseori, când o crimă e descoperită din cauza faptului că ai lucrat prost, îţi zici tot timpul: dacă nu mi-ar fi scăpat asta, nimeni n-ar fi ştiut niciodată.

— Da, e într-adevăr ceva serios, Clithering, a zis colonelul Bantry. Chiar foarte serios!

— Aşa crezi?

— Ce vrei să spui? Sigur că e ceva foarte serios.

— Spuneţi că rămân crime nepedepsite, dar oare aşa să fie? Nepedepsite de lege se poate, dar cauza şi efectul lucrează în afara legii. Credeţi că după faptă urmează răsplată. A spune lucrul acesta e o nerozie; după părerea mea, lucrurile nu stau chiar aşa.

— Se poate, se poate, a zis colonelul Bantry, dar asta nu schimbă gravitatea problemei.

A făcut o pauză.

Sir Henry Clithering a zâmbit.

— Nouăzeci şi nouă la sută dintre oameni gândesc, fără îndoială, ca dumneavoastră. Dar dumneavoastră nu ştiţi că cel mai important e să dovedeşti nevinovăţia, nu vina. La lucrul acesta nu se gândeşte nimeni.

— Eu nu înţeleg, a spus Jane Helier.

— Eu înţeleg, a zis Miss Marple. Când doamna Trent a observat că-i lipsea o jumătate de coroană din poşetă, cea suspectată a fost femeia de serviciu, doamna Arthur. Soţii Trent erau convinşi că ea a fost, dar fiind oameni cumsecade şi ştiind că are o familie mare şi că soţul ei era beţiv, n-au făcut mare scandal din asta. Dar s-au purtat altfel cu ea de atunci, n-au mai lăsat-o singură în casă când erau plecaţi, ceea ce o făcea să fie foarte nedumerită; şi alţii au început să aibă o rezervă faţă de ea. Şi deodată au descoperit că vinovată era guvernanta, doamna Trent o

văzuse în oglindă prin uşa întredeschisă. Norocul, mai bine zis providenţa. Iată ce vrea Sir Henry să spună. Mulţi cred că cel mai condamnabil lucru e să fure cineva bani, asta se vede şi în povestirile cu detectivi! Dar pentru doamna Arthur adevărul era o problemă de viaţă şi de moarte, ea nu era vinovată cu nimic. Asta voiaţi să spuneţi, Sir Henry, nu-i aşa?

— Miss Marple, aţi ghicit exact ceea ce voiam să spun. Menajera despre care vorbiţi a avut noroc, nevinovăţia ei a ieşit la iveală. Dar mulţi oameni trăiesc toată viaţa sub apăsarea unei suspiciuni care în realitate nu se bazează pe nimic.

— Vă gândiţi la o anumită întâmplare, Sir Henry? a întrebat doamna Bantry insinuant.

— La drept vorbind, mă gândesc la un caz foarte ciudat. E un caz în care presupun că s-a comis o crimă, dar n-am nici to şansă să o dovedesc vreodată.

— Bănuiesc că e vorba de otrăvire, a şoptit Jane, ceva care e foarte greu de descoperit.

Dr. Lloyd se foia pe scaun. Sir Henry a dat din cap:

— Nu, scumpă doamnă, nu e vorba de săgeata otrăvită a indienilor din America de Sud. Aş fi dorit să fie aşa ceva. E mult mai prozaic şi nu-i nici o speranţă să descoperim făptaşul. Un bătrân a căzut din capul scărilor şi şi-a frânt gâtul; unul din acele regretabile accidente care se întâmplă zilnic.

— Dar ce s-a întâmplat în realitate?

— Cine poate ştii? Sir Henry a ridicat din umeri. Să-l fi împins cineva? O sfoară întinsă chiar în capul scărilor şi luată apoi cu mare grijă? Nu vom putea şti niciodată.

— Dumneavoastră nu credeţi că a fost un accident? De ce? a întrebat doctorul.

— E o poveste lungă, dar… sunt sigur că nu avem nici o şansă să găsim pe cineva vinovat, ar fi neîntemeiat. Dar există o altă faţă a lucrurilor despre care aş vrea să vorbesc. Vedeţi, sunt patru oameni care i-ar fi putut juca

această festă bătrânului. Numai unul dintre ei e vinovat, iar ceilalţi trei au mâinile curate. Dar, chiar dacă adevărul ar ieşi la lumină, toţi trei ar rămâne acoperiţi de o umbră de suspiciune.

— Ar fi bine să ne spuneţi toată istoria, a zis doamna Bantry.

— Nu vreau s-o lungesc prea mult, dar nu pot trece peste începutul acestei poveşti. E vorba despre o afacere legată de o organizaţie germană secretă – Schwarze Hand – ceva asemănător cu organizaţia teroristă italiană, Camorra11. Contrabandişti şi terorişti. A apărut imediat după primul război şi luase mare amploare. Mulţi oameni au fost victimele acestei organizaţii. Autorităţile n-au reuşit să intre în legătură cu ei pentru că îşi păstrau cu străşnicie secretele, a fost imposibil să găsească printre ei un trădător. În Anglia nu s-a auzit nimic despre această organizaţie, dar în Germania a avut urmări groaznice. Până la urmă au fost descoperiţi şi obligaţi să se împrăştie, graţie efortului unui bărbat, doctorul Rosen, care era pe atunci o figură binecunoscută în serviciul secret. El a devenit membru al organizaţiei, a pătruns în cele mai secrete cercuri şi a fost cel care a contribuit la prăbuşirea lor. În urma acestui fapt, era mai înţelept să plece din Germania o vreme, pentru că se găsea chiar sub ochii lor. A venit în Anglia, adusese şi recomandări de la poliţia din Berlin. Chiar eu am avut o întrevedere personală cu el. Era descurajat şi resemnat, nu se îndoia de ceea ce îl aştepta. „Mă vor găsi, Sir Henry, fără îndoială”. Era un bărbat impunător, cu un cap frumos, o voce profundă, uşor guturală, care îi trăda originea.

„Totul e dinainte prevăzut, dar nu-i nimic, eu mă aştept la orice. Mi-am asumat acest risc atunci când m-am vârât în afacere. Am făcut tot ce am putut. Organizaţia nu se va mai reface niciodată, dar mulţi dintre membrii ei sunt în libertate şi singura revanşă ar fi pentru ei viaţa mea. E doar o chestiune de timp, dar aş vrea ca acest timp să fie cât mai

lung cu putinţă. Ştiţi, eu am adunat şi am publicat unele materiale foarte interesante, rezultatul muncii mele de o viaţă. Mi-ar plăcea să pot să-mi închei munca”.

Vorbea simplu, cu oarecare grandilocvenţă pe care nu puteam să n-o admir. I-am spus că vom lua toate precauţiile, dar el n-a dat atenţie cuvintelor mele.

„Într-o zi, mai devreme ori mai târziu, mă vor prinde, a repetat el. Când ziua aceea va veni, nu trebuie să vă faceţi reproşuri Nu mă îndoiesc că veţi face tot ce vă stă în putinţă”.

Apoi a început să-mi înşire planurile sale care erau cât se poate de simple. Şi-a propus să-şi cumpere o căsuţă la ţară, unde ar fi putut să trăiască liniştit şi să-şi continue munca. A ales pentru asta un sat în Somerset, King's Gnaton, cam la zece kilometri de calea ferată, ce nu era atins de civilizaţie. A cumpărat o căsuţă splendidă, i-a adus unele modificări şi îmbunătăţiri şi s-a stabilit acolo foarte mulţumit. În casa lui locuiau: nepoata sa, Greta, secretarul său, o bătrână servitoare din Germania care îl slujise cu credinţă aproape patruzeci de ani şi un servitor foarte îndemânatic pentru curte şi grădină, care era din King's Gnaton.

— Cei patru suspecţi, a zis încet dr. Lloyd.

— Exact. Patru suspecţi. Atât şi nimic mai mult. Timp de cinci luni viaţa a decurs paşnic la King's Gnaton, până când s-a întâmplat nenorocirea. Într-o dimineaţă dr. Rosen s-a prăbuşit de pe scări şi l-au găsit mort după o jumătate ele oră. Când a avut accidentul, Gertrud era în bucătărie, cu uşa închisă, şi n-a auzit nimic – cel puţin aşa susţinea ea. Fräulein Greta era în grădină ocupată cu plantatul florilor, cum spusese chiar ea. Grădinarul Dobbs era în seră, unde tocmai îşi lua gustarea de la ora unsprezece, după cum zicea el. Secretarul era la plimbare, deci nu putea să spună o vorbă despre cele întâmplate. Niciunul nu avea un alibi şi nu putea corobora povestea sa cu a altuia. Un lucru e sigur: nimeni din afară n-ar fi putut face lucrul acesta, pentru că un străin, în sat, n-ar fi trecut neobservat. Ambele uşi, din

faţă şi din spate, erau închise, fiecare dintre ai casei avea cheia lui. Cum vedeţi, lucrurile sunt împotriva celor patru. Fiecare pare să fie dincolo de orice bănuială. Greta era fiica unicului său frate; Gertrud îl slujise cu credinţă timp de patruzeci de ani; Dobbs nu ieşise niciodată din sat, iar Charles Templeton, secretarul…

— Da, a zis colonelul Bantry, ce-i cu el? Îmi pare suspect. Ce ştii despre el?

— Ceea ce ştiu despre el îl disculpă de orice acuzare. Ştiţi, Charles Templeton a fost unul dintre oamenii mei.

— Oh! a exclamat colonelul Bantry, dând vădit înapoi.

— Da, aveam nevoie ele unul, dar nu voiam să se ştie în sat. Lui Rosen îi trebuia un secretar, aşa că i l-am recomandat pe Templeton. E un gentleman, un tip foarte priceput şi vorbeşte germana curent.

— Dar atunci pe cine bănuiţi? a întrebat doamna Bantry foarte încurcată. Toţi par nevinovaţi, ceea ce e imposibil.

— Da, aşa se pare, dar să privim lujrurile şi din alt unghi. Fräulein Greta era o fată încântătoare, dar războiul ne-a demonstrat mereu că poate întoarce pe frate contra fratelui, pe tată contra fiului şi aşa mai departe, ne-a demonstrat că cele mai simpatice şi mai încântătoare fete au făcut lucrurile cele mai uimitoare. Lucrul acesta s-ar potrivi şi lui Gertrud, cine ştie ce alte forţe s-au declanşat în cazul ei? Poate o ceartă cu stăpânul sau poate un resentiment mocnit născut din lunga ei servitute. Femeile de teapa ei pot fi, uneori, uimitor de înverşunate. Dar Dobbs? Ar putea fi exclus pentru că nu avea legături cu cei din familie? Banii pot face multe. Dobbs ar fi putut fi atras şi cumpărat cu bani.

Un lucru e sigur: un mesaj sau un ordin a venit dinafară, pentru că altfel nu s-ar explica cele cinci luni de imunitate. Agenţii organizaţiei lucrau. Nu erau încă siguri de trădarea lui Rosen, au amânat lucrurile până când n-au mai avut nici o îndoială cu privire la trădarea lui. Când toate îndoielile au

fost date la o parte, au trimis un mesaj spionului din casă, un mesaj care spunea: Moarte!

— Ce mârşăvie! a zis Jane Helier îngrozită.

— Dar cum a ajuns mesajul? E o treabă pe care încerc s-o clarific şi care e singura speranţă de a descoperi vinovatul. Unul dintre cei patru a intrat în legătură cu ei şi comunica într-un anumit fel cu aceştia. Nu era timp de pierdut şi, sigur, în momentul în care a primit ordinul, a trecut la fapte. E grăitor pentru organizaţia Schwarze Hand.

Mă apropii de problemă pe o cale care vi se va părea ridicol de meticuloasă. Cine a fost pe la ei în dimineaţa aceea? Am aici lista, nu mi-a scăpat niciunul.

A scos un plic din buzunar, a luat o hârtie şi a citit:

— Măcelarul a adus carne de oaie, am cercetat şi corespunde realităţii; băiatul de la prăvălie i-a adus făină de porumb, două livre de zahăr, o livră de unt şi o livră de cafea, am cercetat şi corespunde realităţii. Poştaşul i-a adus două prospecte lui Fräulein Rosen, o scrisoare din localitate pentru Gertrud, trei scrisori pentru dr. Rosen, una cu timbru străin şi două scrisori pentru domnul Templeton, una tot cu ştampilă din străinătate.

Sir Henry s-a oprit şi a scos un teanc de hârtii din plic.

— Ar fi interesant de văzut. Mi le-au dat diverşi tipi care le-au descoperit şi cules de la coşul de gunoi. Vă spun drept, au fost cercetate de specialişti în scrisul cu cerneală simpatică şi aşa mai departe. N-am nici o îndoială asupra acestui fapt.

Toţi s-au adunat în jurul lui să se uite. Prospectele veneau de la un grădinar şi de la o cunoscută firmă de blănuri din Londra. Cele două facturi adresate doctorului Rosen erau, una din localitate în legătură cu seminţele pentru grădină şi alta de la o firmă de papetărie din Londra. Scrisoarea, care îi era adresată, suna astfel: „Dragul meu Rosen, Abia m-am întors de la Dr. Helmuth Spath's. L-am văzut pe Edgar Jackson alaltăieri. El şi Amos Perry abia s-au întors de la Tsingtau. Îţi spun cu toată Onestitatea că nu-i invidiez

pentru călătorie. Dă-mi veşti despre tine cât se poate de repede. Şi cum ţi-am mai spus: păzeşte-te de un anumit tip. Ştii ce vreau să spun, chiar dacă nu eşti de acord.

A dumneavoastră, Georgina”

— Corespondenţa lui Templeton constă din această factură de la croitorul său şi o scrisoare venită de la un prieten din Germania, a continuat Sir Henry. Scrisoarea, din nefericire, a rupt-o pe când se plimba. În sfârşit, iată scrisoarea primită de Gertrud: „Dragă doamnă Schwartz, Sperăm că puteţi veni la întrunirea de vineri seara, vicarul speră să veniţi cu toţii, veţi fi bine veniţi. Reţeta pentru şuncă a fost foarte bună, vă mulţumesc pentru ea. Sper că sunteţi sănătoasă şi, până la revederea de vineri seara, rămân a dumitale, Emma Greene”

Dr. Lloyd a zâmbit uşor, la fel a făcut şi doamna Bantry.

— Cred că ultima scrisoare nu poate fi luată în considerare, a zis dr. Lloyd.

— Aşa cred şi eu, a zis Sir Henry, dar cu o rezervă: am luat toate măsurile de precauţie să văd dacă era vorba de o întrunire religioasă şi dacă doamna Greene există. Trebuie să fim foarte atenţi.

— Aşa cum spune mereu prietena noastră, Miss Marple, a zis dr. Lloyd zâmbind. Ai căzut în reverie, Miss Marple, la ce te gândeşti?

Miss Marple a tresărit.

— Ce prostie! Tocmai mă întrebam de ce cuvântul Onestitate e scris cu literă mare în scrisoarea adresată doctorului Rosen.

Doamna Bantry a întărit ideea:

— Aşa e, a zis ea, oh!

— Da, dragii mei, a zis Miss Marple, cred că aţi observat.

— În scrisoare îl previne de ceva, a zis colonelul Bantry. E primul lucru care mi-a atras atenţia. Am băgat de seamă mai mult decât credeţi. Da, îl previne clar… împotriva cui?

— E ceva curios cu scrisoarea aceasta, a zis Sir Henry. După cum spune Templeton, dr. Rosen a deschis scrisoarea

la micul dejun şi a azvârlit-o, zicând că nu ştie cine e tipul care i-a scris.

— Nu era un „tip”, a zis Jane Helier, era semnată de una Georgina.

— E greu de spus asta, poate fi Georgey, tot aşa de bine, a zis dr. Lloyd, deşi pare să fie mai repede Georgina. Ceea ce mă izbeşte, însă, e că scrisul aparţine unui bărbat.

— Să ştiţi că lucrul acesta e foarte interesant, a zis colonelul Bantry. A azvârlit scrisoarea pretinzând că nu ştie de la cine era. Voia să citească ceva pe chipul cuiva. Al cui? Al fetei ori al bărbatului?

— Ori pe al menajerei, şi-a spus părerea doamna Bantry. Poate tocmai intrase în cameră aducând dejunul. E ceva foarte deosebit aici, nu ştiu ce poate fi…

Apoi s-a uitat peste scrisoare. Miss Marple a venit mai aproape de ea, a pipăit hârtia cu degetele şi au început să vorbească în şoaptă.

— Dar de ce secretarul a rupt cealaltă scrisoare? a întrebat deodată Jane Helier. Lucrul acesta pare foarte, foarte curios. De ce a primit o scrisoare din Germania? Deşi, după cum spuneţi, el e în afară de orice bănuială…

— Dar Sir Henry n-a spus aşa ceva, a zis repede Miss Marple, întrerupând discuţia şoptită cu doamna Bantry. El ne-a spus că sunt patru suspecţi, aşa că în piesa acasta joacă şi Templeton. Nu-i aşa, Sir Henry?

— Aşa e, Miss Marple. Am învăţat un lucru dintr-o amară experienţă: să nu te grăbeşti niciodată să spui că cineva e în afară de orice bănuială. Până acum v-am dat motive să credeţi că trei dintre ei pot fi vinovaţi, deşi e puţin probabil să fie. N-ar trebui ca acest lucru să fie valabil şi în cazul lui Templeton. Dar, urmând cele spuse mai înainte, am fost forţat să recunosc că în fiecare armată, în marină şi în poliţie există un număr de trădători din rândurile acesteia, chiar dacă nu ne convine să admitem această idee. Am examinat la rece cazul lui Charles Templeton. M-am întrebat adeseori, ceea ce domnişoara Helier a întrebat

adineaori. De ce el a fost singurul dintre cei din casă care nu a putut arăta scrisoarea pe care o primise, scrisoare care, pe deasupra, mai avea şi un timbru german? De ce să primească scrisori din Germania? Ultima întrebare e naivă, fără îndoială, dar i-am pus-o şi lui. Mi-a răspuns destul de simplu: mama lui avea o soră măritată cu un german, scrisoarea era de la verişoara lui. Am aflat ceva ce nu ştiusem înainte – că Templeton avea rude în Germania, ceea ce m-a făcut să-l pun hotărât pe lista celor suspecţi. Era omul meu, aveam mare încredere şi ţineam la el; dar, urmând calea justiţiei şi a cinstei, trebuie să admit că el e cap de listă.

Dar e ceva aici, nu ştiu ce, nu ştiu… Şi, după toate probabilităţile, n-o să ştiu niciodată. Nu problema pedepsirii ucigaşului, o altă problemă mi se pare de o mie de ori mai importantă: a distruge întreaga carieră a unui om cinstit din cauza unei suspiciuni de care nu pot să nu ţin seama.

Miss Marple şi-a dres glasul şi a zis cu blândeţe:

— Sir Henry, dacă am înţeles exact, tânărul Templeton e singurul la care vă gândiţi atât de mult?

— Într-un fel, da. Teoretic aş putea să mă gândesc la toţi patru, dar nu e cazul. De pildă, Dobbs. Îl pot bănui cât vreau, asta nu i-ar afecta cu nimic cariera. Tot satul ştie că moartea doctorului Rosen a fost un accident. Gertrud e ceva mai mult afectată. Ar putea duce la o schimbare în atitudinea domnişoarei Rosen faţă de ea, lucru care n-ar avea cine ştie ce importanţă pentru eă.

În legătură cu Greta Rosen, ei bine, aici e greutatea problemei. Greta e o fată foarte frumoasă şi Charles Templeton e un tânăr foarte atrăgător şi vreme de cinci luni au stat împreună, fără alte distracţii din afară. Ceea ce era de aşteptat, s-a întâmplat. S-au îndrăgostit unul de altul, chiar dacă nu şi-au mărturisit acest lucru. Apoi a venit nenorocirea. Acum trei luni, după vreo două zile de la întoarcerea mea, m-a căutat Greta Rosen. Vânduse căsuţa şi voia să se întoarcă în Germania, încheiase toate afacerile

unchiului său. A ţinut să vină neapărat la mine, deşi ştia că mă retrăsesem din poliţie. Voia să mă vadă într-o chestiune absolut personală. Mai întâi m-a luat pe departe, apoi a revenit la subiect. Ce părere aveam? Scrisoarea cu marcă din Germania, aceea pe care Charles a rupt-o, era în regulă? Ar fi vrut să fie în regulă, ea credea tot ce-i spusese el, dar dacă ar putea să ştie sigur!

Vedeţi? Acelaşi lucru: să poţi avea încredere, dar bănuiala oribilă stă la pândă, ţi se înfige în creier, nu te lasă în pace. I-am vorbit absolut deschis şi am rugat-o să facă la fel. Am întrebat-o până unde au ajuns, dacă ţineau unul la altul.

„Eu aşa cred, mi-a spus ea, din câte ştiu eu eram foarte fericiţi, fiecare zi trecea atât de plăcut. Amândoi ştiam asta, dar nu ne grăbeam, aveam destul timp înainte. Într-o bună zi mi-ar fi spus că mă iubeşte şi eu i-aş fi spus la fel. Oh, vă puteţi închipui că acum totul s-a schimbat. Nori negri plutesc între noi, când ne întâlnim nu ştim ce să ne spunem. Amândoi gândim acelaşi lucru: o, dacă aş fi sigură! Iată de ce vă rog, Sir Henry, să-mi spuneţi: „Fii sigură că cel care l-a ucis pe unchiul tău nu e Charles Templeton!„ Spuneţi-mi lucrul acesta, vă rog spuneţi-mi asta!”

Nu puteam să-i spun aşa ceva. Şi ei se vor îndepărta unul de celălalt cu bănuiala între ei ca o fantomă pe care n-o vor putea alunga niciodată.

S-a lăsat pe spatele scaunului, arăta obosit şi palid şi dădea din cap descurajat.

— Nu mai e nimic de făcut, afară de cazul în care Miss Marple ar putea să ne ajute. Aţi putea, Miss Marple? Am presimţirea că scrisoarea vă spune ceva, aceea despre întrunirea religioasă. Nu vă aminteşte de cineva sau de ceva limpede ca lumina zilei? Aţi putea să ajutaţi doi tineri disperaţi să fie iar fericiţi?

Dincolo de aspectul bizar al lucrurilor, era ceva cinstit în apelul său. Ajunsese să aibă o impresie foarte bună despre posibilităţile mentale ale acestei domnişoare – bătrână,

fragilă şi demodată. S-a uitat la ea cu un fel de speranţă în priviri.

Miss Marple a început să tuşească, în timp ce îşi netezea dantelele rochiei.

— Îmi aminteşte, a recunoscut ea, întrucâtva de Annie Poultny. Scrisoarea e cât se poate de limpede pentru mine şi doamna Bantry. Nu vorbesc despre scrisoarea referitoare la întrunirea religioasă, ci despre alta. Trăind atâta timp la Londra şi neocupându-vă cu grădinăritul, Sir Henry, nu aţi putut observa ceva?

— Ei? a zis Sir Henry, ce să observ?

Doamna Bantry a întins mâna şi a luat un prospect. L-a deschis şi a început să citească cu glas tare şi răspicat: „Dr. Helmuth Spath. Liliac, flori splendide, susţinute de o tulpină foarte lungă şi dură. Efect decorativ în grădină. O noutate foarte frapantă”; „Edgar Jackson. Splendide crizanteme de culoare cărămizie”; „Amos Perry. Roşu aprins, efect decorativ deosebit”; „Tsingtau. Roşu-portocaliu strălucitor, plantă de grădină de mare efect, florile tăiate rezistă mult timp proaspete”; „Honesty12, cu literă mare în scrisoare, vă amintiţi? Flori roz şi albe, bogate, enorme”.

Doamna Bantry a azvârlit catalogul şi a zis cu o voce care parcă tuna: Dalii!

— Dalii!

— Şi litera iniţială înseamnă moarte13, a adăugat Miss Marple. Acesta era şi avertismentul. Ce putea să facă el cu o scrisoare primită de la cineva pe care nu-l cunoştea, încărcată de nume pe care nu le ştia? A aruncat-o pur şi simplu secretarului său.

— Aşadar…

— Oh, nu, a zis Miss Marple, nu secretarul, lucrurile sunt clare, el nu e vinovat. Dacă ar fi fost vinovat, n-ar fi lăsat să fie găsită această scrisoare şi n-ar fi rupt niciodată scrisoarea primită de el din Germania. Într-adevăr, nevinovăţia lui, daţi-mi voie s-o spun – e bătătoare la ochi.

— Atunci, cine?

— Ei bine, e sigur, atât cât poate fi sigur un lucru pe lumea aceasta, că mai era cineva la micul dejun care ar fi putut, în anumite împrejurări, să pună mâna pe scrisoare şi s-o citească. Numai aşa poate să fie. Vă amintiţi că a primit prospectul pentru flori de la acelaşi poştaş.

— Greta Rosen, a zis Sir Henry încet. Atunci vizita pe care mi-a făcut-o…

— Bărbaţii nu înţeleg niciodată lucrurile astea, a zis Miss Marple. Mă tem că ei cred, adeseori, că noi femeile bătrâne suntem ca pisicile care văd pe întuneric. Asta aşa e! Din nefericire ştim foarte multe despre semenele noastre. Nu mă îndoiesc că ceva stătea între ei. Tânărul a simţit brusc o repulsie inexplicabilă, o suspecta fără să vrea şi nu-şi putea ascunde suspiciunea. Şi cred că vizita fetei la dumneata arată o curată duşmănie. Se simţea destul de sigură pe ea, dar s-a băgat la apă inutil, încercând să te facă să-ţi îndrepţi bănuiala definitiv asupra bietului Templeton. Niciodată n-ai fost atât de sigur de asta, ca după vizita fetei.

— Sunt sigur că nu s-a trădat cu nimic… a început Sir Henry.

— Bărbaţii, a zis Miss Marple, calmă, nu înţeleg niciodată lucrurile astea.

— Şi fata asta…, a zis el şi s-a oprit. A comis o crimă cu sânge rece şi mai vrea să iasă basma curată!

— Nu, Sir Henry, a zis Miss Marple, nu va ieşi basma curată. Niciunul dintre noi nu crede asta. Aminteşte-ţi ce ai spus mai înainte. Nu. Greta Rosen îşi va primi răsplata. A intrat în horă, trebuie să joace şi va juca cu oameni foarte suspecţi, cu contrabandişti şi terorişti, o tovărăşie care n-o va duce la bine şi care îi rezervă un sfârşit amar.

Aşa cum spuneaţi, trebuie să ne pese de cel nevinovat, nu de cel vinovat. Templeton se va căsători, cred eu, cu verişoara sa din Germania, gestul de a rupe scrisoarea, ei bine, deşi pare suspect, are cu totul alt înţeles decât cel pe care i l-am atribuit în seara asta. A rupt-o de teamă că cealaltă fată o va vedea şi îi va cere să i-o arate. Da, pentru

că cred că între ei s-a înfiripat o idilă. Cu Dobbs nu-i nici o problemă, el nu avea altceva în cap decât gustarea de la ora unsprezece. Mai rămâne biata Gertrud – cea care îmi aminteşte de Annie Poultny. După ce a slujit-o cu credinţă vreme de cincizeci de ani, a fost suspectată că a furat testamentul domnişoarei Lamb, deşi nu avea nici o dovadă împotriva ei. Cât pe ce să moară de inimă rea. Numai după ce a murit, adevărul a ieşit la iveală din cutia în care ţinea ceaiul, unde bătrâna domnişoară Lamb îl pusese bine. Dar era prea târziu pentru biata Annie. De aceea sunt îngrijorată în cazul bătrânei nemţoaice. Când eşti bătrân, eşti uşor de lovit. Mi-e mai mare mila de ea, mai mult decât de Templeton care e tânăr, arătos şi, după cum se vede, favoritul femeilor. Vă rog să-i scrieţi, Sir Henry, şi să-i spuneţi că nevinovăţia ei e în afară de orice îndoială. Stăpânul ei a murit şi ea trăieşte şi se gândeşte tot timpul că e suspectată de… Oh! Nu suport nici să mă gândesc la aşa ceva.

— O să-i scriu, Miss Marple, o să-i scriu, a zis Sir Henry şi s-a uitat la ea într-un fel foarte curios. Ştiţi, nu vă pot înţelege. Punctul dumneavoastră de vedere e totdeauna cu totul altul decât m-aş aştepta.

— Mă tem că punctul meu de vedere e fără importanţă, a zis Miss Marple cu modestie. Rareori plec din St. Mary Mead.

— Şi totuşi aţi rezolvat un caz care putea să constituie un mister de ordin internaţional, a zis Sir Henry. Am convingerea că dumneavoastră l-aţi rezolvat.

Miss Marple s-a înroşit toată, apoi s-a pornit iar:

— Cred că am primit o educaţie potrivită pentru ziua de azi. Eu şi sora mea am avut o guvernantă din Germania – o Fräulein, o fiinţă foarte sentimentală. Ne-a învăţat limbajul florilor – ceva care azi nu se mai învaţă nicăieri, dar care e ceva foarte interesant. De pildă, o lalea galbenă înseamnă „iubire fără speranţă”, pe când în China înseamnă „mor de gelozie la picioarele tale”. Scrisoarea era semnată

„Georgina”, cuvânt care în germană înseamnă „dalie”, ceea ce face totul foarte limpede. Încerc să-mi amintesc ce înseamnă dalie, dar îmi scapă. Memoria mea nu mai e ca mai demult. Dar, oricum, nu înseamnă moarte. Sigur nu înseamnă moarte. Ce lucruri triste se petrec pe lume!

— Aşa e, a zis doamna Bantry suspinând. Noroc cu florile şi cu prietenii!

— Ne-a pus la urmă, observaţi, a zis dr. Lloyd.

— Pe vremuri cineva îmi trimitea în fiecare seară la teatru orhidee mov, a zis Jane visătoare.

— Aş vrea să intru în graţiile tale”, a zis Miss Marple, asta înseamnă orhidee.

Sir Henry a tuşit într-un fel aparte şi şi-a întors capul.

Domnişoara Marple a strigat deodată:

— Îmi amintesc! Dalie înseamnă „trădare şi inducere în eroare”.

— Minunat, a zis Sir Henry, absolut minunat!

Şi a oftat uşurat.

O tragedie de Crăciun

— Vreau să mă plâng de ceva, spuse sir Henry Clithering. Ochii săi sclipiră binevoitori către cei adunaţi în jur.

Colonelul Bantry, cu picioarele întinse, se încrunta la şemineu, ca şi cum ar fi fost un soldat delicvent la paradă, soţia sa se uita pe furiş, la un catalog cu bulbi care sosise cu poşta de seară, doctorul Lloyd o privea, cu sinceră admiraţie, pe Jane Helier şi acea frumoasă tânără actriţă îşi contempla gânditoare propriile unghii date cu ojă roşie. Numai doamna cea în vârstă, nemăritată, Miss Marple, stătea dreaptă, înţepenită în scaun, ochii săi de un albastru pal întâlnindu-i pe cei ai lui sir Henry.

— O plângere? murmură ea.

— Una foarte serioasă. Suntem un grup de şase persoane, câte trei reprezentanţi ai fiecărui sex şi protestez în numele bărbaţilor exploataţi. În seara asta s-au spus trei povestiri şi toate de către cei trei bărbaţi. Protestez că doamnele nu şi-au adus deloc contribuţia.

— O! se indignă doamna Bantry. Dar cum nu ne-am adus-o? Le-am ascultat, dându-le cea mai înaltă apreciere. Am manifestat cuvenita atitudine feminină rezervată, nedorind să ne înfigem în lumina reflectoarelor!

— E o scuză excelentă, spuse sir Henry, dar nu ţine. Şi există un precedent foarte bun în „O mie şi una de nopţi”! Aşadar, dă-i drumul Şeherezada!

— La mine vă referiţi? întrebă doamna Bantry. Dar nu am nimic ce să vă povestesc. N-am fost niciodată înconjurată de crime sau mistere.

— Nu insist neapărat să fie crime sângeroase, continuă sir Henry. Dar sunt sigur că una dintre dumneavoastră, cele trei doamne, păstrează un mister favorit. Haideţi, Miss Marple, „Curioasa coincidenţă a femeii angajate cu ziua” sau „Misterul şedinţei mamelor”. Nu mă dezamăgiţi cu St. Mary Mead.

Miss Marple dădu din cap a refuz.

— Nimic din ceea ce v-ar interesa, sir Henry. Noi avem micile noastre mistere, desigur – a fost cantitatea aia de creveţi care a dispărut într-un mod atât de incredibil; dar asta nu v-ar stârni interesul pentru că totul s-a dovedit a fi până la urmă ceva banal, deşi a aruncat multă lumină asupra naturii umane.

— M-aţi învăţat să-mi placă la nebunie omul şi firea sa, spuse sobru sir Henry.

— Dar dumneavoastră, domnişoară Helier? întrebă colonelul Bantry. Trebuie să fi avut ceva experienţe interesante.

— Da, chiar, spuse doctorul Lloyd.

— Eu? sări Jane. Vreţi să spuneţi că doriţi ca eu să vă povestesc ceva ce mi s-a întâmplat mie?

— Sau unuia dintre prietenii dumneavoastră, o corectă sir Henry.

— O! spuse Jane nehotărâtă. Nu cred să mi se fi întâmplat ceva vreodată… de genul ăsta. Desigur, am primit flori şi

bileţele curioase, dar aşa-s bărbaţii, nu-i aşa? Nu cred… se opri şi se cufundă în gânduri.

— Cred că nu avem încotro şi vom asculta epopeea creveţilor, spuse sir Henry. Poftiţi, Miss Marple.

— Ţineţi cu tot dinadinsul să glumiţi, sir Henry. Creveţii ăia sunt o prostie. Dar când stau şi mă gândesc la ei, chiar îmi vine în minte un incident – hai să-i nu-i spunem chiar un incident, ceva mult mai serios – o tragedie. Şi eu am fost într-un fel implicată; şi pentru ceea ce am făcut n-am regretat niciodată, nu, nu am regretat deloc. Dar nu s-a întâmplat în St. Mary Mead.

— Asta mă dezamăgeşte, spuse sir Henry. Dar, am să mă strădui să fac faţă. Ştiam eu că n-o să vă lăsaţi mai prejos!

Se aşeză comod, pregătit să asculte. Miss Marple se înroşi uşor.

— Sper că voi fi în stare să v-o povestesc cum se cuvine, zise ea îngrijorată. Mă tem că sunt atât de înclinată să bat apa în piuă. Te abaţi de la subiect, aşa, fără să-ţi dai seama. Şi e aşa de greu să îţi reaminteşti fiecare fapt în ordinea în care s-a întâmplat. Trebuie să mă suportaţi şi să mă scuzaţi dacă vă voi povesti prost. S-a întâmplat cu foarte mult timp în urmă. După cum vă spun, n-are nici o legătură cu St. Mary Mead. De fapt, are de-a face cu un hidro…

— Te referi la un hidroavion? întrebă Jane, făcând ochii mari.

— N-ai de unde să ştii, dragă, remarcă doamna Bantry.

Soţul ei îşi spuse părerea sa obişnuită.

— Oribile staţiuni, absolut oribile! Trebuie să te trezeşti dimineaţa şi să bei apă cu un gust infernal. O mulţime de bătrâne care stau în jur. Pălăvrăgeală răutăcioasă. Doamne, când mă gândesc…

— Hai, Arthur, îl linişti doamna Bantry. Ştii că ţi-a făcut extraordinar de bine.

— O mulţime de bătrâne care stăteau în jur şi bârfeau, mormăi colonelul Bantry.

— Mă tem că-i adevărat, confirmă Miss Marple. Şi eu…

— Dragă Miss Marple, strigă colonelul îngrozit. N-am vrut nici o clipă să…

Cu obrajii îmbujoraţi şi un mic gest din mână, Miss Marple îl opri.

— Dar este foarte adevărat, colonele Bantry. Aş vrea să încep povestea. Să-mi adun gândurile. Da. A bârfi, cum ziceţi, da, toţi bârfesc foarte mult. Şi oamenii sunt predispuşi la asta, mai ales tinerii. Nepotul meu, scriitorul, care scrie cărţi interesante, cred, a spus anumite lucruri cât se poate de aspre privind scormonitul biografiilor oamenilor, fără nici un rost. Ce obicei urât e şi chestia asta. Dar, ceea ce vreau să spun, e că niciunul dintre tinerii aceştia nu încetează să se gândească. În fond, ei nu mai examinează faptele. Desigur, toată enigma constă în asta: cât de des bârfa se dovedeşte a fi adevărată! Şi, după cum vă spun, cred că dacă ei ar examina într-adevăr lucrurile, ar descoperi că în nouă cazuri din zece ea se adevereşte! De fapt, asta îi şi supără atât de mult pe cei bârfiţi.

— E o concluzie justă, o susţinu sir Henry.

— Nu, nu, nici vorbă! Totul depinde de practică şi experienţă. Am auzit că dacă-i arăţi unui egiptolog una din micile alea gângănii curioase, el îţi poate spune, la prima vedere şi doar atingând-o, din ce an datează dinainte de Christos, sau dacă e o imitaţie din Birmingham. Şi pentru asta nu poate să-ţi dea, de regulă, o explicaţie. El, pur şi simplu, o ştie. Pentru că şi-a petrecut întreaga viaţă cu astfel de lucruri şi ceea ce încerc să vă spun (ştiu că foarte prost)… Ceea ce nepotul meu numeşte „femei superflue” au o mulţime de timp la dispoziţie şi principalul lor obiect de interes sunt, de obicei, oamenii. Şi astfel, vedeţi, ajung ceea ce s-ar putea numi experte. Tinerii din zilele noastre vorbesc foarte liber de anumite treburi despre care nu se pomenea pe vremea mea, dar, pe de altă parte, mintea lor este teribil de necoaptă. Cred în oricine şi în orice. Şi dacă cineva încearcă să le atragă atenţia, chiar şi cu foarte multă

delicateţe, ţi-o trântesc că ai rămas cu o concepţie victoriană şi prin asta se înţelege că eşti demodată.

— La urma urmei ce rău e în a fi demodat? întrebă sir Henry.

— Exact, continuă nerăbdătoare Miss Marple. Este lucrul cel mai necesar în orice casă, dar, bineînţeles, nu romantic. Trebuie să vă mărturisesc că am sentimentele mele, ca oricare altul, şi că am fost câteodată îngrozitor de jignită de unele remarci aruncate la întâmplare. Ştiu că pe bărbaţi nu-i interesează treburile gospodăreşti, dar trebuie să vă vorbesc de servitoarea mea Ethel, o fată foarte drăguţă şi cât se poate de amabilă. De cum am văzut-o, mi-am dat seama că ea este acelaşi tip ca Annie Webb şi fata bietei doamne Bruitt. Dacă se iveşte prilejul, nu face nici o distincţie între „al meu” şi „al tău”. Aşa că la sfârşitul lunii am lăsat-o să plece şi i-am dat o referinţă scrisă despre cinstea şi seriozitatea ei, dar, personal, am avertizat-o pe bătrâna doamnă Edwards să n-o ia; nepotul meu, Raymond, s-a supărat grozav şi mi-a declarat că nu a mai pomenit ceva atât de răutăcios da, răutăcios! Ei bine, s-a dus la lady Ashton pentru care nu simţeam nici o obligaţie s-o avertizez – şi ce s-a întâmplat? Toată dantela tăiată de la desuurile ei, două broşe cu diamante luate şi fata ia-o de unde nu-i în miezul nopţii şi pe-aici ţi-e drumul…

Miss Marple se opri, îşi trase din greu răsuflarea şi apoi continuă:

— O să spuneţi că asta n-are nici o legătură cu ceea ce s-a petrecut la Keston Spa Hydro, dar, într-un fel, are. Aceasta explică de ce am avut convingerea, din prima clipă, în care am văzut familia Sanders că el intenţiona să-i facă felul soţiei.

— Poftim? întrebă sir Henry, aplecându-se spre ea.

Miss Marple întoarse faţa sa liniştită către el.

— Cum să vă spun, sir Henry, n-am simţit nici o îndoială. Domnul Sanders era un bărbat înalt, frumos, cu o faţă jovială, politicos din fire şi amabil cu toată lumea. Şi nimeni

nu era mai atent cu soţia sa decât el însuşi. Dar eu ştiam! El vroia să-i facă felul.

— Dragă Miss Marple…

— Da, da, da, ştiu. Asta îmi spune mereu nepotul meu, Raymond West. Îmi zice că n-aveam nici o urmă de dovadă. Dar eu îmi amintesc de Walter Hones, care ţinea „The Green Man”. Întorcându-se într-o seară acasă cu soţia, aceasta a căzut în fluviu şi el a încasat prima de asigurare! Încă una sau două persoane umblă în stare liberă până în ziua de azi – una chiar din rândurile noastre. S-a dus în Elveţia, în vacanţa de vară, să urce pe munte cu soţia. Am avertizat-o să nu plece – scumpa de ea nu s-a supărat pe mine cum ar fi trebuit – doar a râs. I se părea nostim ca o bătrână ciudată ca mine să spună asemenea lucruri despre Harry al ei. Bine, bine, a fost un accident şi Harry e însurat acum cu o altă femeie. Ce aş putea face? Am ştiut, dar n-am nici o dovadă.

— O, Miss Marple, strigă îngrozită doamna Bantry. Doar nu vrei să zici că…

— Draga mea, lucrurile astea sunt foarte comune… foarte comune. Mai ales doamnii sunt tentaţi, întrucât sunt mult mai puternici. E cu atât mai uşor dacă afacerea seamănă cu un accident. Dar cum vă spuneam, mi-am dat seama imediat în privinţa familiei Sanders. Eram în tramvai şi atât de aglomerat încât fusesem obligată să mă duc sus14. Apoi, toţi trei ne-am ridicat pentru a coborî, domnul Sanders şi-a pierdut echilibrul şi a căzut peste nevastă-sa, proiectând-o cu capul în jos pe scări. Din fericire, conductorul era un tânăr foarte puternic şi a prins-o.

— Cu siguranţă, trebuie să fi fost un accident.

— Bineînţeles că a fost un accident – nimic n-ar fi putut părea mai accidental! Numai că domnul Sanders lucrase în flota comercială, el îmi spusese, aşa că un bărbat care-şi ţine echilibrul într-o barcă ce se legăna rău nu şi-l pierde tocmai deasupra unui tramvai, când o femeie în vârstă ca mine şi-l ţine. Să nu-mi spuneţi că n-am dreptate!

— În orice caz, putem să acceptăm supoziţia, dacă eşti convinsă, Miss Marple, zise sir Henry. Pe deplin convinsă.

Bătrâna doamnă dădu din cap satisfăcută.

— Eram destul de sigură şi un alt incident petrecut, puţin timp după aceea, la traversarea străzii, mi-a întărit convingerea. Acum vă întreb, ce puteam face, sir Henry? Deci, iată o femeie drăguţă, căsătorită, mulţumită şi fericită, care urma să fie ucisă peste puţin timp.

— Dragă doamnă, îmi tăiaţi răsuflarea.

— Asta deoarece, ca majoritatea oamenilor din ziua de azi, nu înfruntaţi faptele. Şi eu prefer să cred că un asemenea lucru nu s-ar putea întâmpla. Dar aşa era şi eu mă aşteptam. Din păcate eşti atât de neajutorată! De exemplu, nu puteam să mă duc la poliţie. Şi-mi dădeam seama c-ar fi fost inutil s-o avertizez pe tânără. Ţinea foarte mult la soţul ei. Am încercat să aflu cât am putut mai multe despre ei. Când tricotezi în jurul focului ţi se ivesc multe prilejuri. Doamna Sanders (prenumele ei era Gladys) era slobodă la gură. Se pare că nu erau căsătoriţi de mult timp. Soţul ei aştepta să moştenească o proprietate, dar, în momentul acela, stăteau foarte prost cu banii. De fapt, trăiau din micul ei venit. S-a mai auzit de astfel de cazuri. Ea deplângea faptul că nu se putea atinge de capital. Se pare că cineva din familie avusese destulă minte! Dar, banii pe care-i avea ea îi putea lăsa moştenire – am aflat eu. Împreună cu soţul îşi făcuseră testamente, fiecare în favoarea celuilalt, imediat după căsătorie. Foarte impresionant. Bineînţeles, cât timp Jack a avut bani a fost ocupat toată ziua, apoi s-au văzut tot mai strâmtoraţi, rămânând, de fapt, într-o cameră la ultimul etaj, la un loc cu servitorii şi atât de periculoasă în caz de incendiu deşi, din întâmplare era o scară de evacuare afară, chiar de la fereastra lor. Am întrebat, pe ocolite, dacă exista vreun balcon – periculoase lucruri, balcoanele astea. Te împinge cineva, ştiţi!

Am determinat-o să-mi promită că n-o să iasă pe balcon; i-am spus că avusesem un vis, lucru care a impresionat-o;

câteodată poţi face minuni cu superstiţiile. Era o fată blondă, cam spălăcită şi cu o coamă de păr neîngrijit la spate. Foarte credulă. I-a povestit soţului ei ce-i spusesem şi l-am observat uitându-se la mine într-un mod curios o dată sau de două ori. El nu era credul şi ştia că fusesem în tramvai.

Dar eram foarte îngrijorată, teribil de îngrijorată, pentru că nu-mi dădeam seama cum aş fi putut să-l împiedic. Ca să previn să nu se întâmple ceva la „Hydro” era suficient să-i spun câteva cuvinte ca să-i arăt că-l bănuiam. Dar asta însemna doar să-şi amâne pentru mai târziu planul său. Nu, am început să cred că cea mai bună atitudine era una îndrăzneaţă, adică să-i întind o cursă într-un fel sau altul. Dacă îl determinam să atenteze la viaţa ei într-un mod pe care îl alegeam eu însămi, ei bine, atunci ar fi fost demascat şi ea ar fi fost obligată să înfrunte adevărul, oricât de mult ar fi şocat-o.

— Îmi tai respiraţia, spuse doctorul Lloyd. Ce plan te gândeai că poţi să adopţi?

— Aş fi găsit unul, nu vă temeţi, îi asigură Miss Marple. Dar, bărbatul a fost mai inteligent decât mine. Nu a aşteptat. S-a gândit că l-aş putea bănui, aşa că a lovit înainte de a fi sigură. Ştia că o să mi se pară un accident. Aşa că l-a transformat în crimă.

O rumoare se auzi din rândul ascultătorilor. Miss Marple dădu din cap şi-şi strânse buzele a nemulţumire.

— Mă tem că v-am spus sfârşitul cam brusc. Trebuie să încerc să vă povestesc exact cum s-a întâmplat. M-am simţit întotdeauna foarte amărâtă din cauza asta; mi se pare că puteam, cumva, s-o fi preîntâmpinat. Dar, fără îndoială, Providenţa ştie cel mai bine. În orice caz, am făcut tot ce-am putut.

Plana în aer ceea ce pot descrie ca un curios presentiment ciudat. Părea că ceva ne apasă pe toţi. Sentimentul unei nenorociri. Pentru început, a fost George, portarul. Se afla acolo de ani de zile şi cunoştea pe toată lumea. A făcut

bronşită şi pneumonie şi a murit în patru zile. Groaznic de trist. O adevărată lovitură pentru noi toţi. Şi asta cu patru zile înainte de Crăciun. Apoi una dintre femeile de serviciu – o fată atât de drăguţă – s-a infectat la un deget, septicemie şi-a murit în douăzeci şi patru de ore.

Eram în salon cu domnişoara Trollope şi bătrâna doamnă Carpenter. Şi doamna Carpenter era pur şi simplu lugubră – înclinată să creadă în ce era mai rău! Fiţi atente ce vă spun, ne atrase ea atenţia. Ăsta nu-i sfârşitul. Ştiţi zicala? O nenorocire nu vine niciodată singură! S-a dovedit cu vârf şi îndesat. Va mai muri cineva. Fără-ndoială. Şi foarte curând. O nenorocire nu vine niciodată singură!

— În timp ce pronunţa ultimele cuvinte, dând din cap şi din andrele, am ridicat, din întâmplare, privirea şi l-am zărit pe domnul Sanders stând în prag. Doar o clipă era cu gândurile dus departe şi i-am surprins expresia de pe faţă cât se poate de clar. Am să cred până în ziua în care voi muri că acele cuvinte macabre ale doamnei Carpenter l-au determinat să acţioneze. Mintea a început să lucreze, să pună totul la cale. Intră în cameră zâmbind, în felul său amabil.

— Doamnelor, pot să vă fac ceva cumpărături de Crăciun? întrebă el. Mă duc imediat la Keston. Rămase un minut, două, râzând şi vorbind şi apoi ieşi.

Cum vă spun, eram neliniştită şi i-am zis imediat: „Unde-i doamna Sanders? Ştie cineva?”

Doamna Trollope spuse că plecase la nişte prieteni de-ai ei, familia Mortimer, să joace bridge şi asta m-a mai liniştit pentru moment. Dar eram încă foarte îngrijorată şi cât se poate de nesigură cum să procedez. O jumătate de oră mai târziu, m-am urcat în camera mea. M-am întâlnit cu domnul Coles, doctorul meu, care cobora scările şi, cum doream să-l consult în legătură cu reumatismul meu, l-am invitat atunci în camera mea. Mi-a mărturisit (confidenţial, a zis el) ceva în legătură cu decesul bietei fete Mary. Directorul nu vroia ca să se afle, aşa că m-a rugat să ţin pentru mine.

Bineînţeles că nu i-am spus că nu discutasem altceva în ultima oră, de când biata fată îşi dăduse sufletul. Astfel de lucruri se află imediat şi un om cu experienţa sa o ştia prea bine, dar doctorul Coles a fost întotdeauna un tip simplu, nesuspicios, care credea numai ceea ce dorea el să creadă, lucru care m-a alarmat exact un minut mai târziu. În timp ce pleca, mi-a spus că Sanders îi ceruse s-o examineze pe soţia sa. Se părea că fusese indispusă de la o vreme – indigestie etc.

Dar, chiar în aceeaşi zi, Gladys Sanders îmi spusese mie personal că are un stomac sănătos, fapt pentru care era recunoscătoare.

Vedeţi? Toate bănuielile mele legate de soţul ei mi s-au înzecit. Pregătea să-i facă felul… dar cum? Doctorul Coles a plecat înainte de-a mă hotărî să-i spun sau nu, deşi, de fapt, dacă aş fi început nu ştiu ce aveam să-i zic. Când am ieşit din cameră, însuşi Sanders cobora treptele de la etajul de deasupra. Era îmbrăcat ca să iasă în oraş şi m-a întrebat din nou dacă vreau ceva să-mi ia. M-am străduit să fiu politicoasă cu omul! M-am îndreptat spre sufragerie şi am cerut ceai. Îmi amintesc că era ora cinci şi jumătate.

Acum vreau să vă expun foarte clar ceea ce a urmat. Mă aflam încă acolo la şapte fără un sfert când domnul Sanders a intrat. Mai erau doi domni cu el şi toţi păreau puţin chercheliţi. Domnul Sanders îşi lăsă prietenii şi se apropie de mine şi domnişoara Trollope. Ne spuse că-l interesa impresia noastră despre cadoul de Crăciun pe care vroia să-l dea soţiei sale. Era o geantă de seară.

— Ştiţi, doamnelor, începu el, sunt un simplu marinar. Nu mă pricep la lucruri de astea. Am cerut să mi se trimită trei din care să aleg una şi aş vrea o părere avizată.

L-am asigurat, bineînţeles, că suntem încântate să-l ajutăm şi ne-a întrebat dacă nu ne-am supăra să mergem sus, deoarece dacă aduce lucrurile jos, soţia sa ar putea intra în orice clipă. Aşa că am urcat la el. N-am să uit niciodată s-a întâmplat în continuare… îmi simt şi acum degetele

tremurându-mi. Domnul Sanders a deschis uşa de la dormitor şi a aprins lumina. Nu ştiu cine dintre noi a văzut prima…

Doamna Sanders zăcea pe duşumea, cu faţa în jos, moartă.

M-am dus prima la ea. Am îngenunchiat şi i-am luat mâna ca să-i simt pulsul, dar a fost inutil, braţul însuşi era rece şi înţepenit. Chiar lângă capul ei era un ciorap plin cu nisip – arma cu care fusese doborâtă. Domnişoara Trollope, o proastă, gemea întruna lângă uşă, ţinându-se de cap. Sanders ţipă ca din gură de şarpe: soţia mea, soţia mea şi se repezi la ea. L-am oprit să n-o atingă. Înţelegeţi, în momentul acela eram sigură că el era făptaşul şi că ar fi vrut să ia sau să ascundă ceva.

— Nimic nu trebuie atins, am zis. Reveniţi-vă, domnule Sanders. Domnişoară Trollope, te rog, du-te jos şi adu-l pe director.

Am rămas acolo, în genunchi lângă cadavru. Nu aveam de gând să-l las pe Sanders singur cu el. Şi totuşi sunt obligată să recunosc că dacă bărbatul acela se prefăcea, juca de minune. Arăta uimit, uluit şi şocat.

Imediat, sosi directorul. Inspectă rapid camera, ne scoase pe toţi afară, închise uşa şi luă cheia. Apoi plecă şi telefonă la poliţie. Ni s-a părut un veac până au venit (am aflat apoi că circuitul era deranjat). Directorul a trebuit să trimită un mesager până la secţia de poliţie şi „Hydro” se află în afara oraşului, sus pe o colină necultivată; doamna Carpenter ne călca pe nervi pe toţi. Era atât de încântată că profeţia ei „O nenorocire nu vine niciodată singură!” se adeverise atât de curând. Am auzit că Sanders a hoinărit prin jur, bătându-se cu pumnii în cap, gemând şi manifestându-şi toate sentimentele de durere.

Totuşi, poliţiştii sosiră până la urmă. Urcară cu directorul şi domnul Sanders. Mai târziu au trimis după mine. M-am dus. Inspectorul era acolo şi scria la o masă. Părea un om inteligent şi mi-a plăcut de el.

— Miss Jane Marple? întrebă el.

— Da.

— Am înţeles, doamnă, că aţi fost de faţă când s-a găsit cadavrul?

I-am spus că aşa era şi i-am descris exact ce se întâmplase. Cred că a fost o uşurare pentru bietul om să găsească pe cineva care putea să răspundă coerent la întrebările sale, după ce, anterior, avusese de-a face cu Sanders şi Emily Trollope care, bănuiesc, era copleşită cu totul – şi cum să nu fi fost biata proastă! Îmi amintesc de scumpa mea mamă cum mă învăţa că o femeie educată trebuie să fie în stare să se stăpânească întotdeauna în public, oricât de mult ar avea de suferit în sinea sa.

— O maximă admirabilă, zise sir Henry pe un ton grav.

Când am terminat, inspectorul spuse:

— Vă mulţumesc, doamnă. Acum mă simt obligat să vă cer să vă uitaţi încă o dată la cadavru. Este aceasta poziţia exactă în care zăcea în momentul când aţi intrat? N-a fost mişcat de loc?

I-am explicat că-l împiedicasem pe domnul Sanders să facă lucrul acesta şi inspectorul a dat din cap apreciativ.

— Domnul pare teribil de tulburat, remarcă el.

— Da, aşa pare, am răspuns eu.

Nu cred că am accentuat în mod deosebit cuvântul „pare”, dar inspectorul mă privi cu oarecare atenţie.

— Aşadar, putem considera că trupul este exact aşa cum a fost găsit? întrebă el.

— Da, cu excepţia pălăriei, am răspuns eu.

Inspectorul ridică privirea aspru.

— Ce vreţi să spuneţi prin pălărie?

I-am explicat că pălăria fusese pe capul bietei Gladys, pe când acum era lângă ea. M-am gândit, desigur, că poliţiştii făcuseră asta. Inspectorul a negat cu hotărâre. Nimic nu fusese mişcat sau atins. Stătea uitându-se în jos la acea siluetă cu faţa la duşumea; se încruntase uimit. Gladys era îmbrăcată în hainele ei de oraş – o haină mare de stofă de

un roşu închis, cu un guler de blană cenuşie. Pălăria, o chestie ieftină de fetru roşu, se afla lângă capul ei.

Inspectorul rămase tăcut câteva minute, încruntându-se. Apoi îi veni o idee.

— Vă amintiţi, cumva, doamnă, dacă avea cercei în urechi, sau dacă decedata purta, de obicei, cercei?

Din fericire, am obiceiul de a observa amănunte. Mi-am reamintit că fusese o bucăţică de perlă chiar sub marginea pălăriei, deşi nu-i acordasem vreo atenţie deosebită atunci. Aşa că am putut să-i răspund afirmativ la prima lui întrebare.

— Atunci asta explică totul. Caseta cu bijuterii a doamnei a dispărut – nu c-ar fi avut cine ştie ce de valoare, după câte înţeleg – şi inelele i-au fost luate din degete. Ucigaşul trebuie să fi uitat cerceii şi s-a întors pentru ei după ce crima a fost descoperită. Un client cu sânge rece! Sau poate… Se uită de jur împrejur în cameră şi zise încet: poate să se fi ascuns aici în cameră tot timpul.

Dar eu am respins ideea. I-am explicat că eu însămi mă uitasem sub pat. Şi directorul deschisese uşile garderobei. Nu era alt loc unde să se poată ascunde un bărbat. E adevărat că partea afectată pălăriilor era închisă în mijlocul garderobei, dar cum asta era doar o porţiune goală cu rafturi, nimeni nu s-ar fi putut ascunde acolo.

Inspectorul dădea încet din cap cât timp i-am explicat toate astea.

— Vă cred pe cuvânt, doamnă. În acest caz, aşa cum am mai spus, el trebuie să se fi întors. Un client cu foarte mult sânge rece.

— Dar directorul a încuiat uşa şi a luat cheia!

— Asta nu înseamnă nimic. Balconul şi scara de incendiu – pe acolo a venit hoţul. După toate probabilităţile, l-aţi surprins în timp ce lucra. Iese pe fereastră şi după ce-aţi plecat cu toţii, se întoarce şi-şi continuă treaba.

— Sunteţi sigur că a fost un hoţ? am întrebat eu.

Răspunse sec:

— Ei bine, aşa se pare, nu?

Dar ceva din tonul lui m-a satisfăcut. Simţeam că nu prea îl lua în serios pe domnul Sanders, în rolul său de văduv disperat.

Înţelegeţi, o recunosc sincer. Aveam absolut o opinie formată, ceea ce vecinii noştri, francezii, numesc idée fixe. Ştiam că omul ăla, Sanders, intenţiona să-şi omoare soţia. Ceea ce nu înţelegeam era acel lucru straniu şi fantastic, coincidenţa. Părerile mele despre domnul Sanders erau – sunt sigură, absolut corecte şi adevărate. Omul era o canalie. Dar, deşi prefăcătoria sa ipocrită că suferă nu m-a înşelat nici o clipă, îmi amintesc foarte bine că, în momentul acela, mi s-a părut că surpriza şi uimirea sa le mima de minune. Păreau absolut naturale, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Trebuie să recunosc că, după convorbirea cu inspectorul, m-a cuprins un ciudat sentiment de îndoială. Pentru că, dacă Sanders ar fi comis acest lucru înfiorător, nu-mi puteam imagina nici un motiv raţional pentru care să se strecoare înapoi, pe scara de incendiu, ca să ia cerceii soţiei. N-ar fi fost un lucru de bun simţ şi Sanders era un om cu foarte mult bun simţ, fapt pentru care am simţit întotdeauna că este atât de periculos.

Miss Marple se uită în jur la cei care o ascultau.

— Înţelegeţi, pesemne, la ce o să ajung? Atât de des lucruri neaşteptate se întâmplă în lumea asta. Eram atât de sigură şi cred că asta m-a orbit. Rezultatul a fost un şoc pentru mine. Pentru că s-a dovedit, fără nici o umbră de îndoială, că domnul Sanders n-ar fi putut comite crima.

O exclamaţie de surpriză îi scăpă doamnei Bantry. Miss Marple se întoarse către ea.

— Ştiu, draga mea, că nu la asta te aşteptai când am început povestirea. Nici eu nu m-am aşteptat. Dar faptele sunt fapte şi dacă se dovedeşte că cineva s-a înşelat trebuie să recunoască şi să o ia de la capăt. Ştiam că domnul Sanders era un ucigaş, o aveam la inimă şi nimic nu mi-a zdruncinat această fermă convingere.

Şi acum, cred, că aţi dori să auziţi cum s-au petrecut, de fapt, lucrurile. După cum ştiţi, doamna Sanders şi-a petrecut după-amiaza jucând bridge cu nişte prieteni, familia Mortimer. A plecat de la ei pe la şase şi un sfert. De la casa prietenilor până la „Hydro” era un drum de un sfert de oră, chiar mai puţin dacă te grăbeai. Trebuie să fi sosit pe la şase şi jumătate. Nimeni n-a văzut-o venind, aşa că, probabil a intrat pe uşa laterală şi a urcat în grabă în camera ei. Acolo s-a schimbat (haina de blană şi fusta pe care le-a purtat la partida de bridge atârnau în dulap) şi se pregătea, în mod evident, să plece din nou, când a fost lovită. Poliţiştii susţin că e foarte posibil ca ea să nu fi ştiut niciodată cine-a lovit-o. Ciorapul cu nisip, am înţeles, este o armă foarte eficientă. Asta lasă impresia că atacatorii erau ascunşi în cameră, probabil, în acea parte a garderobei pe care ea nu a deschis-o.

Acum, în ce priveşte mişcările domnului Sanders. A plecat în oraş, cum am spus, pe la cinci şi jumătate sau puţin mai târziu. A făcut nişte cumpărături la vreo două magazine şi la ora şase a intrat în „Grand Spa Hotel” unde şi-a întâlnit doi prieteni – cei cu care s-a întors la „Hydro” mai târziu. Au jucat biliard şi bănuiesc c-au băut multe pahare de whisky cu gheaţă. Aceşti doi indivizi (Hitchcock şi Spender) au fost tot timpul cu el începând cu ora şase. Au venit împreună la „Hydro” şi Sanders i-a părăsit numai atunci când a vorbit cu mine şi domnişoara Trollope. Asta, după cum vă povesteam, era pe la şapte fără un sfert, oră la care soţia lui trebuie să fi fost deja moartă.

Mai trebuie să vă spun că am vorbit personal cu aceşti doi prieteni ai săi. Nu mi-a plăcut de ei. Nu erau nici agreabili, nici educaţi, dar am fost sigură de un lucru, că spuneau adevărul când au insistat că Sanders se aflase tot timpul în compania lor.

A mai apărut încă un amănunt. Se pare că în timpul bridgeului, doamna Sanders a fost chemată la telefon. Un domn, Littleworth dorea să-i vorbească. Părea să fie

încântată şi fericită în legătură cu ceva şi, din neatenţie, a făcut una sau două mari greşeli. A plecat chiar mai devreme decât se aşteptaseră gazdele ei.

Domnul Sanders a fost întrebat dacă ştia sub numele de Littleworth pe vreunul dintre prietenii soţiei sale, dar el a declarat că n-auzise niciodată de un asemenea nume. Şi mie mi se pare că acest lucru s-a degajat din atitudinea soţiei sale: nici ea nu lăsase impresia că ar cunoaşte pe cineva cu numele de Littleworth. Cu toate acestea, s-a întors de la telefon roşie la faţă şi zâmbind, aşa încât oricine a fost nu s-a prezentat cu numele real, ceea ce trezeşte suspiciune, nu-i aşa?

Oricum, asta-i problema care a rămas. Povestea pungaşului care pare improbabilă sau teoria alternativă că doamna Sanders să iasă în oraş şi să se întâlnească cu cineva. A venit acel cineva în camera ei pe scara de incendiu? S-au certat? Sau a atacat-o pe la spate?

Miss Marple se opri.

— Ei bine? zise sir Henry. Care este răspunsul?

— Aţi putea vreunul dintre dumneavoastră să ghiciţi?

— Nu sunt niciodată bună la ghicit, recunoscu doamna Bantry. E aşa de păcat că Sanders a avut un alibi atât de minunat, dar, dacă asta v-a satisfăcut, trebuie să fi fost în regulă.

Jane Helier îşi ridică frumosul ei cap şi puse o întrebare:

— De ce era închis dulapul acela pentru pălării?

— Foarte inteligent din partea dumitale, draga mea, spuse strălucind Miss Marple. Exact asta m-am întrebat şi eu. Deşi explicaţia era destul de simplă. În el erau o pereche de papuci şi nişte batiste pe care biata fată le broda ca să i le facă soţului cadou de Crăciun. De aceea închisese dulapul. Cheia a fost găsită în geanta ei.

— O! făcu Jane, deci nu e deloc interesant până la urmă.

— Ba da, este, zise Miss Marple. Este vorba de singurul lucru cu adevărat interesant, cel ce a dat peste cap planurile ucigaşului.

Toţi au privit uimiţi la bătrâna doamnă.

— Timp de două zile nu mi-am dat nici eu seama. Stăteam şi mă minunam şi mă tot întrebam, când deodată totul mi s-a descifrat în minte. M-am dus la inspector şi-am cerut să încerce ceva şi el a făcut-o.

— Ce i-ai cerut să încerce?

— I-am cerut să pună pălăria pe capul bietei fete şi bineînţeles… nu a putut. Nu intra. Nu era pălăria ei, înţelegeţi.

Doamna Bantry tresări.

— Dar nu era la început pe capul ei?

— Nu pe capul ei…

Miss Marple se opri o clipă ca să-şi ordoneze cuvintele şi apoi continuă:

— Cu toţii am considerat că acolo era cadavrul bietei Gladys, dar nu ne-am uitat niciodată la faţă. Era cu faţa în jos, după cum vă amintiţi, şi pălăria ascundea totul.

— Dar ea a fost cea ucisă?

— Da, dar mai târziu. În momentul în care noi telefonam la poliţie, Gladys Sanders era bine sănătoasă.

— Vreţi să spuneţi că a fost cineva care s-a prefăcut în locul ei? Doar aţi atins-o…

— Era un cadavru, cu siguranţă, spuse Miss Marple pe un ton grav.

— Dar, cum naiba, spuse colonelul Bantry, doar nu dai peste cadavre în dreapta şi în stânga. Ce-au făcut cu… cu primul trup după aceea?

— El l-a dus înapoi, reîncepu Miss Marple. A fost o idee urâtă, dar foarte inteligentă. Discuţia noastră de la gura focului l-a inspirat. Cadavrul bietei Mary, servitoarea – de ce să nu-l folosească? Ştiţi, camera familiei Sanders era la ultimul etaj rezervat servitorilor. Camera lui Mary se afla la două uşi depărtare. Cei de la pompe funebre nu aveau să vină decât după ce se întuneca – el s-a bazat pe acest lucru. A cărat trupul de-a lungul balconului (era deja întuneric pe la cinci), l-a îmbrăcat cu una din rochiile soţiei şi i-a pus

haina ei mare roşie. Şi atunci a descoperit că dulapul pentru pălării era închis! Nu putea face decât un singur lucru, să ia o pălărie de-a servitoarei. Nimeni nu avea să observe. Puse ciorapul cu nisip lângă ea. Apoi plecă să-şi facă rost de un alibi.

Îi telefonă soţiei, prezentându-se ca domnul Littleworth. Nu ştiu ce i-a spus, era o fată credulă, cum tocmai vă spusesem. Dar şi-a luat la revedere de la partenerii de bridge devreme şi o făcu să nu se întoarcă la „Hydro", ci aranja cu ea să se întâlnească în apropiere de scara de incendiu la ora şapte. I-a spus, probabil, că are o surpriză pentru ea.

El se întoarce la „Hydro" cu prietenii săi şi face în aşa fel ca domnişoara Trollope şi cu mine să descoperim crima împreună cu el. Doreşte chiar să întoarcă trupul cu faţa în sus şi eu îl opresc! După care cineva e trimis la poliţie şi el iese din hotel.

Nimeni nu i-a cerut un alibi după crimă. Se întâlneşte cu soţia, urcă pe scara de incendiu şi intră în camera lor. Poate că-i spusese deja vreo poveste despre cadavru. Ea se repede la acesta şi el apucă ciorapul cu nisip şi o loveşte… O, Doamne! Îmi pare rău şi acum când mă gândesc. Apoi, repede, îi scoate haina şi fusta, le pune pe umeraş şi o îmbracă în hainele celuilalt cadavru.

Dar pălăria nu-i intră. Capul lui Mary are părul scurt; Gladys Sanders avea o claie de păr. Este obligat să lase pălăria lângă cadavru şi speră că nimeni nu va observa. Apoi duce trupul bietei Mary înapoi în camera acesteia şi-l aranjează frumos din nou.

— Pare incredibil, izbucni doctorul Lloyd. Ce riscuri şi-a asumat. Poliţiştii ar fi putut sosi mai devreme.

— Dar, vă amintiţi că circuitul era deranjat, adăugă Miss Marple. Asta o făcuse tot el. Nu-şi putea permite ca poliţia să vină prea devreme la locul crimei. Şi când au venit, au stat o vreme în biroul directorului, înainte de a urca în cameră. Acesta a fost punctul cel mai slab – şansa ca cineva

să poată observa diferenţa dintre o fiinţă moartă de două ore şi una decedată de numai jumătate de oră; dar el s-a bazat pe faptul că oamenii care au descoperit primii crima nu au cunoştinţe de experţi.

Doctorul Lloyd încuviinţă.

— S-a presupus că omorul a fost comis pe la şapte fără un sfert, zise doctorul Lloyd. De fapt, el a avut loc la şapte sau câteva minute mai târziu. Când chirurgul de la poliţie a examinat cadavrul trebuie să fi fost, în cel mai bun caz, şapte şi jumătate. El n-avea cum să-şi dea seama.

— Eu sunt persoana care ar fi trebuit să-mi dau seama, declară Miss Marple. Eu am atins mâna bietei fete şi era rece ca gheaţa. Şi totuşi puţin timp mai târziu, inspectorul vorbea ca şi cum crima ar fi fost înfăptuită chiar înaintea sosirii noastre şi eu n-am văzut nimic!

— Ba cred c-ai văzut o mulţime, Miss Marple, spuse sir Henry. Cazul s-a întâmplat înainte ca eu să intru în serviciu. Nici nu-mi amintesc să fi auzit de el. Ce s-a întâmplat?

— Sanders a fost spânzurat, zise Miss Marple aspru. Şi s-a făcut o treabă bună. N-am regretat niciodată contribuţia mea în a-l aduce pe omul acela în faţa justiţiei. N-am nici o înţelegere pentru modernele scrupule umanitare privitoare la pedeapsa capitală.

Faţa ei sobră se înmuie.

— Dar adesea mi-am reproşat cu amărăciune că am eşuat în dorinţa mea de a salva viaţa bietei fete. Dar cine ar fi ascultat de o bătrână care trage concluzii? Bine, bine… cine ştie? Poate c-a fost mai bine pentru ea să moară în timp ce se simţea încă fericită, decât să fi continuat să trăiască distrusă şi deziluzionată într-o lume care i s-ar fi părut deodată oribilă. Îl iubea pe ticălosul ăla şi avea încredere în el. Niciodată nu şi-a dat seama ce tip era.

— Bine atunci, zise Jane Helier, a fost mai bine pentru ea. Chiar mai bine. Aş vrea… şi se opri.

Miss Marple se uită la celebra, frumoasa, populara actriţă Jane Helier şi dădu blând din cap.

— Înţeleg, draga mea, spuse ea încurajator. Înţeleg.

Iarba morţii

— Atunci, e rândul doamnei B., spuse încurajator Sir Henry Clithering.

Doamna Bantry, gazda, îl privi cu reproş.

— V-am mai spus că nu vreau să fiu azi Doamna B. Sună prea impunător.

— Fiţi atunci Şeherezada.

— Chiar dacă aş fi Şehe… Cum aţi spus? Tot nu vă pot povesti nimic; întrebaţi-l pe Arthur, dacă nu mă credeţi.

— Tu te pricepi la relatarea faptelor concrete, dar nu ai imaginaţie, zise colonelul Bantry.

— Aşa este, adăugă doamna Bantry. Flutură catalogul de bulbi pe care-l păstra pe masa din faţa ei. V-am ascultat pe toţi şi nu pricep cum faceţi. „Unul spune ceva, altul răspunde, unii întreabă, unii gândesc, toată lumea este implicată” – eu n-aş putea aşa ceva! în plus, nu am nici un subiect în jurul căruia să ţes o poveste.

— Dă-mi voie să nu te cred, doamnă Bantry, zise dr. Lloyd. Clătină din capul cărunt a neâncredere.

Bătrâna Miss Marple spuse cu o voce blândă:

— Fireşte, dragă…

Doamna Bantry se scuză în continuare:

— Nu ştiţi ce viaţă banală duc eu. Necazurile cu servitoarele, cu bucătăresele, scurte vizite în oraş la târguieli, dentist, sau la cursele de cai de la Ascot pe care Arthur le urăşte aşa de mult, sau grădinăritul…

— Ah, zise dr. Lloyd. Grădina. Ştim cu toţii că este marea dumneavoastră pasiune.

— Trebuie să fie o adevărată plăcere să ai o grădină, zise Jane Helier, tânăra şi frumoasa actriţă. Adică, atâta vreme cât nu trebuie să sapi sau să-ţi murdăreşti mâinile. Şi eu ador florile.

— Grădina, repetă Sir Henry. N-am putea-o lua drept punct de pornire? încercaţi, doamnă B. Bulbii otrăviţi, narcisele letale, iarba morţii!

— E ciudat că spuneţi aceste lucruri, zise doamna Bantry. Îmi amintesc eu de ceva acum. Arthur, mai ţii minte afacerea de la Clodderham Court? Ştiţi doar, bătrânul Sir Ambrose Bercy. Îţi aminteşti ce bătrân amabil şi curtenitor îl crezusem cu toţii?

— Desigur. Da, a fost o întâmplare tare ciudată. Continuă, Dolly.

— Spune-o tu mai bine, dragule.

— Nu vorbi copilării. Continuă tu. Dacă ai început, n-ai decât să termini singură. Eu mi-am terminat partea mea.

Doamna Bantry inspiră adânc. Îşi împreună mâinile şi pe faţa ei se aşternu o umbră de îndurerare. Vorbi repede şi cursiv.

— Nu sunt prea multe de spus. Iarba morţii – de aici am pornit să fac legătura, deşi în mintea mea îi zic salvie şi ceapă.

— Salvie şi ceapă, se minună dr. Lloyd.

Doamna Bantry confirmă.

— Iată cum s-a întâmplat, explică ea. Şedeam, eu şi Arthur, cu Sir Ambrose Bercy la Clodderham Court, şi într-o zi, din greşeală (într-un mod de-a binelea prostesc), odată cu salvia s-a cules şi un mănunchi de frunze de degeţelu-roşu. În seara respectivă, la cină raţele au fost umplute cu ele şi toată lumea s-a îmbolnăvit, iar o tânără, sărmana – pupila lui Sir Ambrose Bercy – a şi murit.

Se opri.

— Doamne, doamne, ce tragic, spuse Miss Marple.

— Nu-i aşa?

— Ei, şi ce-a mai urmat? întrebă Sir Henry.

— Nimic, zise doamna Bantry. Asta-i tot.

A urmat un suspin general. Deşi fuseseră avertizaţi de dinainte, nu se aşteptaseră ca povestea să fie atât de scurtă.

— Dar, draga mea doamnă, protestă Sir Henry, asta nu poate fi tot. Ceea ce ne-aţi relatat dumneavoastră este o întâmplare tragică, dar în nici un caz o enigmă.

— Ei, ar mai fi ceva, zise doamna Bantry. Dar dacă v-aş spune şi acest lucru, aţi ghici imediat ce-a fost.

Apoi privi sfidător la cei adunaţi şi le aminti:

— V-am spus că nu pot să creez din fapte o povestire care să pară verosimilă.

— Aha! Sir Henry se ridică din scaunul lui comod şi-şi potrivi lornionul. Să ştii, Şeherezada, că e cel mai reconfortant aşa: ne provoci ingeniozitatea. Încă nu sunt sigur dacă n-ai făcut-o deliberat pentru a ne stimula curiozitatea. Să încercăm să ghicim din „douăzeci de întrebări". Miss Marple, aţi vrea să începeţi dumneavoastră?

— Eu aş vrea să ştiu ceva despre bucătăreasă, zise Miss Marple. Trebuie să fi fost o femeie proastă sau neexperimentată.

— Foarte proastă, zise doamna Bantry. A plâns mult după aceea, zicând că frunzele i-au fost culese şi aduse drept salvie şi ea nu avea de unde să ştie acest lucru.

— A fost una care nu prea gândeşte, adăugă Miss Marple. Probabil o femeie mai în vârstă şi o bucătăreasă bună, mă gândesc, nu?

— O, una excelentă, zise doamna Bantry.

— E rândul dumneavoastră, domnişoară Helier, i se adresă Sir Henry.

— Oh, vreţi să spuneţi că e rândul meu să pun o întrebare? Urmă o pauză în care Jane reflectă şi în final spuse neajutorată: De fapt, nici nu ştiu ce să întreb.

Ochii ei frumoşi îl priveau rugător pe Sir Henry.

— De ce nu întrebaţi asupra „dramatis personae", domnişoară Helier? sugeră acesta, zâmbind.

Jane îl privi cu nedumerire.

— Personajele în ordinea apariţiei lor, clarifică Sir Henry cu amabilitate.

— O, da, într-adevăr, bună idee, acceptă Jane.

Doamna Bantry începu imediat să numere pe degete persoanele implicate.

— Sir Ambrose, Sylvia Keene (fata care a murit), o prietenă a ei care stătea tot acolo, Maud Wye, una din acele fete negricioase şi urâte, dar care totuşi impresionează – niciodată n-am înţeles cum de reuşesc să impresioneze. Apoi mai era domnul Curie, care venise să discute despre cărţi cu Sir Ambrose – niscaiva cărţi rare, ciudăţenii în latină, tot felul de pergamente învechite. Apoi mai era Jerry Lorimer, un fel de vecin. Reşedinţa sa, Fairlies, se învecina cu proprietatea lui Sir Ambrose. Şi-apoi mai era doamna Carpenter, un gen de femeie pisicuţă, între două vârste, răsfăţată; era un fel de, dame de compagnie" pentru Sylvia, mi se pare.

— Dacă acum e rândul meu, şi mi se pare că aşa este, zise Sir Henry, pentru că stau lângă domnişoara Helier, aş dori foarte mult, doamnă Bantry, scurte portrete verbale ale tuturor celor care s-au perindat prin casă.

— Dar…, doamna Bantry ezită.

— Începeţi cu Sir Ambrose, continuă Sir Henry. Cum era el?

— Era un bătrân foarte distins, de fapt nici nu era chiar aşa de bătrân, nu cu mult peste şaizeci, cred. Era foarte delicat; avea inima slăbită, nu putea urca scările, îşi montase un lift în acest scop, aşa că părea mai bătrân decât era din cauza bolii. Avea maniere deosebit de elegante, rafinat – acesta este cuvântul care l-ar descrie cel mai exact. Nu-l puteai vedea niciodată iritat sau supărat. Avea un păr alb frumos şi o voce nespus de plăcută.

— Bun, zise Sir Henry. Mi-l imaginez deja pe Sir Ambrose. Şi acum fata, Sylvia, sau cum spuneţi că se numea?

— Sylvia Keene. Era frumoasă, într-adevăr frumoasă. Blondă şi cu un ten splendid. Nu prea deşteaptă. De fapt, chiar proastă.

— Ei, lasă, lasă Dolly, protestă soţul ei.

— Bineînţeles, Arthur nu e de aceeaşi părere, zise sec doamna Bantry. Dar era proastă, niciodată nu spunea un lucru demn de ascultat.

— Era una dintre fiinţele cele mai graţioase pe care le-am văzut vreodată, mărturisi colonelul Bantry cu duioşie. S-o fi văzut când juca tenis – era pur şi simplu încântătoare. Şi plină de umor, o fiinţă amuzantă. Şi cu maniere alese. Garantez că toţi tinerii o vedeau aşa.

— Aici greşeşti, interveni doamna Bantry. Juvenalitatea în sine nu mai are farmec pentru tinerii de azi. Numai ageamiii de felul tău, Arthur, mai fabulează aşa în privinţa tinerelor.

— A fi tânăr nu-i suficient, zise Jane. Trebuie să ai şi S. A.

— Ce înseamnă S. A.? întrebă Miss Marple.

— Sex appeal, o lămuri Jane.

— Aha, adică ceea ce pe vremea mea se numea, a avea pe vino-ncoa”, se dumiri Miss Marple.

— Nu e rea treaba cu descrierile, zise Sir Henry. Doamna, de compagnie” aţi descris-o, dacă nu mă-nşel doamnă Bantry, drept genul pisicuţă, nu?

— Nu m-am referit la o felină, ci la un gen de persoană „torcătoare”, dacă mă-nţelegeţi, răspunse doamna Bantry. Întotdeauna amabilă. Aşa era Adelaide Carpenter.

— Cam câţi ani avea?

— În jur de patruzeci. Locuia acolo de mult, de când Sylvia avea unsprezece ani. O persoană plină de tact. Una din acele văduve nefericite cu multe neamuri aristocratice, dar cu prea puţini bani. Personal, n-o agream; dar mie nu mi-au plăcut niciodată oamenii cu degete lungi şi albe. Şi nu mi-au plăcut nici pisicuţele.

— Dar domnul Curie?

— O, un bătrânel din aceia gârboviţi de ani, care seamănă atâta între ei că aproape nu-i deosebeşti. Se înflăcăra numai când era vorba despre cărţile lui vechi, niciodată altcândva. Nu cred că Sir Ambrose îl cunoştea mai îndeaproape.

— Dar vecinul Jerry?

— Un băiat foarte încântător. Era logodit cu Sylvia. De aceea, toată povestea a fost atât de tristă.

— Mă întreb…, începu Miss Marple dar se opri.
— Ce?
— Nimic, dragă.
Sir Henry o privi curios pe bătrânică. Apoi adăugă îngândurat:
— Deci tinerii erau logodiţi. De multă vreme?
— Cam de un an. Sir Ambrose se opusese logodnei pe motivul că Sylvia era prea tânără. Dar, după un an de logodnă, cedă şi căsătoria urma să aibă loc curând.
— Dar, spuneţi, tânăra avea vreun venit?
— Unul foarte mic, o sută-două lire pe an.
— Nimic suspect până acum. Clithering, zise colonelul Bantry şi râse.
— E rândul doctorului să întrebe, zise Sir Henry. Eu mă aşez.
— Curiozitatea mea este strict profesională, zise doctorul Lloyd. Mi-ar plăcea să ştiu ce diagnostic s-a stabilit la anchetă, adică, vreau să spun dacă vă amintiţi sau ştiţi cumva.
— Ştiu cu aproximaţie, zise doamna Bantry. S-a vorbit de otrăvire cu digitalină, aşa se spune?
Dr. Lloyd aprobă din cap.
— Agentul activ al digitalinei are efect asupra inimii şi este, de fapt, un medicament bun în unele forme de tulburări cardiace. E un caz curios. N-aş crede, totuşi, că mâncând cineva un preparat din digitală ar putea avea un efect fatal. Se cam exagerează cu otrăvirea prin ingerarea unor frunze sau fructe dăunătoare. Puţini oameni îşi dau seama că agentul vital, alcaloidul, trebuie extras cu grijă şi trebuie preparat.
— Doamna MacArthur i-a trimis, zilele trecute, nişte bulbi speciali doamnei Toomie, interveni Miss Marple. Iar bucătăreasa doamnei Toomie i-a luat drept cepe şi a reuşit să îmbolnăvească toată familia Toomie.
— Dar nimeni n-a murit din asta, zise dr. Lloyd.
— Nu, nu a murit nimeni, recunoscu Miss Marple.

— Eu am cunoscut o fată care a murit intoxicată cu ptomainǎ, îşi aminti Jane Helier.

— Să continuăm investigarea crimei, sugeră Sir Henry.

— Crimă? se minună Jane. Credeam că e vorba de un accident.

— Dacă ar fi fost un accident, spuse Sir Henry, nu cred că doamna Bantry ne-ar fi relatat acest caz. Din cele spuse până acum, îmi dau seama că a fost un accident doar în aparenţă; în esenţă a fost ceva mai cumplit, îmi amintesc de un alt caz: diverşi musafiri discutau după cină la un party. Pereţii erau împodobiţi cu tot felul de arme vechi. Vrând să facă o glumă, unul dintre meseni apucă un pistol vechi şi ţinti spre un alt comesean amenințându-l că-l împuşcă. În acel moment, pistolul s-a descărcat şi l-a ucis pe cel ţintit. În acest caz, a trebuit în primul rând să constatăm cine a încărcat arma şi, mai apoi, cine a condus în aşa fel conversaţia, încât rezultatul a fost acest joc grotesc, pentru că omul care a ţintit era absolut inocent.

— Se pare că ne confruntăm cu aceeaşi problemă şi acum. Frunzele acelea de digitală au fost amestecate voit cu cele de salvie, ştiindu-se dinainte ce se poate întâmpla. Dacă o scoatem din discuţie pe bucătăreasă – şi o scoatem, nu? – rămâne următoarea întrebare: cine a cules frunzele cu pricina şi le-a dus la bucătărie.

— Foarte simplu de răspuns, zise doamna Bantry. Sylvia însăşi a dus frunzele în bucătărie. Era una din treburile ei să culeagă, pentru salate, diverse ierburi, morcovi, mă rog, tot soiul de verdeţuri pe care grădinarii nu le culeg cum trebuie. Ei îndeobşte se tem să-ţi dea ceva proaspăt şi crud; aşteaptă să fie bine coapte. Sylvia şi doamna Carpenter obişnuiau să se îndeletnicească cu aceste treburi. Iar în colţul cu salvie, într-adevăr, creştea şi digitală, aşa că greşeala a fost firească.

— Dar Sylvia le-a cules ea însăşi?

— Asta nimeni nu mai ştie. Dar aşa s-a presupus.

— Presupunerile sunt întotdeauna periculoase, interveni Sir Henry.

— Cert este că nu doamna Carpenter le-a cules, zise doamna Bantry. Pentru că, întâmplător, s-a plimbat cu mine pe terasă în acea dimineaţă. Am ieşit împreună după micul dejun. Era neobişnuit de cald şi senin pentru o zi de primăvară timpurie. Sylvia a coborât singură în grădină, dar ceva mai târziu, am văzut-o la braţ cu Maud Wye.

— Erau prietene bune, nu-i aşa? întrebă Miss Marple.

— Da, răspunse doamna Bantry. Păru că mai vrea să adauge ceva, dar se opri.

— De când se afla prietena ei acolo? continuă Miss Marple.

— De vreo două săptămâni, zise doamna Bantry.

În vocea ei se strecură o uşoară tulburare.

— Nu vă plăcea domnişoara Wye, sugeră Sir Henry.

— O, cum să nu…

Tulburarea din vocea ei se accentuă.

— Ne ascundeţi ceva, doamne Bantry, spuse Sir Henry uşor acuzator.

— Mă gândeam la ceva, dar parcă n-aş mai vrea să insist, zise Miss Marple.

— La ce?

— La faptul că aţi spus că tinerii erau logodiţi şi că de aici provenea marea tristeţe. Dar vocea dumneavoastră nu suna prea convingător când aţi spus asta, înţelegeţi?

— Ce persoană chiţibuşară sunteţi, zise doamna Bantry. Le ştiţi întotdeauna pe toate. Da, într-adevăr mă gândeam la ceva, dar nu ştiu dacă ar trebui s-o spun sau nu.

— Trebuie s-o spuneţi, zise Sir Henry. Oricâte scrupule aţi avea, nu trebuie să ne ascundeţi nimic.

— Atunci, iată despre ce e vorba: într-o seară, de fapt chiar în seara premergătoare tragediei, m-am plimbat întâmplător pe terasă înainte de cină. Fereastra camerei de zi era deschisă. Şi i-am văzut pe Jerry Lorimer şi pe Maud Wye. El… el o săruta. Nu ştiam dacă e ceva întâmplător sau, mă rog, chiar ştiu eu ce altceva. Ştiam că lui Sir Ambrose

nu i-a plăcut niciodată Jerry Lorimer, deci îl cunoştea ce fel de tânăr era. Dar de un lucru sunt sigură: fata aceea, Maud Wye, îl iubea nespus de mult. De-aţi fi văzut-o cum îl privea când nu îi observa nimeni. Şi cred, de fapt, că erau mai potriviţi ei doi decât Sylvia cu el.

— Vreau să vă întreb ceva înainte! ca Miss Marple să aibă cuvântul, zise Sir Henry. Vreau să ştiu dacă, după tragedie, Jerry Lorimer s-a căsătorit cu Maud Wye?

— Da, după şase luni, confirmă doamna Bantry.

— Şeherezado, Şeherezado, şi când mă gândesc ce simplu ne-ai spus această poveste la început. Şi uite ce palpitantă a devenit, zise Sir Henry. Oase goale şi când te gândeşti câtă carne găsim acum pe ele.

— Nu vorbi aşa, spuse doamna Bantry. Şi nu folosi cuvântul carne. Vegetarienii o fac. Ei obişnuiesc să spună: eu nu mănânc niciodată carne", o spun într-un fel de-ţi taie cheful să-ţi mai mănânci friptura. Domnul Curie era vegetarian. El mânca ceva foarte special la micul dejun. Bătrâneii aceştia cu bărbi sunt întotdeauna ciudaţi. Au şi un fel de lenjerie de corp…

— Ce naiba, Dolly, spuse soţul ei, ce ştii tu despre lenjeria de corp a domnului Curie?

— Nimic, zise doamna Bantry cu demnitate. Doar stăteam şi mă gândeam.

— Îmi schimb afirmaţia anterioară, spuse Sir Henry. Prezentarea personajelor e foarte interesantă, parcă le şi văd aievea… Miss Marple, aveţi cuvântul.

— Firea omului e întotdeauna foarte curioasă, Sir Henry. E ciudat să vezi cum anumite tipuri tind întotdeauna să acţioneze în acelaşi fel.

— Două femei şi un bărbat, vechiul şi eternul triunghi uman, continuă Sir Henry, îmi imaginez că aceasta este baza cazului nostru.

Dr. Lloyd îşi drese vocea.

— Mă gândeam la ceva. Doamnă Bantry, spuneţi că şi dumneavoastră aţi fost bolnavă?

— Ba bine că nu! Şi Arthur! Şi toţi ceilalţi.

— Deci toţi, zise doctorul. Înţelegeţi la ce mă gândesc? Cine a plănuit totul a acţionat ciudat: fie că a mers la marele risc, fie că n-a ţinut cont de viaţa niciunuia. E greu de crezut că un om poate, în mod voit, să otrăvească opt oameni în scopul înlăturării unuia singur.

— Înţeleg unde bateţi, zise Sir Henry meditativ. Mărturisesc că şi eu m-am gândit la acest aspect.

— Putea să se otrăvească şi pe sine, adăugă Jane Helier.

— A lipsit cineva de la masă în seara aceea? întrebă Miss Marple.

Doamna Bantry clătină din cap:

— Toată lumea a fost acolo.

— În afară de domnul Lorimer, presupun, draga mea. El nu locuia în casă, nu?

— Nu, dar în seara aceea a cinat cu noi, zise doamna Bantry.

— Aha! Miss Marple îşi schimbă vocea: Asta-i cu totul altceva.

Se arătă încruntată şi uşor agitată.

— Ce proastă sunt, murmură ea, chiar proastă.

— Vă mărturisesc că acest aspect mă surprinde, Lloyd, zise Sir Henry. Cum se putea asigura cineva că fata şi numai fata va primi doza fatală?

— Nu putea, zise doctorul. Asta mă face să cred altceva. Dar dacă presupunem că nu fata a fost victima prevăzută?

— Cum?

— În toate cazurile de otrăvire cu mâncare rezultatul este nesigur. Câţiva oameni mănâncă aceeaşi mâncare. Ce se întâmplă? Unul sau doi sunt uşor bolnavi, doi sau mai mulţi sunt serios afectaţi, iar unul moare. Cam aşa e: nimic nu e sigur. Dar există cazuri unde intervine un alt factor. Digitalina este un medicament care acţionează direct asupra inimii – după cum v-am mai spus, este şi prescris în unele cazuri. Acum, în casă exista o singură persoană care suferea de inimă. Dacă el era victima aleasă? Doza care

pentru ceilalţi nu ar fi fost fatală, ar fi fost fatală pentru el – cam aşa trebuie să fi gândit ucigaşul. Că lucrurile s-au întâmplat altfel, este dovada a ceea ce tocmai vă spuneam – nesiguranţa şi imprevizibilitatea efectului medicamentelor asupra omului.

— Deci, dumneavoastră credeţi că Sir Ambrose a fost persoana vizată? întrebă Sir Henry. Da, da, şi fata să fi fost omorâtă din greşeală.

— Cui îi reveneau banii după moartea lui? se interesă Jane.

— Iată o întrebare bună, domnişoară Helier. Una din primele care obişnuiam să le pun în vechea mea profesie, spuse Sir Henry.

— Sir Ambrose avea un fiu, zise doamna Bantry. Dar se certaseră cu câţiva ani în urmă. Cred că băiatul era nebun. Totuşi, nu sta în puterea lui Sir Ambrose să-l dezmoştenească. Clodderham Court era o moştenire inalienabilă. Martin Bercy urma să capete titlul de proprietar al întregii averi. Ar mai fi fost nişte bunuri pe care Sir Ambrose se hotărâse să le lase drept moştenire Sylviei. Ştiu toate acestea, pentru că Sir Ambrose a murit la mai puţin de un an de la tragica întâmplare despre care vă povesteam şi nu şi-a reînnoit testamentul după dispariţia fetei. Cred că banii au fost transferaţi Coroanei sau probabil că i-a moştenit tot fiul său, în calitate de ruda cea mai apropiată, nu ştiu exact cum a fost.

— Deci moartea lui ar fi interesat doar un fiu care, oricum, nu era prezent şi pe fata care a murit, se gândi Sir Henry cu voce tare. Asta nu lămureşte prea mult situaţia.

— Dar femeia cealaltă, pe care doamna Bantry a numit-o pisicuţă, ea nu se alegea cu nimic? întrebă Jane.

— Ea nu a fost menţionată în testament, precizează doamna Bantry.

— Miss Marple, nici măcar nu ne ascultaţi, observă Sir Henry. Sunteţi cu gândul departe de noi.

— Mă gândeam la bătrânul domn Badger, farmacistul, zise Miss Marple. Avea o menajeră foarte tânără, îndeajuns de tânără să-i poată fi nu numai fiică, ci chiar nepoată. N-a spus nimănui nici un cuvânt, familiei sau nepoţilor care trăiau în aşteptarea unei moşteniri, iar când a murit, ce credeţi? Erau căsătoriţi de doi ani, fără ştirea nimănui. Fireşte, domnul Badger era farmacist şi un bătrân destul de necioplit, pe când Sir Ambrose Bercy era un gentleman perfect, după cum spune doamna Bantry, dar, cu toate acestea, natura umană este aceeaşi peste tot.

Se lăsă un moment de linişte. Sir Henry aruncă o privire aspră către Miss Marple care îi răspunse cu blândeţea ochilor ei albaştri, uşor exoftalmici. Jane Helier sparse tăcerea.

— Spuneţi-mi, această doamnă Carpenter arăta bine?

— Da, în felul ei, dar… nimic deosebit.

— Avea o voce plăcută, îşi aminti colonelul Bantry.

— De felină, că altfel nu-i pot spune. Era o pisicuţă, aprecie doamna Bantry.

— Şi ţie ti se va spune aşa într-o bună zi, Dolly.

— Nu-mi displace să fiu o pisicuţă în cercul prietenilor mei, zise doamna Bantry. Dar, oricum, eu nu agreez femeile, ştii şi tu. Prefer bărbaţii şi florile.

— Aveţi excelente gusturi, n-am ce spune, interveni Sir Henry. Mai ales, în a-i pune pe bărbaţi pe primul loc.

— O chestiune de tact, lămuri doamna Bantry. Ei, dar să revenim la problema noastră. Cred că v-am relatat totul corect, nu, Arthur?

— Da, draga mea. Oricum, nu cred că cineva se îndoieşte de acest lucru.

— Şi acum, dumneavoastră. Doamna Bantry arătă cu degetul înspre Sir Henry.

— O s-o iau mai pe ocolite, pentru că, vedeţi dumneavoastră, nu am certitudinea cazului. Să-l luăm pe Sir Ambrose. El n-ar fi apelat la această modalitate de sinucidere; pe de altă parte, nu ar fi câştigat nimic de pe

urma morţii fetei. Deci, îl scoatem de pe lista suspecţilor. Domnul Curie. N-avea nici un motiv să dorească moartea fetei. Iar dacă ţinta otrăvirii ar fi fost Sir Ambrose, motivul ar fi că furase vreun manuscript rarisim. Nu stă în picioare, deci şi domnul Curie este scos de pe lista suspecţilor, în pofida suspiciunilor doamnei Bantry. Domnişoara Wye. N-ar fi avut nici un motiv să-l omoare pe Sir Ambrose, în schimb ar fi putut dori moartea Sylviei. Râvnea la inima şi la mâna logodnicului acesteia, după cum am aflat şi din cele relatate de doamna Bantry. Ea a fost cu Sylvia dimineaţa în grădină, aşa că a avut posibilitatea să culeagă frunzele otrăvitoare. Domnişoara Wye rămâne pe listă. Tânărul Lorimer. Avea motive pentru ambele cazuri. Dacă scăpa de fată, putea să se însoare cu cealaltă. Deşi e cam drastic să ucizi pentru un asemenea motiv când o logodnă se desface atât de uşor în zilele noastre. Dacă ar fi murit Sir Ambrose, s-ar fi însurat cu o fată bogată, nu cu una săracă. Acest aspect are importanţă sau nu, în funcţie de situaţia lui financiară. Dacă se descoperă că proprietatea lui era ipotecată şi doamna Bantry ne-a ascuns acest lucru, aş cere penalizarea ei pentru acţiune incorectă. Şi-acum, doamna Carpenter. Să ştiţi că o suspectez pe această doamnă. O dată, pentru mâinile ei albe, mai apoi pentru alibiul excelent avut pentru momentul când s-au cules ierburile. N-am niciodată încredere în alibiuri. Şi mai am un motiv pentru care o suspectez, dar deocamdată îl păstrez numai pentru mine. Totuşi, pentru că trebuie să-mi exprim părerea, o consider pe domnişoara Maud Wye autoarea crimei pentru că există mai multe probe împotriva ei decât a celorlalţi.

— Următorul. Doamna Bantry arătă spre doctorul Llyod.

— Cred că greşiţi, Clithering, în a menţine părerea că moartea fetei a fost premeditată. Sunt convins că ucigaşul voia să-l lichideze pe Sir Ambrose. Pe tânărul Lorimer nu-l cred în stare de aşa ceva pentru că avea prea puţine cunoştinţe. Sunt înclinat să cred că vinovata este doamna Carpenter. Ea trăia de mulţi ani în familie, cunoştea starea

sănătăţii lui Sir Ambrose şi putea foarte bine să aranjeze astfel lucrurile ca Sylvia să fie cea care să culeagă frunzele (aţi spus şi dumneavoastră că fata nu era prea deşteaptă). Motivul, vă mărturisesc, nu-l văd; dar mă aventurez să presupun că Sir Ambrose întocmise odată un testament în care şi ea figurase. Cam asta pot spune.

Doamna Bantry îşi îndreptă degetul arătător spre Jane Helier.

— Nu ştiu ce să spun, decât atât: de ce să nu fie chiar fata vinovată? Ea a dus frunzele în bucătărie, la urma urmei. Aţi spus că Sir Ambrose se opusese căsătoriei ei. Dacă el murea, ea căpăta banii şi se putea mărita. Şi ştia la fel de bine care este starea sănătăţii lui Sir Ambrose ca şi doamna Carpenter.

Degetul doamnei Bantry se îndreptă acum spre Miss Marple.

— Şi-acum, atoateştiutoarea noastră prietenă, zise ea.

— Sir Henry a explicat totul foarte clar, începu Miss Marple. Doctorul Lloyd a avut perfectă dreptate în tot ce a spus. Pentru ei, totul este foarte limpede. Mă întreb însă dacă doctorul Lloyd a sesizat un aspect al spuselor sale. Vedeţi dumneavoastră, nefiind medicul curant al lui Sir Ambrose, nu putea şti ce fel de boală a inimii avea acesta, nu-i aşa?

— Nu prea văd ce vreţi să spuneţi, Miss Marple, o întrerupse doctorul Lloyd.

— Dumneavoastră presupuneţi, nu-i aşa, că Sir Ambrose avea o afecţiune în care digitalina era dăunătoare. Dar n-avem nici o dovadă că ar fi aşa. Ar putea la fel de bine să fie şi invers.

— Invers?

— Da, n-aţi spus dumneavoastră că este deseori prescrisă în bolile cardiace?

— Tot nu înţeleg. Miss Marple, unde vreţi să ajungeţi?

— S-ar fi putut foarte bine ca Sir Ambrose să aibă digitalină în permanenţă, fără să trebuiască s-o justifice.

Ceea ce încerc să spun (întotdeauna mă exprim greoi) este aceasta: să presupunem că cineva vrea să otrăvească pe altcineva cu o doză fatală de digitalină. Cel mai simplu lucru nu e oare să aranjeze în aşa fel, încât toată lumea să fie otrăvită cu frunze de digitalină? În niciunul din cazuri nu va fi fatală, fireşte, dar în acelaşi timp, nimeni nu va fi surprins să existe o victimă; după cum spunea şi doctorul Lloyd, aceste lucruri sunt incerte. Nimeni nu se va întreba dacă fata a mâncat o doză fatală de digitalină sau ceva de felul acesta. Putea foarte bine să-i fi fost amestecată într-un cocteil, sau în cafea, sau chiar să-i fi fost administrată sub forma unei băuturi tonice.

— Vreţi să spuneţi că Sir Ambrose şi-a otrăvit pupila, pe fata încântătoare pe care o iubea?

— Exact, spuse Miss Marple. Vedeţi cazul domnului Badger şi al menajerei sale tinere. Să nu-mi spuneţi că-i un lucru absurd ca un bărbat de şaizeci de ani să se îndrăgostească de o fată de douăzeci. Se întâmplă în fiecare zi. Îndrăznesc să spun că în cazul unui autocrat ca Sir Ambrose este nebunie curată, cum deseori se întâmplă în asemenea împrejurări. El n-a putut suporta gândul de a o vedea măritată – s-a şi opus cât a putut – şi a cedat. Gelozia lui nebunească a luat asemenea proporţii încât a preferat s-o omoare decât s-o lase lângă tânărul Lorimer. Probabil că avea de mult în cap acest gând, de vreme ce frunzele de degeţel creşteau printre salvii. Le-ar fi cules chiar el, la un moment dat, şi le-ar fi trimis la bucătărie chiar prin ea. E groaznic să te gândeşti la asta, dar cred că trebuie să privim mai compătimitor această situaţie. Bărbaţii, onorabili chiar, la vârsta aceasta devin ciudaţi, mai ales când e vorba de tinere. Ultimul nostru organist… o, dar să nu mai bârfesc…

— Doamna Bantry, ăsta-i adevărul? întrebă Sir Henry.

Doamna Bantry aprobă din cap.

— Da. Niciodată nu mi-aş fi imaginat această întâmplare altfel decât ca pe un accident. Pe urmă, după moartea lui

Sir Ambrose, am primit o scrisoare. Lăsase instrucţiuni să-mi fie trimisă. În ea mi-a dezvăluit tot adevărul. Nu ştiu de ce, dar noi doi întotdeauna ne-am înţeles foarte bine.

În tăcerea care se lăsă, simţi o obiecţiune mută şi se grăbi să adauge:

— Să nu credeţi că trădez secrete. Am schimbat toate numele personajelor. N-aţi observat ce uimit a fost Arthur când am rostit numele de Sir Ambrose? N-a înţeles de la început. Am schimbat totul. Este ca în cărţi, când la început scrie: „Toate personajele din această nuvelă sunt fictive". Niciodată nu afli cine sunt de fapt.

Afacerea de la bungalou

— M-am gândit la ceva, zise Jane Helier.

Pe faţa sa frumoasă apăruse un zâmbet încrezător ca al unui copil care aşteaptă să fie îndemnat. Era un zâmbet asemănător celui care impresiona spectatorii seara, la Londra, şi care îi îmbogăţea pe fotografi.

— S-a întâmplat unei prietene, continuă ea cu grijă.

Toţi făcură gesturi încurajatoare, dar uşor ipocrite. Colonelul Bantry, doamna Bantry, sir Henry Clithering, doctorul Lloyd şi bătrâna Miss Marple erau cu toţii convinşi că „prietena" era Jane însăşi. Nu prea ar fi fost în stare să-şi amintească sau s-o intereseze ceva care s-ar fi întâmplat altcuiva.

— Prietena mea, continuă Jane, (n-am să-i dezvălui numele) era actriţă, o foarte cunoscută artistă.

Nimeni nu şi-a exprimat surprinderea. Sir Henry Clithering se gândi în sinea sa: „Mă întreb câte fraze vor urma până când va uita că e vorba de o poveste despre altcineva şi va spune „eu„ în loc de „ea"?

— Prietena mea se afla într-un turneu în provincie, acum un an sau doi. Cred că ar fi mai bine să nu vă spun denumirea localităţii. Era un oraş pe Tamisa, nu departe de Londra. L-aş numi…

Se opri şi se încruntă încurcată. Chiar şi inventarea unui simplu nume părea să fie prea mult pentru ea. Sir Henry îi

veni în ajutor.

— Să-i spunem Riverbury? îi sugeră el grav.

— O, da, ăsta se potriveşte de minune. Riverbury, am să ţin minte. Ei bine, cum vă spuneam, asta, prietena mea era la Riverbury cu compania ei şi s-a întâmplat un lucru foarte curios.

Îşi încruntă sprâncenele din nou.

— E foarte dificil, se plânse, să spui ceea ce vrei. Amesteci faptele şi le povesteşti întâi pe cele nepotrivite.

— Ai început minunat, o încuraja doctorul Lloyd. Continuă!

— Deci, se întâmplă acest lucru curios. Prietena mea a fost trimisă la secţia de poliţie. Şi se duse. Se părea că avusese loc o spargere la un bungalou de pe malul apei, îl arestaseră pe un tânăr care spunea o poveste foarte ciudată. Aşa că poliţia a chemat-o pe ea. Nu mai fusese la o secţie de asta, dar cei de-acolo au fost foarte drăguţi cu ea, chiar foarte drăguţi.

— De asta nu mă îndoiesc, zise sir Henry.

— Sergentul – cred că era sergent, sau ar fi putut fi inspector – i-a oferit un scaun, i-a explicat cum stau lucrurile şi, bineînţeles, mi-am dat seama de îndată că era o greşeală… „Aha, se gândi sir Henry, iată-ne ajunşi la eu. Mă şi aşteptam”.

— Prietena mea a spus aşa, continuă Jane, cât se poate de senină, fără să-şi dea seama că se auto-trădase. Ea le explică cum repetase cu dublura ei la hotel şi că nu auzise niciodată de acest domn Faulkener. Şi sergentul a spus: domnişoară Hel…

Se opri şi se înroşi.

— Domnişoară Helman, îi sugeră sir Henry, făcându-i cu ochiul.

— Da, da, merge. Mulţumesc. El zise: „Ei bine, domnişoară Helman, cred că trebuie să fie o greşeală pentru că ştiu că staţi la Bridge Hotel” şi a întrebat dacă aş avea vreo obiecţie să îl confrunt sau să fie confruntată? Nu-mi amintesc.

— Nu prea contează, interveni sir Henry ca s-o liniştească.

— Oricum, cu tânărul. Aşa că am spus: bineînţeles că nu. Atunci ei l-au adus şi au zis: „Aceasta e domnişoara Helier” şi… o!

Jane se întrerupse, rămânând cu gura căscată.

— Nu face nimic, draga mea, o consolă Miss Marple. Noi trebuie să ghicim, ştii. Şi nu ne-ai dat numele locului sau ceva care are vreo importanţă.

— Dar am vrut să vă povestesc ce şi cum s-a întâmplat altcuiva. Dar e greu, nu-i aşa! Uiţi aşa de uşor.

Toată lumea a asigurat-o că era foarte dificil, a liniştit-o şi a mângâiat-o, aşa că ea continuă cu povestea în care părea a fi implicată.

— Era un bărbat drăguţ, destul de arătos. Tânăr, cu părul roşu. Deschise gura când mă văzu. Şi sergentul întrebă: „Aceasta-i doamna?” El a răspuns: „Nu, cum să fie. Ce măgar am fost!” I-am zâmbit şi am zis că nu face nimic.

— Îmi pot imagina scena, interveni sir Henry.

Jane Helier se încruntă.

— Ia să văd, cum să povestesc mai departe?

— Poate ne spui despre ce era vorba, dragă, o îndemnă Miss Marple, cu atâta blândeţe încât nimeni nu putea s-o suspecteze de ironie. Adică, ce greşeală făcuse tânărul şi ceva despre spargere.

— O, da, îşi reveni Jane. Ei bine, ştiţi, acest tânăr îl chema Leslie Faulkener – scrisese o piesă. De fapt, comisese mai multe, dar niciuna nu fusese jucată. Şi el îmi trimisese mie ultima sa piesă ca să o citesc. Nu ştiam de ea, pentru că, desigur, mi se trimit sute de piese şi eu, personal, citesc puţine, numai pe cele despre care ştiu ceva. Oricum, asta era şi, se pare că domnul Faulkener primise o scrisoare de la mine, numai că s-a dovedit că de fapt, nu era cu adevărat de la mine, înţelegeţi…

Se opri neliniştită şi toţi au asigurat-o că au înţeles.

— În care îi spuneam că am citit piesa, că mi-a plăcut foarte mult, îi ceream să vină să discute cu mine. Şi îi

indicam adresa – The Bungalow, Riverbury. Aşa că domnul Faulkener a fost extrem de încântat şi a sosit la acest loc – The Bungalow. O servitoare i-a deschis uşa, el a întrebat de domnişoara Helier şi ea a răspuns că domnişoara Helier e înăuntru, îl aşteaptă şi l-a condus în sufragerie unde o femeie se îndreptă spre el. De fapt el a luat-o pe ea drept mine, ceea ce pare foarte ciudat deoarece mă văzuse jucând şi fotografiile mele sunt foarte binecunoscute, nu-i aşa?

— De-a lungul şi de-a latul Angliei, sări prompt doamna Bantry. Dar, adesea, e o mare diferenţă între o fotografie şi original, dragă Jane. E o deosebire şi mai mare între persoana de sub reflectoare şi cea de pe stradă. Ţine minte că nu orice actriţă rezistă testului aşa de bine ca tine.

— Ei bine, continuă Jane, uşor alinată, poate că aşa e. Oricum, el a descris-o pe femeie ca înaltă, blondă, cu ochi mari, albaştri, foarte frumoasă, aşa încât cred că trebuie să-mi fi semănat puţin. El nu a bănuit nimic. Ea s-a aşezat şi a început să-i vorbească despre piesă, asigurându-l că era nerăbdătoare să o interpreteze. În timp ce discutau, li s-au adus cocteiluri şi domnul Faulkener luă unul din politeţe. Ei bine, asta e tot ce-şi aminteşte, că a băut cocteilul. Când s-a trezit sau şi-a revenit, sau oricum i-aţi zice, zăcea afară, pe drum, lângă un gard viu, ca să nu fie în pericol de a fi călcat de vreo maşină. Se simţea foarte ciudat şi ameţit, aşa de tare că abia a reuşit să se ridice, împleticindu-se pe drum, fără să ştie încotro mergea. A zis că, dacă ar fi fost în deplinătatea simţurilor, s-ar fi întors la Bungalou şi ar fi încercat să afle ce s-a întâmplat. Dar se simţea ca un prost ameţit şi umbla fără să ştie prea bine ce făcea. Începuse tocmai să-şi revină când poliţia l-a arestat.

— De ce a fost arestat? întrebă doctorul Lloyd.

— O! Nu v-am spus? zise Jane, făcând ochii mari. Ce stupidă sunt! Jaful!

— Ai menţionat o spargere, dar n-ai spus unde, ce şi de ce, îi reaminti doamna Bantry.

— Ei bine, acest bungalou, bineânţeles cel la care s-a dus, nu era deloc al meu. Aparţinea unui om al cărui nume era…

Din nou Jane se încruntă.

— Vrei să fiu eu iar naşul? o întrebă sir Henry. Furnizez pseudonime pe gratis. Descrie-l pe proprietar şi eu îi dau numele.

— Aparţinea unui orăşean bogat, cu rangul de cavaler.

— Sir Herman Cohan, propuse sir Henry.

— Merge de minune. Îl luase pentru o doamnă, soţia unui actor, ea însăşi fiind actriţă.

— Să-i spunem actorului Claud Leason, zise sir Henry, iar doamna, cred că era cunoscută după numele de artistă, să-i zicem domnişoara Mary Kerr.

— Văd că sunteţi teribil de inteligent, remarcă Jane. Nu ştiu cum de vă vin în minte aşa de uşor lucruri de-astea. Ştiţi, aceasta era un fel de căsuţă de weekend pentru sir Herman – aţi zis Herman? – şi pentru doamnă. Desigur, soţia sa nu ştia nimic.

— După cum se întâmplă adesea, oftă sir Henry.

— Şi el îi dăruise acestei actriţe o mulţime de bijuterii, printre care nişte smaralde foarte frumoase.

— Ah! exclamă doctorul Lloyd, acum ajungem acasă!

— Aceste bijuterii erau în bungalou, închise doar într-o casetă. Poliţia susţine că a fost o mare nesăbuinţă – oricine ar fi putut-o lua.

— Vezi, Dolly, interveni colonelul Bantry. Ce tot îţi spun eu?

— După câte am observat eu în viaţă, îi replică doamna Bantry, întotdeauna, cei groaznic de precauţi îşi pierd lucrurile. Eu nu mi le închid într-o casetă, le ţin într-un sertar, sub ciorapii mei. Şi aş zice că, dacă aia – cum îi zice?

— Mary Kerr ar fi făcut la fel, nu i le-ar fi furat nimeni niciodată.

— Ba da, o contrazise Jane, pentru că s-a umblat în toate sertarele şi conţinutul lor a fost aruncat afară.

— Atunci nu căutau, de fapt, bijuteriile, conchise doamna Bantry. Au vrut documente secrete. Aşa cum se întâmplă

întotdeauna în cărţi.
— N-am idee de documente secrete, spuse cu îndoială în glas Jane. N-am auzit niciodată de aşa ceva.
— Nu-ţi fă probleme, domnişoară Helier, o potoli colonelul Bantry. Divagaţiile lui Dolly nu trebuie luate în serios.
— În legătură cu jaful, îi reaminti sir Henry.
— Da. La poliţie a sunat cineva care s-a recomandat ca domnişoara Mary Kerr. S-a plâns că bungaloul a fost prădat şi a pomenit de un tânăr cu părul roşu care fusese pe acolo în dimineaţa aceea. Servitoarei i se păruse un tip ciudat şi nu-l lăsase să intre, dar mai târziu, l-au văzut ieşind pe o fereastră. L-a descris aşa de exact pe om, că poliţia l-a arestat într-o oră, el le-a spus povestea sa şi le-a arătat scrisoarea de la mine. Şi, cum v-am mai zis, m-au adus şi, când m-a văzut, s-a exprimat cum ştiţi… mă rog, că nu fusesem eu deloc!
— O poveste foarte curioasă, se miră doctorul Lloyd. Domnul Faulkener o cunoştea pe această domnişoară Kerr?
— Nu, n-o cunoştea sau a pretins asta. Dar n-am ajuns încă la partea cea mai curioasă. Poliţiştii s-au dus, bineânţeles, la bungalou, au găsit totul cum v-am relatat – sertarele trase, bijuteriile dispăruseră şi acolo nu era nimeni. Abia după câteva ore Mary Kerr se întoarse şi atunci n-a recunoscut că le telefonase vreodată, dimpotrivă, a susţinut că era prima oară că auzea de aşa ceva. Se părea că primise un telefon, în dimineaţa aceea, de la un director de teatru care-i oferea cel mai important rol şi-i fixa o întâlnire aşa încât, normal, ea s-a repezit la Londra. Când a ajuns a descoperit că totul fusese o farsă. Nu i se trimisese nici o telegramă vreodată.
— O înscenare destul de obişnuită ca să o îndepărteze, comentă sir Henry. Dar servitorii?
— Acelaşi lucru s-a întâmplat şi la bungalou. Era doar una, i s-a telefonat, după toate aparenţele de către Mary Kerr, care i-a spus că uitase acolo un lucru foarte important. I-a cerut servitoarei să-i aducă la Londra o anumită geantă

care se afla într-un sertar din dormitorul său. Trebuia să prindă primul tren. Fata a făcut întocmai, închizând, desigur, casa; dar când a sosit la clubul domnişoarei Kerr, unde urma să-şi întâlnească stăpâna, a aşteptat-o degeaba.

— Hm, făcu sir Henry. Încep să înţeleg. Casa a rămas goală şi ca să intri printr-una din ferestre prezenta unele dificultăţi, îmi imaginez. Dar nu prea văd pe unde să intre domnul Faulkener. Cine a sunat la poliţie, dacă nu a fost domnişoara Kerr?

— Tocmai asta nu ştie nimeni şi nici nu s-a aflat vreodată.

— Curios, zise sir Henry. Tânărul s-a dovedit a fi, cu adevărat, persoana care pretindea că e?

— O, da, partea asta a fost în regulă. El chiar primise scrisoarea care se presupunea că ar fi fost de la mine. Nu semăna câtuşi de puţin cu scrisul meu de mână, dar, evident, el nu avea de unde să-l cunoască.

— Bine, hai să sintetizăm lucrurile, propuse sir Henry. Corectaţi-mă dacă greşesc. Doamna şi servitoarea sunt îndepărtate din casă. Tânărul este adus acolo cu ajutorul unei scrisori false – fapt căruia i se dă şi o culoare locală pentru că în săptămâna aceea jucai într-adevăr la teatrul din Riverbury. Tânărul este drogat, se sună la poliţie ca bănuielile să se îndrepte asupra lui. Are loc şi un jaf adevărat. Înţeleg că bijuteriile au dispărut.

— O, da.

— Au fost vreodată recuperate?

— Nu, niciodată. De fapt, cred că sir Herman a încercat să muşamalizeze lucrurile cum a ştiut mai bine. Dar nu a reuşit şi mi se pare că, în consecinţă, soţia sa a început procedurile de divorţ. Totuşi, nu ştiu exact.

— Ce s-a întâmplat cu domnul Leslie Faulkener?

— I s-a dat drumul până la urmă. De la poliţie s-a spus că nu există suficiente probe împotriva lui. Nu vi se pare totul cam ciudat?

— Absolut ciudat. Prima întrebare este a cui poveste s-o crezi? Aşa cum aţi povestit-o, domnişoară Helier, am

observat că înclinaţi să-i daţi crezare domnului Faulkener. Aveţi vreun motiv pentru asta în afară de propriul dumneavoastră instinct?

— Nu, nu, zise Jane fără să vrea. Cred că n-am. Dar era atât de drăguţ şi-şi cerea atâtea scuze pentru că m-a confundat cu altcineva încât simt că el trebuie să fi spus adevărul.

— Înţeleg, zâmbi sir Henry. Dar trebuie să recunoaşteţi că el ar fi putut inventa povestea cu foarte multă uşurinţă. Putea să scrie singur scrisoarea susţinând că a primit-o de la dumneata. De asemenea, putea să se drogheze singur după ce ar fi comis spargerea cu succes. Dar mărturisesc că nu văd în ce-ar consta mobilul. Mai uşor era să intre în casă, să se servească şi să dispară în linişte, numai dacă nu cumva a fost zărit de cineva în împrejurimi şi şi-a dat seama singur că a fost văzut. Atunci ar fi putut pune la cale în grabă planul acesta de a îndepărta bănuiala de la el şi ar fi avut un alibi pentru prezenţa sa acolo.

— Era elegant? întrebă Miss Marple.

— Nu cred, zise Jane. Nu, cred că era cam strâmtorat.

— Toată povestea pare curioasă, fu de părere doctorul Lloyd. Trebuie să mărturisesc că dacă acceptăm varianta tânărului ca adevărată, cazul devine mult mai dificil. De ce să-l atragă femeia necunoscută, care a pretins să fie domnişoara Helier, pe acest om necunoscut în afacere? De ce să însceneze o comedie atât de elaborată?

— Spune-mi, Jane, întrebă doamna Bantry. A fost vreodată confruntat tânărul Faulkener cu Mary Kerr, în vreun stadiu al anchetei?

— Nu prea ştiu, încercă Jane, uimită, să-şi amintească.

— Pentru că dacă el nu a fost, cazul este rezolvat! declară doamna Bantry. Sunt sigură că am dreptate. Ce e mai uşor decât să pretinzi că eşti chemată la Londra?

Îi telefonezi servitoarei tale din Paddington sau din oricare gară la care soseşti şi când ea vine la Londra, tu te întorci la bungalou din nou. Tânărul vine cum a fost invitat, este

drogat, se înscenează jaful, răvăşind lucrurile cât se poate de mult. Telefonezi la poliţie, dai descrierea ţapului ispăşitor şi pleci din nou la Londra.

Apoi, te întorci mai târziu cu un tren şi faci pe surprinsa inocentă.

— Dar de ce şi-ar fura propriile ei bijuterii, Dolly?

— Aşa fac ele întotdeauna, sublinie doamna Bantry. Şi oricum, pot să mă gândesc la sute de motive. S-ar fi putut ca ea să aibă nevoie de bani urgent, bătrânul sir Herman nu i-ar fi dat, probabil, cash, aşa că pretinde că i s-au furat bijuteriile şi le vinde în secret. S-au poate că era şantajată de cineva care ameninţa să-i spună soţului ei sau soţiei lui sir Herman. Sau ea vânduse deja bijuteriile şi cum sir Herman devenise hapsân şi cerea să i le arate, a fost nevoită să pună ceva la cale. Aşa se procedează de multe ori în cărţi. Sau poate că vroia să le dea la remontat şi primise imitaţii. Sau – asta e o idee foarte bună şi nu prea mult utilizată în romane – ea pretinde că i s-au furat, face o criză îngrozitoare şi el îi dă unele noi. În felul acesta ea pune mâna pe două rânduri de bijuterii în loc de unul. Sunt sigură că tipul ăsta de femeie este teribil de vicleană.

— Ce deşteaptă eşti, Dolly, declară plină de admiraţie Jane. Niciodată nu m-am gândit la aşa ceva.

— Poţi să fii inteligentă, dar ea nu spune că ai dreptate, observă colonelul Bantry. Eu înclin să-l bănuiesc pe nobilul orăşean. El ştia ce telegramă să trimită ca s-o îndepărteze pe doamnă şi putea să aranjeze restul destul de uşor cu ajutorul unei noi prietene. Se pare că nimeni nu s-a gândit să-i ceară lui un alibi.

— Ce credeţi, Miss Marple, întrebă Jane, adresându-se bătrânei doamne care stătea liniştită, încruntată şi uimită.

— Draga mea, chiar că nu ştiu ce să zic. Sir Henry va râde, dar nu-mi reamintesc nici o întâmplare asemănătoare petrecută în sat care să mă ajute de data aceasta. Desigur, sunt mai multe aspecte care se explică de la sine. De exemplu, cel al servitoarei. Într-un… să-i zicem… menaj

nereglementar de tipul pe care îl descrii, servitoarea angajată este, fără îndoială, perfect conştientă de starea lucrurilor şi o fată cu adevărat la locul ei nu-şi va lua o asemenea slujbă – mama ei nu-i va permite nici o clipă. Aşa că mă gândesc că putem considera că fata nu era o persoană demnă de încredere. Ea trebuie să fi avut legătură cu hoţii. Să le lase casa deschisă şi să plece într-adevăr la Londra, prefăcându-se că a primit mesajul la telefon ca să elimine orice suspiciune care ar fi planat asupra sa. Trebuie să mărturisesc că aceasta pare soluţia cea mai probabilă. C-ar fi implicaţi nişte hoţi obişnuiţi asta ar fi foarte ciudat. Presupune mult mai multe cunoştinţe decât posedă o simplă servitoare.

Miss Marple făcu o pauză şi apoi continuă dusă pe gânduri:

— Simt că a existat ceva, ei bine, ceea ce aş putea descrie ca un sentiment personal în legătură cu întreaga afacere. De exemplu, să presupunem că cineva nutreşte o veche duşmănie? O tânără actriţă cu care el nu s-a purtat bine? Nu credeţi că aceasta ar explica mai bine cum stau lucrurile? O încercare deliberată de a-l băga pe nobil în bucluc. Cam aşa arată. Şi totuşi, asta nu mă satisface pe deplin…

— Doctore, n-aţi spus nimic, zise Jane. V-am uitat.

— Întotdeauna sunt uitat, răspunse trist medicul cu părul grizonat. Trebuie să fiu o persoană foarte nereprezentativă.

— O, nu! îl contrazise Jane. Vă rog spuneţi-ne ce credeţi.

— Sunt, de fapt, de acord cu soluţiile tuturora şi, în acelaşi timp, cu niciuna. La rândul meu am o teorie cam departe de subiect şi probabil cu totul eronată, potrivit căreia soţia trebuie să aibă ceva legătură cu afacerea. Mă refer la soţia lui sir Herman. N-am motive să cred asta numai că veţi fi surprinşi să aflaţi ce lucruri extraordinare, cu totul ieşite din comun îi trec prin cap unei soţii înşelate.

— O, doctore Lloyd, strigă Miss Marple emoţionată. Ce inteligent din partea dumitale. Nu m-am gândit niciodată la

biata doamnă Pebmarsh.

Jane o privi curioasă.

— Doamna Pebmarsh? Cine e doamna Pebmarsh?

— Zău… ezită Miss Marple. Nu ştiu dacă se potriveşte. E o spălătoreasă. A furat un ac cu opal care era prins de o bluză şi l-a pus în casa altei femei.

Jane Marple arăta mai absconsă decât oricând.

— Şi asta îţi lămureşte toată problema, Miss Marple, zise sir Henry clipind.

Spre surpriza sa, Miss Marple clătină neajutorată din cap.

— Nu, mă tem că nu. Trebuie să mărturisesc că treburile mă depăşesc complet. Dar, ceea ce îmi dau seama e că femeile trebuie să facă front comun; într-un caz de extremă urgenţă este necesar să fii de partea celor de sexul tău. Cred că aceasta este morala povestirii domnişoarei Helier.

— Recunosc că această deosebită semnificaţie etică a misterului mi-a scăpat, spuse, pe un ton grav, sir Henry. Poate o să-mi dau seama de ea, mai clar, când domnişoara Helier ne va dezvălui soluţia.

— Poftim? întrebă Jane uitându-se cam uimită.

— Tocmai conchideam ca în limbajul copiilor că „ne lăsăm bătuţi”. Şi numai dumneata, domnişoară Helier, ai marea onoare de a prezenta un mister atât de derutant încât şi Miss Marple trebuie să se lase învinsă.

— Vă lăsaţi cu toţii bătuţi? întrebă Jane.

— Da. După un minut de tăcere, timp în care îi aşteptă pe ceilalţi să vorbească, sir Henry s-a făcut din nou purtător, de cuvânt. Adică ne menţinem sau renunţăm la soluţiile schiţate pe care am încercat să le prezentăm. Câte una pentru fiecare bărbat, două pentru Miss Marple şi o jumătate de duzină din partea doamnei B.

— N-a fost o duzină, îl contrazise doamna Bantry. Ci numai variaţii pe o temă principală. Şi de câte ori trebuie să repet să nu mai mi se spună doamna B.

— Deci, vă lăsaţi bătuţi, repetă Jane gânditoare. Asta-i foarte interesant.

Se rezemă în scaun şi începu să-şi pitească unghiile cam distratată.

— Haide, Jane, care-i soluţia? o întrebă doamna Bantry.

— Soluţia?

— Da. Ce s-a întâmplat de fapt?

Jane se holbă la ea.

— N-am nici cea mai vagă idee.

— Poftim?

— Întotdeauna v-am admirat. V-am considerat pe toţi atât de inteligenţi că mi-aţi putea explica.

Toţi se simţeau agasaţi. Era foarte bine că Jane arăta aşa frumoasă, dar în clipa asta, li se părea că mersese cu prostia prea departe. Chiar şi frumuseţea transcedentală nu poate fi o scuză.

— Vrei să spui că nu s-a descoperit niciodată adevărul? întrebă sir Henry.

— Nu. De aceea, zic, mă gândeam că mă veţi putea lămuri.

Jane vorbea ofuscată. Era clar că ea simţea ceva ca şi cum ar fi avut un necaz.

— Ei bine, eu… eu… Începu colonelul Bantry, fără să reuşească să termine.

— Eşti cea mai complicată fată, Jane, zise soţia sa. Oricum, sunt sigură şi întotdeauna voi fi sigură că am avut dreptate. Dacă măcar mi-ai spune numele adevărate ale oamenilor voi fi cu adevărat sigură.

— Nu cred că aş putea face asta, zise Jane încet.

— Nu, dragă, interveni Miss Marple. Domnişoara Helier nu poate face asta.

— Ba cum să nu, insistă doamna Bantry. Nu fi aşa de scrupuloasă, Jane. Noi, oamenii mai în vârstă trebuie să ştim câte ceva şi despre un scandal. În orice caz, spune-ne cine era magnatul din Londra.

Dar Jane refuză, dând din cap şi Miss Marple, în felul ei demodat, continuă să o susţină pe fată.

— Trebuie să fi fost o treabă foarte supărătoare, observă ea.

— Nu, confirmă Jane. Cred… cred că m-am bucurat.
— Bine, poate, cred că a spart monotonia. În ce piesă jucai?
— Smith”.
— O, da. E o piesă de Somerset Maugham, nu-i aşa? Cred că sunt foarte inteligent scrise. Le-am văzut aproape pe toate.
— O repetaţi ca să mergeţi în turneul din toamna următoare, nu-i aşa? întrebă doamna Bantry.
Jane îi confirmă spusele.
— Bine, zise Miss Marple ridicându-se. Trebuie să mă duc acasă. S-a făcut aşa târziu! Dar am avut o seară foarte plăcută. Cât se poate de neobişnuită. Cred că povestea domnişoarei Helier va câştiga premiul. Sunteţi de acord?
— Îmi pare rău că sunteţi supăraţi pe mine. Mă refer la faptul că nu cunosc sfârşitul. Ar fi trebuit s-o spun mai de mult.
Vocea sa era melancolică. Doctorul Lloyd se arătă galant cu acest prilej.
— Dragă domnişoară, de ce-ar fi trebuit? Ne-aţi oferit o problemă bună pentru rezolvarea căreia e nevoie să ne ascuţim mintea. Mie îmi pare rău numai de faptul că niciunul dintre noi n-a putut s-o soluţioneze în mod convingător.
— Vorbeşte pentru dumneata, zise doamna Bantry. Eu am rezolvat-o. Sunt convinsă că am dreptate.
— Ştii, că într-adevăr ai, o aprobă Jane. Tot ceea ce ai propus sună a fi probabil.
— La care din cele şapte soluţii ale ei te referi? întrebă sir Henry ca s-o cicălească.
Doctorul Lloyd, curtenitor, o ajută pe Miss Marple să-şi pună galoşii. „Mi i-am luat doar preventiv”, îi explică bătrâna doamnă. Doctorul urma s-o însoţească până la vechea ei căsuţă. Înfăşurată în mai multe şaluri de lână, Miss Marple le ură încă o dată la fiecare noapte bună. Se apropie de Jane Helier la urmă şi aplecându-se spre ea,

şopti ceva la urechea actriţei. Jane lăsă să-i scape o exclamaţie de uimire şi încă atât de tare că ceilalţi îşi întoarseră capetele.

Zâmbind şi dând din cap, Miss Marple plecă, în timp ce Jane Helier se uita după ea cu îngrijorare.

— Vii la culcare, Jane? o întrebă doamna Bantry. Ce ţi s-a întâmplat? Te uiţi de parcă ai fi văzut o stafie.

Cu un oftat adânc, Jane îşi reveni, le zâmbi frumos şi încântător celor doi bărbaţi şi-şi urmă gazda sus pe scară. Doamna Bantry intră şi ea în camera fetei.

— Focul tău aproape s-a stins, se supără doamna Bantry, încercând să-l învioreze, fără succes, cu cleştele. Pesemne că nu l-au făcut cum trebuie. Ce proaste sunt servitoarele astea. Cred totuşi c-am întârziat în seara asta mai mult. Da, chiar, e trecut de ora unu!

— Crezi că sunt mulţi oameni ca ea? întrebă Jane Helier.

Stătea pe marginea patului cufundată aparent în gânduri.

— Ca servitoarea?

— Nu. Ca bătrâna aia nostimă, cum o cheamă, Marple?

— O! Nu ştiu. Cred că este un tip cât se poate de neobişnuit dintr-un sat mic.

— O, dragă, nu ştiu ce să fac, se plânse Jane. Oftă adânc.

— Ce s-a întâmplat?

— Sunt îngrijorată.

— Din ce cauză?

— Dolly. Jane Helier avea un aer solemn de prost augur. Ştii ce mi-a şoptit bătrâna aceea ciudată înainte de a ieşi pe uşă, în seara asta?

— Nu. Ce?

— Mi-a spus aşa: „Eu n-aş face-o dacă aş fi în locul tău, draga mea. Niciodată nu te lăsa prea mult în puterea altei femei, chiar dacă eşti convinsă că ţi-e prietenă în acel moment.” Ştii, Dolly, e teribil de adevărat.

— Maxima? Da, poate că e. Dar nu văd unde se aplică.

— Cred că nu poţi niciodată să ai încredere totală într-o femeie. Şi aş fi la cheremul ei. Nu m-am gândit la asta.

— Despre ce femeie vorbeşti?
— Netta Greane, dublura mea.
— Ce Dumnezeu ştie Miss Marple despre dublura ta?
— Presupun că a ghicit, dar nu înţeleg cum.
— Jane, eşti aşa de bună să-mi spui imediat despre ce vorbeşti?
— Povestirea. Cea pe care v-am spus-o. O, Dolly, o ştii pe femeia aceea care mi l-a luat pe Claud?
Doamna Bantry dădu din cap, gândindu-se la prima din căsătoriile nefericite ale Janei cu Claud Averbury, actorul.
— El s-a însurat cu ea şi eu aş fi putut să-i spun ce va urma. Claud nu ştie, dar ea trăieşte cu sir Joseph Salmon, îşi petrece weekend-urile cu el la bungaloul de care v-am povestit. Am vrut s-o desconspir, ca toată lumea să ştie ce tip de femeie este. Şi înţelegi, cu un jaf, totul ar fi ieşit la iveală.
— Jane! rămase cu gura căscată doamna Bantry. Tu ai fost cea care ai pus la cale întreaga poveste pe care ne-ai spus-o?
Jane dădu afirmativ din cap.
— De aceea am ales „Smith”. Eu interpretez rolul servitoarei, ştii. Aşa că aş fi fost pregătită. Şi când ei ar fi trimis după mine de la secţia de poliţie ar fi fost cel mai uşor lucru din lume să le spun că repetam rolul cu dublura mea la hotel. Bineînţeles, în realitate, noi am fi fost la bungalou. Eu aveam doar să deschid uşa şi să aduc cocteilurile şi Netta ar fi pretins că sunt eu. El n-avea să mă mai vadă niciodată, aşa încât nu mă temeam că ar fi recunoscut-o. Şi, eu mă pot preface foarte bine să arăt ca o servitoare; apoi nimeni nu se uită la servitoare ca şi cum ar fi un membru al familiei. Am plănuit să-l târâm apoi afară la drum, să luăm caseta cu bijuterii, să telefonăm la poliţie şi să ne întoarcem la hotel. N-aş vrea ca bietul tânăr să sufere, dar sir Henry nu părea să creadă că va pătimi ceva, nu-i aşa? Şi, femeia care mi-a luat bărbatul va apare în

ziare şi se va afla totul, iar Claud îşi va da seama cu cine se însurase de fapt.

Doamna Bantry se aşează gemând.

— O, vai de capul meu! Şi tot timpul, Jane Helier, ne-ai păcălit! Ne-ai spus povestea aşa cum ai procedat tu, de fapt!

— Sunt o actriţă bună, se laudă Jane, mulţumită de sine. Am fost întotdeauna, indiferent ce spun unii sau alţii. Nu m-am lăsat niciodată mai prejos, nu-i aşa?

— Miss Marple a avut dreptate, murmură doamna Bantry. Elementul personal. O, da, elementul personal. Jane, fetiţa mea dragă, îţi dai seama că furtul e furt şi c-ai putea fi trimisă la închisoare?

— Bine, dar niciunul dintre voi nu a ghicit, insistă Jane, cu excepţia lui Miss Marple. Expresia de îngrijorare îi reapăru pe faţă. Dolly, chiar crezi că sunt mulţi ca ea?

— Sinceră să fiu nu prea cred, o asigură doamna Bantry.

Jane oftă din nou.

— Totuşi, ar fi mai bine să nu risc. Şi apoi aş ajunge la bunul plac, în puterea Nettei – asta-i cât se poate de adevărat. S-ar putea să-mi devină rivală, să mă şantajeze sau cine ştie ce altceva. M-a ajutat să pun la punct detaliile şi a jurat că-mi va fi credincioasă, dar nu ştii niciodată cum se schimbă femeile. Nu, cred că Miss Marple a avut dreptate. Mai bine n-aş risca.

— Dar, draga mea, ai riscat deja.

— O, nu. Ochii mari albaştri i se făcură şi mai mari. Nu înţelegi? Nimic din astea nu s-a întâmplat încă! Ei bine, făceam o repetiţie generală, ca să zic aşa.

— Nu prea mă pricep la limbajul vostru teatral, afirmă doamna Bantry plină de demnitate. Vrei să spui că ăsta este un proiect viitor şi nu o afacere trecută?

— Aveam de gând s-o fac în toamna aceasta… În septembrie. Nu mai ştiu ce să fac acum.

— Şi Jane Marple a ghicit, a ghicit chiar adevărul şi nu ni l-a spus deloc, zise doamna Bantry mâniată.

— Cred că de aceea a vorbit despre femeile care trebuie să facă front comun. N-a vrut să mă desconspire în faţa bărbaţilor. Drăguţ din partea ei. Nu-mi pasă dacă tu ştii, Dolly.

— Bine, renunţă la ideea asta Jane, te rog.

— Cred că voi renunţa, murmură domnişoara Helier. S-ar putea să fie şi alte Miss Marple…

Moarte prin înec.

Sir Henry Clithering, fost inspector la Scotland Yard, stătea la prietenii săi, familia Bantry, în locuinţa acestora, de lângă micul sat, St. Mary Mead.

Sâmbătă dimineaţă, coborând pentru micul dejun, la plăcuta oră pentru musafiri, zece şi un sfert, aproape se ciocni de gazda sa, doamna Bantry, în pragul uşii de la sufragerie. Ea ieşea în fugă, evident, într-o stare de mare agitaţie şi disperare.

Colonelul Bantry şedea la masă, cu faţa mai roşie decât de obicei.

— Mneaţa, Clithering, zise el. Frumoasă zi. Serveştete.

Sir Henry se conformă. După ce se aşează, cu o farfurie plină de rinichi şi şuncă în faţă, gazda sa continuă:

— Dolly este puţin supărată în dimineaţa asta.

— Da… da… aşa mi s-a părut, zise sir Henry blând.

Se minună puţin. Soţia gazdei sale era o fire liniştită, puţin înclinată către stări zbuciumate sau agitate. După câte ştia sir Henry, se entuziasma în jurul unui singur subiect – grădinăritul.

— Da, continuă colonelul Bantry. Nişte ştiri care ne-au parvenit în dimineaţa asta au tulburat-o. O fată din sat, fiica lui Emmott, cel care este proprietarul de la „Blue Boar”.

— O, da, desigur.

— Da, da, zise colonelul Bantry dus pe gânduri. Drăguţă fată. A dat de bucluc. Povestea obişnuită. M-am contrazis cu Dolly în legătură cu asta. O prostie din partea mea. Femeile niciodată nu văd cu capul limpede. Dolly era trup şi suflet de partea fetei, ştii cum vorbesc femeile, că bărbaţii sunt

nişte brute şi toate celelalte etc. Dar nu-i chiar atât de simplu, nu în zilele noastre. Fetele ştiu cum sunt bărbaţii. Un individ care seduce o fată nu e neapărat un ticălos. Adesea e fifty-fifty. Mie chiar îmi place tânărul Sandford. Aş fi zis, mai degrabă un tânăr dobitoc decât un Don Juan.

— Acest om, Sandford, i-a făcut fetei neplăceri?

— Aşa se pare. Desigur, eu personal nu ştiu nimic, spuse colonelul prudent. Totul nu-i decât bârfă şi palavre. Ştii cum e în locul ăsta! Cum îţi zic, eu nu ştiu nimic. Eu nu sunt ca Dolly să sar la concluzii, să arunc cu acuzaţii în toate părţile. La naiba, fiecare trebuie să aibă grijă de ce spune. Ştii – anchetă şi chestii de-astea.

— Anchetă?

Colonelul Bantry se uită uimit.

— Da. Nu ţi-am spus? Fata s-a înecat. Pentru asta-i toată zarva asta.

— E o treabă foarte urâtă, spuse sir Henry.

— Sigur că da. Nici nu vreau să mă mai gândesc. Biata fetiţă. Tatăl ei e un om aspru din toate punctele de vedere. Cred că ea şi-a dat seama că nu putea să reziste scandalului.

Se opri.

— Asta a tulburat-o aşa de mult pe Dolly.

— Unde s-a înecat?

— În râu. Chiar mai jos de moară apa curge foarte repede. Acolo e o potecă şi un podeţ. Se zice că s-a aruncat de acolo. Vai, vai, nici nu suport să mă gândesc.

Şi cu un gest supărat, colonelul Bantry îşi deschise ziarul începând să-şi mute gândurile de la incidentul dureros către cele mai recente iregularităţi guvernamentale care atrăgeau atenţia.

Sir Henry a fost doar neplăcut surprins de tragedia din sat. După micul dejun, se aşează într-un scaun confortabil pe peluză, îşi trase pălăria peste ochi şi contemplă viaţa dintr-un unghi de vedere paşnic.

Pe la unsprezece şi jumătate o cameristă îngrijită se ivi pe peluză.

— Vă rog, sir, Miss Marple a venit în vizită şi ar dori să vă vadă.

— Miss Marple?

Sir Henry se ridică în capul oaselor şi-şi îndreptă pălăria. Numele îl surprinse. Îşi amintea foarte bine de Miss Marple – de comportarea ei de fată bătrână, liniştită, gentilă, de perspicacitatea ei uimitoare. Îşi reamintea de o duzină de cazuri nerezolvate şi ipotetice… şi cum, de fiecare dată, această tipică „fată bătrână de la ţară” găsise, mergând drept la ţintă, soluţia corectă a misterului. Sir Henry avea un respect foarte profund pentru Miss Marple. Se întrebă ce-o determinase să-l caute.

Miss Marple stătea în sufragerie, dreaptă ca întotdeauna, cu un coş de piaţă vesel colorat, de origine străină, lângă ea. Obrajii îi erau îmbujoraţi şi părea tulburată.

— Sir Henry, mă bucur atât de mult. Ce noroc să vă găsesc. Dintr-o întâmplare am auzit că locuiţi aici… Sper că mă veţi scuza…

— E o mare plăcere, spuse sir Henry, luându-i mâna. Mă tem că doamna Bantry e plecată.

— Da, zise Miss Marple. Am văzut-o vorbind cu Footit, măcelarul, când am trecut. Henry Footit a fost călcat ieri – adică câinele său. Unul din acei fox terrieri cu blana moale, destul de solid şi certăreţ pe care îi preferă, se pare, întotdeauna măcelarii.

— Da, o încurajă sir Henry să continue.

— Mă bucur c-am ajuns aici când ea nu este acasă, preciza Miss Marple. Deoarece cu dumneavoastră vroiam să vorbesc despre această afacere tristă.

— Henry Footit? întrebă sir Henry uşor uluit.

Miss Marple îi aruncă o privi plină de reproş.

— Nu, nu. Rose Emmott, desigur. Aţi auzit?

Sir Henry dădu din cap afirmativ.

— Bantry mi-a povestit. Foarte trist.

Era uşor uluit. Nu înţelegea de ce Miss Marple vroia să discute cu el despre Rose Emmott.

Miss Marple se aşează din nou. Sir Henry îi urmă exemplul. Când bătrâna doamnă vorbi, purtarea sa se schimbase. Era gravă şi avea o anumită demnitate.

— S-ar putea să vă reamintiţi, sir Henry, că o dată sau de două ori, am jucat un gen cât se poate de plăcut de joc. Am avansat mistere şi am propus soluţii. Aţi fost atât bun să spuneţi că eu… că eu nu m-am descurcat prea rău.

— Ne-aţi bătut pe toţi, spuse sir Henry plin de căldură. Aţi dovedit un geniu absolut de a ajunge la adevăr. Şi aţi dat întotdeauna un exemplu, îmi amintesc, o paralelă cu viaţa din sat care vă oferea indiciul. El zâmbea cât vorbi, dar Miss Marple nu surâse de fel. Rămase foarte sobră.

— Ceea ce aţi spus m-a îndemnat să vin acum la dumneavoastră. Simt că dacă vă spun ceva… cel puţin nu o să râdeţi de mine.

El îşi dădu deodată seama că ea vorbea extrem de serios.

— Dar cum să râd, o încuraja el cu bunăvoinţă.

— Sir Henry, fata asta – Rose Emmott. Nu s-a înecat… ea a fost ucisă… Şi eu ştiu cine a omorât-o.

Sir Henry tăcu cu adevărat uimit vreo trei secunde. Vocea domnişoarei Marple fusese perfect calmă şi lucidă. Ar fi putut face afirmaţia cea mai banală din lume, dacă nu ştiai câte emoţii se ascund în spatele cuvintelor.

— E o declaraţie foarte seriosă, Miss Marple, i se adresă sir Henry, când îşi recapătă suflul.

Ea dădu de câteva ori afirmativ din cap.

— Ştiu, ştiu, de aceea am venit la dumneavoastră.

— Dar, dragă doamnă, eu nu sunt persoana indicată, în prezent sunt doar o simplă persoană particulară. Dacă aveţi cunoştinţă despre ceea ce pretindeţi, trebuie să mergeţi la poliţie.

— Nu cred că pot s-o fac, zise Miss Marple.

— Dar de ce nu?

— Pentru că, vedeţi, eu nu posed… ceea ce se numeşte „cunoaştere”.

— Vreţi să spuneţi că doar aţi ghicit singură?

— Puteţi să-i spuneţi aşa, dacă doriţi, dar nu e chiar aşa. Eu ştiu. Mă aflu în postura de a şti; dar dacă îi expun motivele mele inspectorului Drewitt… ei bine, el o să râdă şi gata. Şi, pe cuvânt, nici nu ar trebui să-i găsesc vreo vină. E foarte dificil să înţelegi ceea ce s-ar putea numi cunoaştere specializată.

— Ca de pildă? întrebă sir Henry. Miss Marple zâmbi uşor.

— Dacă v-aş spune că ştiu fiindcă un om numit Peasegood a lăsat napi în loc de morcovi, când a trecut cu căruţa să-i vândă legume nepoatei mele cu mai mulţi ani în urmă…

Se opri intenţionat.

— Un nume foarte nimerit pentru meseria lui, murmură sir Henry. Vreţi să spuneţi că judecaţi după faptele petrecute într-un caz paralel.

— Cunosc natura umană, sublinie Miss Marple. Este imposibil să o ignori când trăieşti într-un sat atâţia ani. Întrebarea este dacă mă credeţi sau nu.

Se uită drept la el. Roşeaţa din obrajii ei se accentua. Ochii ei îi întâlniră pe ai lui fără să clipească. Sir Henry era un bărbat cu o vastă experienţă de viaţă. Se hotărî rapid, fără să ezite. Improbabilă şi fantastică – cum putea să pară declaraţia făcută de Miss Marple – el îşi dădu imediat seama că o accepta.

— Personal vă cred, Miss Marple. Dar nu înţeleg ce doriţi să fac eu în această problemă, sau de ce aţi venit la mine.

— Am meditat îndelung la asta, răspunse Miss Marple. Cum v-am spus, ar fi inutil să mă duc la poliţie fără fapte. Eu nu am dovezi. Ceea ce v-aş ruga e să vă interesaţi de chestiune. Inspectorul Drewitt ar fi cât se poate de flatat, sunt sigură. Şi, bineânţeles, dacă problema va fi înaintată forurilor superioare, colonelul Melchett, inspectorul şef, va fi receptiv la părerile dumneavoastră.

Se uită la el rugătoare.

— Şi ce date aveţi de gând să-mi furnizaţi, ca bază de lucru.

— M-am gândit, zise Miss Marple, să scriu un nume – numele – pe o bucată de hârtie şi să vi-o dau. Apoi dacă, după investigaţii, hotărâţi că… persoana nu este implicată în nici un fel, înseamnă că m-am înşelat.

Se opri şi apoi adăugă cu un uşor fior: Ar fi atât de groaznic, atât de groaznic dacă o persoană nevinovată ar fi spânzurată.

— Ce naiba… strigă sir Henry tresărind.

Ea se uită cu faţa tristă la el.

— S-ar putea să mă înşel, deşi nu prea cred. Inspectorul Drewitt, înţelegeţi, este într-adevăr un om inteligent. Dar o inteligenţă mediocră este câteodată cât se poate de periculoasă. Nu te duce suficient de departe.

Sir Henry se uită la ea curios.

Scotocind puţin, Miss Marple deschise o mică poşetă, scoase un carneţel de însemnări, rupse o pagină, scrise cu grijă un nume pe ea, o îndoi şi o întinse lui sir Henry.

O deschise şi citi numele. Nu-i spunea nimic, dar sprâncenele i se ridicară puţin. O privi pe Miss Marple şi băgă hârtia în buzunar.

— Bine, bine, zise el. O afacere cu totul extraordinară. N-am mai făcut niciodată aşa ceva. Dar am de gând să-mi susţin aprecierea… faţă de dumneavoastră, Miss Marple.

Sir Henry se afla într-o cameră cu colonelul Melchett, şeful poliţiei districtului, şi cu inspectorul Drewitt.

Şeful poliţiei era un om mic, cu o purtare cazonă agresivă. Inspectorul era înalt, solid şi cu mult bun simţ.

— Serios, mă simt jenat că mă bag în treburile voastre, se scuză sir Henry cu zâmbetul său plăcut. Nici nu prea pot să vă spun de ce o fac. (Acesta era adevărul adevărat).

— Dragul meu, suntem încântaţi, este o mare favoare.

— Mă simt onorat, sir Henry, zise şi inspectorul. Şeful poliţiei se gândea: „Bietul om s-a plictisit de moarte la

familia Bantry. Bătrânul colonel înjură guvernul şi baba trăncăneşte tot timpul despre bulbi”

Inspectorul se gândea: „Păcat că nu ne aflăm în faţa unui adevărat mister. Am auzit spunându-se că e unul dintre cele mai bune creiere din Anglia. Păcat că e un caz aşa de simplu”.

Cu glas tare, şeful poliţiei zise:

— Mă tem că totul este foarte sordid şi evident. Prima impresie a fost că fata s-a aruncat în apă. Era în spiritul familiei, înţelegeţi. Totuşi, doctorul nostru Haydock este un om scrupulos. El a observat vânătăi şi leziuni pe ambele braţe. Cauzate înainte de moarte. Exact cum un individ ar fi luat-o de braţe şi ar fi aruncat-o în apă.

— Ar reclama asta multă forţă?

— Nu cred. Nu-i nevoie de luptă, fata ar fi luată prin surprindere. E un podeţ din lemn alunecos. Cel mai uşor lucru din lume s-o răstorni – nu e nici o balustradă în partea aceea.

— Aveţi dovezi că tragedia s-a întâmplat acolo?

— Da. Am dat de un băiat, Jimmy Brown, de 12 ani. El s-a aflat în pădure în partea cealaltă. A auzit un fel de ţipăt de pe pod şi pe cineva căzând în apă. Era întuneric, ştiţi, greu de văzut. Imediat a zărit ceva alb plutind în jos pe apă, a alergat şi a adus ajutoare. Au scos-o, dar era prea târziu s-o mai aducă la viaţă.

Sir Henry încuviinţă.

— Băiatul n-a văzut pe nimeni pe pod?

— Nu. Dar, cum vă spuneam, era întuneric şi ceaţa persista mereu pe acolo. Am să-l întreb dacă n-a văzut pe cineva înainte sau imediat după aceea. Înţelegeţi, el a presupus, firește, că fata s-a aruncat singură. La început toată lumea a crezut aşa.

— Totuşi, avem biletul, spuse inspectorul Drewitt. Se întoarse către sir Henry.

— Biletul din buzunarul fetei, domnule. Scris parcă cu creionul unui pictor şi, deşi hârtia era toată udă, am reuşit

să-l citim.

— Şi ce conţinea?

— Era de la tânărul Sandford. „În regulă, ne vom întâlni la pod, la opt şi jumătate. R. S.”, aşa scria. Ei bine, era în jur de opt şi jumătate, sau câteva minute mai târziu, când Jimmy Brown auzi ţipătul şi căzătura în apă.

Nu ştiu dacă îl cunoaşteţi pe Sandford? continuă colonelul Melchett. E aici de vreo lună; unul dintre aceşti tineri arhitecţi moderni care construiesc case deosebite. Îi face una lui Allington. Dumnezeu ştie cum o să arate – îmi închipui că plină de lucruri cubiste. O masă mare din sticlă şi scaune chirurgicale din oţel şi împletituri. N-ai cu cine să-l compari, dar asta îţi arată ce tip de individ e Sandford. Un bolşevic, cu idei subversive, ştiţi, fără morală.

— Seducţia, spuse sir Henry blând, este o crimă de mult stabilită deşi, desigur, nu datează de atâta vreme ca omorul propriu-zis.

Colonelul Melchett se uită mirat.

— O, da, zise el, exact. Exact.

— Sir Henry, interveni Drewitt, e o treabă urâtă dar simplă. Acest tânăr Sandford a băgat fata în bucluc. După care o şterge înapoi la Londra. Are fata lui acolo, o domnişoară drăguţă, cu care este logodit şi cu care vrea să se căsătorească. Normal dacă ea aude de afacerea asta, el s-a dus pe copcă. Se întâlneşte cu Rose la pod – e o seară ceţoasă, nimeni în preajmă – o prinde de umeri şi-i face vânt. Un adevărat porc care merită ce-l aşteaptă. Asta-i părerea mea.

Sir Henry tăcu un minut, două. Îşi dădu seama de puternicul curent al prejudecăţilor locale. Un arhitect modernist nu avea cum să fie bine venit în satul conservator St. Mary Mead.

— Cred că nu e nici o îndoială, că omul acesta Sandford era de fapt tatăl copilului? întrebă el.

— Categoric, el este tatăl, spuse Drewitt. Rose Emmott i-a destăinuit totul tatălui său. Credea că el se va căsători cu

ea. Să se căsătorească cu ea! Nici vorbă!

„Doamne sfinte, se gândi sir Henry. Parcă m-aş trezi într-o melodramă de la mijlocul epocii victoriene. Fata naivă, ticălosul din Londra, tatăl sever, trădarea, ne mai trebuie doar credinciosul îndrăgostit din sat. Da, cred că e momentul să întreb de el”.

Întrebă cu glas tare:

— Faţa n-avea vreun prieten de-al ei de aici?

— Vă referiţi la Joe Ellis? zise inspectorul. Bun băiat, Joe. Meseria lui e tâmplăria. Ah! dacă ea ar fi ţinut la Joe…

Colonelul Melchett dădu aprobator din cap.

— Trebuie să rămâi la propria ta clasă, şuieră el.

— Cum a privit Joe Ellis toată întâmplarea? întrebă sir Henry.

— Nimeni nu ştie cum o priveşte, spuse inspectorul. Joe este un băiat liniştit. Apropiat. Tot ce făcea Rose i se părea corect. Îl ţinea legat de ea. Spera că ea o să se întoarcă la el într-o zi, cred că asta era atitudinea lui.

— Aş vrea să-l văd, spuse sir Henry.

— O! O să ne ducem pe la el, îl aprobă colonelul Melchett. Nu neglijăm nici un fir. M-am gândit să-l vedem întâi pe Emmott, apoi pe Sandford, după care ne putem duce şi la Ellis. Sunteţi de acord, Clithering?

Sir Henry spuse că era admirabil.

L-au găsit pe Tom Emmott la „Blue Boar”. Era un bărbat înalt, voinic, între două vârste, cu ochi ageri şi maxilare puternice.

— Mă bucur să vă văd, domnilor, bună dimineaţa colonele! Intraţi aici şi nu o să ne deranjeze nimeni. Pot să vă ofer ceva, domnilor? Nu? Cum doriţi. Aţi venit în legătură cu ce i s-a întâmplat bietei mele fete. Ah! Era o fată bună, Rose. Întotdeauna a fost o fată bună… Până când porcul ăsta neruşinat… vă cer iertare, dar asta e… până a apărut el. I-a promis că o ia de nevastă, zău. Dar, am să-l dau în judecată. El a atras-o şi ea a dat de bucluc. Porc ucigaş. Ne-a umplut de ruşine pe toţi. Biata mea fată.

— Fiica dumneavoastră v-a spus clar că domnul Sandford era responsabil pentru situaţia ei? întrebă Melchett iute.

— Mi-a zis. Chiar în camera asta mi-a zis.

— Şi dumneavoastră ce i-aţi spus? îl întrebă sir Henry.

— Ce să-i spun? Omul părea pentru moment descumpănit.

— Adică, de exemplu, n-aţi ameninţat-o s-o daţi afară din casă?

— Am fost puţin supărat, e normal. Sunt sigur că vi se pare normal. Dar, nici vorbă s-o dau afară din casă. N-aş face aşa ceva. Îşi luă un aer de indignare orgolioasă. Nu. Pentru ce-i făcută legea – asta zic. La ce foloseşte legea? Trebuie să se poarte corect cu ea. Şi dacă n-a făcut-o, pe cinstea mea, o să plătească.

Lovi cu pumnul în masă.

— La ce oră v-aţi văzut ultima dată fata? întrebă Melchett.

— Ieri, la ora ceaiului.

— Cum s-a purtat atunci?

— Bine, ca de obicei. N-am observat nimic, Dacă aş fi ştiut…

— Dar n-aţi ştiut, spuse inspectorul sec.

Plecară de la tatăl fetei.

— Emmott nu prea îţi creează o impresie favorabilă, spuse sir Henry gânditor.

— E puţin cam escroc, îl etichetă Melchett. L-ar fi umplut de sânge pe Sandford şi i-ar fi luat banii dacă i s-ar fi ivit ocazia.

Următoarea vizită au făcut-o arhitectului. Rex Sandford nu semăna câtuşi de puţin cu imaginea pe care, în mod inconştient, sir Henry şi-o formase despre el. Era un tânăr înalt, foarte blond şi foarte subţire. Avea ochii albaştri, visători, iar părul învălmăşit şi cam prea lung. Vorbea puţin cam feminizat.

Colonelul Melchett făcu prezentările. Trecând direct la obiectul vizitei sale, îl invită pe arhitect să declare ce făcuse în seara precedentă.

— Înţelegeţi, îl preveni el, nu am împuternicirea să vă oblig la o declaraţie, dar orice veţi spune va fi folosit ca dovadă împotriva dumneavoastră. Aş vrea ca situaţia să vă fie clară.

— Nu… nu înţeleg, zise Sandford.

— Înţelegeţi că Rose Emmott a fost înecată aseară?

— Ştiu. O! E aşa, aşa de îngrozitor. N-am putut să dorm o clipă. Am fost incapabil să lucrez astăzi. Mă simt vinovat… teribil de vinovat.

Îşi trecu degetele prin păr, învălmăşindu-l şi mai mult.

— N-am vrut niciodată să-i fac vreun rău, spuse cu inima frântă. Nu m-am gândit niciodată. Nu mi-am închipuit că o să procedeze aşa.

Se aşeză la o masă şi-şi îngropă faţa în mâini.

— Trebuie să înţeleg, domnule Sandford că refuzaţi să declaraţi unde v-aţi aflat aseară la opt şi jumătate?

— Nu, nu, cum să nu. Am fost pe afară. Am făcut o plimbare.

— V-aţi dus să vă întâlniţi cu domnişoara Emmott?

— Nu, m-am plimbat singur. Prin pădure. Mult timp.

— Atunci cum explicaţi biletul acesta, domnule, care a fost găsit în buzunarul fetei moarte?

Şi inspectorul Drewitt citi cu glas tare, fără emoţie.

— Ei, domnule? Negaţi că aţi scris asta?

— Nu, nu. Aveţi dreptate. Eu l-am scris. Rose mi-a cerut să ne întâlnim. A insistat. N-am ştiut ce să fac. Aşa că i-am scris biletul.

— Ah, aşa-i mai bine, spuse inspectorul.

— Dar nu m-am dus! Vocea lui Sandford se auzi tare şi excitată. Nu m-am dus! Simţeam că e mai bine să nu o fac, să nu ne întâlnim. Intenţionam să-i scriu de la Londra şi… şi să aranjez ceva.

— Vă daţi seama, domnule, că acesta fată urma să aibă un copil şi că v-a indicat pe dumneavoastră drept tatăl acestuia?

Sandford gemu, dar nu răspunse.

— E adevărat acest lucru, domnule?

Sandford îşi îngropa şi mai mult faţa în mâini.

— Cred că da, spuse el pe un ton stins.

— Ah! Inspectorul Drewitt nu-şi putea ascunde satisfacţia. Acum, în legătură cu „plimbarea” dumneavoastră. V-a văzut cineva seara trecută?

— Nu ştiu. Nu cred. După câte îmi amintesc nu m-am întâlnit cu nimeni.

— Păcat.

— Ce vreţi să spuneţi? Sandford se holbă furios la el. Ce contează dacă m-am dus să mă plimb sau nu? Ce contează asta pentru faptul că Rose s-a înecat?

— Ah! făcu inspectorul. Ştiţi, ea n-a făcut-o. Ea a fost înecată în mod deliberat, domnule Sandford.

— Ea a fost… I-au trebuit câteva clipe bune ca să pătrundă tot înţelesul oribil al celor spuse. Dumnezeule! Atunci…

Se prăbuşi într-un scaun.

Colonelul Melchett schiţă un gest de plecare.

— Înţelegi Sandford, zise el. Sub nici un pretext nu trebuie să părăseşti casa asta.

Cei trei bărbaţi, plecară. Inspectorul şi şeful poliţiei schimbară nişte priviri.

— Cred că e suficient, sir, zise inspectorul.

— Da. Obţine un mandat de arestare pentru el şi închide-l.

— Scuzaţi-mă, îi întrerupse sir Henry. Mi-am uitat mănuşile.

Reveni repede în casă. Sandford se afla în aceeaşi poziţie în care-l lăsaseră, privind ameţit înainte.

— M-am întors, îi explică sir Henry, ca să vă spun că eu, personal, doresc să fac tot ce pot ca să vă ajut. Motivul interesului pe care-l manifest pentru dumneata nu pot să vi-l destăinui deocamdată. Dar vreau să vă cer să-mi spuneţi, pe scurt, dacă sunteţi de acord, cât se poate de exact ce s-a întâmplat între dumneata şi fata aceea, Rose.

— Era foarte frumoasă, spuse Sandford. Foarte frumoasă şi atrăgătoare. Şi… şi m-a terminat. Pe Dumnezeul meu că e

adevărat. Nu-mi dădea pace. Şi eram complet singur aici – nimeni nu mă prea plăcea şi… şi cum vă spuneam era uimitor de frumoasă şi părea să ştie cum e şi toate celelalte… Vocea i se stinse. Ridică privirea. Şi apoi s-a întâmplat asta. Dorea să mă însor cu ea. Nu ştiam ce să fac. Sunt logodit cu o fată din Londra. Dacă aude vreodată de asta – şi va auzi, fireşte – ei bine, totul s-a terminat. Ea nu va înţelege. Cum ar putea? Sunt un depravat, bineînţeles. Cum vă spun, nu ştiam ce să fac. Am evitat să mă mai întâlnesc cu Rose. M-am gândit să mă întorc la Londra, să-mi consult avocatul şi să aranjez treburile cu banii şi altele pentru ea. Doamne, ce prost am fost! Şi totul e atât de clar: Cazul e împotriva mea. Dar ei trebuie să fi greşit. Rose trebuie să se fi sinucis.

— A ameninţat vreodată c-o să-şi pună capăt vieţii?

Sandford dădu din cap.

— Niciodată. N-aş fi zis că e în stare de aşa ceva.

— Ce-i cu omul ăla pe nume Joe Ellis?

— Dulgherul? Un ţăran destoinic. Un tip greu la cap, dar nebun după Rose.

— Trebuie să fi fost gelos, sugeră sir Henry.

— Cred că era puţin, dar el e tipul bovin. Suferă în tăcere.

— Bine, spuse sir Henry, trebuie să plec. Se alătură celorlalţi doi.

— Ştii, Melchett, îi propuse el, cred că ar fi cazul să dăm o raită şi pe la celălalt individ, Ellis, înainte de a lua vreo măsură drastică. E păcat să arestezi pe cineva ca după aceea să se dovedească o eroare. În fond, gelozia este un motiv foarte bun pentru crimă… şi unul chiar foarte comun.

— Cât se poate de adevărat, interveni şi inspectorul. Dar Joe Ellis nu e tipul ăsta. N-ar omorî o muscă. Şi-apoi nimeni nu l-a văzut ieşindu-şi din fire. Totuşi, sunt de acord c-ar fi bine să-l întrebăm unde a fost seara trecută. Trebuie să fi ajuns acasă. Are o cameră închiriată la doamna Bartlett, o femeie foarte de treabă, văduvă, se ocupă puţin şi cu spălătoria.

Căsuţa la care s-au oprit era curată lună şi îngrijită. O femeie înaltă, voinică, între două vârste le deschise uşa. Avea o faţă plăcută şi ochi albaştri.

— Bună dimineaţa, doamnă Bartlett, spuse inspectorul. Joe Ellis e aici?

— S-a întors acum zece minute, spuse doamna Bartlett. Poftiţi înăuntru, vă rog, domnilor.

Ştergându-şi mâinile de şorţ îi conduse într-un mic salonaş din faţă cu păsări împăiate, câini din porţelan, o sofa, şi alte câteva piese inutile de mobilă.

În grabă aranjă scaune pentru ei, deplasă un lucru mai încolo ca să facă spaţiu şi ieşi strigând:

— Joe, trei domni vor să vorbească cu tine.

O voce din bucătăria din spate răspunse:

— Vin după ce mă spăl.

Doamna Bartlett zâmbi.

— Poftiţi, doamnă Bartlett, o îndemnă colonelul Melchett. Luaţi loc.

— O, nu, domnule, nici nu mă gândesc. Doamna Bartlett era şocată de idee.

— Joe Ellis e un chiriaş bun? întrebă Melchett, pe un ton aparent dezinteresat.

— Nici nu se poate unul mai bun, sir. Un tânăr cu adevărat la locul lui. Nu se atinge niciodată de băutură. E mândru de munca sa. Şi întotdeauna e bun şi de ajutor în casă. El mi-a fixat rafturile acelea pentru mine şi un nou bufet în bucătărie. Şi orice fleac care trebuie reparat în casă… Joe îl face una-două. Şi nici nu aşteaptă să i se mulţumească. Ah! Nu sunt mulţi tineri ca Joe, sir.

— Într-o zi va da norocul peste vreo fată, zise Melchett într-o doară. Ţinea foarte mult la biata fată aia, Rose Emmott, nu-i aşa?

Doamna Bartlett oftă.

— Tare mă mai necăjea. El adora pământul pe care ea păşea şi ei nu-i păsa nici negru sub unghie de el.

— Unde îşi petrece serile Joe, doamnă Bartlett?

— Aici, domnule, de obicei. Câteodată face câte un lucru ciudat din lemn seara şi încearcă să înveţe contabilitate prin corespondenţă.

— Aha! Aşa deci. A fost acasă ieri seară?

— Da, domnule.

— Sunteţi sigură, doamnă Bartlett? întrebă sir Henry aspru.

Ea se întoarse spre el.

— Foarte sigură, sir.

— N-a ieşit, de pildă, până undeva între opt şi opt jumătate?

— O nu. Doamna Bartlett râse. A lucrat la bufetul meu de bucătărie aproape toată seara şi eu l-am ajutat.

Sir Henry se uită la faţa ei sigură, zâmbitoare şi simţi prima undă de îndoială.

O clipă mai târziu intră şi Ellis în cameră. Era un tânăr înalt, lat în umeri, un ţăran foarte frumos. Avea ochi albaştri timizi şi un zâmbet modest. În general, un tânăr uriaş amabil.

Melchett începu discuţia. Doamna Bartlett se retrase în bucătărie.

— Investigăm moartea lui Rose Emmott. O cunoşteai, Ellis?

— Da. Ezită, apoi murmură: speram să mă însor cu ea într-o zi. Biata fată.

— Ai aflat în ce situaţie era?

— Da. O scânteie de furie i se aprinse în ochi. El a părăsit-o. Dar era spre binele ei. N-ar fi fost fericită căsătorită cu el. Aşteptam să vină la mine când i se va întâmpla asta. Aş fi avut grijă de ea.

— În ciuda…

— N-a fost vina ei. El a amăgit-o cu tot felul de promisiuni. O! Ea mi-a povestit. Ea n-avea de gând să se înece. El nu merita.

— Unde-ai fost, Ellis, seara trecută la opt şi jumătate?

I s-a părut lui sir Henry, sau a fost într-adevăr o undă de crispare în răspunsul prompt…, aproape prea prompt.

— Am fost aici. Lucram la un dulap nou de bucătărie pentru doamna B. Întrebaţi-o. Ea o să vă spună.

„A dat prea repede răspunsul, se gândi sir Henry. E un om cam greu de cap. A spus-o aşa la ţanc încât bănuiesc că avea răspunsul pregătit dinainte”.

Apoi, îşi spuse că asta era în imaginaţia lui. Îşi imagina lucruri, da, îşi imagina chiar o licărire de teamă în ochii aceia albaştri.

Alte câteva întrebări şi răspunsuri şi plecară. Sir Henry găsi un pretext ca să se ducă în bucătărie. Doamna Bartlett era ocupată la soba de gătit. Ridică privirea cu un zâmbet plăcut. Un nou bufet era fixat lângă perete. Nu era chiar terminat. Câteva unelte zăceau în preajmă ca şi nişte bucăţi de lemn.

— La asta a lucrat Ellis seara trecută? o întrebă sir Henry.

— Da, sir, este o mobilă frumoasă, nu-i aşa? Joe este un dulgher foarte deştept.

Nu era nici o urmă de teamă în ochii ei, nici nu părea încurcată.

Dar Ellis… Îşi imaginase doar? Nu, cu el fusese ceva.

„Trebuie să-l atac cumva”, se gândi sir Henry.

Întorcându-se să iasă din bucătărie, se ciocni de un cărucior de copil.

— Sper că n-am trezit copilaşul, se scuză el. Doamna Bartlett izbucni în râs.

— O, nu, sir. N-am nici un copil. Şi-mi pare rău. În ăsta iau rufele la spălat, sir.

— O! Înţeleg…

Se opri şi apoi o întrebă sub presiunea unui impuls:

— Doamnă Bartlett, o cunoşteaţi pe Rose Emmott. Spuneţi-mi ce părere aveţi, de fapt, despre ea.

Ea îl privi curioasă.

— Ei bine, sir, mi se părea uşuratică. Dar ea e moartă şi mie nu-mi place să-i vorbesc de rău pe morţi.

— Dar am un motiv, un motiv foarte serios pentru care vă întreb.

Vorbea foarte convingător.

Ea părea să se gândească, studiindu-l cu atenţie. În cele din urmă se hotărî.

— Era soi rău sir, spuse ea liniştită. Asta nu i-am spus-o lui Joe. Îl juca pe degete cum vroia. Tipele astea pot, şi asta-i rău. Dar ştiţi cum sunt ele, sir.

Da, sir Henry ştia. Toţi oamenii din lume ca Joe Ellis sunt deosebit de vulnerabili. Ei credeau orbeşte. Dar exact din această cauză şocul descoperirii putea fi mai mare.

Părăsi căsuţa derutat şi perplex. Se lovea de un zid infailibil. Joe Ellis lucrase în casă toată seara de ieri. Doamna Bartlett fusese acolo urmărindu-l. Ce mai putea rezulta din asta? Nu putea găsi nici o fisură, probabil cu excepţia acelui răspuns pregătit dinainte care-i trezea suspiciuni, din partea lui Joe Ellis – acea impresie că avea o poveste pe care s-o spună la ţanc.

— Ei bine, conchise Melchett, asta pare să clarifice de tot chestiunea, nu?

— Aşa e, sir, îl aprobă inspectorul. Sandford este omul nostru. N-are nici un punct de sprijin. Treaba-i simplă ca lumina zilei. După părerea mea, fata şi tatăl ei erau puşi, ei bine, erau puşi pe fapte – să-l şantajeze. El nu dispune de bani… nu vroia nici ca afacerea să ajungă la urechile logodnicei sale. Era disperat şi a acţionat ca atare. Ce părere aveţi, sir? se adresă el special şi lui sir Henry.

— Aşa se pare, recunoscu sir Henry. Şi totuşi mi-e cam greu să mi-l imaginez pe Sandford comiţând vreo acţiune violentă.

Dar ştia, în timp ce vorbea, că această obiecţie nu prea era valabilă. Şi cel mai blând animal, când este încolţit, este capabil de acţiuni uimitoare.

— Totuşi, aş vrea să văd băiatul, cel care a auzit ţipătul, zise el deodată.

Jimmy Brown se dovedi a fi un flăcău inteligent, cam mic pentru vârsta lui, cu o faţă prelungă, şireată. Era nerăbdător să fie anchetat şi a fost cam dezamăgit când i-au cerut să repete povestea sa dramatică şi ceea ce auzise în noaptea aceea fatală.

— Înţeleg că te aflai de partea cealaltă a podului, preciză sir Henry. Pe malul râului, vizavi de sat. Ai văzut pe cineva pe partea aceea când ai trecut podul?

— Era cineva care se plimba în pădure. Cred că domnul Sandford, gentlemanul arhitect care construieşte casa ciudată.

Cei trei bărbaţi schimbară nişte priviri.

— Asta s-a întâmplat cam cu vreo zece minute înainte de a auzi ţipătul?

Băiatul încuviinţă dând din cap.

— Ai mai văzut pe altcineva pe malul râului dinspre sat?

— Un bărbat venea pe poteca din partea aceea. Mergea încet şi fluiera. Trebuie să fi fost Joe Ellis.

— N-ai fi putut să vezi cine era, îl repezi inspectorul. Cu toată ceaţa şi întunericul.

— Din cauza fluieratului, spuse băiatul. Joe Ellis fluieră întotdeauna aceeaşi melodie – „Vreau ca ea să fie fericită” – e singura melodie pe care o ştie.

Vorbea cu dispreţul unui om modern faţă de unul demodat.

— Oricine poate fluiera o melodie, zise Melchett. Se îndrepta spre pod?

— Nu. În cealaltă direcţie, spre sat.

— Nu cred că trebuie să ne preocupăm de acest necunoscut, spuse Melchett. Ai auzit ţipătul şi căderea în apă şi câteva minute mai târziu ai văzut trupul plutind pe apă, ai alergat după ajutor, te-ai întors la pod, traversându-l şi te-ai dus drept în sat. N-ai zărit pe nimeni în apropierea podului în timp ce alergai după ajutor?

— Cred că erau doi bărbaţi cu o roabă pe poteca de la râu; dar se aflau la o oarecare distanţă şi n-aş putea spune dacă

veneau sau plecau şi casa domnului Giles fiind cea mai apropiată, eu am alergat acolo.

— Ai făcut foarte bine, băiete, îl lăudă Melchett. Ai procedat cu seriozitate şi cu prezenţă de spirit. Eşti un scout15, nu-i aşa?

— Da, sir.

— Foarte bine. Bravo ţie!

Sir Henry tăcea dus pe gânduri. Scoase o bucată de hârtie din buzunar, se uită la ea şi clătină din cap. Nu părea posibil… şi totuşi…

Se decise să-i facă o vizită lui Miss Marple. Ea îl primi în sufrageria sa drăguţă, uşor supraaglomerată, în stil vechi.

— Am venit să vă raportez progresele, zise sir Henry. Mă tem că din punctul nostru de vedere, lucrurile nu merg bine. Îl vor aresta pe Sandford. Şi trebuie să spun că mi se pare justificată acţiunea.

— Nu aţi găsit nimic care… cum să zic… să sprijine deci teoria mea? Ea arăta perplexă, îngrijorată. Poate am greşit… am greşit. Aveţi o experienţă atât de mare… cu siguranţă v-aţi fi dat seama dac-ar fi fost aşa.

— Cu o rezervă, adăugă sir Henry, nu prea cred. Şi mai există un aspect – ne lovim de un alibi de nezdruncinat. Joe Ellis a fixat rafturi în bucătărie toată seara şi doamna Bartlett a urmărit ce făcea.

Miss Marple se aplecă înainte, inspirând rapid.

— Dar nu poate fi aşa, zise ea. A fost vineri seara.

— Vineri seara?

— Da, vineri seara. În serile de vineri, doamna Bartlett duce rufăria pe care a spălat-o la diferiţi clienţi.

Sir Henry se rezemă în scaun. Îşi reaminti povestea lui Jimmy despre bărbatul care fluiera şi… da… acum totul se potrivea.

Se ridică strângându-i călduros mâna lui Miss Marple.

— Cred că acum văd soluţia, conchise el. Cel puţin pot încerca…

Cinci minute mai târziu, se întoarse la căsuţa doamnei Bartlett şi vorbea cu Joe Ellis în salonaş printre câinii de porţelan.

— Ne-ai minţit, Ellis, în legătură cu seara trecută, începu el aspru. N-ai fost aici în bucătărie ca să fixezi bufetul între opt şi opt şi jumătate. Ai fost văzut mergând pe cărarea de lângă râu, înspre pod, cu câteva minute înainte ca Rose Emmott să fie ucisă.

Bărbatul rămase cu gura căscată.

— Ea n-a fost omorâtă… n-a fost. N-am nimic de-a face cu asta. S-a aruncat, asta a făcut. Era disperată. Nu m-aş fi atins de un fir din părul ei, nu!

— Atunci de ce ne-ai minţit în legătură cu locul unde ai fost? îl întrebă sobru sir Henry.

Ochii omului clipiră şi se aplecară stingheriţi.

— Eram speriat. Doamna B. M-a văzut pe acolo şi când am auzit chiar după aceea ce se întâmplase, ei bine, ea s-a gândit că s-ar putea să-mi dăuneze. Am hotărât să spun că lucram aici şi ea a fost de acord să mă susţină. Este deosebită. A fost întotdeauna bună cu mine.

Fără o vorbă sir Henry părăsi încăperea şi intră în bucătărie. Doamna Bartlett spăla în chiuvetă.

— Doamnă Bartlett, i se adresă el, ştiu totul. Cred c-ar fi mai bine să mărturisiţi, asta dacă nu cumva doriţi ca Joe Ellis să fie spânzurat pentru ceva ce n-a făcut. Nu. Văd că nu vreţi asta. Am să vă spun ce s-a întâmplat. Aţi ieşit să duceţi rufăria la clienţi. V-aţi întâlnit cu Rose Emmott. V-aţi gândit că-i dăduse lui Joe cu piciorul şi se încurcase cu acest străin. Acum ea se afla în încurcătură, Joe era gata să-i sară în ajutor, să se căsătorească cu ea dacă trebuia şi dacă ea îl vroia. El locuieşte în casa dumneavoastră de patru ani. V-aţi îndrăgostit de el. Îl doriţi pentru dumneavoastră. O uraţi pe fată, nu puteaţi suporta ca stricata asta mică, la nimic bună, să vă ia bărbatul. Sunteţi o femeie puternică, doamnă Bartlett. Aţi prins-o pe fată de umeri şi-aţi aruncat-o în apă. Câteva minute mai târziu l-aţi

întâlnit pe Joe Ellis. Băiatul Jimmy v-a văzut împreună de la distanţă, dar în întuneric şi ceaţă el a confundat căruciorul de copil cu o roabă la care împingeau doi oameni. L-aţi convins pe Joe c-ar putea fi suspectat şi-aţi inventat un aşa-zis alibi pentru el, dar care, în realitate, era un alibi pentru dumneavoastră. Acum spuneţi-mi, am dreptate sau nu?

Îşi ţinea respiraţia. Mizase totul pe această înfruntare.

Ea stătea în faţa lui, ştergându-se încet.

— Este exact cum spuneţi, sir, vorbi ea, în cele din urmă, pe tonul acela liniştit, supus. (O voce periculoasă i se păru, deodată lui sir Henry). Nu ştiu ce m-a apucat. Neruşinată – asta era. Mi-a venit aşa… ca ea să nu mi-l ia pe Joe. N-am dus o viaţă fericită, sir. Soţul meu era un amărât – invalid şi arţăgos. L-am îngrijit şi l-am oblojit cu credinţă. Apoi Joe a venit aici să închirieze o cameră. Nu sunt o femeie aşa bătrână, sir, în ciuda părului meu albit. Am numai 40 de ani, sir. Joe e un om pe care-l întâlneşti la o mie. Aş fi făcut orice pentru el, absolut orice. E ca un copil mic, sir, atât de blând şi încrezător. Era al meu, sir, să-l îngrijesc şi să văd de el. Şi asta… asta… Îşi stăpânea, îşi controla emoţia. Chiar şi în clipa asta era o femeie puternică. Se îndreptă din şale şi se uită curioasă la sir Henry. Sunt gata să vin, sir. Nu m-am gândit niciodată că cineva va descoperi. Nu ştiu cum aţi aflat, sir… sunt sigură că nu ştiu.

Sir Henry clătină din cap cu blândeţe.

— Nu eu am fost acela care a ştiut, zise el, şi se gândi la bucata de hârtie care se afla încă în buzunarul său cu cuvintele acelea scrise cu o caligrafie îngrijită, de modă veche.

„Mrs. Bartlett, la care e chiriaş Joe Ellis, de la Mill Cottages, nr. 2”.

Miss Marple avusese din nou dreptate.

SFÂRŞIT

1 Deal stâncos sau pisc, în special în Devon şi Cornwall.
2 (engl.) Crângul liniştit
3 Astarte, Ashtaroth, Ashtoreth, Ishtar, echivalentul oriental al Afroditei, zeiţa iubirii şi fertilităţii.
4 Îmbrăcăminte de bal costumat.
5 Specie mexicană cu frunze mari roşii care înconjoară flori mici galbene (bot. Euphorbia pulcherrima); denumire de la J. R. Poinsett, ambasador american în Mexic, care a descoperit-o.
6 Egrefin.
7 În engleză biban (perch) şi ştiucă (pike) încep cu aceeaşi literă.
8 „Heap” şi „pile” sunt sinonime şi înseamnă grămadă.
9 În engleză „crayfish”.
10 Cel mai vechi procedeu de fotografiere, astăzi abandonat, care fixa imaginile pe plăci de cupru argintate, sensibilizate cu vapori de iod şi de brom; se developau prin expunere la vapori de mercur; de la numele inventatorului, Louis Daguerre (1789-1851).
11 Camorra – organizaţie teroristă secretă italiană. Îşi are originile în Neapole, în anii 1830. Operaţiunile sale au inclus activităţi criminale de diferite feluri, ca jafuri, şantaje, tâlhării la drumul mare. La sfârşitul anilor 1840, Camorra a cucerit o mare putere politică, dar apoi a pierdut terenul. În 1911, guvernul italian i-a aplicat o lovitură puternică. Totuşi, organizaţia nu este încă lichidată.
12 Onestitate, dar şi dalie (în engleză)
13 Death, în engleză.
14 Cititorii sunt, probabil, familiarizaţi cu tramvaiele şi autobuzele britanice.
15 Cercetaş.